

การศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2555

การศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2555

คัมภีร์ ธีราวิทย์. (2555). การศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.

ปริญญาพันธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง, อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา, อาจารย์ ดร.สรภักศสรณ์ ฉัตรกมลทัศน์.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียนและ ระดับโรงเรียนกับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,820 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 30 คน ครู จำนวน 90 คน และนักเรียน จำนวน 2,700 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ กลุ่มเขตการศึกษาเป็นชั้น (strata) หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ ใช้สอบถามนักเรียน ครู และผู้บริหาร แบบสอบถามที่ใช้สอบถามนักเรียนมีค่าดัชนี IOC (Item- Objective Congruence Index) ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161) เท่ากับ .968 แบบสอบถามที่ใช้สอบถามครูมีค่าดัชนี IOC (Item- Objective Congruence Index) ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161) เท่ากับ .971 และ แบบสอบถามที่ใช้สอบถามผู้บริหารมีค่าดัชนี IOC (Item- Objective Congruence Index) ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161) เท่ากับ .968 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอยกรณี 3 ระดับ ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ระดับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยระดับนักเรียน ด้านการยอมรับนับถือตนเอง มนุษยสัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ปัจจัยระดับห้องเรียน ทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขมวลรวมของนักเรียน

สุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมถึง ปัจจัยระดับโรงเรียน ทั้งภาพลักษณ์ของโรงเรียน และสวัสดิการโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์ กับสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ปัจจัยระดับนักเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ ส่งผลต่อสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยระดับห้องเรียนทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครู ไม่ส่งผลต่อสุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมถึงปัจจัยระดับโรงเรียน ทั้งภาพลักษณ์ ของโรงเรียน และสวัสดิการโรงเรียนไม่ส่งผลต่อสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น ปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

A STUDY OF MULTILEVEL FACTORS AFFECTING GROSS HAPPINESS OF THE
SECONDARY STUDENT LEVEL 2 IN SCHOOLS UNDER THE BANGKOK
METROPOLITAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

June 2012

Kampree Thiravith. (2012). *A STUDY OF MULTILEVEL FACTORS AFFECTING GROSS HAPPINESS OF THE SECONDARY STUDENT LEVEL 2 IN SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr. Somchai Thepsaeng, Dr. Rachan Boontima, Dr. Sorrapakorn Chatrakamollathas.

The study aimed to investigate gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan, to study the relationship between three level factors; which are composed of student level, classroom level and school level with the gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan; and to study the effecting of these three level factors to gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan.

The samples consisted of 2,820 samples in schools that teach in secondary student level 2 under the Bangkok Metropolitan which classified into 30 school administrators, 90 teachers and 2,700 students in the second semester of 2011 academic year. The stratified random sampling was done by using Educational Service Area as strata. A simple random sampling was used thereafter to find out the number of teachers as the sample group.

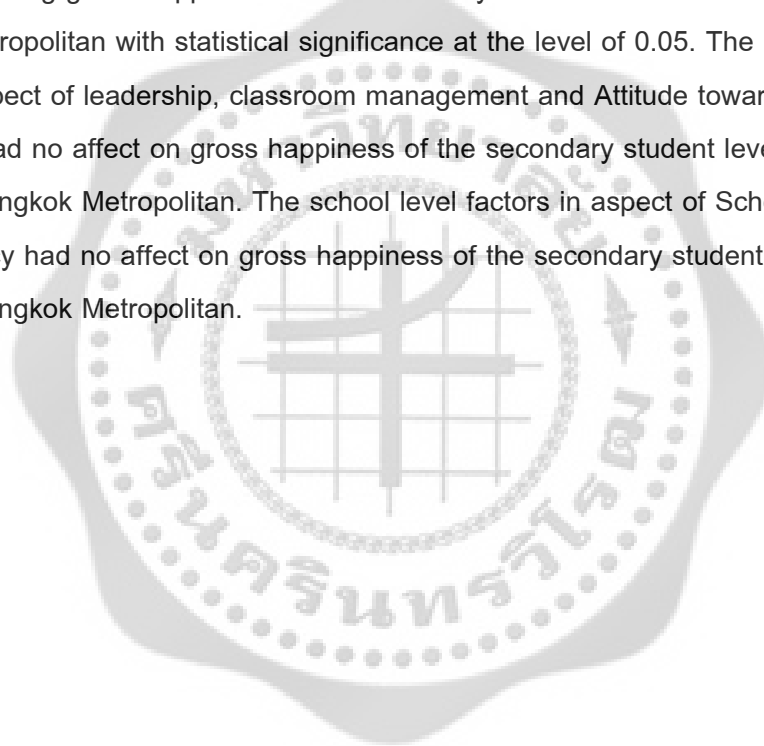
The instruments used for data collection were 3 questionnaires, divided for students, teachers and school administrators. The questionnaire for students, IOC (Index of Item Objective Congruence) was 0.60-1.00 and Reliability (Conbach 's α –Coefficient) was 0.968. Questionnaire for teacher, IOC (Index of Item Objective Congruence) was 0.60-1.00 and Reliability (Conbach 's α –Coefficient) was 0.971. Questionnaire for school administrator, IOC (Index of Item Objective Congruence) was 0.80-1.00 and Reliability (Conbach 's α –Coefficient) is 0.968. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation and multilevel analysis with regression in case 3 levels.

The research results were follows:

1. Gross happiness level of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan as a whole was at the high level. When considering in each individual aspect, found that the aspect of well-being, environment and culture were at the high level. In contrast, the aspect of health was at the moderate level.

2. The student level factors in aspect of self-esteem, relationship, study attitude and learning behavior had relationships with statistically significance difference at .01 level with gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan. The classroom level factors in aspect of leadership, classroom management and Attitude towards Teaching Profession had no relationships with gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan. The school level factors in aspect of School Image and Welfare Policy had no relationships with gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan.

3. The student level factors in aspect of relationship, study attitude and learning behavior affecting gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan with statistical significance at the level of 0.05. The classroom level factors in aspect of leadership, classroom management and Attitude towards Teaching Profession had no affect on gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan. The school level factors in aspect of School Image and Welfare Policy had no affect on gross happiness of the secondary student level 2 in schools under the Bangkok Metropolitan.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 2

ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ของ

ว่าที่ร้อยตรี คัมภีร์ ธีราวิทย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ ..... เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา)

(อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

(อาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ก็เนื่องจากได้รับความเมตตาและเอาใจใส่ดูแล เป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์หลายท่าน ท่านแรกผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงคือท่าน ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ราชบัณฑิต ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ ให้คำแนะนำและชี้แนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง ที่กรุณารับเป็นประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ได้ช่วยสอน ตรวจสอบแก้ไข ให้คำแนะนำอันมีค่าตลอดเวลาในการทำปริญญานิพนธ์นี้ อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการช่วยดูแลในการวิเคราะห์ ข้อมูลการวิเคราะห์ทุกระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการทำปริญญานิพนธ์นี้ อาจารย์ ดร. สรภักศรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ ที่กรุณาช่วยตรวจสอบเนื้อหาในการเขียน และให้คำแนะนำจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และอาจารย์ ดร. เรือเอก อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ที่ได้ช่วยตรวจสอบเนื้อหาของปริญญานิพนธ์และจัดสรรเวลาในการจัดการสอบปริญญานิพนธ์

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบปากเปล่า และตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนให้คำแนะนำอันมีค่าในการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ และอาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าพร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ให้โอกาส และทุนสนับสนุนแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน และร่วมรุ่นบริหารการศึกษารุ่น 10 ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้โอกาสทางการศึกษา เป็นกำลังใจให้และสนับสนุนผู้วิจัยในการทำวิจัยด้วยดีเสมอมา ตลอดจนขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้ และคอยห่วงใยผู้วิจัยตลอดมา

คัมภีร์ ธีราวิทย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
กรอบความคิดในการวิจัย.....	12
สมมติฐานในการวิจัย.....	17
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	19
ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	19
การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	22
นโยบายสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.....	24
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสุข.....	30
ความหมายของความสุข.....	30
องค์ประกอบสำคัญแห่งความสุข.....	31
ความสำคัญของความสุข.....	32
ระดับของความสุข.....	33
เทคนิคการสร้างความสุขให้กับนักเรียน.....	34
ความสุขมวลรวม.....	35
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน.....	41
ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี.....	41
สิ่งแวดล้อม.....	47
วัฒนธรรม.....	54
สุขภาพ.....	57
ปัจจัยเชิงพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของผู้เรียน.....	61
ปัจจัยระดับนักเรียน.....	65
การยอมรับนับถือตนเอง.....	65
การมีมนุษยสัมพันธ์.....	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เจตคติต่อการเรียน.....	83
พฤติกรรมการเรียนรู้.....	86
ปัจจัยระดับห้องเรียน.....	90
ภาวะผู้นำ.....	90
การบริหารจัดการห้องเรียน.....	96
เจตคติต่อวิชาชีพครู.....	102
ปัจจัยระดับโรงเรียน.....	105
ภาพลักษณ์ของโรงเรียน.....	106
สวัสดิการโรงเรียน.....	108
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์พหุระดับ.....	110
ความเป็นมาของการวิเคราะห์พหุระดับ.....	110
วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์พหุระดับ.....	111
ลักษณะของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์พหุระดับ.....	112
การวิเคราะห์ประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวน.....	112
การวิเคราะห์พหุระดับ.....	114
งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขและความสุขมวลรวมของ นักเรียน.....	122
งานวิจัยในประเทศ.....	122
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	126
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	133
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	133
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	134
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	135
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	136
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	137

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	139
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	141
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสุขมวล รวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	142
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับ ห้องเรียน และระดับโรงเรียนกับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	143
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับ โรงเรียน ที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น ปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	144
5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	158
สรุปผลการวิจัย.....	159
อภิปรายผล.....	160
ข้อเสนอแนะ.....	164
บรรณานุกรม	167
ภาคผนวก	190
ภาคผนวก ก.....	191
ภาคผนวก ข.....	193
ภาคผนวก ค.....	196
ภาคผนวก ง.....	202
ประวัติย่อผู้วิจัย	233

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การสังเคราะห์ความสุขมวลรวมเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด.....	40
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มเขตการศึกษาของ กรุงเทพมหานครภาคการศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554.....	134
3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2.....	141
4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	142
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับ โรงเรียน กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	143
6 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	145
7 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับ ห้องเรียน.....	148
8 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ มนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	150
9 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ เจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	151
10 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ พฤติกรรมการเรียนต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	153
11 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับโรงเรียน.....	154

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	17
2 ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	23
3 โมเดลพระระดับของปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	121
4 โมเดลพระระดับของปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	146
5 โมเดลพระระดับของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความ สุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับห้องเรียน.....	149
6 โมเดลพระระดับของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	151
7 โมเดลพระระดับของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ เจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	152
8 โมเดลพระระดับของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร.....	154
9 โมเดลพระระดับของปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความ สุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับ โรงเรียน.....	155
10 โมเดลพระระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	156

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทรัพยากรบุคคลถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นพื้นฐานต่อความสำเร็จของงาน ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมอย่างสูง เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (เกษมา วรวรรณ ณ อุทยาน. 2546 : ออนไลน์)

ในกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบัน นานาประเทศต่างให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา และให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริบททางสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยการพัฒนาที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งคือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพสำหรับประเทศไทยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรับผิดชอบในการจัดการศึกษา มีการปรับปรุงการดำเนินงานการศึกษา โดยการเลือกสรรเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมด้วยความคาดหมายว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลงหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย ความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2550 โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 4 ด้าน คือ 1) การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา 2) การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 4) การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา อันเนื่องมาจากปัญหาและอุปสรรค คือ ความยากจน ความมั่งงาย ความเอารัดเอาเปรียบ ช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย ทำให้ต้องหันมาสนใจการศึกษา ซึ่งการเรียนการสอนยังไม่มีคุณภาพเป็นที่พอใจ คนไทยต้องมีความรู้ความสามารถมากกว่านี้ โรงเรียนต้องมีประสิทธิภาพมากกว่านี้ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ เป็นสาระหลักและสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ถึงแม้ว่า การปฏิรูปด้านอื่นจะประสบผลสำเร็จน่าพึงพอใจ หากการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ อยู่ในวิฤตก็คงไม่อาจสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550: ออนไลน์) ขณะเดียวกันคนไทยและสังคมไทยเริ่มต้นตัวที่จะติดตามความเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติอย่างใกล้ชิด โดยพยายามให้เกิดการปฏิรูปการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ วิธีการสอนยังไม่เน้นกระบวนการให้นักเรียนได้พัฒนาในการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ครุยังคงยึดมั่นว่าตนเองเป็นผู้รู้และมีอำนาจมากที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนมีหน้าที่รับเนื้อหาความรู้และวิธีการของครู ส่งผลให้นักเรียนเป็น

ทุกข์ เบื่อหน่าย ดังนั้นนักเรียนจึงเครียดและขาดความสุขในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 1-2)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาคุณภาพของคน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคนให้มีสุขภาพดี มีความสุข คิดเป็น ทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิธีคิดอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อส่วนรวม มุ่งทบทวนสถานะของประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศให้มีโอกาสปรับตัวและได้รับประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์ พัฒนาโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในหลายประการ เพื่อให้คนไทยอยู่ดีมีสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551 : ออนไลน์)

นอกจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 จะมุ่งเน้นคุณภาพของสังคมไทยและคนไทยให้มีความสุขดังกล่าวแล้ว แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ได้นำปรัชญาและกรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางให้คนไทยถือปฏิบัติเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายของการพัฒนา โดยยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นแผนบูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยแผน การศึกษาแห่งชาติมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมแห่งการสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาต่างๆ มีความรู้คู่คุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะเป้าหมายที่สำคัญ คือให้นักเรียน เก่ง ดี และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 43-45) ถึงแม้ว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาจะมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสุขก็ตาม แต่สภาพความจริงของนักเรียนยังมีปัจจัยต่างๆที่บั่นทอนไม่ให้นักเรียนมีความสุข ปัญหาอันมีสาเหตุมาจากตัวครู คือ ครูยังคงลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรง ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกับองค์การยูนิเซฟ ได้สำรวจความคิดเห็นของสมัชชาเด็ก ประกอบด้วยนักเรียนจาก 76 จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 304 คน ผลการสำรวจเมื่อวันที่ 27-29 พฤศจิกายน 2541 พบสาเหตุที่ทำให้เด็กเบื่อเรียน และไม่มีความสุขที่จะเรียน ได้แก่ สาเหตุจากครู ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ รูปแบบและวิธีการสอนที่

ขาดประสิทธิภาพ การเรียนไม่สนุกสนาน สื่อการสอนไม่ครบถ้วน ห้องเรียนมีบรรยากาศไม่เหมาะสม บุคลิกภาพลักษณะไม่ดี ดื่มน้ำเย็น สูดบุหรี่ปวดจาหายาบคาย ลงโทษรุนแรง (มารุต พัฒผล. 2546 : 23) นอกจากนี้จากผลวิจัย เรื่อง บทบาทของ “ครู” กับ ความหวาดกลัว และความทุกข์ของเด็ก กรณีศึกษานักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ชั้น ม.1 - ม.6) ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บทบาทของครูทำให้นักเรียนรู้สึกว่ ความแตกต่างหลากหลายนำไปสู่ความขัดแย้งมากถึงมากที่สุด วิธีสอนของครูทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ผลวิจัยแสดงให้เห็นว่าความกลัวเป็นอุปสรรคสำคัญของการเรียนรู้และการศึกษาของนักเรียน การทำให้นักเรียนรู้สึกกลัวจะเป็นเสมือนประตูปิดกั้นระหว่างครูกับนักเรียน ผลที่ตามมา คือ นักเรียนเกิดอคติต่อครู ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าครูเลือกปฏิบัติโดยเรียกเด็กที่เก่งคนเดิมๆ ให้แสดงออกและมีส่วนร่วมเป็นประจำ จะยิ่งเป็นการสร้างกำแพงกั้นระหว่างตัวครูกับเด็กให้มากยิ่งขึ้นไปอีก ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนควรเปิด “โอกาส” ให้นักเรียนได้แสดงออก มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเท่าเทียมกัน และการทำให้นักเรียนรู้สึกว่ “เป็นเจ้าของ” สิ่งประดิษฐ์หรือผลผลิตทางการเรียนของพวกเขาจะช่วยนำพากระบวนการศึกษาของไทยไปสู่การปฏิรูปที่นักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง (นพดล กรรณิกา. 2554 : ออนไลน์) อีกทั้งปัจจุบันนักเรียนยังไม่ตระหนักถึงการทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ขาดการเอาใจใส่ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ที่ดี เศรษฐกิจ ความยุติธรรม และการดูแลสุขภาพของตัวเอง โดยเฉพาะโรงเรียนไม่มีการดำเนินการส่งเสริมความสุขเป็นแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งร่างกาย และจิตใจ จึงจะสามารถสร้างสังคมในโรงเรียนให้แก่นักเรียนอย่างมีความสุข (เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์. 2553 : ออนไลน์) ปัญหาด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะปัญหาการรับวัฒนธรรมที่แตกต่างนับว่าเป็นเรื่องที่ทำท่าย เป็นผลให้ความสุขของนักเรียนลดน้อยลง (Veenhoven .2007 : Online)

จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องสร้างความสุขแก่นักเรียนในภาพรวม ซึ่งตัวบ่งชี้ความสุขเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงอาศัยดัชนีความสุขมวลรวมเป็นพื้นฐานพัฒนานักเรียนให้มีความสุข โดยความสุขมวลรวม มีการใช้หลายคำ อาทิ ความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) ความสุขมวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Happiness: GDH) ดัชนีความสุขมวลรวม (Gross Happiness Index: GHI) และการพัฒนาเป็นความสุขมวลรวมนานาชาติ (Gross International Happiness: GHI) ซึ่งความสุขมวลรวมเป็นดัชนีทางเลือกในการใช้เป็นตัวชี้วัดภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยปัจจุบันในแต่ละประเทศจะให้ความสำคัญกับความสุขของประชาชนมากกว่าความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของประเทศ ความสุขมวลรวมช่วยสนองความต้องการของมนุษย์ด้วยคุณค่าแท้ ซึ่งเป็นคุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายที่สนองความต้องการสุขภาวะโดยตรง เพื่อให้เกิดความดีงามแก่ชีวิตของตนเองหรือผู้อื่น เป้าหมายของความสุขมวลรวม จึงมุ่งตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้เกิดความสุขที่สงบเย็น มิใช่ความสุขพอกเสริมหรือความพึงพอใจที่เกิดจากการได้สนองตัณหา และพิจารณาว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ดำเนินไปเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้เกิดความสุขที่สงบเย็น

นั้นเป็นเพียงเครื่องมือ (Means) มิใช่เป็นที่หมาย (End) ผลลัพธ์ในทางเศรษฐศาสตร์มิใช่จุดหมายของมนุษย์ แต่เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะช่วยสนับสนุนกระบวนการพัฒนาจิตของมนุษย์ให้สูงขึ้นในระดับต่อไป เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของปัจเจกบุคคลและสังคมในที่สุด (ประเวศ วะสี. 2553 : ออนไลน์)

ความสุขมวลรวมนานาชาติมีองค์ประกอบ 4 ประการได้แก่ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน ยึดทางสายกลาง ไม่เร่งพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางนิเวศและสังคมในระยะสั้น หากจัดสมดุลระหว่างตัวเลข พหุติกรรมการบริโภคและคุณค่าด้านจิตใจไปพร้อมๆ กัน 2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ยึดหลักการดูแลรักษาธรรมชาติอย่างเคร่งครัด ต้องไม่ทำลายความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ด้วยตระหนักว่าทรัพยากร ธรรมชาติอาจจะหมด จึงจำเป็นต้องรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และสร้างขึ้นมาทดแทน 3) การอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม การคำนึงถึงวัฒนธรรมปัจเจกชน เช่น ความเมตตากรุณา ความมีน้ำใจ ความสุภาพเรียบร้อย ความอ่อนน้อมถ่อมตน การรู้จักให้อภัย การรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง ตลอดจนวัฒนธรรมสังคม ช่วยให้สังคมมีความหมาย มีความเอื้ออาทรต่อกัน และทำให้สังคมสามารถดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ และ 4) การส่งเสริมการปกครองที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นระบบการปกครองที่นำไปสู่ความสุขมวลรวม การใช้หลักนิติธรรม ความโปร่งใส การเปิดโอกาสบุคลากรมีส่วนร่วม ตลอดจนความรับผิดชอบ โดยเน้นการปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่สังคมแห่งความสุข (Brooks. 2005 : 228-230) อีกทั้งคาร์มาและดอร์จี (Karma & Dorji. 2008 : 25-36) กล่าวถึงความสุขมวลรวมนานาชาติประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านธรรมาภิบาล ขณะเดียวกันความสุขมวลรวม ยังรวมถึงสภาพทางจิตที่ดี การใช้เวลา พลังชุมชน โดยมุ่งเน้นจุดแข็งและจุดอ่อนของความสัมพันธ์ และปฏิสัมพันธ์ภายในชุมชน ความสัมพันธ์ของการดูแลความปลอดภัยในบ้าน วัฒนธรรมการบำรุงรักษาประเพณีทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการกำกับดูแล การปกครองในโรงเรียนในการให้บริการ และการควบคุมในความไม่เท่าเทียมกัน (Templeton. 2004 : 21; Ura. 2008 : Online) รวมถึงการรักษาสุขภาพโดยเน้นการรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ และนับว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของความสุขมวลรวม (Murray. 2007 : Online)

นอกจากนี้ มายเออร์ สวีนี และวิทเมอร์ (Myers; Sweeney; & Witmer. 2000 : Online) ได้เสนอ วงล้อแห่งความสุข หรือ สุขสบาย (Wheel and Wellness) โดยเน้นความสุขมวลรวมของบุคลากรและได้นำผลจากการศึกษาวิจัยทางการแพทย์ สังคม และจิตวิทยา มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลตลอดทุกช่วงชีวิต เป็นการเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม อันเป็นทิศทางการใหม่ในการดูแลสุขภาพ รวมถึงการจัดการกับความเครียด การปรับปรุงการสื่อสาร การปรับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การปรับแบบการดำเนินชีวิต เช่น ออกกำลังกาย โภชนาการ มีการฝึกสมาธิ การส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เป็นความคิดที่มีหลายมิติ โดยรวมเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ความประทับใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทำให้บุคคลมีความเข้มแข็งและมีความเจริญงอกงาม

จากองค์ประกอบของความสุขมวลรวมนานาชาติดังกล่าว จะเห็นว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับความสุขมวลรวมของนักเรียน เนื่องจากว่าการวัดความสุขมวลรวมของนักเรียนให้เกิดผลอย่างเที่ยงตรง มีคุณภาพและครอบคลุม ควรยึดแนวคิดของความสุขมวลรวมนานาชาติมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน (Ura. 2008 : Online) ผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบความสุขมวลรวมของนักเรียน ได้ 4 ด้าน ได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และสุขภาพ โดยมีปัจจัยต่างๆ ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน ปัจจัยที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสุขมวลรวม ได้แก่ ปัจจัยระดับโรงเรียน โดยเฉพาะปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน โดยที่โรงเรียนมีการสร้างภาพลักษณ์ที่สามารถดึงดูดใจผู้ปกครองและชุมชน ให้เกิดการยอมรับศรัทธาและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเน้นความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ และความประพฤติของนักเรียน และโรงเรียนได้รับรางวัลด้านต่าง ๆ จะทำให้ได้รับการสนับสนุนจากศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่ารวมทั้งผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี (Clabaugh.; & Rozycki. 1990 : Online) นอกจากนี้ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนแล้ว ปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียนที่มีการจัดบริการสุขภาพ โภชนาการเกี่ยวกับอาหาร บริการห้องสมุด บริการโสตทัศนูปกรณ์ กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน การจัดแพทย์และพยาบาลประจำโรงเรียน บริการรถโรงเรียนให้มีความปลอดภัย รวมถึงมีบริการฝากนักเรียนให้อยู่ในความดูแลของครู ช่วยทำให้เกิดขวัญและกำลังใจของนักเรียนเป็นอย่างดี และทำให้นักเรียนมีความสุขมวลรวมในโรงเรียน (Martin. 2011: Online; Herman; & Janice. 1992 : 261-263) อีกทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากครู โดยครูที่มีภาวะผู้นำจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีความสุขมวลรวมมากขึ้น (Easterby-Smith et al. 1999 : 23) ภาวะผู้นำครูที่สำคัญ คือ ตอบสนองการทำงานโดยยึดนักเรียนเป็นหลัก แก้ปัญหาความขัดแย้งนักเรียน เน้นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ วางแผนการสอนโดยมีการดำเนินการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีเทคนิควิธีสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน ตลอดจนมีการติดตามกำกับกับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ (Podsakoff; & Others. 2005 : 259-298; Politis. 2004 : 230) นับว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของฟีแลนด์ (Phelan. 1999 : Abstracts) พบว่า ครูที่มีภาวะผู้นำด้านการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนและมีลักษณะความเป็นมิตร ทำให้นักเรียนมีความสุขเมื่อมาโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาร์บอจห์ (Arbaugh. 2001 : 42-54) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของอาจารย์ผู้สอน โดยพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมและให้ความใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กับความสุขของนักเรียน

ปัจจัยที่เกิดจากครูอีกประการหนึ่ง คือ การบริหารจัดการห้องเรียน เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนใช้สมองทั้งสองซีกอย่างสมดุล ทำให้ร่างกายแข็งแรง เป็นผลทำให้นักเรียนมีความสุข มีอารมณ์ดี ร่าเริงเบิกบาน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542 : 12) รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่มีความสนุกสนาน สร้างความประทับใจนักเรียนและเน้นการลงมือปฏิบัติจะให้นักเรียนจำได้ในสิ่งที่เรียนและสนุกที่ได้เรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ เกิดความรักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ เน้นกระบวนการคิด การลงมือกระทำกิจกรรม บูรณาการเชื่อมโยงเรื่องราวและ

แนวคิดของสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับความเป็นจริงของชีวิต นำการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย ดนตรี ศิลปะ เข้ามาผสมผสานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2544 : 24-30) โดยเฉพาะครูที่มีการจัดทรัพยากร นวัตกรรมและเทคโนโลยีในห้องเรียน และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนสนุกสนานไปกับการเรียนเป็นอย่างดี (Esa; & Tatu.2010 : 27-41)

นอกจากนี้การจัดบรรยากาศการเรียนรู้นักเรียนมีความพอใจ ถ้านักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความมีความสุข ก็จะเป็นโอกาสที่เขาจะได้รับการสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้มากยิ่งขึ้น (จรัส นองมาก. 2547 : 78) ขณะเดียวกัน การบริหารจัดการชั้นเรียน ทั้งการดูแลควบคุมวินัย การจัดสื่ออุปกรณ์อย่างครบถ้วนและทันสมัยช่วยส่งเสริมความสุขมวลรวมของนักเรียน นับว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอสา และไวโวเนน (Esa; & Tatu. 2010 : Abstract) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของนักเรียน พบว่า ปัจจัยด้านการจัดทรัพยากรและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาให้ครบถ้วน และการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรช่วยทำให้นักเรียนมีความสุขมากขึ้น ในขณะที่ ปรียา เนียร์ (Priya Nair. 2006 : 23-25) วิจัยเรื่องการยอมรับเกี่ยวกับความสุขและความคิดสร้างสรรค์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศสิงคโปร์ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีความสุข ได้แก่ การสร้างบรรยากาศทางบวกในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ในโรงเรียนมากขึ้น

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่ ปัจจัยที่มีสาเหตุจากตัวนักเรียน โดยที่นักเรียนจะมีความสุขมวลรวมได้ นักเรียนต้องมีการยอมรับนับถือตนเอง โดยสร้างความรักและศรัทธาต่อการเรียน เพราะจะช่วยให้เกิดความรัก ความสนใจต่อบทเรียน ต่อครู และผู้ร่วมเรียน ตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนรู้ มองเห็นประโยชน์ และมีความหมายต่อตัวเอง (Lu; & Shih. 1997 : 181-187) อีกทั้งมีความมุ่งมั่นและมั่นคง รู้จักตัวเอง รู้จุดดี จุดด้อยของตน ยอมรับสภาวะแห่งตน ไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้าง และพร้อมจะปรับปรุงแก้ไข รู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจและตั้งใจจริง ย่อมจะนำความสำเร็จในชีวิตมาให้แก่ตน ซึ่งจะนำไปสู่ความภูมิใจ เห็นคุณค่าตนเองและไม่คิดว่าชีวิตของตนเองเป็นสิ่งที่ไร้ค่า ตลอดจนการปรับตนเองให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี รู้ขีดจำกัดของความปรารถนาส่วนตน มีการประพฤติปฏิบัติที่ตรงตาม และเข้าใจธรรมชาติของชีวิต รู้จักปรับตัว และรู้วิธีแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 4-30) การยอมรับนับถือตนเองจึงนับว่ามีความสำคัญและส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน สอดคล้องกับผลวิจัยของ ครอกเกอร์และคนอื่นๆ (Crocker.; & Others. 2003 : 507-516) ทำการวิจัยความสัมพันธ์ของการยอมรับนับถือตนเองกับความเป็นอยู่ที่ดี ผลวิจัยพบว่า การยอมรับนับถือตนเองมีความสัมพันธ์กับความเป็นอยู่ที่ดีด้านการเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ ความสำเร็จด้านกายภาพ นอกจากนี้ โบไมสเตอร์และคนอื่นๆ (Baumeister; & Others, 2003 : 1-44) ศึกษาผลของการยอมรับนับถือตนเอง พบว่า การยอมรับนับถือตนเอง สร้างความสุขและความพึงพอใจแก่นักเรียน ทำให้การเรียนประสบผลสำเร็จ และยังช่วยส่งเสริมสุขภาพให้นักเรียนให้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรงอีกด้วย

นอกจากปัจจัยด้านการยอมรับนับถือตนเองที่ทำให้นักเรียนเกิดความสุขมวลรวมแล้ว ปัจจัย มนุษย์สัมพันธ์ทำให้นักเรียนมีความพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น ทั้งการได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด และวัตถุดิบของซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่ความพอใจในชีวิต รู้สึกว่าชีวิตไม่แห้งแล้ง ทำให้มี ความสุขเพิ่มขึ้น เกิดความสดชื่น จะไม่มีอารมณ์เครียดมาระบายความหงุดหงิด ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความสุข มีความพอใจที่ได้มีกิจกรรมและปฏิบัติงานร่วมด้วย (Holdden. 2007 : 35-47) อีกทั้งการ มีมนุษย์สัมพันธ์ของนักเรียนในการพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส การจดจำชื่อคนอื่น ๆ ได้ การมองโลกในแง่ดี การรู้จักยกย่องบุคคลอื่น การเป็นผู้ฟังที่ดี การมีกิริยามารยาทอ่อนโยน และ การให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ บุคลิกภาพดังกล่าวส่งผลต่อความสุขมวลรวมของ นักเรียนเป็นอย่างดี (Cloninger.; & Zohar. 2011 : 24-32)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อ ความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ตระหนักถึงข้อมูลสามระดับ ได้แก่ ระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรเกี่ยวกับโรงเรียนที่ส่งผลต่อ ความสุขมวลรวมของนักเรียน ตัวแปรระดับห้องเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรเกี่ยวกับครูที่ส่งผลต่อความสุข มวลรวมของนักเรียน และตัวแปรระดับนักเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุข มวลรวมของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทุกระดับ อีกทั้งผู้วิจัยศึกษาบริบทของโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาให้กับ ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีนโยบายมุ่งพัฒนานักเรียนซึ่งอยู่ในสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานครให้เป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยมีการเน้นเป้าประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริม ให้นักเรียนมีความสุขเป็นอันดับแรก นโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมทั้งผู้บริหารโรงเรียน มีการ พัฒนาการสอนให้กับครู ตลอดจนพัฒนาที่ตัวนักเรียน เพื่อให้ปัจจัยระดับต่างๆช่วยพัฒนาความสุข มวลรวมของนักเรียน และพร้อมที่จะก้าวไปสู่มาตรฐานการศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม โดย เน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุขอย่างแท้จริง(สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2554 : 5-9)

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสำคัญ ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียนและระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยพหุระดับทั้ง ระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียนและระดับนักเรียน โดยส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นับว่าสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างดี
2. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียนและระดับนักเรียน ที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทำให้สามารถส่งเสริมปัจจัยทั้งสามระดับได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น
3. การวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาความสุขมวลรวมของนักเรียนโดยสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดความสุขมวลรวมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม หรือกับหน่วยงานการศึกษาในระดับต่างๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 13,375 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 101 คน ครู จำนวน 387 คน และนักเรียนจำนวน 12,887 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 101 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกโรงเรียนจำนวน 30 โรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 และมีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 3 ห้องขึ้นไป จากโรงเรียนจำนวน 101 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามกลุ่มเขตการศึกษา ทุกกลุ่ม ในอัตราร้อยละ 25 จากนั้นทำการเลือกห้องเรียนจำนวน 3 ห้องเรียน แต่ละห้องเรียนเลือกนักเรียนจำนวน 30 คน ครู 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จากโรงเรียน 30 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,820 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 30 คน ครู จำนวน 90 คน และนักเรียน จำนวน 2,700 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

1. ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

1. ตัวแปรระดับนักเรียน ได้แก่

- 1.1 การยอมรับนับถือตนเอง
- 1.2 มนุษยสัมพันธ์
- 1.3 เจตคติต่อการเรียน
- 1.4 พฤติกรรมการเรียนรู้

2. ตัวแปรระดับห้องเรียน ได้แก่

- 2.1 ภาวะผู้นำ
- 2.2 การบริหารจัดการห้องเรียน
- 2.3 เจตคติต่อวิชาชีวศุข

3. ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่

- 3.1 ภาพลักษณ์ของโรงเรียน
- 3.2 สวัสดิการโรงเรียน

2. ตัวแปรตาม คือ ความสุขมวลรวมของนักเรียน ได้แก่

1. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี
2. ด้านสิ่งแวดล้อม
3. ด้านวัฒนธรรม
4. ด้านสุขภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. ความสุขมวลรวมของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่บ่งบอกถึงความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินชีวิตในโรงเรียนและครอบครัว ซึ่งพิจารณาได้จาก ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน วัฒนธรรม และสุขภาพของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี หมายถึง การใช้ชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนได้อย่างมีความสุข โดยครอบครัวมีรายได้ที่เหมาะสม มีการออมเงินและการหารายได้ระหว่างเรียนเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว มีการได้รับการบริการด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ทั้งการป้องกันอุบัติเหตุและความปลอดภัยในด้านอาหาร

1.2 ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง บรรยากาศและการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีการจัด ภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้สวยงาม มีการเตรียมอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ให้พร้อมเพียง ตลอดจนส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสวยงาม

1.3 ด้านวัฒนธรรม หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรภายในโรงเรียน สังคมและชุมชน มีการปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรม คำขวัญ คำนิยม ปฏิบัติตามปรัชญาของโรงเรียน รวมทั้งการบำรุงรักษาประเพณีวัฒนธรรมในชุมชน รวมถึงมีการส่งเสริมและอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านสุขภาพ หมายถึง การจัดการดูแลรักษาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมการออกกำลังกายเป็นประจำ มีการบริการรักษาสุขภาพอย่างเหมาะสม รวมถึงการตรวจป้องกันอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีห้องพยาบาลที่เพียงพอและเหมาะสม มีพยาบาลประจำเพื่อให้คำแนะนำด้านสุขภาพแก่นักเรียน

2. ปัจจัยพระระดับ หมายถึง กลุ่มตัวแปรที่ส่งผลต่อ ความสุขมวลรวมของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้มี ตัวแปร 3 ระดับ ได้แก่ ระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียน

3. ตัวแปรระดับนักเรียน หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน ที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน ได้แก่ การยอมรับนับถือตนเองและมนุษยสัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

3.1 การยอมรับนับถือตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงการรับรู้คุณค่าที่มีในตนเอง มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง ไม่กลัวการแสดงความคิดเห็นต่อหน้าคน มีเหตุผลในการคิดเสมอ นิยมชมชอบทั้งในความคิด และการกระทำของตนเอง ยืนหยัดในสิ่งที่เชื่อเป็นตัวของตัวเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น

3.2 มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงการเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส การจดจำชื่อคนอื่น ๆ ได้ การมองโลกในแง่ดี การรู้จักยกย่องบุคคลอื่น การเป็นผู้ฟังที่ดี การมีกิจกรรมยามว่างที่ผ่อนคลายและการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ

3.3 เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อความสำคัญของการเรียน เห็นคุณค่าของการเรียนและประโยชน์ของการเรียน โดยเห็นความสำคัญของการเรียนหนังสือช่วยสร้างคนให้สมบูรณ์แบบ ช่วยทำให้ดำเนินชีวิตได้ดี ทำให้คนสามารถแก้ปัญหาได้ดี ช่วยทำให้ฉลาดขึ้น และสร้างอาชีพที่มั่นคง

3.4 พฤติกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อการเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ะทักษะให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียน โดยมีการใช้แรงจูงในการเรียน การจัดสรรเวลาในการเรียน การมีสมาธิและตั้งใจเรียน การเรียนรู้เป็นทีม และมีการใช้เทคนิคในการเรียน

4. ตัวแปรระดับห้องเรียน หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครูผู้สอนในแต่ละห้องเรียนที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครู ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของครูผู้สอนที่สามารถวางแผนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ มีการดำเนินการสอนเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีเทคนิควิธีสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการติดตามกำกับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

4.2 การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูผู้สอนที่สามารถกำกับควบคุมวินัยในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดเตรียมทรัพยากรในชั้นเรียนไว้อย่างครบครันทั้งนวัตกรรม เทคโนโลยี และสื่อการสอน มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวก รวมถึงการนำวิธีสอนที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 เจตคติต่อวิชาชีพครู หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความศรัทธาหรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อวิชาชีพครู โดยครูมีความรู้ดี สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสอน แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการสอน มีบุคลิกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม

5. ตัวแปรระดับโรงเรียน หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน

5.1 ภาพลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง การสร้างภาพลักษณ์ที่สามารถดึงดูดใจผู้ปกครองและชุมชน ให้เกิดการยอมรับศรัทธาและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเน้นความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ และความประพฤติของนักเรียน การที่โรงเรียนได้รับรางวัลต่างๆ การได้รับการสนับสนุนจากนักเรียนทั้งศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่ารวมทั้งผู้ปกครองและชุมชน

5.2 สวัสดิการโรงเรียน หมายถึง การจัดบริการสุขภาพ โภชนาการเกี่ยวกับอาหาร บริการห้องสมุด บริการโสตทัศนูปกรณ์ กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน การจัดแพทย์และพยาบาล

ประจำโรงเรียน บริการรถโรงเรียนให้มีความปลอดภัย รวมถึงมีบริการฝากนักเรียนให้อยู่ในความดูแลของครูหรือเจ้าหน้าที่เวลาเย็นก่อนผู้ปกครองมารับ

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดกรอบความคิดของการวิจัยดังนี้

ความสุขมวลรวมของนักเรียน ผู้วิจัยใช้แนวความคิดของ บรู๊กส์ (Brooks. 2005 : 228-230) โดยกล่าวถึงความสุขมวลรวมโดยอาศัยแนวคิดเรื่องความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness, GNH) เป็นการมองการพัฒนาประเทศที่ไม่ได้เน้นตัวเลขในการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Gross Domestic Product, GDP) แต่เน้นมุมมองเรื่องความสุขที่แท้จริงของสังคมเป็นหลัก คำนี้ถึงความเป็นองค์รวมด้วยการพิจารณามิติทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับมิติอื่นๆ โดยสรุปความสุขมวลรวมออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน 2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ 3) การอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม และ 4) การส่งเสริมการปกครองที่ดีหรือธรรมาภิบาล และใช้แนวคิดของ คาร์มาและดอร์จี (Karma; & Dorji. 2008 : 25-36) กล่าวว่าความสุขมวลรวมเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของบุคลากรในองค์กร องค์กรต่างๆ จำเป็นต้องใช้ความสุขมวลรวมเพื่อเป็นการแนวทางการพัฒนาบุคลากรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยที่ตัวชี้วัดความสุขมวลรวมมีองค์ประกอบรวม 9 มิติ ได้แก่ 1) สภาพทางจิตที่ดี 2) การใช้เวลา 3) พลังชุมชน 4) วัฒนธรรม 5) สุขภาพ 6) การศึกษา 7) สิ่งแวดล้อม 8) มาตรฐานความเป็นอยู่ และ 9) การปกครอง รวมถึงแนวคิดของประเวศ วะสี (2554 : ออนไลน์) ได้สรุปสาระสำคัญของความสุขมวลรวมเป็นสิ่งที่องค์กรให้ความสำคัญในปัจจุบัน เพราะเป็นการวัดความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ที่เกิดจากจิตใจมากกว่าตัวเลขเพียงอย่างเดียว โดยสรุปความสุขมวลรวมประกอบไปด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) ความเป็นอยู่ที่ดีทางกายภาพ 2) ความเป็นอยู่ที่ดีทางใจ 3) ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม 4) ความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตวิญญาณ และใช้แนวคิดของ ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2550 : 15) ได้นำเสนอ 4 เสาหลักของความสุขมวลรวม ได้แก่ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมอย่างยั่งยืน 2) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม และ 4) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสุขมวลรวมที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ได้นำมาทำการสังเคราะห์ในบริบทด้านการศึกษา เป็นความสุขมวลรวมของนักเรียนที่สอดคล้องกับบริบทด้านการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านวัฒนธรรม และ 4) ด้านสุขภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนสามารถพิจารณาได้เป็นตัวแปร 3 ระดับ ประกอบด้วย ตัวแปรระดับนักเรียน ตัวแปรระดับห้องเรียน และตัวแปรระดับโรงเรียน

ตัวแปรระดับนักเรียน ตัวแปรระดับนักเรียนเป็นตัวแปรคุณลักษณะของนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน สามารถจำแนกเป็นตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร ได้แก่ การยอมรับนับถือตนเอง มนุษยสัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวความคิดของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ดังนี้

การยอมรับนับถือตนเอง ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ ลู และ ชิ (Luo; & Shih. 1997 : 181-187) ที่สรุปว่า นักเรียนจะมีความสุขมวลรวมได้ต้องมีการยอมรับนับถือตนเอง โดยสร้างความรักและศรัทธาต่อการเรียน เพราะจะช่วยให้นักเรียนเกิดความรัก ความสนใจต่อบทเรียน ต่อครูและผู้ร่วมเรียน อีกทั้งการยอมรับนับถือตนเอง (Self-Esteem) นับว่ามีความสำคัญ นักเรียนที่ยอมรับนับถือตนเองมากจะมีความสามารถและใช้ความสามารถที่มีอยู่กระทำการสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ทำให้ตนเองมีความสุขมากขึ้น (Baumeister; & Others. 2003 : 34-44) นอกจากนี้การยอมรับนับถือตนเองนับว่ามีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อสิ่งต่างๆ ดังที่ ครอกเกอร์ และคนอื่นๆ (Crocker.; & Others. 2003 : 507-516) ทำการวิจัยความสัมพันธ์ของการยอมรับนับถือตนเองกับความเป็นอยู่ที่ดี ผลวิจัยพบว่า การยอมรับนับถือตนเองมีความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและความสำเร็จในการทำงาน นอกจากนี้ โบไมสเตอร์และคนอื่นๆ (Baumeister; & Others. 2001 : 1-44) ศึกษาผลของการยอมรับนับถือตนเอง พบว่า การยอมรับนับถือตนเอง สร้างความสุขและความพึงพอใจแก่นักเรียน ทำให้การเรียนประสบผลสำเร็จ และสร้างความปลอดภัยแก่นักเรียน ขณะเดียวกันส่งเสริมสุขภาพนักเรียนให้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรงอีกด้วย

มนุษยสัมพันธ์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ เบอรี่และแฮนสัน (Berry; & Hansen. 1996 : 796-809) โดยสรุปความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ คือ ช่วยให้เกิดความสามัคคี หรือสัมพันธ์ภาพอันดี สามารถปฏิบัติงานกันอย่างราบรื่น ลดความขัดแย้งในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่ประสิทธิภาพและเกิดความสุขของนักเรียน อีกทั้งยังทำให้มีความพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่ความพอใจในชีวิต และทำให้มีความสุขเพิ่มขึ้น เกิดความสดชื่น เกิดความรักใคร่ ศรัทธา เชื่อถือซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความสามัคคี (Bloggang.com. 2549 : ออนไลน์)

เจตคติต่อการเรียน ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ อัลพอร์ต (Allport. 1978 : 256) เลวิส (Lavis. 1996 : 254) และ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545 : 366) โดยสรุปว่า เจตคติเป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ ความคิด เจตคติอาจเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น แต่ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง โดยที่เจตคติในทางที่ดีต่อการเรียนนักเรียนจะแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจสนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับความสามารถและวิธีการสอนของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา นอกจากนี้ใช้แนวคิดของดูแรนท์ (Durrant. 2011 : Online) โดยเพิ่มเติมพฤติกรรมของนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน โดยแสดงให้เห็นถึงความสนใจในการเรียนรู้ เห็นประโยชน์และคุณค่าในเรื่องที่เรียน มีความตั้งใจ แสดงความชื่นชอบ และรักวิชาที่จะเรียน ความ

ต้องการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผน การจัดกิจกรรมและการวัดผลประเมินผล รวมถึงเห็นประโยชน์ของการศึกษาในการพัฒนาตนเองให้เกิดความก้าวหน้ามั่นคง ซึ่งเจตคติที่ดีต่อการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีความสุขมวลรวมมากขึ้น

พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ สมิธ (Smith. 1976 : 18-26) โดยสรุปไว้ว่า พฤติกรรมการเรียนเป็นยุทธวิธีในการเรียนรู้แบบหนึ่งที่นักเรียนแต่ละคนเลือกใช้ในขณะที่กำลังเรียนรู้เนื้อหาในหลักสูตร และมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่แสดงออกและลักษณะทางบุคลิกภาพ นอกจากนี้แล้วยังเป็นตัวบอกถึงรูปแบบพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนรู้ด้วย นอกจากนี้แล้ว แครนตันและบาร์คลีย์ (Cranston; & Barclay. 1985 : 36-138) ได้ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียนช่วยให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและเกิดความสุขมวลรวม ซึ่งจะเป็นวิธีการเรียนของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้เป็นการใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ทั้งการเรียนรู้เป็นทีม ฝึกประสบการณ์ให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทบทวนตรวจสอบประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน รวบรวมประสบการณ์และนำมาฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ (Sprenger. 2003 : 13-14; Smith. 2001 : Online) การใช้แรงจูงใจในการเรียน มีการจัดสรรเวลาเรียน นักเรียนมีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ตลอดจนนักเรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ เรียนรู้เป็นกลุ่ม มีการค้นคว้าเทคนิคการเรียนและค้นหาความรู้และใช้วิธีการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง (Mills. 2002 : Online; Spoon; & Schell. 1998 : 19-34) พฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นผลให้นักเรียนเกิดความสุขมวลรวม

ตัวแปรระดับห้องเรียน ตัวแปรระดับห้องเรียน ได้แก่ ตัวแปรของครู เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน สามารถจำแนกเป็นตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวความคิดของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ดังนี้

ภาวะผู้นำ ผู้วิจัยใช้แนวความคิดของ ลูคัส และคนอื่นๆ (Lucas; & Others. 2003 : 527-539) โดยเน้นภาวะผู้นำครูที่มีส่วนทำให้นักเรียนมีความสุข ทำให้การใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนดีขึ้น โดยเฉพาะการสื่อสารที่ครูมีอารมณ์ขันจะช่วยทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน สามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งภาวะผู้นำครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน ใช้บทบาทของผู้นำเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยมุ่งเน้นที่ความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียน และสร้างบรรยากาศของการไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารแบบเปิดจะช่วยทำให้นักเรียนมีความสุข และมีเจตคติที่ดีต่อครูและโรงเรียน (York-Barr; & Duke. 2004 : 260) และที่สำคัญภาวะผู้นำครูทั้งด้านการวางแผน การประสานงาน การกำกับติดตามและการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด จะช่วยทำให้นักเรียนมีคุณภาพและมีความสุขมวลรวมมากขึ้น (Podsakoff; & Others. 2005 : 259-298; Politis. 2004 : 230)

การบริหารจัดการห้องเรียน ผู้วิจัยใช้แนวความคิดของ ฟรีแลน (Phelan. 1999 : Abstracts) โดยสรุปความสำคัญของการบริหารจัดการห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยทำให้นักเรียนมาโรงเรียน และใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข นอกจากนี้ครูที่สามารถจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนได้ดี มีการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนาน ทำให้นักเรียนมีความสุขมากขึ้น (Armento.2011 : Online; Bower; & Kamata. 2002 : Online) อีกทั้งการจัดห้องเรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน จำนวนนักเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้น่าสนใจไม่ซ้ำซากจำเจ ไม่น่าเบื่อหน่าย นักเรียนจะเกิดวามกระตือรือร้นและกระฉับกระเฉง และสร้างความสุขมวลรวมของนักเรียน (Weinstein. 1996 : 25-31; Sukanya. 2010 : Online)

เจตคติต่อวิชาชีพครู ผู้วิจัยใช้แนวความคิดของมีลเลย์และแมคอินทอช (Mealey; & Mcintoch. 1995 : 177) ได้สรุปว่าเจตคติมีความหมายในเชิงจิตวิทยาซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นความจริงในชีวิต เจตคติของคนเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างเป็นสิ่งซึ่งคนมีความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งนั้นโดยคนอาจชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นก็ได้ และอัลพอร์ต (Allport. 1978 : 256) ได้สรุปว่าเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ 1) กระบวนการการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่าง ๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน เป็นต้น 2) ประสบการณ์ ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้วยังทำให้มีรูปแบบเป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นเจตคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคน ๆ นั้น 3) การเลียนแบบการถ่ายทอดเจตคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบธรรมชาติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ แม่ ครู เป็นต้น 4) อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพจะมีความรู้ดี สนใจท้าทายนักเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ ช่างสังเกต เอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นไปของนักเรียนอยู่เป็นนิจ มีท่าที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใสอารมณ์ดีมีความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน รับฟังและเข้าใจความคิด ความต้องการของนักเรียน มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี (Nel. 1992 : 45-47) มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน มีปฏิภาณไหวพริบทันต่อเหตุการณ์และมีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง เป็นคนอดทนใจเย็น ใจกว้างและยอมรับข้อผิดพลาดทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ แสดงความยินดีและเต็มใจช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาโดยไม่คิดหวังสิ่งตอบแทน (ศูนย์พัฒนาครู. 2554 : ออนไลน์) นอกจากนี้ครูต้องจดจำชื่อนักเรียนได้ ให้โอกาสนักเรียนในการเรียนรู้ ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด (Larson.; & Silverman. 2000 : 23-25) เต็มใจที่จะแบ่งปันความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน จูงใจนักเรียนให้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตนให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพเป็นผลให้นักเรียนมีความสุขมวลรวมมากขึ้น (Claxton. 1996 : 17)

ตัวแปรระดับโรงเรียน ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ตัวแปรของโรงเรียน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน สามารถจำแนกเป็นตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน และปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวความคิดของตัวแปรอิสระ ดังนี้

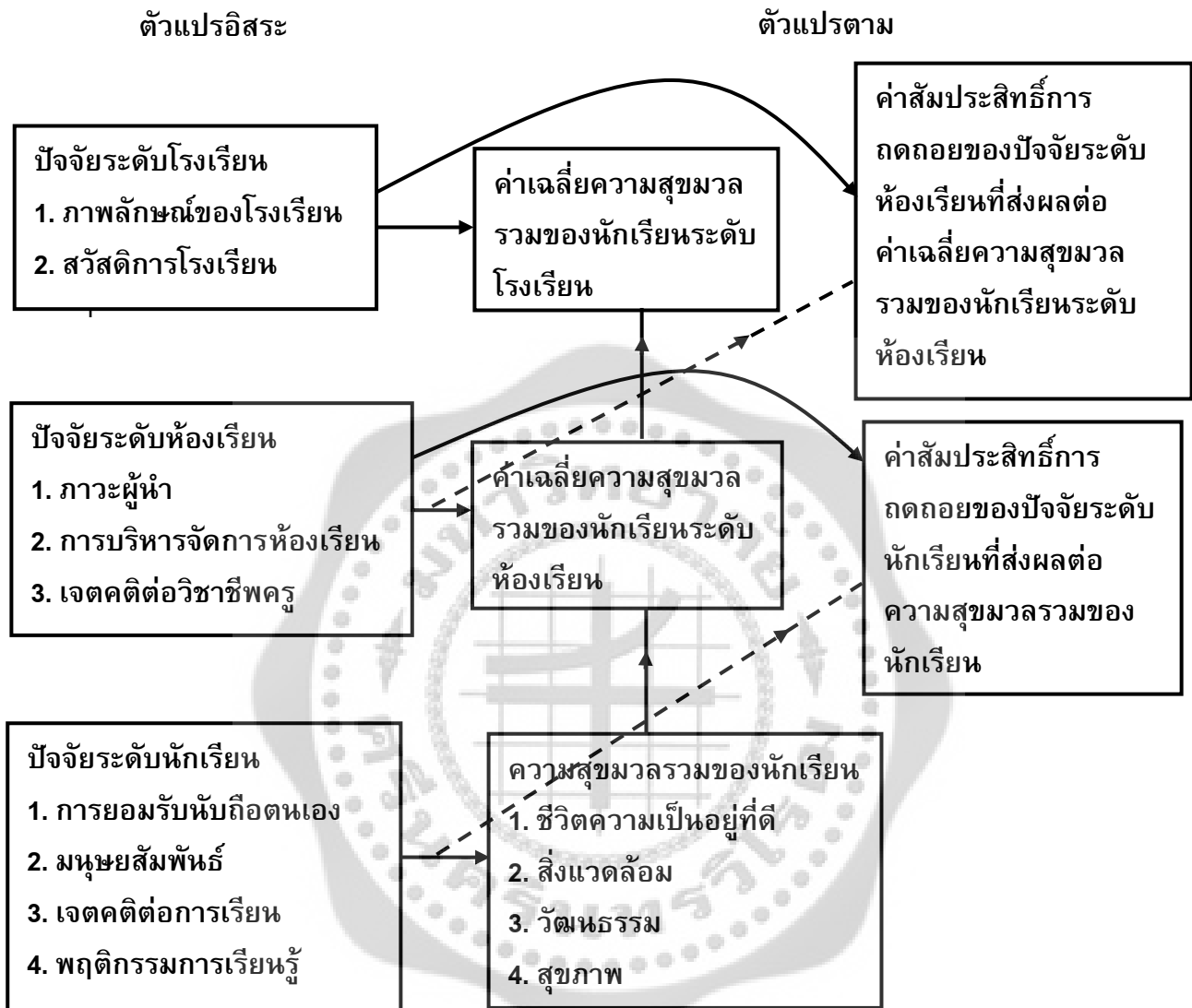
ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้แนวความคิดของ คลาโบจและ รอสกี (Clabaugh.; & Rozycki. 1990 : Online) กล่าวโดยสรุปว่าโรงเรียนที่มีภาพลักษณ์ที่ดีจะช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งใช้แนวความคิดของ เบสท์ (Best. 2011 : Online) โดยให้แนวคิดที่ว่าโรงเรียนที่มีภาพลักษณ์ดีจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน ส่งผลทางตรงต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของคุณครูและส่งผลทางอ้อมผ่านการจัดการคุณภาพโดยรวม

ปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียน ปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียน ผู้วิจัยใช้แนวความคิดของ มาร์ติน (Martin. 2011 : Online) กล่าวว่าสวัสดิการโรงเรียนส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ช่วยทำให้บุคลากรเกิดความมั่นใจในการได้รับการบริการเป็นอย่างดีจากโรงเรียน ปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียนยังสนับสนุนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพอีกด้วย (James use Agricultural High School. 2011 : Online) ดังนั้นปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียนจึงส่งผลทางตรงต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของคุณครูและส่งผลทางอ้อมผ่านการทำงานเป็นทีม

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ตารางการสังเคราะห์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นกรอบความคิดของการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานของการวิจัย ดังนี้

- ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร
- ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียนอย่างน้อย 1 ตัว ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเรียบเรียงตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสุข
  - 2.1 ความหมายของความสุข
  - 2.2 องค์ประกอบสำคัญของความสุข
  - 2.3 ความสำคัญของความสุข
  - 2.4 ระดับของความสุข
  - 2.5 เทคนิคการสร้างความสุขให้กับนักเรียน
  - 2.6 ความสุขมวลรวม
    - 2.6.1 ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี
    - 2.6.2 สิ่งแวดล้อม
    - 2.6.3 วัฒนธรรม
    - 2.6.4 สุขภาพ
3. ปัจจัยเชิงพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน
  - 3.1 ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่
    - 3.1.1 การยอมรับนับถือตนเอง
    - 3.1.2 มนุษยสัมพันธ์
    - 3.1.3 เจตคติต่อการเรียน
    - 3.1.4 พฤติกรรมการเรียนรู้
  - 3.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่
    - 3.2.1 ภาวะผู้นำ
    - 3.2.2 การบริหารจัดการชั้นเรียน
    - 3.2.3 เจตคติต่อวิชาชีพรู
  - 3.3 ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่
    - 3.3.1 ภาพลักษณ์ของโรงเรียน
    - 3.3.2 สวัสดิการโรงเรียน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์พหุระดับ
  - 4.1 ความเป็นมาของการวิเคราะห์พหุระดับ
  - 4.2 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์พหุระดับ

4.3 ลักษณะของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์พหุระดับ

4.4 การวิเคราะห์ประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวน

4.5 การวิเคราะห์พหุระดับ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขและความสุขมวลรวมของ

นักเรียน

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

การจัดการศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร. 2549 : 4) จัดตั้งครั้งแรกเมื่อปี 2427 ในรูปแบบของโรงเรียนราษฎร์ที่วัดมหรณพาราม ต่อมาในปี พ.ศ. 2430 มีการขยายการจัดการศึกษาโดยจัดตั้งองค์การรับผิดชอบเป็น กระทรวงศึกษาธิการ และเป็นกระทรวงธรรมการในปี พ.ศ. 2435 ถึง พ.ศ. 2441 ได้มีโครงสร้าง การศึกษาเกิดขึ้น โดยแบ่งความรับผิดชอบให้กรมศึกษาธิการของกระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และให้กระทรวงมหาดไทยจัดการศึกษาในหัวเมืองร่วมกับพระสงฆ์ ภายหลังได้ มีการขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปถึงระดับตำบลระหว่างปี พ.ศ. 2454 ถึง พ.ศ. 2475 มี หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา 3 กระทรวง คือ

1) กระทรวงนครบาล รับผิดชอบที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนกลาง

2) กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค

3) กระทรวงธรรมการ รับผิดชอบที่ประสานงาน ให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบาย กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2515 ตาม ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองนครหลวงกรุงเทพธนบุรี องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ตลอดจนสุขาภิบาลต่างๆ ในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เป็นหน่วยการปกครองเดียวกัน คือ กรุงเทพมหานคร รวมถึงการรับโอน การจัดการศึกษาจากหน่วยงานที่ยุบรวมกัน

บทบาทหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษา สำนักงาน เขต โรงเรียนกรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นนครหลวงของประเทศไทย และเป็นการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีระเบียบการปกครองตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร รองรับโครงสร้างการบริหารของ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติได้แก่ สภากรุงเทพมหานครและฝ่ายบริหาร ได้แก่

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็นเขต แต่ละเขตแบ่งออกเป็นแขวง บทบาทหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้กับประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ดูแลมาตรฐาน กำกับติดตามดูแล สนับสนุนทรัพยากร ซึ่งกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดการศึกษาหลายระดับและหลายรูปแบบ ดังนี้

1) การจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์เลี้ยงดูเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชนซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่เปิดดำเนินการ

2) การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษาและสำนักงานเขต

3) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยการแพทย์ และวิทยาลัยพยาบาล เกื้อหนุนในความรับผิดชอบของสำนักการแพทย์

4) การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ ฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียน ฝึกอบรมวิชาชีพกรุงเทพมหานคร และจัดให้กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน

หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพ มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร. 2549 : 5)

สำนักการศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรม มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยน่านโยบายด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ให้สำนักงานเขตและโรงเรียน ดำเนินการ สำนักการศึกษาแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 7 หน่วยงาน คือ สำนักเลขานุการ กองการเจ้าหน้าที่กองคลัง หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักยุทธศาสตร์การศึกษา กองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน กองพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร

บทบาทหน้าที่ของสำนักการศึกษารับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การจัดทำและพัฒนาแผนการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ได้กำหนดฐานะกรุงเทพมหานคร เป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง ฉะนั้น กรุงเทพมหานครจึงมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้ง และ

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเล็กรองผู้ว่าราชการฯอีก 4 คน เข้ามาบริหารและรับผิดชอบงานของ
สำนักต่าง ๆ เช่น สำนักการแพทย์ สำนักระบายน้ำ สำนักการศึกษา เป็นต้น สำนักการศึกษาเป็น
หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่จัดการศึกษา

3 ระดับ คือ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร. 2549 : 7)

- 1) ระดับชั้นเด็กเล็ก
- 2) ระดับชั้นประถมศึกษา
- 3) ระดับชั้นมัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานครกำหนดนโยบายด้านการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้เด็กนักเรียนของ
กรุงเทพมหานครทุกคนได้รับสิทธิเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้กรุงเทพมหานครมี
ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก มุ่งเน้นให้นักเรียนกรุงเทพมหานครมี
ความสมดุลถึงพร้อมด้านความรู้ และคุณธรรม ประการที่สอง ให้นักเรียนของกรุงเทพมหานครมี
สิทธิและความเสมอภาคกันอย่างไม่มีเงื่อนไขในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างมีคุณภาพ
โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามมาตรา 10 ของ พ.ร.บ.การจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้
และประการที่สาม ยกกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา การเรียนรู้ของนักเรียนกรุงเทพมหานคร ให้มี
คุณภาพมาตรฐานสอดคล้องตามมาตรา 6 และมาตรา 7 ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
 ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาดังกล่าว จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 2
ประการ ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร. 2549 : 8)

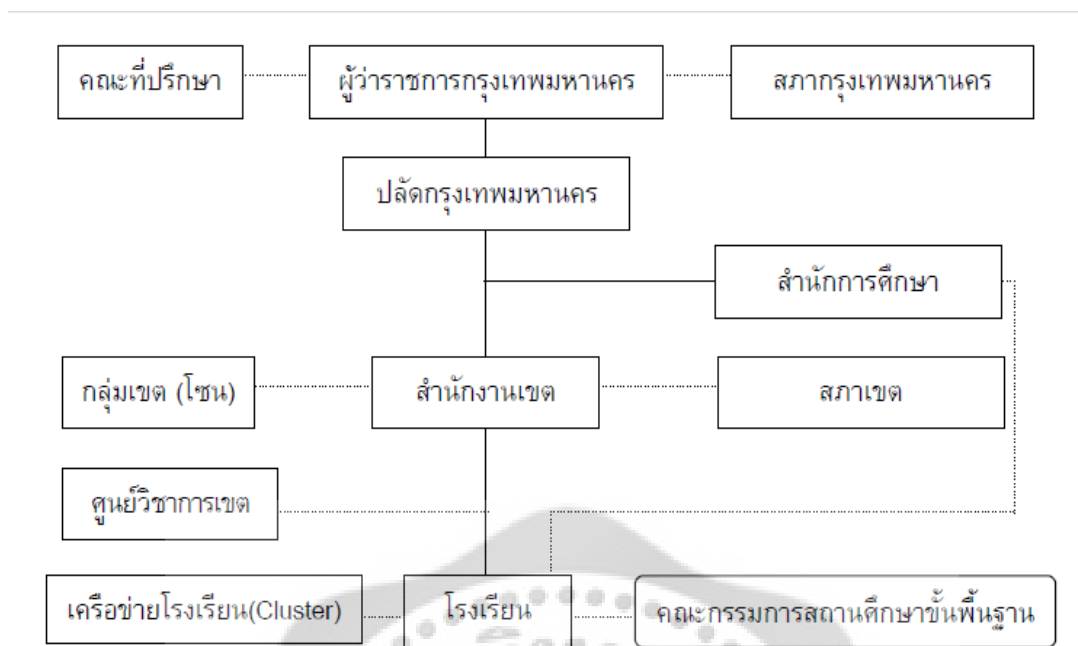
ประการแรก ส่งเสริมให้นักเรียนกรุงเทพมหานคร มีความรู้ คู่คุณธรรม และถึงพร้อม
ด้วยคุณลักษณะ 7 คุณลักษณะ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้
ไม่หวั่นไหวกับสิ่งยั่วยู่ในทางที่ไม่ดี ซึ่งรุ่มล่อมมากมายในสังคมปัจจุบัน เก่งด้านคณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์ ภาษาศาสตร์โดยเฉพาะภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ รวมถึงภาษาที่สอง เช่น
ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น รักชุมชนกรุงเทพมหานคร โดยสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครได้
จัดโครงการกรุงเทพศึกษา และส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ
กรุงเทพมหานครและชาติไทย รู้จักใช้ข้อมูลข่าวสาร สามารถเลือกรับข่าวสารที่ดีเพื่อนำไปปรับใช้ให้
เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและสังคม และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์เป็น และปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนกรุงเทพมหานคร ยึดมั่นใน
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประการที่สอง จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนกรุงเทพมหานคร มีโอกาสเรียนฟรีโดย
ไม่มีเงื่อนไข

1.2 การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนให้แก่เด็กและเยาวชนของกรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 436 โรงเรียน กระจายในพื้นที่ 50 สำนักงานเขตในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน สำนักงานการศึกษาได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนนโยบายของรัฐในด้านการศึกษาดำเนินการตามกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) และนโยบายของคณะผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมี คุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่องส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน การบริหารการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการสอนภาษาต่างประเทศ โดยครูชาวต่างประเทศ พัฒนา โรงเรียนด้วยระบบเครือข่ายโรงเรียน โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบ คณะกรรมการสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2552 : 8)

การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร จัดในลักษณะของสายการ บังคับบัญชา ซึ่งมีผู้บริหารคือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และโรงเรียนตามลำดับ โดยสำนักงานศึกษาเป็นฝ่ายอำนวยการหรือหน่วยงานที่ปรึกษา ส่งเสริม สนับสนุนในระดับกรุงเทพมหานคร เป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับในระดับสำนักงานเขต ซึ่งแสดงเป็นภาพประกอบ 2 ได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ที่มา : สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2549). เอกสารสัมมนาผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. หน้า 7.

จากภาพประกอบ 2 สามารถอธิบายได้ว่าโครงสร้างระบบบริหารการศึกษามีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารสูงสุดและเป็นฝ่ายการเมือง มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารกรุงเทพมหานครทุกด้าน เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร ในสายราชการประจำมีปลัดกรุงเทพมหานคร ดำรงตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการประจำ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานครกำกับ เร่งรัด ติดตามผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รองจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขต มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินเกี่ยวกับการศึกษา และการอบรมดูแลโรงเรียนประถมศึกษา มีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างกรุงเทพมหานครในสังกัดสำนักงานเขต รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายในเขต ส่วนราชการภายในสำนักงานเขต กำหนดให้มีฝ่ายการศึกษา เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการบริหารจัดการการศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ถูกกำหนดให้เป็นส่วนราชการหนึ่งในสำนักงานเขต (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร. 2549 : 7)

การแบ่งกลุ่มเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้จัดแบ่งตามสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ แต่ละสำนักงานเขต โดยเรียกว่ากลุ่มสำนักงานเขต ซึ่งในแต่ละกลุ่มสำนักงานเขต มีโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก การแบ่งกลุ่มพัฒนาวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 436 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มเขต ดังนี้

1) กรุงเทพมหานคร	มี 9 เขต	41 โรงเรียน
2) กรุงเทพฯใต้	มี 11 เขต	75 โรงเรียน
3) กรุงเทพฯเหนือ	มี 7 เขต	46 โรงเรียน
4) กรุงเทพฯตะวันออก	มี 8 เขต	115 โรงเรียน
5) กรุงเทพฯตะวันออก	มี 8 เขต	90 โรงเรียน
6) กรุงเทพฯใต้	มี 7 เขต	69 โรงเรียน

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยรับโอนการจัดการศึกษาจาก 2 องค์กร คือ เทศบาลนครหลวง และองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งองค์กรทั้งสองได้ถือกำเนิดเป็นการยุบรวมกันและรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลนคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 และองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งสองรับโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2509 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร. 2546 : 1-2)

การดำเนินการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการจัดการศึกษาหลายระดับ หลายรูปแบบ ซึ่งมีหน่วยงานรับผิดชอบ คือ สำนักการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร. 2546 : 18-19)

จากแนวทางการจัดการศึกษาของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นหลัก โดยเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ เก่ง ดี มีความสุข ผู้วิจัยจึงสนใจเกี่ยวกับความสุขของนักเรียนและนำมาศึกษารายละเอียดต่อไป

1.3 นโยบายสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

สำนักการศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การจัดทำและพัฒนาแผนการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา ส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2554 : 1-7)

สำนักการศึกษา แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

1. สำนักงานเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของสำนักการศึกษา งานช่วยอำนวยความสะดวกและเลขานุการ การบริหารงานบุคคลและงานด้านสวัสดิการของข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญและลูกจ้าง งานนิติกรรมสัญญา งานสิทธินักเรียน งานบริหารศูนย์สิทธิเด็กนักเรียน ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ การประชาสัมพันธ์ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การบริหารงานก่อสร้าง การบริหารสินทรัพย์ส่วนกลางของสำนักงานกิจกรรมพิเศษ และงานที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

2. กองการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครและลูกจ้างในสถานศึกษา ได้แก่ การบรรจุแต่งตั้ง การโอน ย้าย การขอกลับเข้ารับราชการการเลื่อนตำแหน่งและระดับเงินเดือน การกำหนดกรอบอัตรากำลังข้าราชการครู กรุงเทพมหานครการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การดำเนินการทางวินัย การพิจารณาความชอบและประเมินผลสมรรถภาพ การจัดทำและรักษาทะเบียนประวัติ การจัดทำบัญชีถือจ่ายอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ การตรวจสอบและการเสนอผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู การประชุม อ.ก.ก. ข้าราชการครู การดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขันข้าราชการครูและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

3. กองคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการเงิน การคลัง การรวบรวมและจัดทำคำของบประมาณประจำปีของสำนักการศึกษา การบริหารงบประมาณ ตรวจสอบฎีกาทุกหมวด รายจ่าย ทั้งงบประมาณกรุงเทพมหานคร งบประมาณเงินอุดหนุนรัฐบาล และเงินนอกงบประมาณ การรับเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน และการเก็บรักษาเงิน พร้อมรายงานประจำวันทางการเงิน การบันทึกบัญชี จัดทำทะเบียนคุม รายงานรายรับ-รายจ่ายทางการเงินบัญชีตามคู่มือบัญชีการพัสดุ จัดซื้อจัดจ้าง ติดตาม รวบรวมรายงานในด้านการคลังของสำนักการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4. หน่วยศึกษานิเทศก์ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาการจัดการระบบการนิเทศตรวจสอบ สร้างกลไกเพื่อพัฒนาให้เป็นไปตามแผนงาน รวมทั้งนิเทศเพื่อแนะนำ ส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปฐมวัย และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะให้มีคุณภาพ ตลอดจนปฏิบัติงานตามนโยบายด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

5. สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการศึกษากำหนดกรอบแนวทาง หลักเกณฑ์ ส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านนโยบายและแผนการศึกษา การส่งเสริม การจัดการศึกษาและร่วมมือในประเทศและต่างประเทศ การวิจัยทางการศึกษา งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ งานด้านการพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา งานด้านประเมินผลการจัดการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

6. กองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน จัดระบบและควบคุมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดตั้งศูนย์วิทยบริการ และบริการด้านสื่อการเรียนรู้อย่างต่าง ๆ จัดระบบสารสนเทศด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเผยแพร่เอกสารวิชาการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การประเมินติดตามผล ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

7. กองพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาฝึกอบรมข้าราชการครูกรุงเทพมหานครและบุคลากรทางการศึกษา การวิเคราะห์ความต้องการกำหนดและพิจารณาหลักสูตร นโยบาย แผน และมาตรฐานในการพัฒนาฝึกอบรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการพัฒนา ฝึกอบรมตามที่กำหนดในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ตามนโยบายความจำเป็น และการพัฒนาฝึกอบรมทักษะเฉพาะด้าน การบริหารงานลูกเสือและยุวกาชาด รวมทั้งการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การลาศึกษา ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ดูงาน การเดินทางไปราชการ การบริหารกองทุนพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานครและบุคลากรทางการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครมีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนให้แก่เด็กและเยาวชนของกรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 436 โรงเรียน กระจายในพื้นที่ 50 สำนักงานเขต มีนักเรียน 331,300 คน แบ่งเป็นระดับอนุบาลศึกษาจำนวน 61,946 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 231,673 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 36,088 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,593 คน ครู จำนวน 15,150 คน โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 429 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวน 102 โรงเรียน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมให้แก่ผู้ด้อยโอกาส พิการและบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 100 โรงเรียน (ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2553)

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกแก่นักเรียน สำนักงานการศึกษาได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาตามกรอบทิศทางการพัฒนาทางการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552-2555 ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพเมืองเพื่อก้าวทันการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้และนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ในการบริหารการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการสอนภาษาต่างประเทศ โดยครูชาวต่างประเทศ พัฒนาโรงเรียนด้วยระบบเครือข่ายโรงเรียน โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบ คณะกรรมการสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน

นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครมีดังนี้

- 1.1 จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง
- 1.2 นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐาน
- 1.3 โรงเรียนมีมาตรฐาน และผลดีคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน
- 1.4 จัดบริการการศึกษาให้ก้าวไกลก้าวหน้าทันโลก โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
- 1.5 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน

เพิ่มขึ้น

สำนักงานศึกษาดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครในรูปแบบ “เรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพ” โดยบูรณาการการดำเนินงานของทุก ส่วนราชการในสำนักงานศึกษาโดยมีผลการดำเนินงานที่ผ่านมาดังนี้

1. สนับสนุนการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพ ให้เด็กที่อยู่ในวัยเรียนได้เข้าเรียนใน สังกัดกรุงเทพมหานครอย่างทั่วถึง และได้รับสิทธิเรียนฟรี 15 ปี ตามนโยบายของรัฐ ได้แก่ เครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน และกิจกรรมการพัฒนานักเรียน โดยจัดทำ หลักเกณฑ์และแนวทางดำเนินการให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน
2. พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ยกมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เทียบเท่าโรงเรียนที่มีคุณภาพโดย

- จัดทำโครงการประเมินโรงเรียนคุณภาพมาตรฐาน (Smart School) เพื่อประเมิน คุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน

- จัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาอาหรับ ภาษาญี่ปุ่น

- เพิ่มโอกาสการศึกษาต่อระดับการศึกษาที่สูงขึ้นของนักเรียน โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยร่วมมือกับสถาบันกวดวิชามาสอนเสริมแบบเข้มให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในการสอนแข่งขันเข้าศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น

- จัดทำโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ เป็นโรงเรียนนำร่อง จำนวน 3 โรงเรียน ให้มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการภายใต้เอกลักษณ์วัฒนธรรม ได้แก่ โรงเรียน วัดเทวราชกุญชร สำนักงานเขตดุสิต โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด สำนักงานเขตคลองสามวา และ โรงเรียนคลองทรงกระเทียม สำนักงานเขตลาดพร้าว

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อผลักดันให้การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครได้มาตรฐาน ได้แก่ แลกเปลี่ยนเยาวชน

กรุงเทพมหานครและเทศบาลเมืองโซเลฟทีโอ ราชอาณาจักรสวีเดน และเทศบาลเมืองเซอร์ดัล ราชอาณาจักรนอร์เวย์ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกรุงเทพมหานครและเมืองยาซียอ แลกเปลี่ยน เยาวชนกรุงเทพมหานครและนครคูนหมิง จัดทำข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการศึกษารูปแบบ สหกิจกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ร่วมมือกับโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนวัดช่องนนทรี ได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ โรงเรียนสาธิตและขยายผลในโรงเรียนใกล้เคียงต่อไป ร่วมมือกับโรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดทำโครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพจัดการเรียนรู้เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น บริษัท ซี.พี ออลล์ สโมสร์โลออนส์ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สถาบัน KPN ฯลฯ

3. พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้น พื้นฐานในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาทิเช่น ส่งเสริมการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทาง วิชาการและวิชาชีพครู ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อบรมครูแกนนำปฐมวัยหลักสูตรนานาชาติ พัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานครก่อนแต่งตั้งให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและ วิทยฐานะเชี่ยวชาญ หลักสูตรนักบริหาร การศึกษามหานครระดับสูง พัฒนาบุคลากรด้านลูกเสือและ ยุวกาชาด เป็นต้น

4. พัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงโดย

- เช่าระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการเรียนรู้ ประเภท Metro-LAN ขนาดความเร็ว 10 Mbps ให้แก่โรงเรียน เช่าระบบคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม จำนวน 1,316 เครื่อง ให้กับโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 127 โรงเรียน

- พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และ ทักษะในการนำเทคโนโลยีและซอฟต์แวร์ต่างๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้อะบบการเรียน การสอนต่างๆ เช่น อบรมครูแกนนำ Intel Teach Essentials การผลิตบทเรียน CAI Multimedia การวิจัยและประเมินโครงการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้ยังส่งเสริมและบริการ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นในโรงเรียนนาร่อง จำนวน 12 โรงเรียน

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครมีวิสัยทัศน์คือ สำนักงานการศึกษาเป็นองค์กรหลักด้าน การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และบริหารจัดการตาม หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดก้าวไกล ก้าวทันโลกมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2554 สำนักงานการศึกษาได้ใช้แผน บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552-2554 แผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. 2554 และนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บริพัตร) เป็นแนวทางใน การดำเนินงานโดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. เป็นภารกิจที่เป็นงานประจำ โดยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของประชาชน โดยความร่วมมือจากทุก ส่วนของสังคมให้สิทธิและโอกาสเสมอกันแก่พลเมืองกรุงเทพมหานคร ในการได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ให้บริการเพื่อเพิ่มโอกาสแก่เด็กด้อยโอกาส เด็กพิเศษ และเด็กผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากร ทางการศึกษา โดยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในด้าน การศึกษาของเมือง รวมทั้งการให้บริการและพัฒนาระบบข้อมูล

2. เป็นภารกิจตามยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552-2554 3 ยุทธศาสตร์คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพเมืองเพื่อก้าวทันการแข่งขันทางเศรษฐกิจและเป็น มหานครแห่งการเรียนรู้ (Developing Strong Economy and Knowledge-based Society) ประกอบด้วย 88 โครงการต่อกิจกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งคุณภาพชีวิตที่ดีและมี เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Providing Good Quality of Life In Cultural Mega-City) ประกอบด้วย 11 โครงการต่อกิจกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อเป็นต้นแบบด้านการบริหารมหานคร (Mastering Best Service and Mega-City Management) ประกอบด้วย 34 โครงการต่อกิจกรรม

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2554 ของหน่วยประกอบด้วย

ลำดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งคุณภาพ ชีวิตที่ดีและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Providing Good Quality of Life in Cultural Mega-City)

ลำดับที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพเมืองเพื่อก้าวทันการแข่งขันทาง เศรษฐกิจและเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ (Developing Strong Economy and Knowledge-based Society)

ลำดับที่ 3 ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อเป็นแบบด้านการบริหาร มหานคร (Mastering Best Service and Mega-City Management)

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ต้องยึดแนวทางในการบริหาร การศึกษาตาม วิสัยทัศน์การศึกษาของกรุงเทพมหานครที่กำหนดว่า “ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กรุงเทพมหานครต้องก้าวหน้า มีมาตรฐาน ทันสมัย ดำรงความเป็นไทยในความเป็นสากล สามารถ พัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินการบริหารจัดการทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สถานภาพของครู และบุคลากร มั่นคง มีศักดิ์ศรี สนับสนุนให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนทั้งด้านสามัญ ด้านอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อประโยชน์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชากรในกรุงเทพมหานคร ”

โดยเฉพาะนักเรียนกรุงเทพมหานครเมื่อจบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. มั่นใจในตนเองและภูมิใจในชุมชน มีสุขภาพกายและจิตดี มีความสุขในการเรียน
 2. รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม มีการทำกิจกรรมและช่วยเหลือกัน รักเพื่อน รักครู และ รักโรงเรียน

3. มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดี ไม่ติดยาเสพติด
 4. มีความรู้ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาไทยไม่ต่ำกว่าเกณฑ์กลางของประเทศ
 5. ใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างน้อย 2 โปรแกรม
 6. มีความรู้และสามารถเล่นกีฬาและดนตรีได้คนละ 1 อย่าง
 7. มีความใฝ่รู้และใฝ่เรียน และมีความสามารถในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
 นโยบายของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความชัดเจนในเรื่องการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข ซึ่งมีเป้าหมายในการส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนเป็นลำดับแรก ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ดังจะกล่าวรายละเอียดในลำดับต่อไป

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสุข

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีหลักการและแนวคิด ดังนี้

2.1 ความหมายของความสุข

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความสุข ในบริบทต่าง ๆ กัน ดังนี้
 ระเบียบวาระ (2542 : 47) กล่าวว่า ความสุข คือ การคิดดี คิดถูกต้อง ก็จะทำดี และทำถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 11) ให้ความหมายว่า ความสุข หมายถึง มีความรัก และการแบ่งปัน ประพฤติชอบ มีความสุข สันติ และไม่เบียดเบียน

นิภา ศรีโพธิ์โรจน์ (2537) สรุปความหมายของความสุข หมายถึง ความรู้สึกที่ดี อันเกิดจากกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ และความทุกข์ที่แท้จริงของชีวิตเกิดจาก 3 ประการ ดังนี้

1. ความสุขจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เด็กได้สัมผัสกับ ดิน น้ำ อากาศ สัตว์ ป่าไม้ ต้นไม้ ดอกไม้
2. ความสุขจากเพื่อนมนุษย์ เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้ใหญ่ โดยเฉพาะคนในครอบครัว ที่สร้างความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย
3. ความสุขจากกิจกรรมในชีวิต การเรียนจากทางโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน
 วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542 : 23) ได้ให้ความหมายของความสุข หมายถึง ความสนุกในกิจกรรม การได้รับสนองตามความถนัดและความสนใจ การสร้างสรรค์ของตนเอง

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 31) ได้ให้ความหมายของความสุข หมายถึง ความรู้สึกผ่อนคลาย ความมีอิสระได้รับการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

จรัส นองมาก (2547 : 78) ได้ให้ความหมายของความสุข หมายถึง ความพอใจ การมีโอกาสดังกล่าวได้รับการสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้มากยิ่งขึ้น

จารุพรรณ กุลดิลก (2550 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความสุข หมายถึง การใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับคำสอนทางศาสนา

วิกิพีเดีย (2554 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความสุข หมายถึง สภาพของจิตใจหรือความรัก ความพึงพอใจ ความชื่นชมยินดี หรือความสนุกสนาน เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ประเภทหนึ่ง ความสุขมีหลายระดับ ตั้งแต่ความสบายใจเล็กน้อยหรือความพอใจจนถึงความเพลิดเพลินหรือเต็มไปด้วยความสนุก แนวความคิดทางปรัชญา ศาสนา จิตวิทยา ชีววิทยาถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายความหมายของความสุขรวมถึงสิ่งทำให้เกิดความสุขและหลากหลายไปตามบริบทของสาขาวิชาทั้งชีววิทยา จิตวิทยา

โดยสรุปความสุข หมายถึง สภาพของจิตใจหรือความรัก ความพึงพอใจ ความชื่นชมยินดี หรือความสนุกสนาน ความสบายใจ การได้รับการตอบสนอง ตลอดจนการใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับศาสนา

2.2 องค์ประกอบสำคัญของความสุข

ความสุขมีองค์ประกอบสำคัญช่วยให้มนุษย์ทำงานอย่างมีความสุข เมอร์เรย์ (Murray. 2007 : Online) นำเสนอ 10 องค์ประกอบสำคัญของความสุข ดังนี้

1. คุณค่าและความเชื่อ หลักคุณค่าและความเชื่อจะช่วยกำหนดเป้าหมายและทำให้การใช้ชีวิตดีที่สุดและบรรลุความสุขมากขึ้นในชีวิต
2. การดำเนินการ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยค่านิยมและความเชื่อ จำเป็นจะต้องดำเนินการตามความต้องการความสุขของตนเอง
3. เป้าหมาย ควรกำหนดเป้าหมายใหม่สำหรับตัวเองและทำบางสิ่งบางอย่างในแต่ละวันให้สำเร็จ และตรวจสอบว่าเป้าหมายนั้นเป็นสิ่งที่ต้องการ
4. ความรู้ จงขอบคุณสำหรับทุกสิ่งในชีวิตที่ทำให้มีความสุข และอธิษฐานว่าจะทำดีต่อไป
5. ขยายกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ ทำงานหนักเพื่อตั้งจุดประสงค์โดยพยายามที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม มีความสนใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่และเปิดหัวใจรับวิธีการใหม่
6. รักษาสุขภาพให้แข็งแรง ส่วนหนึ่งที่สำคัญของความสุข คือ สุขภาพที่ดี
7. อิทธิพลต่อผู้อื่น หนึ่งในความรู้สึกของความสุขที่สามารถมีได้ในชีวิต คือ การรู้ว่ามอิทธิพลทางบวกต่อชีวิตของบางคน การค้นหาเป็นแบบอย่างและผู้นำที่แท้จริง

8. ผันให้ไกล อย่าให้จมอยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้น ชีวิตอาศัยอยู่บนเงื่อนไขของตนเอง จำไว้เสมอว่าจะอยู่เพื่อให้ความฝันเป็นจริงได้

9. พักผ่อน ต้องตระหนักว่าต้องใช้เวลาพักและใช้เวลากับตัวเองเพื่อให้สามารถให้บริการตนเองและผู้อื่นได้ดี

10. ก้าวต่อไป ให้ความสนใจบุคคลในแต่ละวัน ให้ความใส่ใจกับผู้ที่จะสนับสนุนและช่วยเหลือ มุ่งเน้นการก้าวไปข้างหน้าและอย่าให้ผู้ใดหยุดตัวเราได้

เลย์ยาด (Layard. 2003 : Online) เสนอองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ (นอกเหนือจากเรื่องเงินและพันธุกรรม) ที่ส่งผลต่อความสุข ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว งานวิจัยพบว่า คนเราจะมีความสุขเพิ่มมากขึ้นเมื่อแต่งงาน ซึ่งเป็นจริงทั้งในผู้หญิงและผู้ชาย ก่อนแต่งงานสองหรือสามปีเพิ่มมากขึ้น และจะมีความสุขสูงสุดในปีที่แต่งงาน หลังจากแต่งงานได้ปีหนึ่งระดับความสุขอาจจะลดลงบ้าง แต่ก็ยังสูงกว่าก่อนแต่งงาน นอกจากนี้ยังพบว่าคนที่แต่งงานจะมีอายุยืนกว่าคนที่โสด

2. งานที่ทำ โดยเฉพาะงานที่รู้สึกว่าคุณมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคมหรือบุคคลอื่น จะทำให้เรามีความสุขเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อคนเราต้งงาน ระดับความสุขจะลดลง ซึ่งไม่ใช่เพราะรายได้ลดลง แต่เกิดจากความรู้สึกในประโยชน์และคุณค่าของตนเองลดลง

3. สังคมรอบ ๆ ตัวและเพื่อนร่วมงาน ถ้าเรามีความรู้สึกว่าคนรอบ ๆ ตัวเรามีความเป็นมิตร สามารถที่จะไว้วางใจได้ จะทำให้เรามีความสุขเพิ่มขึ้น

4. สุขภาพ เมื่อเรามีสุขภาพดีไม่เจ็บป่วยจะทำให้เรามีความสุข

5. ความอิสระส่วนตัว หรือ Personal Freedom จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ จะพบว่าในประเทศที่ประชาชนมีสิทธิมีเสียง รัฐบาลที่มีคุณภาพ (ปราศจากการทุจริตและระบบการบริการที่มีประสิทธิภาพ) ประเทศปราศจากความรุนแรง ประชาชนในประเทศนั้นจะมีความสุขมากกว่าประเทศที่มีลักษณะตรงข้าม

6. ค่านิยมของแต่ละคน (Personal Value หรือ Philosophy of Life) ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก และเป็นเรื่องที่เรากำลังให้ความสำคัญในปัจจุบัน เนื่องจากความสุขของแต่ละคน ย่อมมาจากตัวเราเอง คนเราจะมีความสุขเพิ่มมากขึ้นเมื่อพอใจกับสิ่งที่เป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่เปรียบเทียบกับผู้อื่น เราจะพบความสุขจากภายในตัวเราเอง

โดยสรุปองค์ประกอบของความสุขจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในครอบครัว สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว ความอิสระและค่านิยมของแต่ละคน

2.3 ความสำคัญของความสุข

ความสุขนับว่ามีความสำคัญ ดังนี้ (Schwartz.; & Others. 2002 : 1178-1197)

1. ทำให้เราเข้มแข็งขึ้นและมีความสามารถมากขึ้น
2. ทำให้เรามีประสบการณ์ในการแก้ปัญหามากขึ้น
3. ทำให้เรามีความอดทนมากขึ้น และมีความระมัดระวังมากขึ้น

4. ทำให้เรามองโลกกว้างมากขึ้น
5. ทำให้เราเห็นได้ว่าใครคือคนที่เป็นที่พึ่งยามยากของเรา และได้รู้ว่าไม่มีใครบ้างที่ห่วง
6. ทำให้เรารู้ได้ว่ามีคนไหนที่รักเราจริง
7. ทำให้เรารู้ว่าการหัวเราะเป็นสิ่งจำเป็น
8. ทำให้เราพยายามที่จะมองโลกในแง่ดีมากขึ้น
9. ทำให้เรามีแนวความคิดทางด้านดี
10. ทำให้มีความมุ่งหมายให้คนอื่นมีความสุขมากขึ้น
11. ทำให้เรารู้ว่าความอึดอ้อมเป็นเช่นใด
12. ทำให้สังคมดีขึ้น และคนอื่นๆ อยากคบหาสมาคมกับเรา
13. ทำให้ทำสิ่งใดก็มีแต่คนช่วยเหลือ
14. ทำให้เราได้ทำจิตใจให้สงบ และปลงกับความทุกข์

นอกจากนี้งานวิจัยพบว่าบุคคลที่มีความสุขจะมีอายุยืนยาว ได้รับเงินมากขึ้นและมีประสิทธิผลมากขึ้นในที่ทำงาน ผลการวิจัยกับวัยรุ่นได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความสุขในโรงเรียนรวมทั้งบ้านและชุมชน (Lieberman,; & Others. 2008 : 56-78) ตัวอย่างเช่น มีรายงานว่านักเรียนที่มีความสุขจะแสดงพฤติกรรมในชั้นเรียนที่เหมาะสมกว่า เกรตติกว่า มีความสัมพันธ์กับเพื่อนและครูที่ดีกว่า สุขภาพกายดีกว่า และการมีส่วนร่วมมากขึ้นในห้องเรียนและกิจกรรมนอกหลักสูตร ในรายงานนักเรียนที่มีความสุขระดับต่ำมีแนวโน้มที่เกิดปัญหาสุขภาพจิต การตกเป็นเหยื่อเพื่อน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและครูต่ำ และความหลากหลายของพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การดื่มสุราและยาเสพติด เสี่ยงกับพฤติกรรมทางเพศ พฤติกรรมความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับการรับประทานอาหาร ปัญหาความคิดฆ่าตัวตาย การศึกษาระบุว่าความทุกข์เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญสำหรับภาวะซึมเศร้าและการสูญเสีย การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและผู้ปกครอง รวมทั้งการไม่เข้าร่วมในโรงเรียน เหตุการณ์เครียดในชีวิตนักเรียนที่ไม่มีความสุขมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาพฤติกรรมในอนาคต ผลดังกล่าวทั้งหมดเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งเน้นความสำคัญของความสุขของนักเรียนในโรงเรียน โดยสรุปว่า นักเรียนที่มีความสุขเรียนรู้อีกว่านักเรียนที่ไม่มีความสุข (Lucas.; & Others. 2003 : 527-539)

ความสุขนับว่ามีความสำคัญต่อบุคลากรในโรงเรียน ดังนั้นจึงสมควรให้บุคลากรมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อเพิ่มคุณภาพของการทำงานและการเรียนรู้

2.4 ระดับของความสุข

ความสุขมีหลายระดับ ในแต่ละระดับ มีดังนี้ (กรรมา อูระและคนอื่นๆ. 2550 : 52-62)

2.4.1 ความสุขระดับปัจเจกชน ความสุขระดับนี้เกิดขึ้นได้ต้องมีความรับผิดชอบต่องานและชีวิตคนอื่น สอดคล้องกับหลักพุทธศาสนา โดยเน้นให้เรารู้จักตรวจสอบตนเอง ควบคุมตนเองเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ตนเองจึงต้องพอใจในตัวเองเป็นอันดับแรกจึงจะทำให้สังคมเป็นสุขได้

2.4.2 ความสุขระดับครอบครัว ความสุขของครอบครัวจะเกิดขึ้นได้ คนในครอบครัวทุกคนร่วมกันอย่างสันติสุข ควรรับรู้ปัญหาาร่วมกัน ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถไม่ให้ออกห่าง มีความรักมีความสามัคคี รักสงบ ครอบครัวเป็นต้นตอแห่งปัญหาสังคมและอาชญากรรม ดังนั้นต้องสร้างความเข้ากัน เพราะเป็นรากฐานสำคัญในการดำรงไว้ซึ่งความสุขของคนในครอบครัว รวมถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อที่ติงามต่อนักเรียน เพื่อสร้างความสุขในครอบครัว

2.4.3 ความสุขระดับชุมชน ชุมชนจะมีความสุขได้ถ้ามีบรรยากาศแห่งความรักและความห่วงใยซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือกันทั้งโครงการที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลหรือโครงการที่ร่วมมือกันทำในชุมชน ถึงแม้ภูมิประเทศจะลำบากเพียงใดถ้าทุกคนให้ความร่วมมือการทำงานจะทำให้ชุมชนมีความสุข

2.4.4 ความสุขระดับภูมิภาค ความสุขระดับนี้เกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจของผู้มีอำนาจในระดับภูมิภาค โดยส่งผลอย่างมหาศาลต่อชีวิตและความสุขของประชาชนในภูมิภาคนั้นๆ ผู้มีอำนาจจึงควรเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน กระตุ้นให้คนเกิดความรัก สามัคคี ไม่แบ่งชั้นวรรณะ แผนงานหรือนโยบายและยุทธศาสตร์จึงมุ่งเน้นไปที่ความสุขของประชาชนเป็นหลัก

2.4.5 ความสุขระดับชาติ ความสุขระดับชาติขึ้นอยู่กับบริบทของคนในชาตินั้นๆ เช่น บางชาติมีความสุขเมื่อได้เป็นมหาอำนาจ บางชาติพอใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บางชาติมีความสุขที่มีพระราชูปถัมภ์ประเทศ บางชาติมีความสุขที่มีรัฐบาลที่มั่นคง เป็นต้น

2.4.6 ความสุขระดับโลก ความสุขระดับนี้เป็นความรับผิดชอบของทุกชาติ และรับผิดชอบต่อความสุขและสันติภาพของโลก ดังนั้นแต่ละประเทศจึงหลีกเลี่ยงในการต่อสู้และทำสงคราม รวมทั้งเคารพอธิปไตยและสิทธิที่ดำรงตนของชาติอื่น อีกทั้งเป็นหุ้นส่วนสมาชิกองค์กรระดับโลกในการพัฒนาชาติต่างๆ ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

ความสุขทั้ง 6 ระดับนี้ ถือเป็นแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาความสุขมวลรวมของคนในชาติให้สามารถพัฒนาความสุขของตนเองไปสู่ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

2.5 เทคนิคการสร้างความสุขให้กับนักเรียน

การสร้างความสุขให้กับนักเรียนมีเทคนิค ดังนี้ (ศูนย์ HR. 2554 : ออนไลน์)

1."อย่าคิดเล็กคิดน้อย" กับเรื่องเล็กน้อย อย่าเก็บเอาเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาคิดทุกเรื่อง พยายามอย่านำคำพูดหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันมาเป็นอารมณ์ ให้คิดเสียว่าผ่านมาแล้วก็ผ่านไป ควรจะ "คิดใหญ่ ไม่คิดเล็ก" โดยฝึกคิดแต่สิ่งที่จะทำให้คุณประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับในหน้าที่การงานจากสังคมหรือคนรอบข้างตัวตั้งนั้นควรใช้เวลาในแต่ละวันกับการคิดถึงเป้าหมายจะอย่างไรเพื่อให้เดินทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ และความคิดเหล่านี้จะส่งผลให้คุณมีความกระตือรือร้นในการทำงาน สนุกกับสิ่งที่ทำอยู่ตลอดเวลา

2."อย่าต่อว่าโรงเรียน" มีหลายต่อหลายคนที่มีความรู้สึกไม่รักโรงเรียน ไม่ควรพูดถึงโรงเรียนในทางที่ไม่ดี เพราะต้องใช้เวลาอยู่ในบ้านที่สองแห่งนี้ อาจมากกว่าเวลาที่อยู่ในบ้านของเรา

การคิดดี ๆ ต่อโรงเรียน จะช่วยให้มีความสุขมากขึ้น

3. "อย่าดูถูกตนเอง" ไม่ควรดูถูกเหยียดหยามตนเอง ควรยอมรับนับถือตนเองเพราะชีวิตของคนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน มีความสำคัญเท่าเทียม ควรมองตัวเองในแง่ดีเสมอและไม่ควรนำจุดด้อยของตนเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ถ้าเรามองจุดเด่นของตนเอง โดยเฉพาะในด้านที่ได้รับความสำเร็จในชีวิตจะทำให้เรามีความสุข

4. "อย่าดูถูกเพื่อนร่วมงาน" หรือคนรอบข้าง ไม่มีใครที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานโดยลำพัง แน่หนอนว่าความสำเร็จย่อมเกิดขึ้นจากความร่วมมือของบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือในด้าน การให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ซึ่งควรมองคนที่คุณค่าของเขา อย่าดูถูกความคิดหรือความสามารถของคนอื่น ทุกคนมีทักษะและความชำนาญในงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรให้เกิดมิตรเพื่อนร่วมงานหรือคนรอบข้างพยายามอย่านำการศึกษา มาวัดที่ค่าของคนหรือความสามารถของคน (มีปัจจัยอื่น ๆ ที่ใช้วัดความสามารถของคน นอกจาก การศึกษา เช่น ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ขอให้ศึกษาและปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุกประเภทและทุกระดับ)

การสร้างความสุขในการทำงานจะสอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัจจัยที่ตนเอง เช่น การยอมรับนับถือตนเอง การควบคุมอารมณ์ การแก้ปัญหา รวมถึงปัจจัยระดับต่าง ๆ เช่น เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความสุขในโรงเรียน

2.6 ความสุขมวลรวม

ความสุขมวลรวมอาศัยแนวคิดเรื่องความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness, GNH) เป็นการมองการพัฒนาประเทศที่ไม่ได้เน้นตัวเลขในการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Gross Domestic Product, GDP) แต่เน้นมุมมองเรื่องความสุขที่แท้จริงของสังคมเป็นหลัก ความคิด GNH นั้นคำนึงถึงความเป็นองค์รวมด้วยการพิจารณามิติทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับมิติอื่น ๆ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการปกครองที่ดี ประเทศภูฏานซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแนวคิดนี้ อันมีพระราชบิดาที่ทรงเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ พระองค์ทรงกล่าวไว้ที่ว่า "ความสุขมวลรวมประชาชาติสำคัญกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ" เพื่อแสดงจุดยืนของประเทศเล็กในหุบเขาหิมาลัยที่มักถูกจัดอันดับเป็นประเทศยากจน ความสุขมวลรวมมีหลัก 4 ประการ ดังนี้ (Brooks. 2005 : 228-230)

1. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน ยึดทางสายกลาง ไม่เร่งพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางนิเวศและสังคมในระยะสั้น หากจัดสมดุลระหว่างตัวเลข พหุติกรมการบริโภค และคุณค่าด้านจิตใจไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปอย่างยั่งยืนและเสมอภาค บนพื้นฐานของสังคมที่เคารพประชาชนและวัฒนธรรมของตนเอง

2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ยึดหลักการดูแลรักษาธรรมชาติอย่างเคร่งครัด ต้องไม่ทำลายความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ด้วยตระหนักว่าทรัพยากรธรรมชาติอาจจะหมด จึงจำเป็นต้องรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และสร้างขึ้นมาทดแทน

3. การอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม การคำนึงถึงวัฒนธรรมปัจเจกชน เช่น ความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ ความสุภาพเรียบร้อย ความอ่อนน้อมถ่อมตน การรู้จักให้อภัย การรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง และวัฒนธรรมองค์การ ตลอดจนวัฒนธรรมสังคม ช่วยให้สังคมมีความหมาย มีความเอื้ออาทรต่อกัน และทำให้สังคมสามารถดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

4. การส่งเสริมการปกครองที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นระบบการปกครองที่นำไปสู่ความสุขมวลรวมประชาชาติ การใช้หลักนิติธรรม ความโปร่งใส การเปิดโอกาสบุคลากรมีส่วนร่วม ตลอดจนความรับผิดชอบ โดยเน้นการปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่สังคมแห่งความสุข

เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์ (2553 : ออนไลน์) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสุขมวลรวม คือ การทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ต้องการความเอาใจใส่ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้าน สิ่งแวดล้อม สันติภาพ ความยุติธรรม และสภาพทางจิตใจ ดังนั้นเป้าหมายการพัฒนาจึงต้องไม่มุ่งไปที่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ควรแก้ไขปัญหาสังคม เช่น รายได้ที่ไม่เท่าเทียม ความรุนแรง ความเครียด และความทุกข์รูปแบบต่างๆ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นองค์รวมและมีความสมดุล จึงจะสามารถสร้างสังคมในอนาคตที่มีความสุขและมีสันติภาพ

นอกจากนี้ วินโฮเวน (Veenhoven .2007 : Online) ได้กล่าวถึงการวัดความสุขมวลรวมประชาชาติว่า ความสุขเพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของระเบียบวาระทางการเมือง ความสุขถูกนิยามไว้ว่าเป็นความเพลิดเพลินทางใจโดยรวมของชีวิตคนๆหนึ่ง ตัวบ่งชี้ความสุขที่สำคัญ ได้แก่ ความเสมอภาค เศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม รวมถึง ความเป็นอิสระและความยุติธรรม

คาร์มาและดอร์จี (Karma; & Dorji. 2008 : 25-36) กล่าวว่า ตัวชี้วัด ความสุขมวลรวมนานาชาติ โดยมีองค์ประกอบของความสุขมวลรวมประชาชาติ 9 มิติ ดังนี้

1. สภาพทางจิตที่ดี ดัชนีความผาสุกทางด้านจิตใจครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่
  - 1.1 ตัวชี้วัดความเครียดทางจิตใจ
  - 1.2 ตัวชี้วัดความสมดุลทางอารมณ์
  - 1.3 ตัวชี้วัดจิตวิญญาณ

2. การใช้เวลา การใช้เวลาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อคุณภาพชีวิต เนื่องจากการวิเคราะห์ลักษณะของเวลาที่ใช้ภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมงรวมทั้งกิจกรรมที่ครองเวลานาน หน้าที่ที่สำคัญของการติดตามการใช้เวลาคือการรับทราบค่าของเวลาทำงานที่ไม่ใช่เพื่อความ สุข เวลาสำหรับการจัดกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการทำงาน เช่น นอน การดูแลตัวเอง การมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน การศึกษาและการเรียนรู้ กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม การกีฬาและการพักผ่อนหย่อนใจ และการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยนี้โดยตรงสามารถบ่งบอกถึงความหลากหลายของกิจกรรมที่มาเติมชีวิตให้สมบูรณ์และนำไปสู่ระดับแห่งความสุข

3. พลังชุมชน พลังชุมชนที่มุ่งเน้นจุดแข็งและจุดอ่อนของความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ภายในชุมชน พลังของความสัมพันธ์ของการดูแลความปลอดภัยในบ้านและชุมชนและ

การอาสาสมัคร ตัวชี้วัดพลังชุมชนประกอบด้วย

- 3.1 ตัวบ่งชี้พลังครอบครัว
- 3.2 ตัวบ่งชี้ความปลอดภัย
- 3.3 ตัวบ่งชี้ความน่าเชื่อถือ
- 3.4 ตัวบ่งชี้การสนับสนุนทางสังคม
- 3.5 ตัวบ่งชี้สถานะทางสังคม
- 3.6 ตัวบ่งชี้ความหนาแน่นของเครือข่าย

4. วัฒนธรรม การบำรุงรักษาประเพณีทางวัฒนธรรมเป็นเป้าหมายนโยบายหลัก ซึ่งมี ส่วนช่วยในการแสดงเอกลักษณ์ค่านิยมและความคิดสร้างสรรค์ ความสำคัญของวัฒนธรรมมุ่งเน้น ความหลากหลายและความแข็งแรงของประเพณีทางวัฒนธรรม ค่านึงถึงลักษณะและจำนวนของสิ่ง อำนาจความสะดวกทางวัฒนธรรม รูปแบบการใช้ภาษาและความหลากหลายและการมีส่วนร่วมใน พิธีเฉลิมฉลองและวันหยุดการชุมชน แบบดั้งเดิม ตัวชี้วัดประเมินค่านิยมและการรับรู้การ เปลี่ยนแปลงของค่านิยมและประเพณี ตัวบ่งชี้ของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความยืดหยุ่น ประกอบด้วย

- 4.1 ตัวบ่งชี้การใช้ภาษาถิ่น
- 4.2 ตัวบ่งชี้กีฬา
- 4.3 ตัวบ่งชี้เทศกาลชุมชน
- 4.4 ตัวบ่งชี้ความสามารถ
- 4.5 ตัวบ่งชี้การส่งผ่านคุณค่า
- 4.6 กฎพื้นฐานตัวบ่งชี้

5. สุขภาพ ดัชนีชี้วัดสุขภาพประเมินสถานะสุขภาพของประชากร ปัจจัยของสุขภาพและ ระบบสุขภาพ ดัชนีดัชนีสุขภาพประกอบด้วย

- 5.1 ตัวบ่งชี้ภาวะสุขภาพ
- 5.2 ตัวบ่งชี้ความรู้ด้านสุขภาพ
- 5.3 ตัวบ่งชี้อุปสรรคต่อการบ่งชี้สุขภาพ

6. การศึกษา การศึกษามีส่วนช่วยในด้านความรู้คุณค่าและทักษะความคิดสร้างสรรค์ และความรู้อีกของประชาชน เช่น การศึกษาไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อวัดความสำเร็จของ การศึกษาของตัวเอง แต่เป็นการประเมินประสิทธิภาพของการศึกษาในการทำงานร่วมกันต่อ เป้าหมายของการเป็นอยู่ที่ดี ดัชนีการศึกษาประกอบด้วย

- 6.1 ตัวบ่งชี้ที่สำเร็จการศึกษา
- 6.2 ตัวบ่งชี้ภาษา
- 6.3 ตัวบ่งชี้การรู้หนังสือประวัติศาสตร์

7. สิ่งแวดล้อม โดยการตรวจสอบสถานะของทรัพยากรธรรมชาติในระบบนิเวศ แรง กดดันและการตอบสนองการจัดการที่แตกต่างกันของความหลากหลายทางนิเวศวิทยา และความ

ยืดหยุ่นมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงผลกระทบของการจัดหาในประเทศและความต้องการในระบบนิเวศ ตัวชี้วัดความยืดหยุ่นประกอบด้วย

- 7.1 ตัวบ่งชี้การย่อยสลายทางนิเวศวิทยา
- 7.2 ตัวบ่งชี้ความรู้ทางนิเวศวิทยา
- 7.3 ตัวบ่งชี้ปลูกสร้างสวนป่า

8. มาตรฐานความเป็นอยู่ ความสำคัญของที่อยู่อาศัยมาตรฐานครอบคลุมถึงฐานะทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานของประชาชน ตัวชี้วัดประเมินระดับรายได้ในระดับบุคคลและของใช้ในครัวเรือน ความมั่นคงทางการเงิน ความปลอดภัยทางอาหาร การเป็นเจ้าของบ้าน ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตประกอบด้วย

- 8.1 ตัวบ่งชี้ด้านรายได้
- 8.2 ตัวบ่งชี้ที่อยู่อาศัย
- 8.3 ตัวบ่งชี้ความปลอดภัยด้านอาหาร
- 8.4 ตัวบ่งชี้ความยากลำบาก

9. การกำกับดูแล การกำกับดูแลที่ดีจะประเมินว่าคนรับรู้การทำงานของรัฐบาลต่างๆในแง่ของการรับรู้ความสามารถของความซื่อสัตย์สุจริตของพวกเขาและคุณภาพ ประสิทธิภาพการทำงานของรัฐบาลในการให้บริการและการควบคุมความไม่เท่าเทียมกันและการทุจริต คนเชื่อมั่นในสื่อตุลาการและตำรวจ ดังนั้นตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่ดีประกอบด้วย

- 9.1 ตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพของรัฐบาล
- 9.2 ตัวบ่งชี้เสรีภาพ
- 9.3 ตัวบ่งชี้ความเชื่อมั่นสถาบัน

ประเวศ วะสี (2554 : ออนไลน์) ได้สรุปสาระความสุขมวลรวมประชาชาติประกอบไปด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. ความเป็นอยู่ที่ดีทางกายภาพ ครอบคลุมถึงสุขภาพที่ดี สภาพทางเศรษฐกิจที่เพียงพอระบบนิเวศน์ที่สมบูรณ์
2. ความเป็นอยู่ที่ดีทางใจ ครอบคลุมถึงความเครียดลดลง ความมีสุขภาพใจดี
3. ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม ครอบคลุมถึงการพัฒนาทางวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในครอบครัว ชุมชนและความสันติสุขในสังคม
4. ความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตวิญญาณ ครอบคลุมถึงความเห็นใจ ทศนะการมองโลกถูกต้อง ความเห็นแก่ตัวลดลง

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2550 : 15) ได้นำเสนอ 4 เสาหลักของความสุขมวลรวม ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมอย่างยั่งยืน
2. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม
4. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสุขมวลรวมโดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับความสุขมวลรวมนานาชาติ นำมาสังเคราะห์เป็นความสุขมวลรวมของนักเรียน เพราะเนื่องจากว่าการวัดความสุขมวลรวมของนักเรียนให้เกิดผลอย่างเที่ยงตรง มีคุณภาพและครอบคลุม โดยเน้นการเชื่อมโยงในการดำเนินชีวิตของนักเรียนในสังคมแบบองค์รวม ควรยึดแนวคิดของความสุขมวลรวมนานาชาติมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน (Ura. 2008 : Online) และเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทด้านการศึกษา ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านและด้านสุขภาพ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขมวลรวมของ บรู๊กส์ (Brooks. 2005 : 228-230) ที่กล่าวถึงความสุขมวลรวม 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน 2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ 3) การอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมและ 4) การส่งเสริมการปกครองที่ดีหรือธรรมาภิบาล และแนวคิดของ คาร์มาและดอร์จี (Karma; & Dorji. 2008 : 25-36) ที่กล่าวว่า ตัวชี้วัดความสุขมวลรวม โดยมีองค์ประกอบของความสุขมวลรวม 9 มิติ ได้แก่ 1) สภาพทางจิตที่ดี 2) การใช้เวลา 3) พลังชุมชน 4) วัฒนธรรม 5) สุขภาพ 6) การศึกษา 7) สิ่งแวดล้อม 8) มาตรฐานความเป็นอยู่ และ 9) การปกครอง รวมถึงแนวคิดของประเวศ ะสี (2554 : ออนไลน์) ได้สรุปสาระความสุขมวลรวมประกอบไปด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) ความเป็นอยู่ที่ดีทางกายภาพ 2) ความเป็นอยู่ที่ดีทางใจ 3) ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม 4) ความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตวิญญาณ และแนวคิดของ ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2550 : 15) ได้นำเสนอ 4 เสาหลักของความสุขมวลรวม ได้แก่ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมอย่างยั่งยืน 2) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม 4) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

จากแนวคิดเหล่านี้สามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ความสุขมวลรวมเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์ความสุขมวลรวมเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด

ผู้ให้แนวคิด	ปี ค.ศ.	แนวความคิด
บรู๊กส์ (Brooks)	2005	ความสุขมวลรวม 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน 2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ 3) การอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม และ 4) การส่งเสริมการปกครองที่ดีหรือธรรมาภิบาล
ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม	2007	เสนอ 4 เสาหลักของความสุขมวลรวม ได้แก่ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมอย่างยั่งยืน 2) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม และ 4) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
คาร์มาและดอร์จี (Karma & Dorji)	2008	ตัวชี้วัดความสุขมวลรวม โดยมีองค์ประกอบของความสุขมวลรวม 9 มิติ ได้แก่ 1) สภาพทางจิตที่ดี 2) การใช้เวลา 3) พลังชุมชน 4) วัฒนธรรม 5) สุขภาพ 6) การศึกษา 7) สิ่งแวดล้อม 8) มาตรฐานความเป็นอยู่ และ 9) การปกครอง
ประเวศ วะสี	2011	ความสุขมวลรวมประกอบไปด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) ความเป็นอยู่ที่ดีทางกายภาพ 2) ความเป็นอยู่ที่ดีทางใจ 3) ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม 4) ความเป็นอยู่ดีทางจิตวิญญาณ

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับความสุขมวลรวม แล้วนำผลการสังเคราะห์ที่ได้ มากำหนดเป็นกรอบความคิดของความสุขมวลรวมของนักเรียนชั้นให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาได้ องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี
2. สิ่งแวดล้อม
3. วัฒนธรรม
4. สุขภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน

โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอในรายละเอียดของแต่ละด้าน ต่อไปนี้

1. ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี นักเรียนจะมีความสุขมวลรวมได้อันดับแรกจำเป็นต้องมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เกี่ยวข้องกับฐานะและรายได้ครอบครัว ที่อยู่อาศัย รวมถึงการได้รับความรัก ความอบอุ่นและความปลอดภัย ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความหมายชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี (well-being) หมายถึง การได้รับการเติมเต็มให้รู้สึกดีและสบาย และยังหมายความรวมถึง ความรู้สึกปลอดภัยในสภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบตัวไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียน ที่บ้าน ที่ทำงาน ในขณะที่ซื้อของหรือบนถนน (ฟิลลิป. 2553 : ออนไลน์) รวมถึงการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้ปราศจากอวิชา หรือหลงผิด เพื่อมุ่งให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สมชาย จักรพันธ์. 2549 : ออนไลน์)

1.2 องค์ประกอบสำคัญของชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ด้านรายได้ของครอบครัว ที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยด้านอาหาร แต่ละด้าน มีดังนี้

1.2.1 รายได้ของครอบครัว รายได้ของครอบครัวนับว่ามีความสำคัญต่อความสุขของนักเรียน จะสังเกตได้จาก การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความซับซ้อนและเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการอพยพแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่ สังคมไทยซึ่งแต่เดิมเป็นสังคมชนบท มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีแนวโน้มเป็นสังคมเมืองมากขึ้น โครงสร้างและรูปแบบของครอบครัวซึ่งเคยเป็นครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ขนาดของครอบครัวเริ่มเล็กลง ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม สถาบันครอบครัวซึ่งเคยเป็นทุนทางสังคม มีระบบเครือญาติที่มีความผูกพันอย่างใกล้ชิด มีความเกื้อกูล เอื้ออาทร และการอบรม ชัดเจนบุตรหลาน การปลูกฝังวัฒนธรรมและค่านิยมประเพณี กลับอ่อนแอลง ซึ่งมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกครอบครัวทั้งทางลบและทางบวก เนื่องมาจากปัญหาวิกฤติที่ครอบครัวเผชิญอยู่ ดังนี้ จากรายงานการวิจัยในเด็กไทย พบว่าครอบครัวไทยใน 17 จังหวัดทั่วประเทศ ประสบปัญหาวิกฤติในด้านเศรษฐกิจถึงร้อยละ 61 ซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องมุ่งทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ประกอบกับภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจทั้งของประเทศและโลก ทำให้ครอบครัวประสบปัญหาและความยากลำบากซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น (ลัดดา เหมาะสุวรรณ. 2543 : บทคัดย่อ) และจากการศึกษาผลกระทบของภาวะวิกฤติเศรษฐกิจต่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว พบว่า ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจทำให้ครอบครัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับความเครียดของครอบครัวสูงกว่าภาคอื่น ๆ และ ครอบครัวในกรุงเทพมหานครมีปัญหามาชิกมีอารมณ์ซึมเศร้า มีความวิตกกังวล และขาดความสุขสูงกว่าภาคอื่น ๆ และผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจนี้ครอบครัวมีแนวโน้มปล่อยให้เด็กอยู่กับตามลำพังมากขึ้น เนื่องจากบิดามารดาต้องไปหา

งานทำ ซึ่งจะมีผลให้ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ บทบาทในการดูแล อบรมเด็กและเยาวชนในครอบครัวได้ดี (รุจา ภูไพบูลย์; จริยา วิทยะศุกร; และ ศิริวรรณ ไกรสุรพงศ์. 2542 : 34)

นอกจากนี้รายได้ของครอบครัว สามารถจำแนกออกได้ ดังนี้ (สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้. 2554 : 67)

1. รายได้แท้ หมายถึง สิ่งที่สมาชิกแต่ละครอบครัวได้รับซึ่งสามารถตีค่าเทียบเป็นเงินได้ แม้จะไม่ทำให้เงินทองของครอบครัวเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ช่วยลดค่าใช้จ่ายและอาจได้รับสิ่งตอบแทน การลดค่าใช้จ่าย เช่น ซ่อมรถยนต์เองสามารถประหยัดเงินได้ ปลุกผักสวนครัวรับประทานเอง ขึ้นรถเมล์ไปทำงาน ประหยัดเงินได้

2. รายได้เป็นเงินตรา หมายถึง รายได้ที่สมาชิกในครอบครัวได้มาจากการทำงาน การลงทุน และการบริการ ซึ่งอยู่ในรูปเงินตราทุกรูปแบบ เช่น ธนบัตร เช็ค ตั๋วเงิน ฯลฯ รวมทั้งดอกผลที่เกิดขึ้นจากการฝากหรือออมทรัพย์เงินตรากับสถาบันการเงิน รายได้เป็นเงินตราอาจเป็นรายรับรายวัน รายเดือน รายปี หรือตามโอกาสที่พึงได้รับรายได้นั้น ๆ

3. รายได้ทางใจ หมายถึง รายได้ที่ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุขทางใจ เช่น การทำสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านเอง แม้จะสวยสู้กับที่วางในตลาดไม่ได้ แต่ก็ทำให้สมาชิกในครอบครัวอึดใจ การทำงานเต็มเวลาของแม่บ้านแม้จะตีค่าไม่ได้ แต่ก็ทำให้แม่บ้านสบายใจ เมื่อมีบ้านสะอาดน่าอยู่และเห็นรอยยิ้มของพ่อบ้าน และลูก ๆ เมื่อกลับบ้านในตอนเย็น เป็นต้น

การเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว รายได้ของครอบครัวนับว่ามีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ดังนี้ 1) การทำบัญชีรับจ่าย นับว่ามีความหมายและมีคุณค่ากว่าการทำเพื่อเป็นเครื่องมือทางการเงิน บัญชีรายรับรายจ่ายครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกัน ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบ ร่วมกันบันทึก ร่วมกันทำ ร่วมกันวิเคราะห์ ได้พูดคุยกันมากขึ้น บัญชีรับจ่ายครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวเห็นข้อมูลการใช้จ่ายเงิน ได้จุกจิก เกิดจิตสำนึกที่จะไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นเหยื่อบริโภคนิยมที่กระตุ้นให้เสพมาก ๆ มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงินมากขึ้น เกิดความคิดถึงกัน เอื้ออาทรกันในครอบครัวมากขึ้น ทำให้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่ถูกที่ควรมากขึ้น การทำบัญชีรับจ่ายครอบครัว ไม่ใช่เครื่องมือเฉพาะของครอบครัวเกษตรกรหรือคนมีรายได้น้อย แต่เป็นเครื่องมือพื้นฐานของทุกครอบครัว เพื่อให้มีรายได้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (อำพล จินดาวัฒน์. 2548 : 2) นอกจากนี้การออมในครอบครัว นับว่ามีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน การออมจะช่วยให้สามารถนำเงินมาใช้จ่ายยามฉุกเฉิน โดยไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสินจากแหล่งอื่น ๆ การออมเป็นหัวใจที่นำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน สามารถควบคุมพฤติกรรม โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงและหลักพุทธศาสนา (รดา อุดุลย์วัฒนกุล. 2549 : 15) นอกจากนี้ เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคตบรรลุ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคต อีกทั้งเงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึง ดังนั้นนักเรียนจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิต ควรมีวิธีการออมที่ดี (สุภาคย์ อินทองคง . 2007 : 3) อีกทั้งการ

หารายได้ระหว่างเรียน ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว มีวิธีการ ดังนี้ (สมศักดิ์ แทนเอียด. 2551 : ออนไลน์) กิจกรรมตลาดนัดนักเรียน เช่นมีการทำขนมหรือสิ่งต่างๆ จัดทำโครงการหารายได้ระหว่างเรียน เช่น จัดการประดิษฐ์เศษวัสดุ จัดทำอาหาร ขนม เป็นต้น

1.2.2 ที่อยู่อาศัย เป็นองค์ประกอบสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนของชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี โดยเฉพาะปัญหาด้านที่อยู่อาศัยเป็นปัญหาของเมืองใหญ่และแหล่งอุตสาหกรรมมากขึ้นทุกขณะ กระจายมาสู่เมืองหลวง ตลอดจนเกิดขึ้นกับประเทศกำลังพัฒนา ที่เปลี่ยนจากเกษตรมาเป็นอุตสาหกรรม ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และอพยพเข้ามาอยู่เมืองใหญ่ เริ่มปรับจากสังคมระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เกิดสลัมมากมาย ปัญหาที่อยู่อาศัย จึงมิใช่เป็นปัญหาของคนใดคนหนึ่ง ประเทศใดประเทศหนึ่ง ภายหลังกลายเป็น “ปัญหาร่วมของโลก” แนวความคิดของศาสตร์ด้านที่อยู่อาศัย จึงเริ่มพัฒนาปรับปรุงจากด้านกายภาพ และสังคม โดยที่ มาสโลว์ (Maslow) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์นั้นมีหลายระดับ เริ่มตั้งแต่ความต้องการเบื้องต้นแห่งชีวิตจนสูงขึ้นไป จากแนวความคิดนี้ คนทุกคนในสังคมจะผลักดันตัวเอง จากความต้องการพื้นฐานด้านร่างกาย ซึ่งเป็นเรื่องของ “ปัจจัย 4” แห่งชีวิต และมี “ที่อยู่อาศัย” เป็นส่วนหนึ่งของความต้องการเบื้องต้นให้สูงขึ้นทุกขณะไปสู่ความพอใจที่ได้รับความสำเร็จในที่สุด ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในความต้องการขั้นพื้นฐาน ดังนั้นการเลือกที่อยู่อาศัยจึงมีความจำเป็นและวิธีการเลือก ดังนี้ (สุวิทย์ อาชวุฒิกุลวงศ์. 2541 : 1) คำหนึ่งถึงปัจจัยแหล่งที่ตั้ง เช่น ภูมิอากาศ ระดับค่าครองชีพในภูมิภาคและบริการสาธารณูปโภคของชุมชน 2) การเข้าถึงแหล่งการจ้างงานและการติดต่อสัมพันธ์ด้านอื่นๆ ซึ่งวัดด้วยระยะเวลาที่ต้องใช้ไปในการเดินทาง การเข้าถึงแหล่งการจ้างงานและการติดต่อสัมพันธ์อื่นๆ 3) คุณภาพที่ตั้ง โดยพิจารณาจากชุมชนเพื่อนบ้านและสภาพแวดล้อม คุณภาพชุมชนที่อยู่อาศัยและเพื่อนบ้าน มีความสำคัญต่อการเลือกที่อยู่อาศัยซึ่งจะแตกต่างกันไปตามรสนิยมของแต่ละคน แต่ส่วนใหญ่แล้วคนเราพอใจในความเงียบสงบ เนื้อที่กว้างขวางมีความเป็นอยู่ที่เป็นระเบียบ มีบริการสาธารณะที่เพียงพอ และประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณที่มีคนอยู่หนาแน่น นอกจากจะมีความได้เปรียบในแง่ที่ง่ายต่อการเดินทางหรือการมีบริการอื่นมาชดเชย

นอกจากนี้ ที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพ ควรปราศจากปัญหา ดังนี้ (สุชาติ สินวรพินธุ์. 2550 : 45-46)

1. เสี่ยงรบกวนจากเพื่อนห้องข้างเคียงด้วยกัน
2. ความปลอดภัยจากการถูกโจรกรรมทรัพย์สิน
3. ความสะอาดบริเวณทางเดินส่วนกลางและสวนหย่อม หรือสถานที่พักผ่อน
4. น้ำไม่ค่อยไหล
5. ไฟฟ้าดับบ่อยๆ
6. สภาพแวดล้อมไม่ดี

1.2.3 ความปลอดภัยในโรงเรียน องค์ประกอบสำคัญของชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี นอกจากด้านรายได้ของครอบครัว ที่อยู่อาศัยแล้ว ความปลอดภัยนับว่ามีความสำคัญและจำเป็น สำหรับนักเรียนที่ต้องดูแลสุขภาพและความปลอดภัยเช่นกัน รายละเอียดต่างๆ ดังนี้

1. ความหมายของความปลอดภัย

ความปลอดภัย หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ ไม่เสี่ยงภัย มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และมีการเตรียมป้องกันภัยไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้อง เหมาะสมและสม่ำเสมอ (เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์. 2548 : 4) รู้จักวิธีการต่าง ๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อ หลีกเลี่ยงและแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งของตนเองและผู้อื่น (เผด็จ เปล่งปลั่ง. 2547 : 17) รวมถึงการป้องกัน การฝึกหัด และการบริการที่มุ่งถึงความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของนักเรียนโดยดำเนินงานทุกวิถีทางที่จะทำให้ให้นักเรียนปลอดภัยทั้งในห้องเรียน นอก ห้องเรียน ไปและกลับระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย การให้การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด และเน้นถึงความจำเป็นและคำสำคัญของการประกันภัยที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้นักเรียน (Deroche; & Kaiser. 1980 : 162-163)

2. ความสำคัญของความปลอดภัย

ความสำคัญของความปลอดภัยในโรงเรียน มีดังนี้

ชาญ ขวัญमुख (2544 : 7) กล่าวว่า การป้องกันความปลอดภัยสืบเนื่องจากการ ตายอันมีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุมากที่สุด ดังนั้นทุกคนจึงหันมาศึกษาเรื่องความปลอดภัย ช่วยกัน ลดอุบัติเหตุที่สืบเนื่องมาจากความประมาท ช่วยกันสร้างเจตคติ สวัสดิ์นิสัยให้เกิดแก่ตนเอง ขณะที วานแฮม (Varnham. 2005 : 320) กล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและรับผิดชอบตามกฎหมายในการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพให้ปลอดภัยและผู้ที่อยู่ ในโรงเรียนก็รู้สึกปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

ศิริวรรณ สันเจียรกุลและคณะ (2548 : ออนไลน์) กล่าวสรุปว่าสาเหตุของการ บาดเจ็บหรือตายจากอุบัติเหตุในเด็กนั้นสามารถป้องกันได้ถ้าทุกคนใส่ใจเรื่องความปลอดภัย และจัด สิ่งแวดล้อมเพื่อเด็ก และจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อ 26 ต.ค. 2547 ในมาตรฐานที่ 2 แนว ทางการจัดการศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนรู้อะไรและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนา เต็มศักยภาพ กำหนดให้องค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี อาคารสถานที่ มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย แนวทางดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่ สถานศึกษานำไปปฏิบัติเพื่อให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของชาติ

จาโวโลสกี (Jaworowski. 2003 : 352) กล่าวว่า นักการศึกษาทั้งหลายต่าง ค้นหาวิธีการ หาสาเหตุในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และศึกษาถึง การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของโรงเรียนพบว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ทำนองเดียวกับ โจนส์ (Jones. 2003 : 41-69) ที่กล่าวว่า ความปลอดภัยในโรงเรียน

เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน รวมทั้งผู้นำชุมชนควรให้ความดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาในสังคมอเมริกัน

จากแนวคิดดังกล่าวเห็นได้ว่า ความปลอดภัยของนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ โรงเรียนจึงต้องดูแลความปลอดภัยให้นักเรียนในโรงเรียนเพื่อลดความเสียหายและจำนวนอุบัติเหตุให้น้อยลง โดยมีการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนี้

(นภาพรรณ อุณาภูล. 2540 : 22)

1. ตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่อาจทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุ และอันตรายอยู่ในสภาพและสถานการณ์ปกติ
  2. ป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นต่อนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน
  3. รักษาความปลอดภัยให้นักเรียน บุคลากรขณะที่อยู่ในโรงเรียนหรือเดินทางไปกลับระหว่างบ้าน และสถานศึกษา
  4. ให้ความรู้ในการป้องกันรักษาความปลอดภัยให้แก่ตนเองและผู้อื่น
  5. ปลุกฝังนิสัยในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ทรัพย์สินตนเองและผู้อื่นให้เกิดเป็นนิสัยที่ดี และมีเจตคติที่ดีในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัย
  6. สร้างความมั่นใจ และความสบายใจให้แก่ผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแล
  7. การวางแผนที่รอบคอบ ชัดเจน และครอบคลุมด้านความปลอดภัยของเด็ก
  8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในโครงการรักษาความปลอดภัย
  9. จัดระบบข้อมูลและการรายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุ หรืออันตรายที่เกิดขึ้น
  10. รณรงค์และเชิญชวนให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือกันรักษาความปลอดภัย
  11. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดภายในสถานศึกษาควรสอดแทรกเรื่องการรักษาความปลอดภัย
  12. มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ
- นอกจากนี้ เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2548 : 97-111) เพิ่มเติมการให้บริการความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนี้
1. การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน
  2. การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน
  3. การแนะแนวสวัสดิภาพ
  4. การจัดทำประกันอุบัติเหตุ
  5. การบริการเครื่องอำนวยความสะดวก
  6. การบริการความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับโรงเรียน

7. การจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย
8. การบริการปฐมพยาบาล
9. การจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ

การดูแลรักษาความปลอดภัยเป็นเรื่องสำคัญ เพราะช่วยป้องกันอุบัติเหตุต่างๆที่จะเกิดขึ้นต่อนักเรียนในโรงเรียน แต่ความปลอดภัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือความปลอดภัยเกี่ยวกับอาหาร ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

3. ความปลอดภัยด้านอาหาร อาหารเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เมื่อร่างกายได้รับอาหารที่มีสารอาหารครบ มีคุณภาพสะอาด ถูกสุขลักษณะ จะช่วยให้ร่างกายใช้ประโยชน์จากอาหารอย่างเต็มที่ แต่ในทางกลับกัน อาหารก็อาจเป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยได้หากอาหารที่บริโภคนั้น มีการปนเปื้อนด้วยสิ่งซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ (กองสุขาภิบาลอาหาร. 2542)

โรงเรียนจึงควรมีหน้าที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยจากการบริโภคอาหาร และตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเล็งเห็นว่านักเรียนเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเสี่ยงสูงในการได้รับอันตรายจากการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย จึงควรมีการดูแลความปลอดภัยด้านอาหารแก่นักเรียน ดังนี้ (นันทกา หนูเทพ; และคนอื่นๆ. 2541 : 27-29)

1. มีการประสานงานกับหน่วยตรวจสอบเคลื่อนที่เพื่อความปลอดภัยด้านอาหาร (Mobile Unit for Food Safety) เพื่อตรวจและป้องกันเป็นประจำ
2. ดำเนินการตรวจสอบและเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาหารที่ปรุงประกอบและจำหน่ายในโรงเรียน เพื่อให้ทราบสถานการณ์ด้านความปลอดภัย
3. ให้ร้านค้าปรับปรุงและจำหน่ายอาหารในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ
4. มีการสำรวจสถานการณ์ด้านความปลอดภัยของอาหาร ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะนำไปใช้เพื่อออกแบบรูปแบบการพัฒนา โดยดำเนินการโรงเรียนนาร่อง ก่อนจะขยายผลสู่โรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

นอกจากนี้ มีเทคนิคการดูแลรักษาความปลอดภัยด้านอาหาร ดังนี้ (Center for Science in the Public Interest in Washington, D.C. 2011 : Online)

1. กำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหารอย่างชัดเจน เช่น ห้ามไม่นำอาหารที่ไม่มีประโยชน์มาจำหน่ายในโรงเรียน เป็นต้น
2. กำหนดภาชนะที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ เช่น ภาชนะที่ใส่อาหารต้องไม่มีสารปนเปื้อน สะอาดและถูกหลักอนามัย
3. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมชมและตรวจสอบการจำหน่ายอาหาร และแก้ไขปัญหาด้านโภชนาการ
4. โรงเรียนมีการสุ่มตรวจและการตรวจทุกร้านเป็นประจำ
5. มีการประกวดร้านอาหารดีเด่น
6. มีบุคลากรด้านโภชนาการดูแลร้านอาหารให้ปฏิบัติตามหลักโภชนาการ

โดยสรุปความสุขมวลรวมของนักเรียนด้านชีวิตความเป็นอยู่จะเกี่ยวข้องกับภาระที่นักเรียนสามารถใช้ชีวิตในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข โดยมีรายได้ของครอบครัวที่ที่เหมาะสม มีการออมเงินและการหารายได้ระหว่างเรียนเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว รวมถึงการมีที่อยู่อาศัยและการได้รับการบริการด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ทั้งการป้องกันอุบัติเหตุและความปลอดภัยในด้านอาหาร

2. สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อนักเรียน นักเรียนจะมีความสุขได้ดีเพียงไร การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ช่วยทำให้นักเรียนมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ (Movondo; & Tsarenko. 2002 : Online)

2.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Environment” เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก นักวิชาการสิ่งแวดล้อมหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำนี้ โดยมีการพิจารณาสิ่งแวดล้อมในหลายมิติทั้งในวงแคบและวงกว้าง ดังนี้

วินัย วีระวัฒนานนท์. (2541 : 12)ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อม คือ สิ่งที่อยู่โดยรอบหรือปะปนอยู่กับสภาพทั้งภายนอกและภายในมีผลกระทบต่อชีวิตโดยทั่วไปหมายถึงธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ สำหรับมนุษย์ ส่วนสิ่งที่อยู่ภายนอกที่มีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์นั้น มิใช่มีเพียงสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น ยังมีวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ซึ่งมีผลผูกพันความรู้สึกนึกคิดและกิจกรรมของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งเรียกวาสีงแวดล้อมทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมนั่นเอง ดังนั้น สิ่งแวดล้อมของมนุษย์จึงต้องรวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคมเข้าไว้ด้วยกัน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2540 : 13) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม (จับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกันเป็นปัจจัยในการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนสร้างและทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องไปทั้งระบบ แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ ทรัพยากรทุกประเภท

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้าน ชุมชน ถนน เขื่อน ฯลฯ

จากความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม สามารถสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมคือ สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเรา ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ

การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีบรรยากาศในการเรียนรู้สามารถนำวิธีการสอนมาใช้ให้เกิดคุณภาพในการเรียนรู้ได้

สุเมธนา พรหมบุญ (2540 : 23) กล่าวถึง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย กิจกรรมหลัก ดังนี้

1. การปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อให้ให้นักเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด และสามารถใช้เวลาที่เหลืออยู่ทำกิจกรรมของตนเองในห้องเรียน

2. การจัดบริเวณในโรงเรียนให้เป็นแหล่งความรู้ และแหล่งสนับสนุนเช่น ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ในโรงเรียน ประโยชน์ของอาหารในโรงอาหาร สวนสมุนไพร หนังสือนั่ง

3. การจัดศูนย์วิทยากรให้เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือไปจากหลักสูตรปกติ และห้องสมุด เพื่อเน้นให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองตามความสนใจ โดยมีครูประจำศูนย์วิทยากรให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดเมื่อต้องการ และมีการปรับเปลี่ยนสื่อและกิจกรรมการเรียน ทุก 2-4 สัปดาห์

4. การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อช่วยสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่บ้าน

5. การร่วมมือกับผู้ปกครองควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกบ้านและนอกโรงเรียน เมื่อนักเรียนได้รับการกระตุ้นให้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามยุทธวิธีเหล่านี้ นักเรียนจะสามารถแสดงออกได้อย่างหลากหลาย มีความสุขในการเรียนรู้ มีโอกาสได้ศึกษาทดลองสิ่งที่ตนเองอยากเรียนรู้ที่มีการจัดเตรียมให้อย่างเป็นระบบทั้งในและนอกห้องเรียน นักเรียนจะแสดงความสามารถหลายด้านหรือเฉพาะด้านของตนออกมาในเชิงสร้างสรรค์ และเป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมในโอกาสต่อไป

2.2 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน โรงเรียนสมควรจัดสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสวยงาม เพื่อให้นักเรียนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเกี่ยวข้องกับเรื่อง ต่อไปนี้ (สมชาย เทพแสง; และคณะ. 2553)

2.2.1. ด้านภูมิทัศน์ การจัดภูมิทัศน์ของโรงเรียนจะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสม ซึ่งจะมีผลช่วยให้นักเรียนมีสุนทรียภาพมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีผลต่อพัฒนาการทุกด้าน ทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมที่ควรมีการจัดให้มีขึ้น เช่น การจัดให้มีส่วนหย่อม มีน้ำพุ การปลูกต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงา มีมุมพักผ่อนรอบๆ บริเวณโรงเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีสนามเด็กเล่น ป้ายคำขวัญ รวมไปถึงการจัดห้องเรียนให้สะอาด มีระเบียบ มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน อุปกรณ์เครื่องใช้ในห้องเรียนครบถ้วน และเหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ นอกจากนั้นครูควรปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีของนักเรียนด้วย การมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรพร้อมที่จะให้อภัย มีบุคลิกที่ดีเป็นแบบอย่างให้นักเรียน แต่งกายสะอาดเรียบร้อย สวยงามสมวัย สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ คำนี้ถึงถึงการส่งผลต่อการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ สังคม อารมณ์ สุนทรียภาพ ฯลฯ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมจึงควรมีลักษณะสวยงาม สะอาด ร่มรื่น และเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วย สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีผลต่อพัฒนาการทั้งทางด้าน

ร่างกาย อารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวอยู่ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ช่วยพัฒนา นักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยต้องจัดให้เหมาะสม ทั้งสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน และบริเวณ โรงเรียน และต้องเป็นสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน และต้องเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ นักเรียนด้วย ทั้งนี้ผู้ที่ดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมควรเป็นผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคคลในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย (2553 : ออนไลน์) เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนามิติทัศน์ และแหล่งการเรียนรู้ ดังนี้

1. มีแผนพัฒนามิติทัศน์และแหล่งการเรียนรู้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ
2. มีระบบสาธารณูปโภค สุขาภิบาล อาคารสถานที่ที่เหมาะสม เพียงพอ สะอาด สวยงาม บรรยากาศร่มรื่น ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากล
3. มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนที่สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียน
4. มีการประเมินนักเรียน ผู้ปกครองด้านความพึงพอใจต่ออาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม มิติทัศน์ ของโรงเรียน

การจัดภูมิทัศน์ รวมถึง การจัดสภาพบรรยากาศภายนอกให้สวยงาม มีการจัดวางผังโรงเรียนได้เหมาะสมและคุ้มค่า ตกแต่งอาคารสถานที่อยู่ในสภาพเรียบร้อยสวยงาม อาคารเรียน และอาคารฝึกงานเพียงพอ และปรับปรุงซ่อมแซมอาคารให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย

2.2.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกส่งผลต่อการสร้างความสุขให้กับนักเรียน ทั้งด้านความพร้อมของอาคารเรียน ความพร้อมของสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ และความพร้อมของข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ ขณะเดียวกันสมควรเตรียมการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกให้นักเรียนใช้ชีวิตในโรงเรียนอย่างมีความสุขและปลอดภัย โดยมีวิธีการดังนี้ (ศูนย์พัฒนายุทธศาสตร์. 2553 : ออนไลน์)

2.2.2.1 ปรับปรุงแผนภูมิการจัดองค์การของโรงเรียน และวางแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งระบบ

2.2.2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งระบบ

2.2.2.3 ส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมและบริหารงานในรูปคณะกรรมการทั้งในระดับฝ่าย แผนก กลุ่มสาระฯ เพื่อดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งระบบ พร้อมทั้งจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และสรุปรายงานการประชุมให้ผู้บริหารรับทราบ

2.2.2.4 มีการจัดทำบัญชีหรือระเบียบควบคุมสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างชัดเจน

2.2.2.5 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA

2.2.2.6 จัดให้มีคณะกรรมการตรวจติดตามและประเมินสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อ
ดูแลป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายต่อโรงเรียน

2.2.2.7 จัดอัตรากำลังบุคลากรอย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นความสามารถใน
ตำแหน่ง ความเพียงพอกับภาระงานและการทำงานเต็มศักยภาพ

2.2.2.8 พัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกและเครือข่ายสารสนเทศให้
อยู่ในสภาพใช้งาน เพื่อการตัดสินใจทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2.9 บริหารงบประมาณ ทรัพย์สินและรายได้ที่มีระบบและมีคุณภาพ

2.2.2.10 ปรับปรุง ตกแต่งอาคารสถานที่ และแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนให้มี
บรรยากาศการเรียนรู้

2.2.2.11 จัดทำสารสนเทศการเรียนในโรงเรียนและชุมชน

2.2.2.12 จัดทำทะเบียนสื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีเป็นหมวดหมู่และเป็นปัจจุบัน

2.2.2.13 พัฒนาระบบการติดตาม ยืม คืน และรายงานผลการใช้สื่ออุปกรณ์
เทคโนโลยี

2.2.2.14 สนับสนุนให้มีการใช้และจัดทำสื่อการเรียนรู้อิงของแต่ละกลุ่มสาระฯ

2.2.2.15 ส่งเสริมให้มีสื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ และสามารถนำออกมาใช้
บริการได้โดยสะดวก

นอกจากนี้โรงเรียนมีการเตรียมรูปแบบหรือลักษณะต่างๆของสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกในโรงเรียน ดังนี้ (Queen Ethelburga's. 2010 : Online)

1. ศูนย์คอมพิวเตอร์ พร้อมด้วยคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เครื่องอินเทอร์เน็ตแบบ
ISDN สายตรง และเครื่องพิมพ์เลเซอร์
2. ห้องรวม ติดเครื่องปรับอากาศ มีเก้าอี้ โทรทัศน์ขนาดใหญ่ ชุดเครื่องเสียง
คอมพิวเตอร์พร้อมอีเมลล์ โทรศัพท์ ตู้เย็น เครื่องดื่มร้อนและเครื่องล้างจาน
3. ห้องแนะแนวอาชีพ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากมาย รวมถึงคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
Pentium ที่สามารถเข้าไปอ่านข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรในมหาวิทยาลัยและอาชีพต่างๆ ได้อย่าง
ครบถ้วน
4. ห้องสมุด (มีบรรณารักษ์ประจำ) รวมถึงคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้วย มีห้องอ่าน
หนังสือต่างหากสำหรับนักเรียน
5. ห้องอ่านหนังสือส่วนตัวสำหรับนักเรียน
6. โรงอาหาร ห้องอาหาร และห้องจัดเลี้ยงในงานที่มีวิทยากรขึ้นกล่าว
7. ลานจอดรถติดไฟสว่างรองรับ
8. ศูนย์การละคร
9. ห้องอาหารและร้านไอศกรีมพร้อมห้องครัวระดับอาชีพสำหรับเจ้าหน้าที่และ
นักเรียนใช้งาน
10. สระว่ายน้ำในร่มรักษาอุณหภูมิไว้ที่ 28 องศาเซลเซียสเสมอ

11. ห้องเซา์นำข้างสระว่ายน้ำสำหรับนักเรียน

12. ศูนย์ออกกำลังกายเต็มรูปแบบ มีห้องออกกำลังกาย สามารถเล่นกีฬาและกิจกรรมได้หลากหลายประเภท

13. ห้องบรรยายที่เหมาะสม

การจัดเตรียมการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกจะเกี่ยวข้องกับการจัดวางแผน สิ่งอำนวยความสะดวกไว้อย่างครบครัน ทั้งอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และโรงเรียนได้มีการวางแผนให้เหมาะสมและคุ้มค่า มีการจัดวางบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารเรียน อาคารฝึกงานและวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนและวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย และมีคู่มือการใช้วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่อย่างชัดเจน

2.2.3 ด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยีไม่เพียงแต่เข้ามาช่วยให้บทเรียนเข้าใจง่ายขึ้นและสนุกขึ้นเท่านั้น ในแง่การศึกษา เทคโนโลยียังเป็นวิธีการใหม่ที่จะเข้ามาปฏิรูปห้องเรียน ดังนั้นเครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และซอฟต์แวร์ จึงมาพร้อมกับรูปแบบใหม่ทางการศึกษา ซึ่งเป็นสภาพบังคับให้ครูต้องปฏิรูปและสร้างวิธีคิดแบบใหม่ เทคโนโลยีจะทำให้เกิดกระบวนการ การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูง หรือช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น และสามารถที่จะมีชีวิตและการทำงานอยู่ในสังคมได้ แต่เทคโนโลยีนั้นเป็นเพียงเครื่องมือการใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งอยู่ที่วิธีการและผู้ใช้ ดังนั้นเรื่องที่จะช่วยในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ที่ดีขึ้นจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีโดยตรง แต่อยู่ที่ผู้ใช่มากกว่า (พรพิไล เลิศวิชา.2544 : 23-24) เทคโนโลยีมีความสำคัญทำให้ผู้นำสามารถบริหารจัดการไปสู่ความสำเร็จ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง ระบบการบริการ ทำให้นักเรียนให้มีความสะดวกสบายและเกิดความสุขมวลรวม (Valdez. 2010 : Online)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญ มีดังนี้ (National Center for Technology Planning.2010 : Online)

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ โดยเน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการบริการนักเรียนให้เกิดคุณภาพ

2. การจัดเตรียม จัดหาเทคโนโลยีให้ครบถ้วน

3. การแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลการบริหารและการใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า

4. การจัดทำระเบียบควบคุม และการจัดทำคู่มือการใช้เทคโนโลยี

5. การปรับปรุงซ่อมแซมดูแลรักษาเทคโนโลยีให้อยู่สภาพการใช้งาน

6. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน

เทคโนโลยีจะรวมถึงการเตรียมความพร้อมของเทคโนโลยี การส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยี มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน

2.2.4 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมนับว่ามีความสำคัญต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน จึงจำเป็นที่บุคลากรในโรงเรียนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสวยงาม โดยบุคลากรควรรู้จักใช้

ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย ฉะนั้น การอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ (ประชา อินทร์แก้ว. 2542 : 4) แนวความคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนี้ (เกษม จันทรแก้ว. 2544 : 66)

1. การที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จะให้ผลต่อมนุษย์ทุกแง่มุม และที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างน้อยที่สุดต้องคำนึงถึงความสูญเสียเปล่า อันเกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2. รักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นและหายากด้วยความระมัดระวัง รวมทั้งจะต้องตระหนักเสมอว่าการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปนั้นจะไม่เป็นการปลอดภัยต่อสภาวะแวดล้อม

3. ต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มีการทดแทนโดยให้มีอัตราผลิตเพิ่มพูน เท่ากับอัตราใช้ หรืออัตราเกิดเท่ากับอัตราตายเป็นอย่างน้อย

4. ประชากรเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้เกิดภาวะแวดล้อมเปลี่ยนไป ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประมาณอัตราเกิด และการเปลี่ยนแปลงของพลเมืองตลอดเวลา โดยพิจารณาจากความต้องการในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ

5. หาทางปรับปรุงวิธีการใหม่ ๆ ในการที่จะผลิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งพยายามค้นคว้าหาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ประชากรได้มีใช้อย่างพอเพียง

6. ให้การศึกษาแก่ประชาชนให้เข้าใจถึงความสำคัญ ในการรักษาสมดุลตามธรรมชาติซึ่งจะมีผลต่อการทำให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดี การให้การศึกษาอาจเป็นทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติ การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (2535 : 67) ได้วางมาตรการการอนุรักษ์พลังงาน โดยมีเนื้อหาสรุปได้ ดังนี้

1. การลดความร้อนจากแสงอาทิตย์ที่เข้ามาในอาคาร
2. การปรับอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการรักษาอุณหภูมิ ภายในอาคารให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
3. การใช้วัสดุก่อสร้างอาคารที่จะช่วยอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนการแสดงคุณภาพของวัสดุก่อสร้างนั้น ๆ
4. การใช้แสงสว่างในอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การใช้และการติดตั้งเครื่องจักร อุปกรณ์ และวัสดุที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร
6. การใช้ระบบควบคุมการทำงานของเครื่องจักรและอุปกรณ์
7. การอนุรักษ์พลังงานโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ขณะเดียวกันโรงเรียนสมควรมีแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสิ่งแวดล้อม
ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์. 2554 : ออนไลน์)

1. การให้การศึกษเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เน้นให้นักเรียนได้รู้จักธรรมชาติที่อยู่รอบตัวมนุษย์อย่างแท้จริง โดยให้มีการศึกษาถึงนิเวศวิทยา และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความรู้จริงในการดำรงชีวิต ให้ผสมกลมกลืนกับธรรมชาติที่อยู่โดยรอบ ได้มุ่งสอนโดยยึดหลักศาสนาสอนให้คนมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่ทำลายชีวิตอื่น ๆ ที่อยู่ในธรรมชาติด้วยกัน พิจารณาถึง ความเป็นไปตามธรรมชาติที่เป็นอยู่ ยอมรับความเป็นจริงของธรรมชาติ โดยไม่ฝืนธรรมชาติ ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองน้อยที่สุด ทำให้เกิดทรัพยากรมนุษย์ ที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการ ของสังคมและประเทศชาติ ในการพัฒนา
2. การสร้างจิตสำนึกแห่งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการทำให้บุคคลเห็นคุณค่าและตระหนักในสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ รวมทั้งผลกระทบจากการทำกิจกรรมที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา การสร้างจิตสำนึกโดยการให้การศึกษเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาจิตใจ ของบุคคล และยังมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลให้มีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ
3. การส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยให้เอื้อต่อสิ่งแวดล้อม ดำรงชีวิตโดยสอดคล้องกับธรรมชาติ ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เอื้อต่อสิ่งแวดล้อมนี้ จะเป็นสิ่งที่เกิดตามมาจาก การให้การศึกษ และการสร้างจิตสำนึก ทำให้มีการดำรงชีวิตโดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติ

อีกทั้ง ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2546 : 23) เพิ่มเติมการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีแนวทางดำเนินการตามวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. ออกกฎหมายควบคุม เนื่องจากกฎหมายเป็นข้อบังคับที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม การนำข้อบังคับทางกฎหมายเข้ามาช่วยควบคุม หรือบังคับ จำเป็นต้องปฏิบัติตาม ถือว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง หากมีผู้ฝ่าฝืนกฎหมายก็จะได้รับโทษปรับหรือจำคุก
2. การแบ่งเขต เป็นการแบ่งเขตพื้นที่ ตามประเภทของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ สาเหตุที่ใช้การอนุรักษ์แบบแบ่งเขตเนื่องจากวิธีการให้ความรู้และการใช้กฎหมายไม่ได้ผล หรือต้องการจะแบ่งเขตให้ชัดเจนเพื่อให้การอนุรักษ์ได้ผล และจะต้องมีการสร้างมาตรการกำกับในเขตที่แบ่งนั้นด้วย
3. การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เนื่องจากการใช้ทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีและทำให้มีมลพิษเกิดขึ้น ในขณะเดียวกันเราสามารถนำเทคโนโลยีในการบำบัดหรือกำจัดของเสียที่เกิดขึ้นได้ แต่ต้องเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการกำจัดมลพิษแต่ละชนิด

4. จัดตั้งชมรมหรือสมาคมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติขึ้นในสถานศึกษา โดยมีกลุ่มนักศึกษาที่สนใจร่วมกัน จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มที่บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม

5. การโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนต่าง ๆ เพราะการดำเนินการผ่านสื่อมวลชน จะทำให้ประชาชนทราบข่าวอย่างกว้างขวางและเข้ามามีส่วนร่วมได้มาก และยังเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ ตลอดจนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ รวมทั้งทราบถึงกฎหมาย พระราชบัญญัติ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบ ถ้าประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็จะทำให้ประชาชนทุกคนในประเทศ มีคุณภาพชีวิตที่ดี

6. การตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ทำหน้าที่ประสานงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการอิสระในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิด นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่รับผิดชอบได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐ หรือตามกฎหมายเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

โดยสรุปสิ่งแวดล้อมหมายถึงการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ตลอดจนการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย สวยงาม

3. วัฒนธรรม

3.1 ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง ความคิดความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรม และเป็นกลไกที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งด้านธรรมชาติและสังคม ซึ่งได้สะสมและถ่ายทอดกันมา โดยจัดการให้เหมาะกับทรัพยากร และสภาพแวดล้อมของตน วัฒนธรรมเป็นแบบแผนความประพฤติปฏิบัติของมนุษย์และสังคม (Sathe.1985 : 56) วัฒนธรรมมีความหมายต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ศึกษาในนิยามของเขานั้นๆ วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิด และการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติ การจัดระเบียบตลอดจนความเชื่อ ความนิยม ความรู้ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการควบคุม และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ (Owens; & Steinhoff. 1989 : 45)

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่คนกำหนดสร้างขึ้น มีการเรียนรู้สืบทอดกันมามีลักษณะที่แสดงออกถึงความงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ตลอดจนการมีศีลธรรมอันดีของสมาชิก เช่น การใช้ภาษา การรู้จักเคารพผู้อาวุโส การไหว้ ศิลปกรรม การทำอาหาร รวมทั้งการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะเหมาะสมตามฐานะและวัย (วิชัย ภูโยธิน. 2545 : 56-58)

ความหมายของวัฒนธรรมในภาษาไทย หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียว ก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน (เป็นการ ชี้อ่อน เชิญชวน วิววนให้ประชาชนร่วมกัน ทำให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้มีความดีงามขึ้น ไม่ใช่ เพียงแต่รับมรดกกันมา แต่จะต้องรักษาของเดิมที่ดี แก้ไขดัดแปลงของเดิมที่ควรแก้ หรือดัดแปลง วางมาตรฐานความดีความงามขึ้นใหม่ แล้วส่งเสริมให้เป็นลักษณะที่ดีประจำชาติสืบต่อไปจนถึง อนุชนรุ่นหลัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2554 : ออนไลน์)

3.2 ความสำคัญของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมมีความสำคัญ ดังนี้ (Ember; & Ember.1988 : 167-176; Schein. 1991 : 23)

1. วัฒนธรรมมีสภาพคงที่ซึ่งจะมีสภาพที่อยู่เป็นระยะเวลาช้านาน แม้จะเผชิญกับแรงกดดันของความต้องการการเปลี่ยนแปลง
2. วัฒนธรรมเกิดจากแนวความคิดร่วมกันซึ่งมีความเป็นเอกฉันท์เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ และความรู้สึกของสมาชิกในสังคม เช่น การใช้ภาษาเดียวกัน การมีความคิดแบบเดียวกัน
3. วัฒนธรรมแสดงถึงรูปแบบ เป็นปรากฏการณ์ที่มีความเป็นระเบียบแบบแผนที่เป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ
4. ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมแสดงถึงวิถีชีวิตของกลุ่มในสังคม
5. วัฒนธรรมมีสภาพพลวัตที่การเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขของกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อมีวิถีทางที่ดีกว่าเดิม
6. วัฒนธรรมเป็นประเพณีที่สามารรถเรียนรู้ได้ และถ่ายทอดได้ โดยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมหรือกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

3.3 ลักษณะของวัฒนธรรม

ลักษณะของวัฒนธรรม สามารถอธิบายได้ ดังต่อไปนี้ (ศูนย์วัฒนธรรม. 2554 : ออนไลน์)

1. วัฒนธรรมเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ ตรงที่รู้จักคิด มีการเรียนรู้ จัดระเบียบชีวิตให้เจริญ อยู่ดีกินดี มีความสุขสะดวกสบาย รู้จักแก้ไขปัญหา ซึ่งแตกต่างไปจากสัตว์ที่เกิดการเรียนรู้โดยอาศัยความจำเท่านั้น
2. วัฒนธรรมเป็นมรดกของสังคม เนื่องจากมีการถ่ายทอดการเรียนรู้ จากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนรุ่นหนึ่ง ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม โดยไม่ขาดช่วงระยะเวลา และมนุษย์ใช้ภาษาในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ภาษาจึงเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ถ่ายทอดวัฒนธรรมนั่นเอง
3. วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต หรือเป็นแบบแผนของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มนุษย์เกิดในสังคมใดก็จะเรียนรู้และซึมซับในวัฒนธรรมของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ ดังนั้นวัฒนธรรมในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกัน
4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ และปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อความเหมาะสม และความอยู่รอดของ

สังคม เช่น สังคมไทยสมัยก่อนผู้หญิงจะทำงานบ้าน ผู้ชายทำงานนอกบ้าน เพื่อหาเลี้ยงครอบครัว แต่ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว บทบาทของผู้หญิงในสังคมไทยจึงเปลี่ยนแปลงไป

3.4 การอนุรักษ์วัฒนธรรม

การอนุรักษ์วัฒนธรรมนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนในสังคมมีวิธีการดังนี้ (วิชัย ภูโยธิน. 2545 : 47-49)

1. ศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยวัฒนธรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งที่มีการรวบรวมไว้แล้วและยังไม่ได้ศึกษา เพื่อทราบความหมาย และความสำคัญของวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นมรดกของไทยอย่างถ่องแท้ ซึ่งความรู้ดังกล่าวถือเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิต เพื่อให้เห็นคุณค่า ทำให้เกิดการยอมรับและนำไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมต่อไป

2. ส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติและของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ประชาชนในการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสวัฒนธรรมอื่นๆ อย่างเหมาะสม

3. รณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนักในความสำคัญของวัฒนธรรมว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุน ประสานงาน การบริการความรู้ วิชาการ และทุนทรัพย์สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

4. ส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยการใช้ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

5. สร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจว่าทุกคนมีหน้าที่เสริมสร้าง พัฒนา และการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่เป็นสมบัติของชาติ และมีผลโดยตรงของความเป็นอยู่ของทุกคน

6. จัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทางด้านวัฒนธรรม เพื่อเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานเพื่อให้ประชาชนเข้าใจ สามารถเลือกสรร ตัดสินใจ และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต ทั้งนี้สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นด้วย

นอกจากนี้ มี วิธีการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีดังนี้ (ฐิติพร ทองมูล. 2554 : ออนไลน์)

1. ปลูกฝังค่านิยมให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมของชาติ
2. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
3. แก้ไขค่านิยมและประเพณีที่ไม่ถูกต้อง ขัดต่อหลักศีลธรรม
4. ออกกฎหมายกำหนดเขตโบราณสถาน ห้ามการบุกรุกทำลาย ห้ามก่อสร้างสิ่งใดๆ ในเขตโบราณสถานนั้นๆ

โดยสรุปแล้ววัฒนธรรม จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิต (The way of life) ของคนในสังคม นับตั้งแต่การกิน การอยู่ การแต่งกาย การทำงาน การแสดงอารมณ์แสดงอารมณ์ การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ตลอดจนการแสดงถึงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนิน

ชีวิต โดยแนวทางการแสดงออกถึงวิถีชีวิตนั้นอาจเริ่มมาจากเอกชนหรือคณะบุคคลทำเป็นตัวแบบ แล้วต่อมาคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบต่อกันมา วัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วิธีใหม่ที่ใช้แก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการทางสังคมได้ดีกว่า ก็จะทำให้สมาชิกในสังคมนั้นเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม หันมาใช้วัฒนธรรมใหม่ ดังนั้นการรักษาหรือธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิมจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา วัฒนธรรมให้ เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมจะเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะบ่งชี้ถึงความสุขมวลรวมของคนในสังคม ดังนั้นความสุขมวลรวมของนักเรียนด้านวัฒนธรรม จึงเกี่ยวข้องกับการที่นักเรียนมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรภายในโรงเรียน สังคมและชุมชน มีการปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรม การบำรุงรักษาประเพณีวัฒนธรรมในชุมชน รวมถึงมีการส่งเสริมและอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

4. สุขภาพ

การมีสุขภาพร่างกาย แข็งแรง สมบูรณ์ นับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสุขมวลรวมของนักเรียนโดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 - 2545 ในมาตรา 6 ที่กล่าวว่า “พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 จุดหมายของหลักสูตร มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข รวมถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นักเรียนรักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพ และบุคลิกภาพที่ดี

4.1 ความหมายของสุขภาพ

สุขภาพที่ดีของประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลทุกรัฐบาลจึงได้มีการวางแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติเป็นระยะๆ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อหวังที่จะให้ประชาชนเป็นผู้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมโดยทั่วหน้า เป้าหมายดังกล่าวย่อมสำเร็จลงได้ ถ้าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพที่ถูกต้องและสามารถนำความรู้เรื่องสุขภาพไปปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดเป็นทัศนคติที่ดีทางสุขภาพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2535) ให้ความหมายของสุขภาพ หมายถึง “ความเป็นสุข ปราศจากโรค” และมีอีกคำหนึ่งซึ่งมีความหมายใกล้เคียง และมักจะใช้แทนคำว่า “สุขภาพ” อยู่เสมอๆ คือคำว่า “อนามัย” (อน + อามัย) หมายถึง “ความไม่มีโรค” แต่คำว่าสุขภาพนั้นมีขอบข่ายและความหมาย กว้างขวางกว่าคำว่า อามัย

พระราชบัญญัติชาติสุขภาพแห่งชาติ (2550) ให้ความหมายของสุขภาพหมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) (2005) ให้ความหมายสุขภาพ หมายถึง ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี และ คำว่าสุขภาพนี้ มีได้หมายความเฉพาะเพียงแต่ปราศจากทุพพลภาพเท่านั้น

สุจินต์ ปรีชาสามารถ (2535 : 38) คำว่า สุขภาพ มีความหมาย 2 ประการ ดังนี้

1. สุขภาพส่วนบุคคล (Personal Health) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องถึง สุขภาพของ บุคคลแต่ละคนว่าควรจะทำเนิการบำรุงรักษา ส่งเสริมและป้องกันรักษาโรคของบุคคลอย่างไรจึงจะ ประสพผลดี ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม

2. สุขภาพชุมชน (Community Health) คือ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องถึงสุขภาพของ บุคคลในชุมชนโดยส่วนรวม ซึ่งกล่าวถึงการควบคุมสิ่งแวดล้อมและบริการต่างๆ ที่รัฐบาล และเอกชนจัดขึ้น เพื่อการระวังรักษาและปรับปรุงส่งเสริมป้องกันสุขภาพของชุมชน

จากความหมายของความสุขดังกล่าวสรุปได้ว่า สุขภาพ หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวข้อง ถึงสุขภาพของแต่ละบุคคลว่า ควรจะปฏิบัติตน ส่งเสริมและป้องกันโรคของบุคคลอย่างไรจึงจะให้ สุขภาพกาย สุขภาพใจ และสุขภาพสังคมดี

4.2 ความสำคัญของสุขภาพ

สุขภาพนับว่ามีความสำคัญต่อคุณภาพนักเรียน การรักษาสุขภาพจึงมีความสำคัญ ต่อนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนมีความสุขในโรงเรียน

อรรวรรณ หุ่นดี (2528 : 1-2) กล่าวว่า สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตในการ ที่จะมีสุขภาพส่วนบุคคลดี จำเป็นจะต้องได้รับการปลูกฝังให้ความรู้ และได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติ สิ่งที่จะทำให้มีอนามัยมาตั้งแต่เริ่มต้นอย่างถูกต้อง และให้พฤติกรรมปฏิบัติจนกระทั่งเกิดความเคย ชินเป็นสุขนิสัย จึงควรจะมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1. การรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องใช้ส่วนตัวเครื่องใช้ส่วนรวม ตลอดจนการรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย

2. การป้องกันโรค ควรจะได้เรียนรู้เรื่องการป้องกันโรค โดยเฉพาะโรคติดต่อ บางอย่าง เช่น ไข้หวัด อหิวาตกโรค ซึ่งเป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ ควรจะได้แนะนำให้รู้จักวิธี ป้องกันและปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงจากการติดต่อโรค

3. การรับรู้ภูมิคุ้มกันโรค โรคติดต่อบางอย่างอยากได้รับภูมิคุ้มกันโรคโดยการ ได้รับภูมิคุ้มกัน เช่น ฉีดวัคซีนจะมีผลในการป้องกันโรคได้ จึงควรแนะนำให้ นักเรียนได้รู้คุณค่าของ การรับรู้ภูมิคุ้มกันโรค และรับการฉีดวัคซีนอย่างเต็มที่

4. โภชนาการ ควรมีเรื่องอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ชนิดของอาหารที่เป็น ประโยชน์และการสร้างเสริมส่วนต่างๆ ของร่างกาย สอนให้รู้จักรับประทานอาหารให้ครบหมู่ รู้จักวิธี ในการเลือกซื้ออาหารรับประทาน

5. การออกกำลังกายและเล่นกีฬา นักเรียนควรจะได้รับการส่งเสริมให้ได้ออก กำลังกายและเล่นกีฬา รวมทั้งประโยชน์ของการออกกำลังกายเล่นกีฬาว่า นอกจากจะช่วยให้ได้รับ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และช่วยให้ร่างกายแข็งแรงแล้ว การออกกำลังกายยังมีประโยชน์ต่อ

ร่างกายเป็นส่วนรวมโดยตลอด เช่น มีประโยชน์ต่อระบบการหมุนเวียนของโลหิตระบบการหายใจ ระบบขับถ่าย ระบบการย่อยอาหาร และการปฏิบัติงานของสมองด้วย

6. การพักผ่อน นอกจากการออกกำลังกาย เล่นกีฬาและปฏิบัติการกิจประจำวัน เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตแล้ว ควรได้เรียนรู้ถึงเรื่องการพักผ่อนให้เพียงพอกับความต้องการของร่างกายว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเหมือนกัน ผู้ใหญ่ควรจะแนะนำให้รู้จักแบ่งเวลาในการทำงาน

7. การสุขภาพ นอกจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนโดยตรงแล้ว ควรจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับส่วนรวม คือ เรื่องการรักษาความสะอาดรอบตัวนักเรียน ที่บ้านหรือที่โรงเรียน การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การทำทางระบายน้ำไม่ให้น้ำขังอยู่บริเวณบ้านและโรงเรียน การใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ เน้นให้รู้จักในเรื่องการรักษาความสะอาด ถ้าไม่ปฏิบัติแล้วย่อมมีผลกระทบต่อกระเทือนบุคคลอื่นด้วย

8. การรักษาสุขภาพจิต เรื่องสุขภาพจิตเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะนักเรียน ถ้าครูให้ความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจอย่างถูกต้อง ส่งเสริมให้ได้เจริญเติบโตตามวัยอย่างเหมาะสม ให้รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และเข้ากับสภาพของสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ จะทำให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกลักษณะที่เหมาะสม และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

9. ความปลอดภัย ควรจะได้เรียนรู้เรื่องอุบัติเหตุต่างๆ อาจเกิดขึ้นได้ภายในบ้าน รู้จักป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดเสมอๆ เช่น การหกล้ม ตกบันได ถูกไฟฟ้าดูด หยิบยาผิด

10. การรักษาพยาบาลอย่างง่าย ๆ ควรจะได้เรียนรู้เรื่องการรักษาพยาบาลอย่างง่าย ๆ เช่น การทำแผลเล็กๆ น้อยๆ การปฐมพยาบาลคนเป็นลม เป็นตะคริว ฯลฯ

4.3 การส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน

สุขภาพ มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิต การใช้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนในโรงเรียน สุขภาพจึงหมายรวมทั้งมิติด้านความเจริญเติบโตและพัฒนาการของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และจิตวิญญาณ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนโดยรวม บทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสุขภาพให้มีความสมบูรณ์ ความสมดุล และมีคุณภาพ ให้นักเรียนมีความสามารถเรียนรู้และเกิดการพัฒนาเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ความสามารถของตนเอง เกิดวิธีการเรียนรู้ด้วยพลัง มีความสามารถในการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ เกิดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อสุขภาพและสมรรถภาพของตนเอง สามารถตัดสินใจและเลือกวิธีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจในชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และความปลอดภัยของผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นไทย (โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม. 2553 : ออนไลน์) การส่งเสริมสุขภาพนักเรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญทำให้นักเรียนปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ นักเรียนสามารถเรียนรู้และใช้ชีวิตในโรงเรียนอย่างมีความสุข ซึ่ง รัตดาวัลย์ เพชรสมัย (2553 : ออนไลน์) นำเสนอโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน โดยมีจุดเน้นให้มีสุขนิสัยดี จิตสดใส ร่างกายแข็งแรงและมีวิธีการ ดังนี้

1. การดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ ได้แก่
    - 1.1. นักเรียนออกกำลังกายทุกวันอย่างน้อยวันละ 30 นาที เช่น เดินแอโรบิก ออกกำลังกายตอนเช้าหน้าเสาธง ฯลฯ
    - 1.2. นักเรียนแปรงฟัน ตอนเช้า กลางวันและก่อนนอน
    - 1.3. ตรวจร่างกาย(ผม ฟัน เล็บ การแต่งกาย) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
    - 1.4. จัดอาหารที่มีคุณภาพให้ผู้เรียนรับประทานทุกวัน
    - 1.5. จัดกิจกรรมรณรงค์การเผยแพร่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ
    - 1.6. ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนปฏิบัติตามสุขบัญญัติ 10 ประการ
  2. การซั้่น้ำหนักวัดส่วนสูง และทดสอบสมรรถภาพทางกาย ได้แก่
    - 2.1. ทุกชั้นเรียนซั้่น้ำหนักวัดส่วนสูงเดือนละ 1 ครั้ง ทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนทุกชั้นภาคเรียนละ 1 ครั้ง
    - 2.2. เชิญแพทย์มาตรวจสุขภาพนักเรียน การทดสอบเกี่ยวกับ การเห็น การได้ยิน และรายงานผลการตรวจร่างกาย ปีละ 1 ครั้ง
  3. การจัดกิจกรรมการรู้จักป้องกันตนเอง จากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรงโรคภัย อุบัติเหตุ ปัญหาทางเพศ โทษและประโยชน์จากการใช้อินเทอร์เน็ต เกมคอมพิวเตอร์ ตลอดจนอบายมุขต่างๆ ได้แก่
    - 3.1. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
    - 3.2. จัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเทอร์เน็ต และเกมคอมพิวเตอร์โดยการศึกษาค้นคว้า การจัดนิทรรศการ เผยแพร่ความรู้
    - 3.3. เชิญวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยและการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง
    - 3.4. การระมัดระวังตนในการใช้ชีวิตประจำวัน การรู้จักรักษาวงศ์วานตัว การป้องกันทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม
  4. การสร้างความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น ได้แก่
    - 4.1. จัดกิจกรรมประกวดมารยาทงามน้ำใจดี วชิโรเพราะ
    - 4.2. จัดเวที “ คนกล้า ”
  5. การมีจิตใจร่าเริงแจ่มใสและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครูและผู้อื่น ได้แก่
    - 5.1. จัดกิจกรรมการเล่นของเด็กไทยทุกวันศุกร์
    - 5.2. จัดกิจกรรมชุมนุมพัฒนาบุคลิกภาพ
    - 5.3. จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย
    - 5.4. จัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น ร้องเพลงคาราโอเกะ
- นอกจากนี้โรงเรียนวชิรวิทย์ (2010 : ออนไลน์) ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโดยมีคำขวัญ ดังนี้ “สุขภาพเลิศ ชูเชิดสิ่งแวดล้อม รู้แก้ปัญหาเพื่อชีวิตที่สดใส” กำหนด

วิสัยทัศน์ของโรงเรียนโดย สนับสนุนส่งเสริมให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้นักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน ได้เห็นความสำคัญในการดูแลปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพของตนเอง และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างสรรค์สังคม ซึ่งช่วยให้ตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ที่สำคัญมีการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียนในโรงเรียน โดยผู้บริหารให้การสนับสนุนในทุกส่วน

2. เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสุขภาพในโรงเรียน

3. พัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติทั้ง 10 ประการ

4. คัดกรองผู้บริโภคนในโรงเรียน

5. ส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแก่นักเรียน และชุมชนโดยมี

โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง

6. ดูแลสุขภาพจิต และเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงในทุกด้าน

7. พัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพ โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

8. ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายมีสุขภาพกายและจิตใจที่เข้มแข็ง

9. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพของ

นักเรียน

โดยสรุปสุขภาพซึ่งเป็นองค์ประกอบความสุขมวลรวมของนักเรียนจะเกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน โดยโรงเรียนมีโครงการส่งเสริมสุขภาพและมีการจัด กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การบริการสุขภาพที่เป็นรูปธรรม โดยจัดการดูแลรักษาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมการออกกำลังกายเป็นประจำ รวมถึงการตรวจป้องกันอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีห้องพยาบาลที่เพียงพอและเหมาะสม

สรุปความสุขมวลรวมของนักเรียน ผู้วิจัยนำแนวคิดความสุขมวลรวมนานาชาติมาสังเคราะห์เป็นความสุขมวลรวมของนักเรียน เพื่อให้มองภาพรวมของการดำเนินชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ประกอบการวัดความสุขมวลรวมของนักเรียนส่วนใหญ่ แนวคิดและงานวิจัยใช้แนวคิดความสุขมวลรวมนานาชาติมาเป็นกรอบความคิด ได้แก่ 1. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี 2. ด้านสิ่งแวดล้อม 3. ด้านวัฒนธรรม และ 4. ด้านสุขภาพ

3. ปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน

นักเรียนจะมีความสุขมวลรวมในโรงเรียนประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (กิตติวดี บุญเชื้อ; และคณะ. 2554 : ออนไลน์)

1.ตัวนักเรียนแต่ละคน ความต้องการที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และสมอง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความคิด มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ มีความรู้สึก รัก โกรธ เสียใจ หรือดีใจ มีสิทธิ์ได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่อย่างมนุษย์คนหนึ่ง มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด

และความสนใจ มีความต้องการที่จะมีความสุขในชีวิต ต้องการชีวิตที่ร่าเริง สนุกสนาน แจ่มใส ต้องการมีจิตใจที่เบิกบาน สดชื่น มีร่างกายแข็งแรง มีพลังทั้งทางกายและใจ ที่จะพัฒนาตัวเองไปสู่ความมีศักยภาพทางการคิดและสติปัญญา มีสุขภาพจิตที่ดี และมีความหวังในชีวิต

2. ครู มีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง มีความเข้าใจ ในทฤษฎีแห่งพัฒนาการตามธรรมชาติของนักเรียนทุกคน เข้าถึงความรู้สึกละเอียดอ่อนความคิดอัน ไร้ขอบเขต และความฝันอันกว้างไกลของนักเรียนแต่ละคน และเปิดโอกาสให้เขาได้สานความฝัน และดำเนินไปตามความใฝ่ฝันนั้นจนบรรลุเป้าหมายของชีวิต ครูควรจะให้ความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความยุติธรรมและวางตนเป็น แบบอย่างที่ดี มีอารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีสำนึกในการเป็นผู้ให้ มีการเตรียมตัวเพื่อการสอนให้มี คุณภาพอยู่เสมอ มีความเสียสละและอดทน มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยนักเรียนรู้จักตัวเอง รู้จักแก้ปัญหา และเรียนรู้วิธีที่จะนำตัวเองไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอย่างมีสติและเพียบพร้อมด้วยคุณธรรม

3. นักเรียนเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา รู้จักตัวเอง เห็น คุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตน ได้รับความหมายของการมีชีวิตอยู่ยอมรับทั้งจุดดีและจุด ด้อยของตนเอง และคิดหาวิธีปรับปรุงแก้ไขเข้าใจธรรมชาติของความเปลี่ยนแปลงและรู้วิธีปรับ ตนเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้โดยไม่เสียสุขภาพจิต รู้จักเกรงใจและให้เกียรติผู้อื่น มี เหตุผล และใจกว้างพร้อมที่จะดำ เนินชีวิตในบทบาทของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ“เราทุกคน ต้องการความรู้สึกที่ว่า ตัวของเรามีความสำคัญ มีคุณค่า มีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องรอพึ่งผู้อื่น ความต้องการที่สำคัญนี้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อเราได้คิดเอง ตัดสินใจเอง และได้มีโอกาสลงมือทำอะไร ด้วยตนเองพร้อมกับให้โอกาสได้รับความผิตชอบในสิ่งที่ตัวเองได้ทำ ลงไป

4. เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อจะได้ค้นพบ ความสามารถของตนเองซึ่งซ่อนเร้นรอการพัฒนาอยู่ มีกำลังใจที่จะต่อเติมความฝันของตนให้ สมบูรณ์ ได้รับรู้ว่าวิทนาการแขนงต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าใส่ใจ มุ่งมั่น ได้มีโอกาสเรียน เพื่อรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกล (Learn to Know) เรียนให้เข้าใจและทำได้ รู้เคล็ดลับของการทำสิ่ง ต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ (Learn to Do) และเรียนจนรู้จักและเข้าใจวิธีคิดและปฏิบัติของคนใน อาชีพนั้น ๆ เสมือนเป็นคนที่อยู่ในอาชีพนั้นจริง ๆ (Learn to Be) ทั้งยังสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับ นั้นมาประยุกต์เข้ากับตัวเองได้อย่างกลมกลืนและสร้างสรรค์ เพื่อความสุขของตนเองและคนรอบข้าง เมื่อมาโรงเรียนนั้นเมล็ดพันธุ์แห่งการเจริญเติบโตของเขาเริ่มพัฒนาขึ้นแล้วเด็กแต่ละคนจึงมีความ แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และเมล็ดพันธุ์วิเศษที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดเมื่อ เติบโตขึ้น เมล็ดพันธุ์หรือความสามารถพิเศษเหล่านั้นก็จะเริ่มขยายตัวและแสดงออกมา หากได้รับ โอกาส จังหวะ และแรงกระตุ้นที่เหมาะสม ในที่สุดความสามารถ หรืออีกนัยหนึ่ง ความถนัดและ ความสนใจพิเศษก็จะปรากฏเด่นชัดขึ้นเป็นลำดับ

ความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับพันธุกรรม สภาพแวดล้อม โอกาสและจังหวะที่เขาได้รับ ซึ่งจะค่อย ๆ แสดงออกเมื่อได้รับการสนับสนุน หน้าที่ของครู คือ หาความสามารถพิเศษของเด็กแต่ละคนให้พบ

5. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ รู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับ ขยายวงไปสู่ความรู้ใหม่ เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองเพื่อให้เห็นผลที่สมจริง อยากศึกษาให้ลึกซึ้ง เพิ่มเติม เกิดความตื่นเต้น และภาคภูมิใจในข้อค้นพบใหม่ ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ และสามารถถ่ายทอดแนวความคิดเหล่านี้ให้ผู้อื่นทราบด้วยความภูมิใจ รักการเรียนรู้ มีระบบในการเรียน และเห็นประโยชน์ของการเรียนซึ่งไม่ได้ขีดวงจำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนแต่อาจสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเป็นไปในชีวิตและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น

6. สิ่งที่เราเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในบทเรียนแต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตความเป็นจริง เกิดประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเขา ทั้งยังสามารถพยากรณ์ คาดคะเน หรือตั้งข้อสันนิษฐานต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การค้นคว้าเพื่อพิสูจน์ความเป็นจริง รู้จักสืบเสาะหาคำตอบ ข้อสงสัยต่าง ๆ จากแหล่งวิทยาการ รู้จักวิเคราะห์ เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความคิดเป็นของตนเอง มีจุดยืน ที่แน่นอน และมีความเชื่อมั่นในตนเองพอที่จะไม่ตกเป็นเครื่องมือของใคร หรือเป็นเหยื่อคำ หลอกลวงจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดี รู้วิธีดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า และสามารถให้ความช่วยเหลือ และแนะนำ ผู้อื่นได้เมื่อเขาเติบโตขึ้น

บัคเลย์ (Buckley. 2010 : Online) กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีความสุขมวลรวม ดังนี้

1. ไม่มีการคุกคาม
2. มีการไต่ตรองความคิด
3. เนื้อหาหลักสูตรมีความหมาย
4. มีการเคลื่อนไหวทางกายภาพเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้
5. เปิดโอกาสให้ทางเลือกสำหรับนักเรียน
6. เวลาเพียงพอที่จะสำรวจอย่างละเอียดและใช้ข้อมูลและทักษะ
7. สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนและการใช้ของโลกภายนอกเป็นส่วนเสริม
8. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันมากกว่าการเรียนรู้เป็นรายบุคคลอย่างเคร่งครัด
9. แสดงความคิดเห็นได้ทันที
10. การเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้และได้เรียนรู้ในสถานการณ์จริง

นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุขมวลรวมนั้น มีปัจจัยต่างๆ ดังนี้

(Ron. 2001 : 32-34; Lyubomirsky 2006 : 12; Lucas; Diener; & Suh. 1996 : 45-46)

1. ปัจจัยด้านผู้นำ ผู้นำในโรงเรียนจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับบุคลากรในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีอารมณ์ขันรวมทั้งมีวิสัยทัศน์ในการนำโรงเรียนไปสู่สังคมแห่งสันติสุข ไม่สร้างความขัดแย้งในโรงเรียน รวมถึงสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้สวยงามราบรื่นครบถ้วน เป็นระเบียบ มีอาคารสถานที่พร้อมเพียงครบครัน สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดสวัสดิการโรงเรียนให้ตอบสนองความต้องการของบุคลากร

2. ปัจจัยด้านนักเรียน เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา อยู่ในตัวตนของนักเรียน เช่น การยอมรับนับถือตนเอง การยอมรับจากเพื่อนและครู การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ มีชีวิตที่ร่าเริง สนุกสนาน มีอารมณ์แจ่มใส มีจิตใจที่เบิกบาน สดชื่น มีร่างกายแข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายของชีวิต สามารถแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการประกอบกิจกรรมในโรงเรียน (Lyubomirsky; & Ross. 1997 : 41) มีพลังทั้งกายและใจที่จะพัฒนาตัวเองไปสู่ความมีศักยภาพทางการคิดและสติปัญญา มีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบหลากหลายและที่สำคัญการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Diener; & Others. 1999 : 276-279)

3. ปัจจัยด้านครู เป็นปัจจัยด้านคุณลักษณะ พฤติกรรมและบุคลิกของครู เช่น การมีภาวะผู้นำ มีการวางแผน และการกำกับกำกับติดตามผล และการประเมินผล มีการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ มุ่งมั่นที่จะช่วยเด็กให้รู้จักตัวเอง รู้จักแก้ปัญหาในการเรียน (Diener; & Lucas. 1999 : 56-57) มีความสามารถในการใช้แรงจูงใจทางบวก มีวิธีการสอนและจัดกิจกรรมหลากหลาย สามารถตอบสนองด้านความสามารถ ความถนัด ความต้องการและอารมณ์ของนักเรียน (Costa; McCrae; & Zonderman. 1987 : 14) นำกิจกรรม นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน และตื่นตาตื่นใจตลอดเวลา กระตุ้นให้นักเรียนมีเป้าหมายของชีวิต (King. 2001 : 12) เน้นกิจกรรมแปลกใหม่ หลากหลาย (Peterson. 2005 : 19-22) ที่สำคัญสามารถสร้างความแตกต่างในชั้นเรียน สามารถบริหารจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (Lyubomirsky; & Others. 2005 : 16-18) และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ โดยเฉพาะครูต้องจัดการเรียนการสอนโดยยึดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนี้ (กิตติยวดี บุญเชื้อ; และคณะ. 2540, อ้างจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ)

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ (Student - centered approach) โดยเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ส่งเสริมพัฒนาการของสมองทุกๆ ด้าน (Whole brain approach) ทั้งด้านร่างกาย ภาษา คณิตศาสตร์ ดนตรี การรับรู้ มิติสัมพันธ์ และการรักษารวมชาติ

3. ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะ กระบวนการคิด (Thinking Skill) และการแก้ปัญหา อย่างเป็นเหตุเป็นผลในเชิงสร้างสรรค์

4. เน้นการบูรณาการการเรียนรู้ และทักษะความถนัดของนักเรียน โดยส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนทุกๆด้าน โดยการเรียนเป็นหน่วย (Thematic Approach)

5. เน้นการพัฒนาให้นักเรียนในด้านการอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย

6. ส่งเสริมการเข้าใจตนเอง รู้จักส่วนดี ส่วนบกพร่องของตนเอง และความเข้าใจผู้อื่น สามารถชื่นชมกับความสำเร็จของผู้อื่น

7. เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) โดยอาศัย การสังเกต การสัมภาษณ์ การเก็บสะสมแฟ้มผลงานของเด็ก

แนวคิดของความสุข รวมถึงปัจจัยที่ส่งเสริมความสุขของนักเรียนสามารถนำไปสู่การประยุกต์เป็นรูปแบบโรงเรียนแห่งความสุขในอนาคตต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนดังกล่าว สามารถวิเคราะห์เป็นปัจจัยเชิงพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนได้ 3 ระดับ ดังนี้

3.1 ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่

3.1.1 การยอมรับนับถือตนเอง

3.1.2 มนุษย์สัมพันธ์

3.1.3 เจตคติต่อการเรียน

3.1.4 พฤติกรรมการเรียนรู้

3.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่

3.2.1 ภาวะผู้นำ

3.2.2 ปัจจัยด้านสวัสดิการ

3.2.3 เจตคติต่อวิชาชีพครู

3.3 ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่

3.3.1 ภาพลักษณ์ของโรงเรียน

3.3.2 สวัสดิการโรงเรียน

โดยมีรายละเอียดของตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับผู้บริหารโรงเรียน มีดังนี้

3.1 ปัจจัยระดับนักเรียน เป็นตัวแปรสำคัญของนักเรียน แบ่งออกเป็นการยอมรับนับถือตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 การยอมรับนับถือตนเอง

การยอมรับนับถือตนเอง (Self-Esteem) คือ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเคารพและยอมรับตนเองว่ามีความสำคัญ มีความสามารถและใช้ความสามารถที่มีอยู่กระทำการสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ยอมรับนับถือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เคารพในตนเองและผู้อื่น และมีชีวิตอยู่อย่างมีเป้าหมาย การยอมรับนับถือตนเองนั้น พิจารณา

ได้จากการเปรียบเทียบตนเองที่แท้จริง (Self-Concept) กับตนเองในอุดมคติ (Ideal Self) โดยคนที่มองเห็นตนเองในอุดมคติขัดแย้งกับตนเองตามความเป็นจริง จะมีการยอมรับนับถือตนเองต่ำ (Low Self-Esteem) และคนที่มีความคิดเห็นตรงกันกับตนเองในอุดมคติ จะเป็นคนที่มีการยอมรับนับถือตนเองสูง โดยบุคคลใดคิดว่าตนเองตามความเป็นจริงเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับตนเองในอุดมคติมากเพียงใด บุคคลก็จะมี การยอมรับนับถือตนเองมากขึ้น (Baumeister; & Others. 2003 : 34-44)

บุคคลที่มีการยอมรับนับถือตนเองสูง (High Self-Esteem) มีการรับรู้ “ตน” ตามความเป็นจริง มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง สามารถให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองกระทำได้กระจ่างชัด มั่นใจในการกระทำ หรือการตัดสินใจของตน กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มั่นคงทางจิตใจ มองโลกในแง่ดี มีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น ดังนั้น บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจึงใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความวิตกกังวลน้อย มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต จะมีระบบภูมิคุ้มกันทางจิตวิญญาณให้บุคคลเผชิญกับปัญหา และมีพลังในการขจัดสิ่งเลวร้ายในชีวิตออกไป ปัจจัยที่จะช่วยให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองนั้น ได้แก่โอกาสที่บุคคลนั้นจะได้ใช้พลังความสามารถที่มีอยู่ในตนเองในการคุ้มครองดูแลตนเอง หรือมีโอกาสได้เกื้อกูลผู้อื่น ได้รับการให้ความสำคัญ ได้รับความเชื่อถือศรัทธา และประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวัง การยอมรับนับถือตนเองนับว่ามีความสำคัญต่อการทำงาน จำเป็นต้องมีการพิจารณาในด้านต่างๆ ดังนี้ (โลกจิตวิทยา. 2553 : ออนไลน์)

การยอมรับนับถือตนเองนับว่ามีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อสิ่งต่างๆ ดังที่ครอกเกอร์และคนอื่นๆ (Crocker; & Others. 2003 : 507-516) ทำการวิจัยความสัมพันธ์ของการยอมรับนับถือตนเองกับความเป็นอยู่ที่ดี ผลวิจัยพบว่า การยอมรับนับถือตนเองมีความสัมพันธ์กับความเป็นอยู่ที่ดีด้านการเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ ความสำเร็จด้านกายภาพ นอกจากนี้ โบไมสเตอร์และคนอื่นๆ (Baumeister; & Others, 2001 : 1-44) ศึกษาผลของการยอมรับนับถือตนเอง พบว่า การยอมรับนับถือตนเอง สร้างความสุขและความพึงพอใจแก่นักเรียน ทำให้การเรียนประสบผลสำเร็จ และสร้างความปลอดภัยแก่นักเรียน ขณะเดียวกันส่งเสริมสุขภาพนักเรียนให้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรงอีกด้วย

3.1.1.1 ความหมายของการยอมรับนับถือตนเอง

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการยอมรับนับถือตนเองตามทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

ปรารธนา ช้อนแก้ว (2542 : 13) ให้ความหมายของการยอมรับนับถือตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองในเรื่องความสำเร็จความล้มเหลว การยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งการประเมินคุณค่านี้นำไปสู่การยอมรับตนเอง มีความพอใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ

อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ (2542 : 8) ให้ความหมายของการยอมรับนับถือตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เกิดจากการเปรียบเทียบตนจริง (Real Self) กับตน

ในอุดมคติ (Ideal Self) โดยการประเมินคุณค่าของตนเองจากลักษณะทางกายภาพ จิตใจ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในด้านต่างๆ นอกจากนี้ การเห็นในคุณค่าของตนเองยังเกิดจากการยอมรับของบุคคลรอบข้าง การรู้สึกว่ามีคนรัก การได้รับการยกย่อง หรือประสบความสำเร็จ บุคคลที่ประเมินตนเองออกมาในด้านดีจะเห็นคุณค่าของตนเอง แต่ถ้าประเมินตนเองออกมาในด้านลบ เช่น ไม่มีใครสนใจ ไม่ได้มีการยอมรับ ถูกเหยียดหยาม ทำอะไรไม่สำเร็จ จะเกิดความรู้สึกว่าตนไร้คุณค่า

พวงทอง อินใจ (2544 : 11) อธิบายความหมายของการยอมรับนับถือตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า มีความสำคัญอันเนื่องมาจากความสำเร็จในสิ่งที่คาดหวัง รวมทั้งการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) ให้ความหมายว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำสิ่งต่างๆ มีความเชี่ยวชาญและมีความสามารถ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 419) กล่าวถึงการยอมรับนับถือตนเองว่าเป็นการประเมินตนเองของบุคคลและทัศนคติที่มีต่อตนเองในด้านการยอมรับหรือไม่ยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ในด้านความสามารถ (Capable) ความสำคัญ (Significant) ความสำเร็จ (Successful) และความมีคุณค่าในตนเอง (Worthy)

แบนดูรา (Bandura. 1986 : 356) ได้ให้ความหมายของการยอมรับนับถือตนเองว่าเป็นการประเมินของตนเองว่าตนเองเป็นคนอย่างไร ถ้าประเมินตนเองไว้ค่าก็จะมี การยอมรับนับถือตนเอง ต่ำ แต่ถ้าประเมินว่ามีความสามารถก็จะมี การยอมรับนับถือตนเองสูง

คาเพนิโต (Carpenito. 1991 : 392) กล่าวว่า การยอมรับนับถือตนเองเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งของบุคคล ที่มีความรู้สึกในการยอมรับนับถือตนเอง และจากการประเมินตนเองในเรื่องความสามารถ และการยอมรับของสังคม

ออสบอร์น (Osborne. 1996 : 22) ให้ความหมายว่า การยอมรับนับถือตนเอง เป็นความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบเกี่ยวกับตนเอง อาจมีสิ่งที่ดีหรือไม่ดีเกิดขึ้นและมีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลงเป็นสิ่งที่บุคคลเผชิญและเข้าใจทั้งความสำเร็จหรือความล้มเหลวของตนเอง

โรเบิร์ต (Robert. 2002 : 105) ให้ความหมายว่า การยอมรับนับถือตนเองเป็นการตอบสนองในการดูแลป้องกันความปลอดภัยให้กับตนเอง รวมถึง ความสามารถในการรับรู้คุณค่าของตนเองในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมองโลกในแง่ดี

กล่าวโดยสรุป การยอมรับนับถือตนเอง เป็นทัศนคติหรือความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเอง ซึ่งบุคคลมีความนับถือตนเอง จะเห็นคุณค่าในตนเองสูงแล้วก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความพึงพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ เผชิญโลกได้อย่างมั่นใจ เห็นว่ามีความสำคัญสามารถทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ

- 3.1.1.2 คุณลักษณะของบุคคลที่มีการยอมรับนับถือตนเอง
คุณลักษณะบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของบุคคลต่างๆ ที่บ่งบอกการยอมรับนับถือตนเอง มีดังนี้ (โลกจิตวิทยา. 2553 : ออนไลน์).
1. เชื่อมมั่นในตนเอง ถ้าไม่ทำให้ใครเดือดร้อน ก็จงทำไปตามความคิดตน
  2. มีเหตุผลในการคิดเสมอว่า เราไม่ได้ทำอะไรเพื่อคนอื่นมากจนตัวเองไม่มีความสุข
  3. เชื่อในความคิดที่ว่า การยอมรับนับถือตัวเอง ดีกว่าจะให้คนอื่นมาชอบตัวเรา
  4. เมื่อมีคนมาวิจารณ์ในทางลบ ตัวเรารู้ดีว่าระดับความสามารถของเราดีหรือด้อยแค่ไหน
  5. ไม่เอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่นควรแข่งกับตัวเอง
  6. ถ้ามีคนยกย่องก็อย่าปลื้ม คุณทุ่มเทมากจึงได้รับความสำเร็จ
  7. เมื่อทำอะไรผิดพลาดคิดเสมอว่า คนทุกคนต้องเคยทำผิดพลาดทั้งนั้น ไม่ใช่มีเราคนเดียว
  8. พยายามปล่อยวาง อย่าเก็บเรื่องต่างๆ มาคิดมากตลอดเวลา จนกลายเป็น ความวิตกกังวล
  9. เลิกคิดว่าคนอื่นต้องเข้าใจตัวเราเสมอ ซึ่งมันเป็นไปไม่ได้ ไม่ต้องเป็นทุกข์ เมื่อคนอื่นไม่เข้าใจเรา
  10. อย่ากลัวการแสดงความคิดเห็นต่อหน้ากลุ่มคน ถึงแม้ความเห็นเราไม่ตรงกับคนอื่นในกลุ่ม
  11. เลิกนิสัยที่คอยถามคนอื่นว่า สิ่งที่เราทำดีพอหรือยัง ผลที่ได้รับจะดีหรือพลาด คือ การเรียนรู้ รับผิดชอบการตัดสินใจของเราเอง
  12. อุดมคติชีวิต หรือความยึดถือของเรา ก็เหมาะกับเรา ไม่จำเป็นต้องให้ใครยอมรับ หากได้รับการยกย่องก็ทำต่อไป ถ้าผิดพลาดก็ปรับปรุงแก้ไขด้วยตัวเอง

3.1.1.3 ประเภทของการยอมรับนับถือตนเอง

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 211) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น โดยที่ความต้องการการยอมรับนับถือตนเองอยู่ในชั้นที่ 4 นอกจากนี้มาสโลว์ยังได้แบ่งการยอมรับนับถือตนเองออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรับรู้ในคุณค่าของการยอมรับนับถือภายในตนเอง ประเภทนี้ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การมีจุดเด่น ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ การบรรลุเป้าหมาย และความสามารถ ความเชื่อมั่น การพึ่งตนเองและความมีอิสระเสรี

2. ประเภทที่เกี่ยวข้องกับความรู้อันรับรู้ในคุณค่าของการยอมรับนับถือจากผู้อื่น เช่น การมีชื่อเสียงเกียรติยศ ตำแหน่ง ความรู้เรื่อง มีอำนาจเหนือผู้อื่น ได้รับการยอมรับและสนใจ มีศักดิ์ศรี เป็นที่น่าชมเชยของผู้อื่น เป็นต้น

นอกจากนี้ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 25) กล่าวว่า การยอมรับนับถือตนเอง คือ ขอบเขตที่บุคคลมีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่า มีความสำคัญและมีคุณค่า โดยจำแนกคุณลักษณะพื้นฐานของการยอมรับนับถือตนเองไว้ 4 ประการ คือ

1. ความสำคัญ (Significance) เป็นวิถีทางที่บุคคลรู้สึกว่าเขายังเป็นที่ยอมรับซึ่งพิสูจน์ได้โดยการให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตัวเอง

2. ความสามารถ (Competence) เป็นวิธีการที่จะพิจารณาถึงความสำคัญ โดยการลงมือปฏิบัติ

3. คุณความดี (Virtue) เป็นการบรรลุซึ่งมาตรฐานตามศีลธรรมและจริยธรรม

4. พลังอำนาจ (Power) เป็นอิทธิพลที่บุคคลมีต่อชีวิตตนเองและผู้อื่น จากแนวความคิดข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การยอมรับนับถือตนเองเป็นความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับและยกย่องชมเชย โดยการประเมินคุณค่าจากความรู้สึกภายในตนเอง และประเมินจากการแสดงออกของผู้อื่นที่มีต่อตนเอง โดยมีขอบเขตความเชื่อเกี่ยวกับตนเองว่ามีความสำคัญ มีความสามารถ มีคุณความดี และมีพลังอำนาจ ซึ่งวัดได้จากการมีความสุขในการดำเนินชีวิต มีความตั้งใจและอดทนต่อชีวิตมีการยอมรับชีวิตยืนหยัดต่อปัญหาชีวิต มีความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิต

3.1.1.4 องค์ประกอบของการยอมรับนับถือตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 118) แบ่งองค์ประกอบของการยอมรับนับถือตนเองเป็น 2 อย่าง ดังนี้

1. องค์ประกอบภายใน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนับถือตนเอง เช่น ความมีเสน่ห์ด้านรูปร่าง ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว บุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะมีความพึงพอใจและมีการยอมรับนับถือตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ด้อยกว่า ซึ่งลักษณะทางกายภาพจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองมากน้อยเพียงใดอาจขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้นด้วย

สภาพจิตใจและ สภาวะทางอารมณ์หรือความรู้สึก ความรู้สึกของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนับถือตนเอง โดยที่บุคคลอาจประเมินตนเองในด้านบวก ซึ่งเป็นการมองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถประสบความสำเร็จ เกิดความรู้สึกชื่นชมตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความสุข อันเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีการยอมรับนับถือตนเองสูงขึ้น หากบุคคลประเมินตนเองในด้านลบ จะมองตนเองว่าไม่มีความสามารถ ไร้สมรรถภาพ มีปมด้อย มีความวิตกกังวล และไม่สามารถประสบความสำเร็จในอนาคต ส่งผลให้การยอมรับนับถือตนเองลดต่ำลง

ประสบการณ์ในชีวิต บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวมาก่อนมักมีความแตกต่างกันในด้านความเสี่ยง การตั้งเป้าหมาย บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จ จะมีความกล้าเสี่ยง กล้าทำงานที่ทำหายความสามารถ โดยเป็นงานที่ไม่ง่ายหรือยากเกินไป กล้าตั้งระดับความปรารถนาที่เป็นจริง มองตนเองในด้านดีมากกว่าบุคคลที่เคยประสบความล้มเหลว และบุคคลที่มีประสบการณ์เรื่องความสำเร็จมากจะมีการยอมรับนับถือตนเองมากกว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ของความสำเร็จน้อยค่านิยมส่วนบุคคล การยอมรับนับถือตนเองของบุคคลจะผันแปรตาม

ค่านิยม และการให้คุณค่าต่อสิ่งนั้น ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้นด้วยระดับความมุ่งมั่น แต่แต่ละบุคคลจะมีความมุ่งมั่นแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความมุ่งมั่นด้านการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ความสามารถด้านต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการยอมรับนับถือตนเอง หากบุคคลใดมีความมุ่งมั่นเกินความสามารถของตน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จตามความมุ่งมั่นมีน้อย ทำให้การยอมรับนับถือตนเองลดลงได้

2. องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว นั่นคือ ความสัมพันธ์กันภายในครอบครัวมีความอบอุ่นมีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน หรือไม่มีการพูดคุยปรึกษาหารือ ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจ รวมทั้งการเข้าใจซึ่งกันและกัน อันได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่การงาน วงศ์ตระกูล ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งอาจพิจารณาจาก อาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัย เนื่องมาจากสถานภาพทางสังคมเป็นสิ่งบ่งบอกถึงความสำเร็จและความมีเกียรติ บุคคลที่มีสิ่งเหล่านี้จึงมีความเชื่อว่าตนมีคุณค่าสูงสุด รวมถึงสังคมและกลุ่มเพื่อน ก็เป็นองค์ประกอบภายนอกที่ทำให้เกิดการยอมรับนับถือตนเอง ถ้าบุคคลใดที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนหรือสังคมแล้ว จะเกิดความประทับใจในตนเอง และเกิดการยอมรับนับถือตนเองด้วย ดังนั้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจะเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าเราได้รับการยอมรับจากกลุ่มได้แสดงความสามารถของตนเอง ซึ่งถ้าประสบความสำเร็จแล้ว จะรู้สึกว่าการยอมรับนับถือตนเอง

3.1.1.5 การสร้างการยอมรับนับถือตนเอง

การทำงานจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้บุคลากรและเพื่อนร่วมงานเกิดการยอมรับ ดังนั้นจึงมีวิธีการสร้างเพื่อให้คนยอมรับนับถือ ดังนี้ (วราวัณห์ กลั่นหุ่น. 2553 : ออนไลน์)

1. มีความสามารถสูง ต้องสามารถอธิบายให้คนยอมรับได้ คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้และเมื่อเกิดปัญหาที่ไม่คาดฝันในระหว่างการทำงานนั้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องคน เรื่องสิ่งแวดล้อม หรือการขาดแคลนอุปกรณ์ต่างๆ ต้องสามารถควบคุมเรื่องนั้นได้

2. มีความเข้าใจผู้อื่น ต้องเข้าใจว่าคนเรามีทั้งความเหมือนและความต่าง เพราะมีบุคลิกภาพอันเกิดจากพันธุกรรมและประสบการณ์ที่ต่างกัน ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกันไปเสมอ ส่วนที่เหมือนกันก็ยอมรับบริหารได้ง่าย แต่ส่วนที่ต่างอาจนำพามาซึ่งความขัดแย้งได้

3. มีการวางตัวที่เหมาะสม บารมีนั้นไม่ได้เกิดจากการแต่งตัวดี หน้าตาดี บ้านหลังโต หรือว่าร่ำรวย แต่ขึ้นอยู่กับวางตัวให้เป็นที่ยอมรับนับถือ ยกย่องให้เกียรติ เพราะคนส่วนใหญ่จะไม่ยอมรับผู้ที่ไม่รู้จักกาลเทศะ และเป็นคนไม่รู้จักวางตัวให้เหมาะสมและไม่ควร

แสดงออกว่าสนิทสนมกับใครเป็นพิเศษมากเกินไป หรือให้อภิสิทธิ์แก่ใครเป็นพิเศษ จะเป็นการเข้าข้างเลือกปฏิบัติ

4. มีความฉลาดสุขุม ความฉลาดจะปรากฏให้เห็นจากการกระทำมากกว่าคำพูด ดังนั้นต้องฉลาดในการมองปัญหาให้ออกและคิดแก้ไขอย่างถูกวิธี จะเป็นเครื่องพิสูจน์ให้ผู้ตามยอมรับและกระทำตาม จึงควรคิดอย่างสุขุม ไม่แสดงออกด้วยการพูดออกไปโพล่ง ๆ อย่างไม่ยั้งคิด เพราะหากเกิดความคิดที่ผิดพลาดหลงประเด็น อาจก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาได้

5. มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว คนทั่วไปนิยมคนที่กล้าคิดกล้าทำ แต่ต้องไม่ทำอย่างบุ่มบ่ามปราศจากการไตร่ตรอง บางคนมีความคิดอ่านดี แต่เมื่อได้รับการทักท้วงเพียงเล็กน้อยก็ล้มเลิกความคิดไป ต้องมีความเข้มแข็งที่จะทนรับคำวิจารณ์ และข้อท้วงติงต่าง ๆ และนำมาใคร่ครวญถึงเหตุผล หากมั่นใจในความคิดของตนก็ต้องยืนหยัด ไม่เพิกถอนความคิดโดยง่าย หรือไม่กล้าคิดอะไรใหม่ๆ เป็นการป้องกันตัวเองให้ปลอดภัย ต้องมีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ คนที่อ่อนแอยอมพ่ายแพ้ต่ออุปสรรคต่างๆ ทำให้ผู้ตามไม่ไว้วางใจและไม่ยอมรับนับถือ

6. มีความเป็นธรรม บุคลากรพึงพอใจในความยุติธรรม ถ้าจะให้บุคลากรยอมรับ ต้องให้ความยุติธรรมอย่างถ้วนหน้า ไม่มีอคติลำเอียง จ้องจับผิดจนคนทั่วไปเห็นความไม่เป็นธรรม ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับในการนำได้ยาก

7. มีใจกว้าง ต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่ดูหมิ่นหรือประเมินภูมิปัญญาของบุคคลว่าต่ำกว่าตนไปทุกด้าน เพราะโดยแท้จริงแล้วการอยู่กับกลุ่มคนจำนวนมากย่อมมีทั้งคนฉลาด สติปัญญาดีและสติปัญญาอ่อน บางคนอาจมีความรู้หรือความคิดอ่านดี ๆ มีประโยชน์ที่ควรจะได้รับฟังเพื่อเลือกใช้ทางเลือกที่ดีที่สุด ถ้าปิดกั้นไม่รับฟังความคิดเห็นของใครเลยก็เสียโอกาสไปอย่างน่าเสียดาย

8. มีความรับผิดชอบ สุดยอดของทุกสิ่ง คือ ความรับผิดชอบ เพราะการยอมรับผลของการกระทำของตน ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลร้าย ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ความรับผิดชอบย่อมทำให้บุคลากรยอมรับ ไว้วางใจ และศรัทธา เมื่อศรัทธาแล้วความร่วมมือก็จะตามมา การทำงานจะเกิดประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์ (2552) นำเสนอการสร้างการยอมรับนับถือตนเอง เพิ่มเติม ดังนี้

1. เคารพผู้อื่น หากเราต้องการให้คนอื่นเคารพ ก็ต้องให้การเคารพก่อน เรามีส่วนในการกำหนดความรู้สึกของอีกฝ่าย โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2. ยอมรับคำวิจารณ์ แม้จะขัดกับความรู้สึกที่เข้าใจว่า การเป็นที่ยอมรับต้องหมายถึงจะต้องไม่ถูกวิจารณ์ ซึ่งในความเป็นจริงมันค่อนข้างตรงข้าม ยิ่งคนรู้จักมากเท่าไร ก็ยิ่งได้รับคำติชมมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นไม่ใช่เรื่องของการไม่สนใจคำวิพากษ์ วิจารณ์ แต่ต้องสามารถจัดการความคิดเห็นทั้งหลายได้อย่างดีกับทุกฝ่าย และปรับความคิดเห็นเชิงลบให้เป็นมุมมองเชิงบวกให้ได้

3. ปฏิบัติกับตัวเองด้วยความเคารพ เริ่มต้นด้วยการรักตัวเอง แล้วความรัก

จากคนอื่น ๆ จะตามมาภายหลัง

4. อย่าพูดให้ร้ายคนอื่น ถ้าไม่พอใจเป็นการส่วนตัวกับใครสักคน เข้าไปคุยกับเขา และค่อยๆ บอกสิ่งนั้นออกมา อย่าพูดลับหลัง เพราะมันจะลามเกิดเป็นวงนินทา และความคิดเชิงลบจะเต็มไปหมด ไม่เพียงจะสะท้อนกลับในทางไม่ดี มันยังทำให้คนอื่นเจ็บปวดด้วย จงซื่อสัตย์และโปร่งใสในการสื่อสารทุกทาง

5. ยืนหยัดในสิ่งที่เชื่อ ถ้าสิ่งที่เชื่อนั้นดีและถูกต้องแล้ว ก็ขอให้ยึดมั่น ไม่ว่าใครจะว่าอะไรก็ตาม จะไม่มีการเปลี่ยน ต้องยืนหยัดกับสิ่งที่เลือกให้ได้ ขณะเดียวกันต้องไม่ทำลายความเชื่อของคนอื่นโดยไม่มีเหตุผล

6. เป็นตัวของตัวเอง เป็นตัวของตัวเองดีกว่า ไม่ต้องพยายามหนีตัวเองไปไหน เปิดใจยอมรับตัวเรา

7. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น การทำดีเสมอต้นเสมอปลาย ความสุจริตในหน้าที่ มีจรรยาบรรณในอาชีพ หรือความเชี่ยวชาญในทักษะเฉพาะ สิ่งที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้คนอื่นได้เห็น ล้วนทำให้เป็นที่ชื่นชม และยอมรับนับถือได้

สุพัตรา ทาวงศ์ (2553 : ออนไลน์) นำเสนอการพัฒนาการยอมรับนับถือตนเอง ดังนี้

1. การยอมรับความรู้สึกของบุคคลตามความเป็นจริง จะช่วยให้เขาสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมา โดยเฉพาะการยอมรับความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกกลัว ความรู้สึกขัดแย้ง และความรู้สึกปฏิเสธของบุคคล เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการแสดงความรู้สึกของบุคคลในขณะนั้น

2. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเผชิญกับปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ควรทำความเข้าใจในวิธีการแก้ปัญหาและให้โอกาสแต่ละบุคคลในการแสดงความสามารถในการแก้ปัญหา เนื่องจากบุคคลมีความคิดที่เหมาะสมเฉพาะวัยและมีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่ต้องเผชิญอยู่แล้ว นอกจากนี้การให้โอกาสบุคคลได้ฝึกเลือกวิธีการแก้ปัญหาเองนั้น จะทำให้บุคคลค้นพบว่ามีวิธีการที่เหมาะสมอีกหลายอย่างที่อาจจะเลือกใช้

3. ควรหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุคคลอย่างกะทันหัน ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจ ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นควรแจ้งให้ทราบล่วงหน้าอย่างชัดเจนในทันที และถ้าเป็นไปได้ไม่ควรให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันเกิดขึ้น

4. การมีตัวแบบที่ดีและมีประสิทธิภาพในการเผชิญปัญหา เนื่องจากตัวแบบมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมั่นคงของบุคคล ตัวแบบจึงควรมีความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลสามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในการเผชิญปัญหาอย่างมั่นใจ และให้กำลังใจว่าเขาสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ในการเผชิญปัญหาด้วยตัวเอง

5. ช่วยให้ผู้บุคคลพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยให้ได้รับบายความขุ่นมัว ซึ่งจะเป็นโอกาสให้ค่อยๆ เข้าใจความยุ่งยากในตนเอง ช่วยลดระดับความเครียด จากนั้นบุคคลจะค่อยๆ ใส่ใจกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับตนเอง

6. ให้ความสำคัญกับการนับถือตนเองของบุคคลนั้น เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการที่จะแก้ปัญหา

7. สนับสนุนให้ผู้ใกล้ชิดมีความรู้ ความเข้าใจในตัวบุคคลนั้น และให้ความร่วมมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการที่จะแก้ปัญหา

การยอมรับนับถือตนเองเริ่มต้นด้วยความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยมุ่งหวังการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนเป็นผู้สำเร็จในชั้นเรียน พุ่มพัก สร้างทัศนคติและความเชื่อมั่นในตนเอง โดยครูให้รางวัลกระตุ้นให้นักเรียนสร้างแรงจูงใจ มีการปรับปรุงการยอมรับนับถือตนเอง ด้วยวิธีการ ดังนี้ (Rodewalt; & Tragakis. 2003 : 66-70)

1. มีการตั้งเป้าหมายโดยเฉพาะและเป้าหมายการเรียนรู้และการปฏิบัติ
2. สร้างความสัมพันธ์ทางบวก
3. ให้โอกาสทำงานตามความถนัดและความสนใจ
4. หลีกหนีสถานการณ์ที่ยุงยาก
5. สร้างความรู้สึกที่ดี สร้างคุณค่าความประทับใจ และจินตนาการของ

ตนเอง

โดยสรุปการยอมรับนับถือตนเองจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ถึงคุณค่าที่มีในตนเอง มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง ไม่กลัวการแสดงความคิดเห็นต่อหน้าคน มีเหตุผลในการคิดเสมอ นิยมชมชอบทั้งในความคิด และการกระทำของตนเอง ยืนหยัดในสิ่งที่เชื่อ เป็นตัวของตัวเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น

3.1.2 การมีมนุษยสัมพันธ์

บุคคลทุกคนมักต้องมีกลุ่มมีพวก ตัวอย่างกลุ่ม หรือพวกของกลุ่มบุคคล เช่น ครอบครัว เพื่อนฝูง ทีมงาน สมาคม ชมรม ผู้ทำงานในหน่วยงานเดียวกัน หรือแม้กระทั่งการใช้ชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กัน ถ้าหากบรรยากาศของความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดี มักส่งผลให้นักเรียนมีความสุข เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ความสุขส่วนใหญ่ ของชีวิตจึงมักขึ้นอยู่กับมนุษยสัมพันธ์ ทั้งในแง่การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.1.2.1 ความหมายของมนุษยสัมพันธ์

คำว่า "มนุษยสัมพันธ์" ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Human Relations เป็นคำประสมที่เกิดจากคำ 2 คำรวมกัน คือ มนุษย์ (Human) และ สัมพันธ์ (Relations) มนุษย์ (Human) หมายถึง ลักษณะของความเป็นมนุษย์ คือ ผู้มีจิตใจสูง สัมพันธ์ (Relations) หมายถึง ความผูกพันเกี่ยวข้องติดต่อกัน ความเกี่ยวพันกัน เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันเป็น "มนุษยสัมพันธ์" จึงมีความหมายถึง การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างคนที่อยู่ร่วมกัน และมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นความหมายกลางๆ แต่ในเชิงวิชาการของศาสตร์สาขาต่างๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์ ได้มีการให้ความหมายของคำว่า มนุษยสัมพันธ์ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ด้านจิตวิทยา คำว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกต่อกันในสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเอง

ด้านสังคมวิทยา มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่คนซึ่งอยู่ร่วมกัน มีการโต้ตอบ และมีการตอบสนองต่อกันและกัน ซึ่งอาจเป็นทั้งความสัมพันธ์ในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ เช่น ความร่วมมือ การแข่งขัน การต่อต้าน การต่อสู้ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2551 : ออนไลน์) มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างมนุษย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538 : 628) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างมนุษย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มนุษยสัมพันธ์ (Human Relationships) เป็นการอยู่ร่วมกันของมนุษย์เป็นหมู่เป็นคณะ หรือกลุ่มโดยมีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ทราบความต้องการของแต่ละบุคคล หรือกลุ่ม รวมไปถึงวิธีการจูงใจ และประสานความต้องการของบุคคล และกลุ่ม ให้ผสมผสานกลมกลืนกันตามระบบที่สังคมต้องการ

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การแสวงหา เพื่อทำความเข้าใจ โดยการใช้ลักษณะรูปแบบการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล เป็นผลก่อให้เกิดความเชื่อมโยง เพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การของแต่ละบุคคลที่ได้กำหนดไว้ (อำนาจ แสงสว่าง 2544 : 99)

สวัสดิ์ บรรเทิงสุข (2544 : 14-15) กล่าวโดยทั่วไป มนุษยสัมพันธ์ อาจพิจารณาได้ 2 ระดับ คือ 1) ระดับบุคคล : มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในอันที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และผู้อื่นก็ไม่มี ความทุกข์ 2) ระดับบริหาร : มนุษยสัมพันธ์ คือ ความสามารถในการทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างเต็มความสามารถ

พนัส หันนาคินทร์ (2545 : 30-35) ให้คำอธิบายว่า มนุษยสัมพันธ์ คือ ความสามารถที่บุคคลจะถ่ายทอดความรู้สึก หรือความคิดไปยังผู้อื่น และในขณะเดียวกันสามารถที่จะเข้าใจความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นได้ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในกิจการที่บุคคลทั้งสองฝ่ายมีความสนใจร่วมกัน"

โดยสรุปมนุษยสัมพันธ์จัดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นทั้งหลักการ และทฤษฎี เพื่อนำไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งเป็นศิลปะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลในการติดต่อกับบุคคลอื่นให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2.2 ความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญ ดังนี้ (A Glossary of Useful Terms 2007 : Online)

1. คน สำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรการบริหาร ผู้นำจะละเลย หรือไม่สนใจเพื่อนร่วมงานไม่ได้ และจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อผลงานอันมีประสิทธิภาพขององค์การ

2. ขีดความสามารถของคนเปลี่ยนแปลงกันได้ โดยสาเหตุต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การพัฒนาความรู้ความสามารถ มีแรงจูงใจในการทำงาน และต้องการเห็นผลงานดีขึ้น

3. หัวหน้างานทำงานโดยผ่านคนอื่น จึงจำเป็นต้องศึกษา เพื่อให้รู้จักและเข้าใจในความรู้สึก ต้องรู้ธรรมชาติของพฤติกรรมมนุษย์ เพื่อสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในองค์กร

4. หน้าที่ของผู้นำจะต้องอธิบายโน้มน้าวให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ และเห็นด้วยในวัตถุประสงค์ เห็นด้วยในวิธีการทำงาน เพราะถ้าผู้ร่วมงานมีความรู้สึกกว่าวิธีปฏิบัติงานไม่น่าจะทำงานสำเร็จอย่างงานอื่นได้ จะทำให้ไม่ทุ่มเทในการทำงาน เพราะไม่แน่ใจในผลงานเนื่องจากไม่เห็นด้วยกับวิธีปฏิบัติ นั้น ๆ ถ้าแม้ผู้ร่วมงานจะเห็นด้วยในวัตถุประสงค์ แต่ยังขาดความเห็นด้วยในวิธีการทำงาน ก็ยากที่เขาจะร่วมกันทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ

5. มิตรภาพในกลุ่มทำให้เกิดความสามัคคี หรือสัมพันธ์ภาพอันดี อาจจัดฝึกอบรม การจัดกิจกรรมร่วม การทำงานเป็นทีม ฯลฯ เพื่อสามารถปฏิบัติงานกันอย่างราบรื่น ลดหรือขจัดความขัดแย้งในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในผลงานร่วมกัน

6. การยอมรับภาวะของผู้นำ เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องปรับปรุง พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพและประพฤติดีปฏิบัติตน ตลอดจนวิธีการบริหารจัดการให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ

7. รู้สึกว่าตนมีความสำคัญ มีส่วนช่วยกลุ่มหรือผู้อื่นได้ ผู้นำที่มีจิตวิทยา มีมนุษยสัมพันธ์ จะทำให้ผู้ร่วมงานทุกระดับมีความรู้สึกว่าตนมีความหมาย มีความสำคัญ มีคุณค่าต่อความสำเร็จในงานของกลุ่ม

มนุษยสัมพันธ์นี้มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะมนุษย์ต้องอาศัยและพึ่งพากัน ช่วยสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นภาวะผู้นำของนักเรียนจึงเกี่ยวข้องกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์

3.1.2.3 หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์

ในสังคมปัจจุบันต้องยอมรับว่าเราทำงานกับคน จึงต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างดี ทำอย่างไรให้สื่อความกันรู้เรื่อง ทำอย่างไรให้เป็นที่ยอมรับของคน ในสังคม งาน หรือแม้แต่สังคมอื่น ๆ ดูว่าจะไม่ยากแต่ก็ไม่ใช่ง่ายถ้าไม่ฝึก ไม่ศึกษา หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ 10 ข้อพอสรุปได้ดังนี้ คือ (พนัส หันนาคินทร์. 2545 : 30-35)

1. บุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน บุคคลโดยทั่วไปนั้นถ้าพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วจะเห็นว่าเหมือน ๆ กัน แต่แท้จริงแล้วบุคคลแต่ละคนมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว แต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสิ่งแวดล้อม พันธุกรรม สติปัญญา อารมณ์ เจตคติ ค่านิยม อุดมคติ วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ นิสัยใจคอ จรรยา การศึกษาที่มีมาตลอดชีวิต หรือกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม สถานภาพทางสังคม หรือเศรษฐกิจเป็นเหตุผลทำให้บุคคลแตกต่างกันทั้งสิ้น การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อที่จะได้เข้าใจ

พฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้บ้าง โดยเฉพาะผู้นำจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องความแตกต่างของบุคคล เพื่อการจูงใจให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจ

2. การพิจารณาศึกษาบุคคลต้องดูทั้งหมดในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นบุคคลหนึ่ง ในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลใดๆ ต้องพึงระลึกเสมอว่าได้เข้ามามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นทั้งหมด มิได้เลือกติดต่อสัมพันธ์กับเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือลักษณะหนึ่งลักษณะใด บุคคลไม่สามารถจะแบ่งแยกเรื่องความรู้ออกจากความสามารถได้หรือแยกความรู้ออกจากทักษะได้ หรือจากประสบการณ์ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ บุคคลจะมีลักษณะหลายๆ ประการประกอบขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางกายภาพ เรื่องทางจิตใจ เรื่องของการทำงาน เรื่องชีวิตส่วนตัว เรื่องความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ฯลฯ แต่ละเรื่องมิได้แยกจากกัน แต่มีผลกระทบถึงกัน รวมผสมผสานกันทั้งหมด

3. พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนต้องมีสาเหตุ บุคคลอาจได้รับการจูงใจ เหตุนี้จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงสาเหตุของพฤติกรรม อันได้แก่ เรื่องความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจของบุคคล การที่บุคคลจะได้รับการจูงใจให้ทำงานจะต้องสร้างพฤติกรรมขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการด้วยความคิด มิใช่สร้างพฤติกรรมตามความคิดของผู้อื่น ดังนั้นผู้นำ จึงควรจูงใจบุคคลด้วยการทำให้เขาเห็นว่าการทำงานแบบนั้นหรือพฤติกรรมนั้น ๆ จะเป็นหนทางทำให้ความต้องการของเขาได้รับการตอบสนองมาก

4. บุคคลทุกคนมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เสมอกัน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปรัชญามากกว่าเรื่องทางวิทยาศาสตร์ มนุษย์นับเป็นสัตว์ประเสริฐที่มีความคิด มีสมอง มีความรู้ ผิดชอบชั่วดี มีวัฒนธรรม มีสามัญสำนึก เป็นสิ่งที่อยู่เหนือสรรพสัตว์ทั้งหลาย ดังนั้นการติดต่อสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยกัน จึงต้องปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ และตระหนักในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นใคร มีสถานภาพ หรือฐานะอย่างไร ซึ่งต่างก็มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของแต่ละคน ศักดิ์ศรีของมนุษย์ เป็นรากฐานปรัชญา จริยศาสตร์ และศีลธรรม ที่จะบังเกิดผลดีในแง่มนุษยสัมพันธ์ การวิจัยหลายกรณีแสดงว่ามนุษย์ต้องการ การยอมรับ การให้เกียรติกัน หรือการกระทำด้วยการเคารพนับถือซึ่งกันและกัน มีศักดิ์ศรี แห่งความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

5. มนุษย์ทุกคนมีแรงจูงใจ ต้องจูงใจผู้อื่นให้มีเจตคติตรงกัน มีจุดหมายร่วมกัน เพื่อจุดประสงค์ในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการจูงใจตนเอง ให้มีระเบียบและความรับผิดชอบเรื่องต่าง ๆ ที่วิฆามนุษย์สัมพันธ์ครอบคลุมเป็นการตอบสนองทั้งหมดของบุคคลต่อพลังการจูงใจต่าง ๆ นั่นก็คือ การที่บุคคลในองค์กรการมีความสัมพันธ์กันตามที่เป็นอยู่เป็นเพราะเขาถูกกระตุ้นโดยพลังทางจิตวิทยา ทางสังคม และทางเศรษฐกิจซึ่งมีอำนาจที่จะกระตุ้นให้ทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ในลักษณะ นั้น ๆ โดยเฉพาะ เมื่อเกิดมีการขัดแย้งใน แรงจูงใจในการทำงาน องค์กรจะเกิดการแตกร้าง เป็นที่ประจักษ์ว่า ถ้าผู้นำต่างมีแรงจูงใจที่เหมาะสมในการทำงานแล้วผลผลิตจะเพิ่มขึ้น

6. บุคคลต้องการที่จะติดต่อสื่อสาร การศึกษาวิธีการติดต่อสื่อสาร เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในกลุ่ม ให้กลุ่มได้มีความเห็นสอดคล้องกัน และมีความเข้าใจตรงกัน การ

สื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในองค์กร เป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารและความคิด ทำให้พฤติกรรมของกลุ่มรวมกันเข้าเป็นหนึ่งเดียว และยังเป็นพื้นฐานสำหรับการร่วมมือกันของกลุ่ม

7. บุคคลต้องการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความสามารถที่จะทำให้ตัวของเขาให้รู้สึกเหมือนอยู่ในสภาพของผู้อื่น และรู้สึกเห็นใจต่อทัศนคติการจูงใจของการขาดการเอาใจเขามาใส่ใจเราเป็นสาเหตุแรกของการขัดแย้งในองค์กร และเป็นคุณสมบัติสำคัญของผู้ใกล้เคียงความแตกร้างของการขัดแย้งกันทางแรงงาน การเห็นใจหรือเข้าใจความต้องการของผู้อื่น ต้องศึกษาความแตกต่างของแต่ละบุคคลและตระหนักถึงปัญหาของแต่ละคน

8. บุคคลต้องการผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน หมายถึง ผลประโยชน์ของคน ที่ทำงานในองค์กรกับผลประโยชน์ขององค์กรนั้น การที่องค์กรใดจะรับคนเข้าไปทำงานขึ้นอยู่กับความรู้สึกหรือความเชื่อว่าตนจะได้ประโยชน์จากอีกฝ่ายหนึ่ง

9. บุคคลต้องการพัฒนาศักยภาพของตนให้ถึงขีดสุด การศึกษาพัฒนาตนเองตามศักยภาพให้ดีที่สุดทั้งทางร่างกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ เพื่อให้ตนเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคมและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมโดยส่วนร่วม รวมทั้งการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขของตนเอง

10. บุคคลต้องการที่จะเรียนรู้และมีความรับผิดชอบ การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุด โดยทั่วไปการศึกษาเรื่องมนุษยสัมพันธ์จะเกี่ยวข้องกับวิชา 3 วิชา คือ วิชาจิตวิทยา วิชาสังคมวิทยาและวิชาทางด้านมนุษยวิทยา

3.1.2.4 องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์จะเกิดได้ต้องมีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ

(วิจิตร อวาระกุล. 2542 : 34)

1. ความเข้าใจตนเอง หมายถึง ความเข้าใจในความต้องการของตนเอง การรู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตน การรู้ถึงจุดที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาคน การเข้าใจตนเอง เป็นลักษณะการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงว่าตนเองเป็นใคร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ แต่ไหน ระดับใด มีจุดแข็ง คือ ความเก่ง และจุดอ่อน คือ ความไม่เก่งในด้านใดบ้าง เรื่องใดบ้าง การเข้าใจตนเองทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกยอมรับในคุณค่าแห่งตน นับถือตนเองและรู้จักเข้าใจสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง สิ่งที่สำคัญในการเข้าใจตนเองจะช่วยให้เรารู้จักปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดีมาก

2. ความเข้าใจบุคคลอื่น หมายถึง การที่เราไปถึงความต้องการหรือปัญหาของบุคคลอื่น บุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลนั้นๆ และธรรมชาติของคน การเข้าใจสิ่งแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา และบุคคลอื่นซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และมีส่วนสัมพันธ์กับมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ สภาพการณ์ เหตุการณ์ สถานการณ์ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต ล้วนแต่มีอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ได้แก่ สถาบันครอบครัว

สถาบันที่เป็นองค์กร สถาบันการศึกษา หน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน โรงงาน รัฐบาล ศาสนา องค์กรระหว่างประเทศ ความรู้จากการเข้าใจสิ่งแวดล้อมสามารถนำมาปรับใช้กับตัวเราในการ เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดีมากขึ้น

การเข้าใจบุคคลอื่น เป็นการเรียนรู้ธรรมชาติของคน ความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ความต้องการของบุคคล แรงจูงใจของบุคคล สภาพสิ่งแวดล้อมทำให้เกิด ประโยชน์ การนำไปใช้ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้นานับการ เมื่อเราต้องการไปติดต่อสัมพันธ์กับ บุคคลใด เราต้องทราบก่อนว่าบุคคลนั้นชื่อใดเป็นใคร มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ ทางด้านใด อยู่ในระดับใด ชอบสิ่งใด ไม่ชอบสิ่งใด โปรดปรานในสิ่งใดเป็นพิเศษ มีคุณลักษณะที่ เด่นทางด้านใดบ้าง เมื่อนำบุคคลอื่นที่ต้องการติดต่อสัมพันธ์ มาพิจารณาดูว่ามีความเข้าใจในตัวเขา อย่างไร ยอมรับในตัวเขาได้แค่ไหน เพื่อจัดระดับคุณค่า และความสำคัญของบุคคลที่จะต้องมีการ ติดต่อสัมพันธ์ รวมทั้งการรู้จักปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ในการติดต่อสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้แล้วองค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์มักจะเกี่ยวข้องกับเรื่อง พฤติกรรมการจูงใจ ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม เจตคติ นิสัย ระบบสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัย ผสมผสานกันอย่างเหมาะสม เกิดเป็นพฤติกรรมที่น่าพึงพอใจแก่บุคคล อื่นๆ ที่เรียกว่า “มนุษยสัมพันธ์”

3.1.2.5 ประโยชน์ของมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์มีประโยชน์ ดังนี้ (Bloggang.com 2549 : ออนไลน์)

1. เป็นประโยชน์ในการสื่อความคิดติดต่อการประชาสัมพันธ์กับประชาชน เพื่อเรียกร้องความเห็นชอบกับชี้แจงให้รู้ถึงบริการต่าง ๆ ของหน่วยงานในองค์กร
2. ทำให้มีความพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด และวัตถุ สิ่งของซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่ความพอใจในชีวิต รู้สึกว่าชีวิตไม่แห้งแล้ง
3. ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานต่าง ๆ มนุษยสัมพันธ์ ช่วย ส่งเสริมความเข้าใจในระหว่างสมาชิกของกลุ่มในการทำงาน ความเข้าใจอันดีมีผลทำให้การ ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทำให้เกิด ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงานได้ มนุษยสัมพันธ์จึงมีผลช่วยให้ เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน
4. ทำให้มีความสุขเพิ่มขึ้น การมีมนุษยสัมพันธ์และมิตรภาพที่ดี จะทำให้เกิดความสดชื่นและส่งผลมายังครอบครัว คือ จะไม่มีอารมณ์เครียดมาระบายความหงุดหงิดกับ ครอบครัว ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความสุข มีความพอใจที่ได้มีกิจกรรมและปฏิบัติงานร่วมด้วย
5. ทำให้เกิดการแบ่งหน้าที่ รู้จักบทบาทและหน้าที่ในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์มีส่วนสำคัญในการแบ่งเบาภาระหน้าที่รับผิดชอบบนพื้นฐานของความเข้าใจและ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นการแบ่งงานกันทำแนวใหม่ อันเป็นผลช่วยทำให้การทำงานร่วมกันสำเร็จ ลุล่วงตามที่กำหนดไว้อย่างได้ผล และมีความสมานฉันท์กันในหมู่คณะ

6. ทำให้เข้าใจถึงธรรมชาติความต้องการความแตกต่าง ตลอดจนลักษณะของคน รู้วิธีที่จะเอาชนะในคน ให้เขามาร่วมงานด้วยความรักความพอใจ

7. สร้างทักษะให้ผู้นำ ช่วยให้อาสาสมัครทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และติดต่อกับกลุ่มชนประสานงานหน่วยอื่นๆ ได้ดี ทำให้การบริหารงานของผู้นำง่ายขึ้น เป็นประโยชน์สำหรับผู้นำในการใช้มนุษยสัมพันธ์เพื่อความสำเร็จของงาน

8. ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีค่า จากการมีความสัมพันธ์และได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เป็นต้นว่าความคิดเห็นของเราได้รับการยอมรับจากผู้อื่น สามารถจะช่วยเหลือผู้อื่นได้ จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนมีค่า

9. ทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างเสรี ในด้านการทำงาน

10. ทำให้ผู้นำสามารถเข้าถึงบุคลากรได้ทุกชั้น

11. ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานตามวัตถุประสงค์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ผู้นำจะสามารถทำงานร่วมกันได้ดีและประสบความสำเร็จก้าวหน้าในการทำงาน สามารถปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ของตนได้อย่างมีความสุข

12. ทำให้เกิดความราบรื่นในการคบหาสมาคม สามารถทำงานร่วมกับบุคคลทุกคนได้อย่างดี ทำให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันพร้อมจะร่วมมือกันทำงานและอยู่ร่วมกันด้วยความสุข

13. ทำให้เกิดการเผยแพร่ และการถ่ายทอดความคิดเห็นในด้านการศึกษา ทฤษฎี การทดลอง การปฏิบัติ แนวความคิดโดยเสรี

14. ทำให้เกิดความรักใคร่ ศรัทธา เชื่อถือซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความสามัคคี

15. ทำให้เกิดความต้องการที่จะได้ผู้ร่วมงาน ในอันที่จะทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

16. เป็นสื่อในการติดต่อประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่นยอมรับ เข้าใจในการปฏิบัติงาน รับฟังข้อคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จได้

17. ทำให้เกิดความพอใจ ยินดี และความร่วมมือในการทำงาน

18. ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้เกิดพลังร่วมมากขึ้น และลดความขัดแย้งในกลุ่ม

19. เป็นปัจจัยสำคัญในการประสานประโยชน์เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาต่างๆทางสังคม เศรษฐกิจ การปกครอง และการเมือง ทำให้การติดต่อสื่อสารถึงกันง่าย และมีผลดี

20. ช่วยให้เกิดการเผยแพร่ถ่ายทอดแนวความคิดใหม่ๆ

มนุษยสัมพันธ์ช่วยให้สมาชิกของกลุ่มและสังคมมีความเข้าใจดีระหว่างกัน เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีความประสงค์ดีต่อกัน มนุษยสัมพันธ์เป็นรากฐานที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจและยึดโยงบุคคลในหมู่คณะให้มีความภักดี มีความใกล้ชิดคุ้นเคย และเป็น

กันเอง รวมทั้งสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น นำปฏิบัติ นำให้ความร่วมมือ ทำให้บรรยากาศในการทำงานดี มีความราบรื่น

3.1.2.6 ยุทธวิธีการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์

ในการที่จะแนะนำสั่งสอนผู้อื่นนั้น ในฐานะผู้นำจำเป็นจะต้องสร้างผู้นำเชื่อถือศรัทธา เป็นมิตรต่อบุคคลอื่น โดยปฏิบัติ ดังนี้ (Titannetwork. 2551 : Online)

1. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แสดงให้เห็นความสามารถ ความกระตือรือร้นในการทำงานและภาวะความเป็นผู้นำ
2. สนใจและรักคนอื่น วิธีสร้างมิตรภาพขั้นแรก คือ ฝึกหัดทำใจให้รัก และปรารถนาดีต่อทุกคน ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ แนะนำวิธีปฏิบัติแก่บุคคลอื่น ตลอดจนช่วยวิเคราะห์ และให้คำตอบที่ต้องการ
3. ให้ความเห็นอกเห็นใจ เมตตากรุณา ร่วมทุกข์ร่วมสุข ให้ความเป็นกันเอง และทักทายถามสารทุกข์สุขดิบเป็นประจำ เปิดโอกาสให้เข้าพบเพื่อปรับทุกข์และปรึกษาหารือรวมทั้งการทำให้บุคคลอื่นรู้สึกว่าคุณชอบเขา มีทัศนคติที่ดีต่อเขา รักและจริงใจต่อเขา
4. พูดน้อยแต่ฟังให้มาก เปิดโอกาสให้เขาระบายความในใจและรับฟังอย่างสนใจ เข้าใจ และเห็นใจ อย่าตัดบท
5. ไม่พูดถึงเรื่องที่ผิดพลาดให้อภัยในข้อผิดพลาด และให้กำลังใจโดยคิดเสียว่าทุกคนไม่อยากทำผิด ควรสอบถามหรือศึกษาสาเหตุอย่างพร้อมที่จะเข้าใจ อย่าใช้การคาดเดาของตนเอง หรือคำพูดเล้าลือ เป็นเครื่องตัดสินการกระทำของแต่ละบุคคล โดยต้องทำให้กว้างและมองโลกในแง่ดี
6. น้ำเสียงที่พูดต้องสุภาพ อ่อนโยน กล่าวกันว่าน้ำเสียงที่อ่อนโยนจะชนะใจคนได้ถึง 50 %
7. คิดก่อนพูดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจะตำหนิผู้อื่น เพราะมนุษย์ชอบฟังคำสรรเสริญยกย่องมากกว่าการติเตียน แม้ว่าจะเป็นความจริงก็ตาม ดังนั้นจึงควรใคร่ครวญถึงผลดีและผลเสียของคำพูดที่พูดออกไป โดยยึดสุภาษิตที่ว่า "พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง" บางครั้งอาจจะพูดตรง ๆ ไม่ได้ ก็ควรจะใช้วิธีการเปรียบเทียบ ยกนิทานอุทาหรณ์สอนใจ

3.1.2.7 เคล็ดลับ 12 ประการในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

การสร้างมนุษยสัมพันธ์มีเคล็ดลับสำคัญ ดังนี้ (ศิริพงษ์ ศรีชัยรมย์รัตน์.

2549 : 52 -55)

1. การทำงานที่ดีต้องเริ่มที่มนุษยสัมพันธ์ ผู้นำส่วนมากเข้าใจว่ามนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน เป็นเพียงกิจกรรมที่สำคัญส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการแต่ในหลักความเป็นจริง มนุษยสัมพันธ์ คือ การบริหารจัดการงานทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารคน

เงิน วัสดุ สิ่งของ งานผลิต คอมพิวเตอร์และอื่นๆ ข้อมูลหน้าจอคอมพิวเตอร์จะมีผล อย่างไร ถ้าคนใส่ข้อมูลผิดพลาด

2. แก้ปัญหาคนได้ คือ ยอดของผู้นำ ผู้นำไม่ว่าจะทำงานกับคน 2 คน หรือ 1,000 คน ต้องมีวิธีเข้ากับคนให้ได้ ทักษะการบริหารคน จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของผู้นำมืออาชีพ

3. เป็นผู้นำต้องอดทนและหนักแน่น ความเมตตาสงสาร เห็นอกเห็นใจ ความยืดหยุ่น เป็นคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้นำแต่เหนือคุณสมบัติทั้ง 3 ประการ คือ ต้องอดทน และหนักแน่น มีวุฒิภาวะ หรือความเป็นผู้ใหญ่ ทั้งในด้านความคิด การกระทำและคำพูด

4. อย่าปฏิเสธหรือช่วยเหลือโดยไม่ให้เหตุผล หากเพื่อนร่วมงาน ขอความช่วยเหลือจากท่าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัวก็ตาม แสดงว่าท่านมีมนุษยสัมพันธ์ แต่อย่าให้ หรือปฏิเสธ โดยไม่ชี้แจงเหตุผลของท่านเป็นอันขาด

5. การลงโทษทางวินัยมิใช่เครื่องมือปรับปรุงงานเสมอไป ผู้นำพึงจดจำว่า “การลงโทษเป็นการให้โทษมากกว่าให้คุณและสร้างความไม่พึงพอใจ” เพราะฉะนั้นการลงโทษจึงเป็นทางเลือกสุดท้ายเท่านั้น ท่านต้องพูดจาให้โอกาส และให้เวลาทุกคนต้องการหัวหน้าที่เก่งแต่ไม่เก๊ก

6. คำชมแม้คำเดียว ดีกว่าไม่ได้ชมเสียเลย คำชมแม้คำเดียว เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา กล่าวยกย่อง คำชมแม้คำเดียว เป็นคำที่สะอาดที่สุด ถูกที่สุด แต่เป็นเครื่องมือการบริหารจัดการที่ดีที่สุด

7. หยุดนับหนึ่งถึงร้อย การหยุดนับหนึ่งถึงร้อย จะมีค่าที่สุดมิได้ และป้องกันมิให้กระทำบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งจะเสียใจภายหลังได้ เพราะในระหว่างที่นับหนึ่งนั้น อาจคิดหาทางออกที่ดีได้เสมอ

8. อย่าสัญญาในสิ่งที่ท่านทำไม่ได้เป็นอันขาด การให้คำมั่นสัญญา หากทำไม่ได้ นอกจากงานจะเสียแล้ว ยังจดจำไปชั่ววันตรีกอีกด้วย

9. อย่าซื้อแต่ตัวให้ซื้อหัวใจด้วย อย่าคิดว่า มีเงิน มีอำนาจ จะซื้ออะไรก็ได้ แต่มีอยู่ 3 สิ่งซื้อไม่ได้ คือ 1) กระจตือร้อรัน 2) ความคิดริเริ่ม 3) ความภักดี แต่สามสิ่งนี้ ไม่ต้องซื้อ หากผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเลิศ

10. อย่าลืมนักพัฒนาคน การบริหารจัดการ มิได้หมายถึง เฉพาะการสั่งงาน และการควบคุมงานเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาคนด้วย และเป็นบันไดในการสร้างทีมงานที่แข็งแกร่งอีกต่างหาก

11. อย่าให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมงานบางคนจนเกินงาน การให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งคนใดมากจนเกินไป จะต้องทำงานหนักมากขึ้น

12. งานนี้ไม่มีใครทำแทนท่านได้ งานต่างๆ สามารถมอบหมายให้คนอื่นทำได้ แต่มีสิ่งเดียวที่让别人อื่นทำแทนไม่ได้ นั่นคือ “มนุษยสัมพันธ์” ดังนั้นผู้นำควรต้องสร้างสรรค์ สังคม และส่งเสริมด้วยตนเอง

3.1.2.8 การสร้างมนุษยสัมพันธ์

นับตั้งแต่หน่วยงานเล็ก จนถึงหน่วยงานใหญ่ องค์การระดับเล็กจนถึงระดับใหญ่ ย่อมจะให้ความสำคัญต่อมนุษยสัมพันธ์ในองค์การของตนอยู่เสมอ ปัญหาที่อยู่ประการเดียว คือ การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์นั้นจะเริ่มต้นขึ้นได้อย่างไร เพราะเป็นสิ่งที่ไม่่ง่ายนัก แต่ก็เป็นสิ่งที่ไม่่งยากนัก จนไม่อาจกระทำได้ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551 : Online)

ศิริพงษ์ ศรีชัยมรรยรัตน์ (2549 : 52-55) กล่าวถึงกุญแจสู่ความสำเร็จในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้

1. การสนใจในตัวบุคคลอื่น มีคำกล่าวไว้ว่าถ้าเรามีความสนใจในตัวบุคคลอื่นเราอาจจะหาเพื่อนใหม่ได้ภายใน 2 เดือน แต่ถ้าหากเราจะหาเพื่อนใหม่ โดยการจงใจให้เขามาสนใจในตัวเรา อาจจะต้องใช้เวลามากกว่า 2 ปี เราจะสังเกตได้ว่าบุคคล ผู้เป็นที่รักใคร่ ของคนทั่วไปนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความสนใจในตัวบุคคลอื่น ดังนั้นถ้าเราอยากเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น จึงต้องรู้จักแสดงความสนใจในตัวบุคคลอื่น อาจจะเป็นโดยการไต่ถามสารทุกข์สุกดิบ ส่งการ์ดอวยพร หรือของขวัญให้เขาในวันเกิด หรือเทศกาลสำคัญๆ ส่งบทความ การ์ตูน หรือ สิ่งอื่น ๆ ที่คิดว่า น่าสนใจให้แก่เพื่อนร่วมงาน สมาชิกในที่มงานโดยอาจจะส่งทาง E-mail ก็ได้ และเมื่อเพื่อนร่วมงาน มีปัญหาที่ควรเสนอตนเองช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ

2. การยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ บุคคลที่จะเป็นที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็นมากที่สุดและนานที่สุด คือ บุคคลที่มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ เมื่อเราพบปะกับบุคคลเช่นนี้ เราจะรู้สึกว่เกิดความรัก ความนับถือขึ้นมาทันที ทั้งๆ ที่เราอาจจะยังไม่เคยรู้จักเขามาก่อนเลยก็ตาม และจะสังเกตได้ว่าคนที่เป็นผู้นำที่มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส มีผลต่อจิตใจของสมาชิกได้เป็นอย่างดี ใบหน้าที่ยิ้มแย้มจะทำให้เกิดความเกรงใจ ความกระตือรือร้น และความขยันขันแข็ง โดยมีต้องใช้ อำนาจบังคับแต่อย่างใด แต่การยิ้มในที่นี้ก็ต้องเป็นการยิ้มอย่างเต็มอก เต็มใจ ยิ้มอย่างเปิดเผย มิใช่แสร้งยิ้มเพื่อหาประโยชน์ เพราะการยิ้มเช่นนั้น จะไม่ทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น

3. การจำชื่อบุคคลต่าง ๆ คนเราย่อมสนใจและฟังพอใจในชื่อของตนเองมากกว่าชื่อใด ๆ ในโลก ดังนั้นการที่เราสามารถจำชื่อบุคคลอื่นได้ และสามารถเรียกชื่อเขาได้อย่างถูกต้องจะทำให้เขาเกิดความภาคภูมิใจ และคิดว่าเราระลึกถึงความสำคัญของเขาอยู่เสมอ เขาจะเกิดความพอใจ และจดจำเราได้ตลอดไปเช่นเดียวกัน

4. การเป็นผู้ฟังที่ดี บุคคลที่เราสนทนาด้วยนั้นย่อมสนใจในตัวของเขา และความต้องการของเขา ดังนั้นถ้าเราปรารถนาจะเป็นที่รักใคร่ของบุคคลอื่น ก็จะต้องรู้จักเป็นผู้ฟังที่ดี ด้วยการสนใจในเรื่องที่บุคคลอื่นพูด ไม่พูดขัดคอขึ้นมาในขณะที่คู่สนทนาข้พูดไม่จบ พยายามจงใจให้เขาสนทนาในเรื่องที่เขาสบายใจ และควรสนับสนุน หรือชมเชยคู่สนทนาเป็นครั้งคราว

5. การพูดในเรื่องที่ผู้ฟังสนใจ มีผู้กล่าวไว้ว่าถ้าเราปรารถนาจะสร้างความนิยมขึ้นในตัวเองแล้ว จงสนทนาแต่ในเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคู่สนทนา ดังนั้นเมื่อเราต้องการเป็นที่รักใคร่ชอบพอของบุคคลอื่น เราก็ต้องรู้ว่าคู่สนทนาของเรา สนใจในเรื่องอะไรและต้องพยายาม

แสวงหาข้อมูลจากที่ต่าง ๆ แต่ไม่จำเป็นว่าเราจะต้องรู้ข้อมูลทุกอย่างทั้งหมด ในบางเรื่องเรารู้เพียงแต่จะกล่าวนำหรือคอยรับฟังก็เพียงพอแล้ว

6. การรู้จักยกย่องบุคคลอื่น นักจิตวิทยาหลายท่านกล่าวไว้ว่าความปรารถนาอันแรงกล้าอย่างหนึ่งของมนุษย์ ก็คือ ความปรารถนาที่จะได้รับคำสรรเสริญ คนเราต้องการได้รับคำยกย่องจากผู้ที่เรติดต่อด้วย ต้องการให้ผู้อื่นรู้ว่าเรามีความสำคัญ และต้องการให้เพื่อนของเรายกย่องสรรเสริญเราอย่างเต็มอกเต็มใจ และชมเชยเราในทุกโอกาสที่จะทำได้ ดังนั้นเมื่อเราปรารถนาจะเป็นที่ขอบพอของบุคคลอื่น เราก็ต้องปฏิบัติต่อคนอื่น เช่นเดียวกับที่เรากำลังต้องการให้คนอื่นปฏิบัติต่อเรา

โดยสรุปแล้วการมีมนุษยสัมพันธ์ จะเกี่ยวข้องกับภาระที่นักเรียนใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส การจดจำชื่อคนอื่น ๆ ได้ การมองโลกในแง่ดี การรู้จักยกย่องบุคคลอื่น การเป็นผู้ฟังที่ดี การมีกิริยามารยาทอ่อนโยนและการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ

3.1.3 เจตคติต่อการเรียน

เจตคติต่อการเรียนเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติต่อการเรียนของผู้เรียน อาจจะเป็นได้ทั้งในเชิงบวกและในทางลบ ซึ่งมีเรื่องที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1.3.1 ความหมายของเจตคติ

เจตคติหมายถึง การเตรียมพร้อมแห่งจิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติจะแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลและเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทางอารมณ์ (สุชา จันท์เอม. 2539 : 72)

ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542: 54) ได้ให้ความหมายของ เจตคติว่า หมายถึงความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจจะไปในทางดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคดียังเป็นตัวการที่จะทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไป ดังนั้นเจตคติจึงเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2543 : 237-242) ให้ความหมายของเจตคติว่าหมายถึงความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกเชื่อฟังใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินสิ่งนั้น ๆ เราจะเกิดอารมณ์ ความรู้สึกบางอย่าง ควบคู่ไปกับการรับรู้ นั้น เจตคติดีมีลักษณะเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตเห็นได้ และเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ซึ่งเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component)

เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรานั้นๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความและรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินสิ่งเรานั้นๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component)

เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลต่อ เนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลต่อสิ่งเร้าแล้วมีความพอใจ หรือไม่ พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการสิ่งเหล่านั้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบด้านความพร้อมหรือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติ ปฏิบัติหรือตอบสนองสิ่งเร้าในทิศทางที่ จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการประเมินผลพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะมีความสอดคล้องกับความรู้สึกนั้น

นอกจากนี้แล้ว สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545 : 366) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติเป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคุณ วัตถุประสงค์ของ หรือความคิด เจตคติจะเป็นบวกหรือลบถ้าบุคคลมี เจตคติทางบวกต่อสิ่งใดก็จะมี พฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น แต่ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง

3.1.3.2 เจตคติต่อการเรียน

จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2528 : 8) กล่าวว่า เจตคติทางการเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการเรียน โดยเฉพาะความรู้สึกที่มีต่อครู และการยอมรับคุณค่าของการศึกษา

อุทุมพร จามรมาน (2532 : 3-4) ได้กล่าวถึง เจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนในทางบวก จะประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ คือ เจตคติ บุคลิกภาพของครู วิชาที่เรียน การสอนของครู การเรียนของตนเอง สภาพในห้องเรียน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สุดฤทัย มุขยวงศา (2533 : 7) ได้อธิบายทัศนคติ ในการเรียนว่าเป็นสภาพทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อครูโรงเรียน และระบบการศึกษาเกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542 : 54) ได้ให้นิยามของเจตคติต่อการเรียนว่าหมายถึง ความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่อการเรียน จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจจะไปในทางดี หรือไม่ดีก็ได้

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545 : 366) ได้กล่าวถึง เจตคติต่อการเรียนมีลักษณะ ดังนี้

1. เจตคติในทางที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจสนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับความสามารถและวิธี การสอนของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา

2. เจตคติในทางที่ไม่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจไม่เห็นด้วย ไม่ชอบครู ไม่ ตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อยๆ ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

ดูแรนท์ (Durrant. 2011 : Online) เพิ่มเติมพฤติกรรมของนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน โดยแสดงให้เห็นถึงความสนใจในการเรียนรู้ เห็นประโยชน์และคุณค่าในเรื่องที่เรียน มีความตั้งใจ แสดงความชื่นชอบ และรักวิชาที่จะเรียน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรม ดังนี้

1. การให้ความสำคัญต่อวิชาที่เรียน
 2. ความต้องการการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผน การจัดกิจกรรมและการวัดผลประเมินผล เป็นต้น

3. ถามคำถามในการเรียนรู้ในกรณีที่ไม่เข้าใจอย่างสม่ำเสมอ
4. สรุปความสำคัญและใจความสำคัญที่เรียนได้อย่างรวดเร็ว
5. แสดงความคิดเห็นในวิชาที่เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. จัดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างแม่นยำ
7. กระตือรือร้นในการเรียน
8. ทำงานส่งครบถ้วนและตรงเวลา

นอกจากนี้ความสำเร็จของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับเจตคติที่ดีต่อการเรียน โดยนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนจะมีความเชื่อว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย และนักเรียนจะไม่แสดงพฤติกรรมที่ผิดระเบียบวินัย สนใจเรียนโดยไม่มีใครมาบังคับ ใช้เวลา โอกาส และสถานที่ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ฝึกฝนท่องจำและฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความรู้และความชำนาญ และค้นหาวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อให้การเรียนรู้มีคุณภาพ (Alberta Learning Information Service, 2011 : Online)

3.1.3.3 การสร้างและการพัฒนาเจตคติต่อการเรียน

การที่นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียน ก็จะเป็นตัวกำหนดแนวทางพฤติกรรมของตนเองเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี อัจฉรา สุขารมณ (2527 : 183-184) ได้กล่าวถึงการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนไว้ ดังนี้

1. การสร้างเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนและวิชาต่าง ๆ อาจจะทำได้โดย
  - 1.1 จัดประสบการณ์ นำความพอใจ นำความสนุกสนานมาให้แก่นักเรียน โดยการสอนวิชาต่าง ๆ ให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง
  - 1.2 ครู ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความประพฤติ ความมีวินัยในตนเอง และวินัยทางสังคม ให้ความอบอุ่น และพยายามทำความเข้าใจและรับรู้ปัญหาส่วนตัวของเด็ก เด็กจะเลียนแบบเจตคติต่อบางสิ่งบางอย่างไปจากครูได้
  - 1.3 การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้น่าสนใจ เช่น สภาพห้องเรียน บรรยากาศในห้องเรียน การจัดห้องสมุด ศูนย์หนังสือ และห้องอ่านหนังสือ
2. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนทำได้ดังนี้
  - 2.1 ให้การแนะนำหรือคำแนะนำที่ถูกต้อง ถ้าเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาเรียน อาจพูดได้ถึงประโยชน์ที่ได้จากการเรียน ครูและนักเรียนต้องร่วมมือกัน
  - 2.2 การใช้พลังกลุ่มช่วยในการเปลี่ยนแปลงนิสัยที่ไม่ดีบางอย่าง มีการให้แรงเสริมประเภทต่าง ๆ โดยเลือกหาแรงเสริมที่ตรงกับความต้องการของเด็กเป็นต้น

จากความหมายของเจตคติต่อการเรียนดังกล่าว จึงสรุปได้ว่าเจตคติต่อการเรียน หมายถึงความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของนักเรียนที่มี ต่อความสำคัญของการเรียน คุณค่าของการเรียนและประโยชน์ของการเรียน ซึ่งเป็นแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่มีต่อการเรียนของนักเรียน

3.1.4 พฤติกรรมการเรียนรู้

การศึกษาถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ได้รับความสนใจจากนักการศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสิ่งที่นำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้แล้วพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนยังช่วยให้ครูผู้สอนสามารถทำนายหรือคาดเดาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในอนาคตได้อย่างถูกต้องด้วย

3.1.4.1 ความหมายและลักษณะของพฤติกรรมการเรียนรู้

ได้มีผู้ให้ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้ ธีรยุทธ์ เสนิงศ์ ณ อยุรยา (2525 : 33) ได้ให้ความหมายและลักษณะของพฤติกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออก เพื่อพัฒนาในด้านความรู้ เจตคติและทักษะตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในวิชาต่างๆ

สมิธ (Smith. 1976 : 18 - 26) ได้ให้ความหมายโดยสรุปไว้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้เป็นยุทธวิธีในการเรียนอย่างหนึ่ง que ผู้เรียนแต่ละคนเลือกใช้ในขณะที่กำลังเรียนเนื้อหาในหลักสูตร และมีส่วนเกี่ยวพันกับความรู้สึกและลักษณะบุคลิกภาพ นอกจากนี้แล้วยังเป็นตัวบอกรถึงรูปแบบพฤติกรรมของนักเรียนในสภาพของการเรียนรู้อีกด้วย

ออสท์โม (Ostmo. 1984 : 27) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะหรือคุณภาพของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของบุคคลแตกต่างกันได้

แครนตัน และบาร์คเลย์ (Cranston & Barclay. 1985 : 36-138) ได้ให้ความเห็นว่า พฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียนและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ผู้สอน และสัมพันธภาพกับเพื่อน จะหมายถึงวิธีการเรียนของผู้เรียน หรือ สิ่ง que บุคคลกระทำขณะเรียนอยู่นั่นเอง

โสภา ชูพิกุลชัย (2528 : 111) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า พฤติกรรมการเรียนรู้หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกในการเรียนรู้ นอกจากนี้แล้วยังให้ความหมายของพฤติกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยว่า หมายถึง การตอบสนองหรือปฏิกิริยาที่นักเรียนมีต่อประสบการณ์สิ่งแวดล้อมในขณะที่เรียนด้วย ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนนั้นจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

กรองไต อุณหสูต (2555 : ออนไลน์) ให้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นการแสดงออกทางพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย โดยมีพฤติกรรมแต่ละด้าน ดังนี้

พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสติปัญญา การรู้คิด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ แบ่งได้เป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ความรู้ความจำ เป็นความสามารถในการเก็บรักษาประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับรู้ และสามารถระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการ
2. ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสาระได้ โดยแสดงออกมาในรูปการแปลความ ตีความ หรือขยายความ
3. การนำไปใช้ เป็นความสามารถของผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา สถานการณ์ต่างๆ ได้ โดยอาศัยความรู้ความจำ และความเข้าใจเป็นฐาน
4. การวิเคราะห์ เป็นความสามารถของผู้เรียนในการคิด แยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยหรือองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน
5. การสังเคราะห์ เป็นความสามารถของผู้เรียนในการผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าด้วยกัน ให้เป็นเรื่องเดียวในลักษณะการจัดเรียงรวบรวมเป็นรูปแบบหรือโครงสร้างใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน
6. การประเมินค่า เป็นความสามารถของผู้เรียนในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ทั้งเนื้อหาและวิธีการที่เกิดขึ้น อาจจะทำหนดขึ้นเองจากความรู้ประสบการณ์

จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจ เกี่ยวกับค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้งทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ และคุณธรรม พฤติกรรมของผู้เรียนจะไม่เกิดขึ้นทันที การจัดการเรียนการสอนจึงต้องใช้วิธีปลุกฝังและสอดแทรกสิ่งที่ดีงาม

ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่บอกถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ พฤติกรรมด้านนี้จะเห็นได้จากของ การปฏิบัติที่แสดงออกมาให้เห็น โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะที่เกิดว่ามีมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้พฤติกรรมการเรียนรู้เป็นการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นประสบการณ์ตรง ฝึกประสบการณ์ให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทบทวนตรวจสอบ ประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน รวบรวมประสบการณ์และนำมาฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ (Sprenger. 2003 : 13-14; Smith. 2001 : Online) ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ ประชาธิปไตย นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ สนุกสนานกับการเรียนรู้ นักเรียนมีความ เป็นอิสระในการเรียนรู้ ตลอดจนนักเรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ เรียนรู้เป็นกลุ่ม มีการค้นคว้าหาความรู้และใช้วิธีการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง (Mills. 2002 : Online; Spoon; & Schell. 1998: 19-34)

ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Centre. 2012 : Online) นำเสนอพฤติกรรมการเรียนรู้

7 แบบ ดังนี้

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยสายตา เช่นเรียนรู้ด้วยภาพ ให้ความสนใจกับสิ่งที่มองเห็นให้เข้าใจอย่างชัดเจน

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยหู พยายามตั้งใจฟังในสิ่งที่รับรู้อย่างชัดเจน

3. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยปาก ฝึกฝนการใช้ภาษาพูดให้ชำนาญ

4. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยร่างกาย ฝึกใช้ทุกส่วนของร่างกาย เช่น ร่างกายมือ และการสัมผัส

5. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยเหตุผล ใช้ตรรกศาสตร์ การใช้เหตุผล วิเคราะห์ข้อมูลตามสาเหตุ เพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้อง

6. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยสังคมมิติ การเรียนรู้ด้วยกลุ่มหรือทีมงานและเรียนร่วมกับบุคคลอื่น

7. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาค้นคว้าและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.1.4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

รุ่งทิวา จักรกร (2521 : 21) ได้แสดงความคิดเห็นสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. ลักษณะของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความพร้อม ความต้องการที่จะเรียนรู้ ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ที่อยากจะเรียนรู้ ความสามารถในการจำสิ่งที่เรียนรู้แล้ว ระดับเชาวน์ปัญญา เจตคติต่อการเรียนรู้ และสุขภาพจิต

2. ลักษณะของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ สิ่งที่จะเรียนรู้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิดคือ

2.1 บทเรียน ได้แก่ เนื้อหาสาระหรือเรื่องราวที่จะเรียน โดยลักษณะของบทเรียนมีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้

2.2 สื่อประกอบบทเรียน ได้แก่ สื่อการเรียนต่างๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นเร็วขึ้น เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ วีดิโอทัศน์ สไลด์ และอื่นๆ โดยลักษณะของสื่อประกอบของบทเรียนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ได้แก่ ความชัดเจน ความซับซ้อนและความเหมาะสมของสื่อ

3. วิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ของบุคคลอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

3.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 การเรียนรู้โดยมีครูสอน

4. แรงจูงใจในการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่กระตุ้น หรือแรงดันให้บุคคลแสดง พฤติกรรมทางการเรียนรู้ออกมา ความต้องการอยากรู้ อยากพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า มีความพึงพอใจที่จะเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อบทเรียน ต่อครูผู้สอน จะทำให้เกิดผลการเรียนที่น่าพอใจ

สังต์ อุทรานนท์ (2525 : 42) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบของ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้นั้น นอกเหนือจากวิธีการเรียนแล้ว ลักษณะของการเรียน อัตราการเรียนของผู้เรียนก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน ของนักเรียนนั้น ประกอบด้วยลักษณะของนักเรียน ลักษณะของสิ่งที่เรียน แรงจูงใจในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของวิธีการเรียนนั้น ถ้านักเรียนมีวิธีการ เรียนรู้ที่ถูกต้องก็จะส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ในระดับสูงตามที่ได้ตั้งเป้าไว้

3.1.4.3 พฤติกรรมการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

มีผู้แสดงความคิดเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนรู้กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้บรรลุ จุดมุ่งหมายตามที่ตั้งไว้ดังนี้

วัชรีย์ บุรณสิงห์ (2529 : 48-54) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการจัดสรรเวลาใน การศึกษาถือได้ว่าเป็นเทคนิคที่สำคัญอันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้ได้ผลดีขึ้น กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีการทำตารางเวลาสำหรับศึกษาของตนเอง เพื่อจะได้ทำรายการสิ่งที่ จะต้องทำตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง และเวลาในการพักผ่อนให้เหมาะสม พร้อมทั้งมีวิธีการ อ่านที่ถูกต้องเหมาะสม

ภิญญา สาทร (2531 : 5-16) ได้เสนอแนะวิธีการเรียนรู้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ ดีไว้ดังนี้

1. การปฏิบัติตัวในห้องเรียนที่โรงเรียน ขณะที่ครู อาจารย์ กำลังทำการ สอนอยู่ในชั้นเรียน นักเรียนไม่ควรพูดคุยกัน แต่ให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่ครูสอนเท่านั้น ตอนใดฟัง ครูอธิบายไม่ทันหรือไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง ควรยกมือขึ้นถามทันที ขณะฟังหรือจดจำคำอธิบายของครู บางทีจดไม่ทันควรเว้นที่ไว้จดในภายหลัง แต่ควรรีบจดในสิ่งที่ครูกำลังพูดอยู่ ลักษณะของการจด ควรจดจากความเข้าใจของนักเรียนเอง ไม่ควรจดจำทุกคำพูดของอาจารย์

2. การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน

2.1 ขยันทำแบบฝึกหัดที่ครูสั่งหรือลองทบทวนดูเองในสิ่งที่เรียนมาแล้ว
ในชั้นเรียน

2.2 ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว

2.3 ควรทำตารางเวลาส่วนตัวประจำสัปดาห์เอาไว้ว่าเวลาไหนควรจะทำ
อะไรก่อนหลัง

แมดดอกซ์ (Maddox. 1965 : 9) ได้แสดงให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรมการ เรียนรู้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลและการทำงานหนัก

เท่านั้น แต่ยังคงขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพด้วย เพราะมักปรากฏว่า นักเรียนที่มีสติปัญญาสูงหลายคนสอบตก หรือทำคะแนนสอบได้น้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญาและความถนัดทางการเรียนรู้ปานกลาง หรือต่ำกว่า ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของแต่ละคน นอกจากจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาและความสามารถทางสติปัญญาร้อยละ 50-60 แล้วยังคงขึ้นอยู่กับความพยายามและวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 30-40 ด้วย

3.1.4.4 การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้บรรลุผลที่สูงขึ้นนั้นมีปัจจัยที่มีอิทธิพลหลายประการ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526 : 19) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่า วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เจตคติของนักเรียนต่อครู ผู้สอน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน

แมดดอกซ์ (Maddox. 1965 : 9) กล่าวไว้โดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้หรือวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้น เป็นองค์ประกอบอันหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน กล่าวคือนักเรียนที่เรียนดีนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นคน

ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมาก แต่ต้องเป็นผู้ที่รู้จักใช้เวลา ต้องรู้จักวิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และรู้จักวิธีการทำงานให้ได้ผลดี

จากความหมายของพฤติกรรมการเรียนรู้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ หมายถึงการกระทำหรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อการเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียน โดยมีการใช้แรงจูงในการเรียน การจัดสรรเวลาในการเรียน การมีสมาธิและตั้งใจเรียน การเรียนรู้เป็นทีม และมีการใช้เทคนิคในการเรียน

3.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของผู้นำ ภาวะผู้นำได้รับความสนใจ และมีการศึกษามาเป็นลำดับ เพื่อให้รู้ว่าอะไรเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้นำมีความสามารถในการนำ หรือมีภาวะผู้นำที่มีคุณภาพ การศึกษานั้นได้ศึกษาตั้งแต่คุณลักษณะ (Traits) ของผู้นำ อำนาจ (Power) ของผู้นำ พฤติกรรม (Behavior) ของผู้นำ แบบต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้ยังมีการศึกษาภาวะผู้นำอยู่ตลอดเวลา และพยายามจะหาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ในแต่ละองค์การและในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน (Bolden; & Others. 2003 : 4)

3.2.1.1 ความหมายภาวะผู้นำ (Leadership)

นักวิชาการต่างๆ ให้ความหมายของภาวะผู้นำหลากหลายและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำ คือ ความริเริ่มและขำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของความคาดหวังและความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกของกลุ่ม (Bass. 1990 : 23).

ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถที่จะชี้แนะ สั่งการ หรืออำนวยความสะดวก หรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อให้มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ (Mc Farland. 1979 : 303)

ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะในการชี้แนะลูกน้อง หรือผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ (Schwartz. 1980 : 491)

ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้อิทธิพลต่อกลุ่ม เพื่อให้บรรลุความต้องการของกลุ่ม หรือจุดหมายขององค์การ (Mitchell; & Larson. 1987 : 435)

ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของศิลปะของการใช้อิทธิพลหรือกระบวนการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เขามีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จตามจุดหมายของกลุ่ม (Koontz; & Wehrich. 1988 : 437)

ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อกลุ่ม เพื่อให้ประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ (Robbins. 1989 : 302)

จากการวิเคราะห์ความหมายของภาวะผู้นำข้างต้น จะเห็นได้ว่า แนวคิดส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพล การอำนวยความสะดวก ความร่วมมือ การจูงใจให้บุคลากรทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย

3.2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความหมายภาวะผู้นำ

แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำมีวิวัฒนาการชัดเจนประมาณต้นศตวรรษที่ 20 โดยการศึกษาตามแนวความเชื่อของทฤษฎีภาวะผู้นำแต่ละช่วงเป็นผลให้เกิดแนวคิดมาพัฒนาทฤษฎีภาวะผู้นำและนำมาใช้การพัฒนาผู้นำกลุ่มและองค์การ ในปัจจุบันมีแนวคิดทางการศึกษาหลายแนวทาง (Ivancevich. 2007 : 11-18; Bolden; & Others. 2003 : 8-17)

3.2.1.3 ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ (Traits theory)

มีความเชื่อว่าภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะประจำตัวของปัจเจกบุคคล คุณลักษณะผู้นำเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ทฤษฎีที่นี้ตั้งอยู่บนฐานที่ว่า บุคคลถูกกำหนดให้เป็นผู้ผู้นำนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะทางบุคลิกภาพที่แยกผู้นำออกจากคนอื่นๆ หรือผู้ตาม (Gordon; & Others. 1990 : 565) ซึ่งพบลักษณะต่างๆ มากมาย เช่น พบว่า 5 คุณลักษณะที่มีแนวโน้มจะแยกผู้นำออกจากผู้ตาม คือ 1) สถิติปัญญา 2) การมีอำนาจ 3) ความมั่นใจในตนเอง 4) ความกระตือรือร้น และ 5) ความรู้เกี่ยวกับภาระงาน (Kreiter; & Kinicki. 1992 : 518) แต่ไม่สามารถค้นหาคุณลักษณะที่รับประกันถึงความสำเร็จของผู้นำ เพราะไม่ได้ศึกษาว่าคุณลักษณะจะมีผลระยะยาว เช่น การกระทำของกลุ่ม หรือความก้าวหน้าของผู้ตามเป็นอย่างไร (Yukl .1994 : 7) ด้วย

เหตุผลดังกล่าว การศึกษาวิจัยต่อมาจึงมาได้พัฒนาไปสู่การค้นหาคุณลักษณะผู้นำที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมบุคคลและประสิทธิภาพ

3.2.1.4 ทฤษฎีพฤติกรรมของผู้นำ (Behavioral Leadership Theory)

จากเหตุผลการศึกษาคุณลักษณะของผู้นำประสบกับความล้มเหลวในการชี้คุณลักษณะที่เป็นสากลของผู้นำจึงได้มีการศึกษาแบบผู้นำตามทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ ด้วยความเชื่อว่าพฤติกรรมของผู้นำมีผลกระทบโดยตรงต่อความประสิทธิผลกลุ่ม หลังจากการศึกษาของฮอว์โทรนได้ข้อสรุปที่นำไปสู่ความเชื่อที่ว่าไม่มีแบบผู้นำที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งของผู้นำ ต่อมาได้มีผลศึกษามหาวิทยาลัยโอไอโอเซตท และมหาวิทยาลัยมิชิแกน ที่ศึกษาพฤติกรรมของผู้นำ 2 มิติ คือมุ่งคนมุ่งงานเป็นแบบผู้นำที่ดีที่สุด และแบบผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับผลผลิตของกลุ่มและความพึงพอใจของกลุ่มสูงกว่าแบบผู้นำมุ่งงานตามลำดับ ซึ่งผลของการศึกษาที่พัฒนา เครื่องมือวัดผู้นำLBDQ (Leadership Behavior Description Questionnaire) จากการทดสอบหลายๆครั้งพบว่า ความมีประสิทธิภาพของการใช้แบบผู้นำขึ้นอยู่กับปัจจัยสถานการณ์ ทำให้มีคนที่เริ่มต้นมาสนใจศึกษาแบบผู้นำตามสถานการณ์ เพราะเห็นว่าสถานการณ์เป็นตัวแปรที่สำคัญ

3.2.1.5 ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Leadership Theory)

ในปี 1970 ทฤษฎี พฤติกรรมศาสตร์เริ่มเป็นที่สงสัย เพราะสนใจเพียงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม แต่ไม่ได้สนใจสถานการณ์ซึ่งมีความสัมพันธ์เกิดขึ้นด้วย จึงเริ่มมีการศึกษาแบบผู้นำสถานการณ์โดยมีความเชื่อว่า พฤติกรรมของผู้นำปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ของฟีดเลอร์ (The Contingency Leadership Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีชื่อเสียงมากที่สุด

ฟีดเลอร์ (Fiedler) เสนอความมีประสิทธิภาพแบบผู้นำอยู่กับสถานการณ์ซึ่งมีหลักการพื้นฐานอยู่ 3 ประการคือ

1. แบบผู้นำถูกกำหนดโดยระบบการจูงใจของผู้นำ ซึ่งเขาใช้เครื่องมือ LPC(Least Preferred Co-worker Scale) แยกผู้นำออกเป็นแบบมุ่งคนหรือแบบมุ่งงาน
2. สถานการณ์ถูกกำหนดโดยบรรยากาศกลุ่มหรือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม โครงสร้างของงาน และอำนาจในตำแหน่งของผู้นำ
3. ประสิทธิภาพของกลุ่มขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแบบผู้นำกับการควบคุมสถานการณ์ ซึ่งเป็นการพิจารณาว่าภาระงานของกลุ่มประสบความสำเร็จเพียงใด

จากการศึกษา ฟีดเลอร์ มีหลักฐานชี้ชัดว่าคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการแสดงอิทธิพลของผู้นำเหนือสมาชิกกลุ่ม ตามด้วยโครงสร้างของงาน และอำนาจในตำแหน่ง ผลสรุปของทฤษฎีนี้คือ ผู้นำแบบมุ่งงานเหมาะสมกับสถานการณ์ที่การควบคุมของผู้นำสูงและต่ำ แต่ถ้าสถานการณ์ที่การควบคุมปานกลางจะเหมาะสมกับผู้นำแบบมุ่งคน แบบผู้นำตามสถานการณ์ของฟีดเลอร์นี้ สามารถนำไปใช้คัดเลือกและฝึกอบรมผู้นำให้เหมาะสมกับองค์การไม่ว่าเป็นผู้นำแบบใดก็มีประสิทธิภาพได้ ถ้าหากผู้นำสอดคล้องกับสถานการณ์ ผลทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่มีแบบผู้นำที่ดีที่สุดแบบเดียว หรือไม่มีแบบผู้นำใดใช้ได้ดีกับ

ทุกสถานการณ์ เป็นการกำหนดภาวะผู้นำอยู่บนพื้นฐานการสังเกตอย่างง่ายในความสัมพันธ์ของผู้นำกับผู้ตามและคำนึงถึงเป้าหมายที่บรรลุความสำเร็จเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และแบส (Bass.1985) ได้เสนอทฤษฎีภาวะผู้นำขึ้นใหม่ คือ แบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้แบบผู้นำตามสถานการณ์ลดความสำคัญลงไป นักวิชาการส่วนใหญ่จึงมาสนใจศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงกันอย่างกว้างขวาง แทนที่ภาวะที่ภาวะผู้นำแบบอื่นๆ ที่ผ่านมา

3.2.1.6 ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory)

ในตอนเริ่มต้นของทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของแบส ใน ค.ศ. 1985 ได้เสนอภาวะผู้นำ 2 แบบ คือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) ซึ่งมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) ที่มีความต่อเนื่องตามรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน โดยผู้นำใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้น ต่อเนื่องจากภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ต้องการระหว่างกันเพื่อให้ผู้ตามปฏิบัติตาม ภาวะผู้นำทั้งสองประเภทนี้ผู้นำเดียวกันอาจใช้ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ในเวลาที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม แบส วิจัยจัดความเป็นภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนสามารถส่งผลการปรับปรุงประสิทธิภาพขั้นต่ำกว่า ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะช่วยเพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นที่สูงกว่า

3.2.1.7 ภาวะผู้นำของครู

ครูที่ทำการสอนในชั้นเรียนจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ เพื่อให้การบริหารจัดการชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ ดังที่ ยอร์ค-บาร์ และดูค (York-Barr; and Duke. 2004 : 260) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของครู และสรุปความหมายของภาวะผู้นำของครูที่พบในงานวิจัยไว้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของครูในแง่ผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน ใช้บทบาทของผู้นำเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ท่ามกลางครู และครูผู้นำ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยมุ่งเน้นที่ความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ภาวะผู้นำของครูในแง่ของการใช้พฤติกรรมผู้นำ คือ การที่ครูผู้นำใช้พฤติกรรมครูผู้นำทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ครูผู้นำให้ความสำคัญกับการปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงาน ใช้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ 2) ภาวะผู้นำแบบมุ่งคุณภาพขององค์กร ครูผู้นำให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรด้วยการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย แสวงหาวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน เน้นความเป็นเลิศ แสดงความเชื่อมั่นว่าผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงได้ 3) ภาวะผู้นำตามภารกิจที่ปฏิบัติ ครูผู้นำใช้พฤติกรรมผู้นำให้สอดคล้องกับลักษณะของภารกิจที่ปฏิบัติและคุณลักษณะของกลุ่ม 4) ภาวะผู้นำแบบใช้บทบาทคู่ขนาน ครูผู้นำให้ความสำคัญกับกระบวนการในการสร้างความผูกพันให้ฝ่ายบริหารเข้ามาปฏิบัติกรร่วมกัน สร้างศักยภาพให้กับ

โรงเรียน ด้วยการสร้างบรรยากาศของการไว้วางใจซึ่งกันและกันและการสื่อสารแบบเปิด

3.2.1.8 ความสำคัญของภาวะผู้นำครู

การพัฒนาครูให้เป็นครูผู้นำ และใช้ภาวะผู้นำเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญ 4 ประการ 1) การเปิดโอกาสให้ครูผู้นำได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ฝ่ายบริหารไม่สามารถบริหารและจัดการการศึกษาโดยลำพัง ต้องได้รับความร่วมมือและร่วมรับผิดชอบในภารกิจต่างๆ จากทุกฝ่าย โดยครูผู้นำเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดทีมผู้สอนที่มีความผูกพัน และเต็มใจในการปฏิบัติการสอนแบบมืออาชีพ และเป็นเครือข่ายในการช่วยเหลือและส่งเสริมครูคนอื่น ครูผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำวิสัยทัศน์และนโยบายของโรงเรียนไปสู่การปฏิบัติ 2) การเพิ่มศักยภาพเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ รูปแบบการพัฒนาครูที่เน้นให้ครูผู้นำซึ่งเชี่ยวชาญด้านการสอน ให้คำชี้แนะและให้คำปรึกษาครูคนอื่น ตลอดจนร่วมคิดร่วมปฏิบัติภารกิจแบบกัลยาณมิตรระหว่างครูผู้นำและครูอื่น ช่วยคลายบรรยากาศและวิธีการทำงาน แบบต่างคนต่างอยู่ของครูและช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เพื่อไปสู่ความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศด้านการสอน 3) การประกาศเกียรติคุณ การสร้างโอกาสของความก้าวหน้าในวิชาชีพและรางวัลสำหรับครูที่มีภาวะผู้นำ ครูผู้นำเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญทางการสอนให้ครูคนอื่น จึงทำให้ความรู้และประสบการณ์ของครูผู้นำลึกลง และนำไปปฏิบัติได้จริงจนเป็นที่ประจักษ์ จึงเป็นไปได้ที่ครูผู้นำจะมีโอกาสได้รับการยกย่อง และเชิดชูเกียรติ และเป็นสิ่งกระตุ้นให้ครูคนอื่นเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาภาวะผู้นำของตน ทำให้วงการวิชาชีพครูมีครูที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนเพิ่มขึ้น ครูเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาวิชาชีพครูต่อไป และ 4) การเป็นต้นแบบสำหรับครูผู้นำแบบประชาธิปไตยให้กับนักเรียน ถ้าโรงเรียนใช้ภาวะผู้นำของครูเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการการศึกษา ย่อมทำให้นักเรียนได้เห็นเป็นต้นแบบของสังคมประชาธิปไตยในโรงเรียนที่เน้นการมีส่วนร่วมและการสื่อสารแบบเปิด เพื่อการปฏิบัติภารกิจไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

3.2.1.9 บทบาทภาวะผู้นำครู

บทบาทของครูที่มีภาวะผู้นำสามารถแสดงออก ดังนี้ (Podsakoff; & Others. 2005 : 259-298; Politis. 2004 : 230)

1. การประสานงานและการจัดการ ได้แก่ 1) ประสานงานตามภารกิจประจำวัน และประสานงานในเหตุการณ์พิเศษ 2) มีส่วนร่วมในการประชุมและการทำงานเชิงบริหาร 3) กำกับตรวจสอบเพื่อปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับความขัดแย้ง
2. งานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่
  - 1) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ 2) เลือกและพัฒนาหลักสูตร
3. งานพัฒนาวิชาชีพครูให้กับเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ 1) เป็นครูพี่เลี้ยงให้กับครูคนอื่น 2) เป็นผู้นำในการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) ให้ความรู้แก่การประชุมกลุ่มย่อยกับเพื่อนครูในการแนะนำและสอนงาน 4) เป็นต้นแบบและให้การสนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพ
4. การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการพัฒนา

โรงเรียน ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจระดับนโยบายของโรงเรียน 2) อำนวยความสะดวกให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในหมู่ครูภายใต้กระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียน 3) ทำงานกับเพื่อนครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาในทางที่ดีกว่าเดิม 4) มีส่วนร่วมในการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และ 5) เผชิญอุปสรรคและชักชวนให้ร่วมพลังสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาภายใต้วัฒนธรรมและโครงสร้างขององค์กร

5 การมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน 1) สร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน 2) สร้างพันธกิจกับธุรกิจชุมชน 3) ทำงานกับชุมชนและองค์กรชุมชน

6 การส่งเสริมวิชาชีพครู 1) มีส่วนร่วมกับองค์กรวิชาชีพ
2) มีส่วนร่วมกับการเมืองภาคประชาชน

7 การมีส่วนร่วมกับสถาบันผลิตครู
8 สร้างพันธกิจกับสถาบันผลิตครูเพื่อพัฒนาผู้ที่ต้องการประกอบวิชาชีพครู
9 คุณลักษณะของภาวะผู้นำครู 1) การมีประสบการณ์ตรงในวิชาที่สอน มีทักษะการสอนที่ดีเยี่ยม 2) การมีความรู้ที่กว้างขวางและลึกซึ้งเกี่ยวกับการสอน การเรียนรู้หลักสูตรและเนื้อหาในวิชาที่สอน 3) การบ่มเพาะบุคลิกภาพความเป็นครู 4) การมีหลักปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจนของตน 5) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นนักพัฒนานวัตกรรม ใฝ่รู้ กล้าคิด กล้าทำ เรียนรู้ตลอดชีวิตและศรัทธาในอาชีพครู 6) การมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน 7) การได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงานในความสามารถ 8) การใส่ใจต่อความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น 9) การมีความคิดที่ยืดหยุ่นและใจกว้าง และ 10) การมีความมุ่งมั่นสามารถในการจัดการกับภาระงาน มีทักษะในการบริหารจัดการ

ภาวะผู้นำครูจึงเน้นคุณค่าของเลนส์มากกว่าเครื่องมือ โดยมีจุดเน้นในการทำงานมากกว่าวิธีการปฏิบัติหรือกระบวนการทำงาน (Easterby-Smith et al. 1999 : 23)

นอกจากนี้การพัฒนาภาวะผู้นำครูมีการดำเนินงาน ดังนี้ (Wynne. 2007 : Online)

1. สานิตการสอนแก่ครูและแบ่งปันความรู้กับครูมืออาชีพอื่นๆ
2. เรียนรู้ร่วมกับครูอื่นๆ
3. ตอบสนองการทำงานโดยยึดนักเรียนเป็นหลัก
4. ทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง ชุมชน เน้นรูปแบบของการ

เปลี่ยนแปลง

5. ตระหนักถึงสังคม พัวพันกับการเมือง
6. เป็นพี่เลี้ยงครูใหม่
7. สัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมการบริการครู
8. ร่วมเสียงในการตัดสินใจกับโรงเรียน

วิเวียน (Vivian. 2007 : Online) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาท

ภาวะผู้นำครู ดังนี้

1. วางแผนหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร
2. ปรับปรุงการสอนในชั้นเรียน
3. นิเทศการสอน
4. ประเมินการสอนของครู
5. ที่ปรึกษาการสอน

นาตาลี (Nathalie. 2006 : Online) ได้กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูว่าควรมี

ลักษณะ ดังนี้

1. เรียนรู้ทักษะผู้นำ
2. มุ่งมั่นพัฒนาหลักสูตร
3. ส่งเสริมการสอนเต็มเวลาและนอกเวลา
4. ร่วมแก้ปัญหาความขัดแย้ง
5. เน้นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

โดยสรุปภาวะผู้นำของครู หมายถึง การที่ครูผู้สอนสามารถวางแผนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ มีการดำเนินการสอนโดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีเทคนิควิธีสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ตลอดจนมีการติดตามกำกับกับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

3.2.2 การบริหารจัดการห้องเรียน

การบริหารจัดการห้องเรียนนับว่ามีความสำคัญต่อคุณภาพของนักเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรายละเอียดของการบริหารจัดการห้องเรียน ดังนี้

3.2.2.1 ความหมายของการบริหารจัดการห้องเรียน

การบริหารจัดการห้องเรียนมีความหมายกว้าง นับตั้งแต่การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียน พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน การสร้างวินัยในชั้นเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้สามารถกระตุ้นพร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุภาวรรณ พันธุ์จันทร์. 2553 : 45)

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดความหมายของการบริหารจัดการห้องเรียนไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

การบริหารจัดการห้องเรียน หมายถึง การสร้างวินัยที่มีประสิทธิผล การเตรียมการชั้นเรียน การจูงใจนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย การจัดสภาพการเรียนรู้ทางบวก การสร้างความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ (สมชาย เทพแสง. 2553 : ออนไลน์)

การบริหารจัดการห้องเรียน หมายถึง การสร้างและการรักษาสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หรือหมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูทำเพื่อจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (สรวงศ์ ไคว้ตระกูล. 2551 : 12)

การบริหารจัดการห้องเรียน หมายถึง พฤติกรรมการสอนที่ครูสร้างและมีเงื่อนไขของการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพนั้นต้องเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และคงสภาพเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ โดยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การให้ผลย้อนกลับและการจัดการเกี่ยวกับการทำงานของนักเรียน ความพยายามของครูที่มีประสิทธิภาพนั้นหมายรวมถึง การที่ครูเป็นผู้ดำเนินการเชิงรุก (proactive) มีความรับผิดชอบ (responsive) และเป็นผู้สนับสนุน (supportive) (Berry; & Hansen. 1996 : 796-809)

โดยสรุป การบริหารจัดการห้องเรียนจะเกี่ยวข้องกับการสร้างวินัยที่มีประสิทธิผล การเตรียมการชั้นเรียน การจูงใจนักเรียนในการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย และการจัดสภาพการเรียนรู้ทางบวกเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลขึ้น

3.2.2.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการห้องเรียน

จากการที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการห้องเรียนและจากเอกสารงานวิจัยหลายฉบับนั้นพบว่า การบริหารจัดการห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน การร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายในห้องเรียน และนำไปสู่การประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลการบริหารจัดการห้องเรียนมีความสำคัญ ดังนี้ (Weinstein. 1996 : 45-47)

1) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้หรือเกิดได้น้อยถ้ามีสิ่งรบกวนในชั้นเรียนอยู่ตลอดเวลาด้วยปัญหาทางด้านพฤติกรรมของนักเรียน

2) นักเรียนที่อยู่ในห้องเรียนที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีเสียงดังและสิ่งรบกวน หรือการจัดที่นั่งไม่เหมาะสม อาจเป็นปัญหาทางวินัยนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว หรือทำให้นักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

3) การกำหนดคุณลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนไว้ล่วงหน้าจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการห้องเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนมีแนวทางในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยไม่แสดงอาการหรือพฤติกรรมที่จะเป็นการรบกวนการเรียนของผู้อื่น

4) ห้องเรียนที่มีการจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม จะทำให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างเต็มที่โดยไม่เสียเวลากับการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน

5) การจัดการห้องเรียนให้นักเรียนมีวินัยในการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทรโดยคำนึงถึงกฎระเบียบของห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะยังประโยชน์ต่อการเรียนรู้แล้วยังมีผลในระยะยาว คือ เป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยเพื่อการเป็นพลเมืองดีในอนาคตอีกด้วย

ดังนั้นจึงอาจสรุปความสำคัญของการบริหารจัดการห้องเรียนได้ว่าเป็นการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ รวมถึงการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนโดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ตลอดจนบรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษา

3.2.2.3. ลักษณะของการบริหารจัดการห้องเรียนที่ดี

การบริหารจัดการห้องเรียนที่ดีควรคำนึงถึงประเภท รูปแบบและด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ควรคำนึงถึงการ จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) ความสะอาด ความปลอดภัย 2) ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น 3) ความสะดวกในการทำกิจกรรม 4) ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ 5) ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อ และเครื่องเล่น 6) บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้การจัดชั้นเรียนที่ถูกต้องตามหลักการ

2. รูปแบบของห้องเรียน การจัดห้องเรียนจัดได้หลายรูปแบบ โดยจัดให้เหมาะสมกับบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน จำนวนนักเรียน สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ขนาดของห้องเรียน เป็นต้น ครูควรได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบของการจัดโต๊ะ เก้าอี้ มุมวิชาการ และมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้น่าสนใจไม่ซ้ำซากจำเจ ไม่น่าเบื่อหน่าย นักเรียนจะเกิดความกระตือรือร้นและกระฉับกระเฉงในการเรียนดีขึ้น การจัดห้องเรียน ถ้าแบ่งตามวิธีการสอนจะได้ 2 แบบ คือ แบบธรรมดาและแบบนวัตกรรม (Weinstein. 1996 : 25-31; Sukanya. 2010 : Online) 1) ห้องเรียนแบบธรรมดา ห้องเรียนแบบธรรมดาเป็นห้องเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้นำการเรียนรู้ โดยมีนักเรียนเป็นผู้รับความรู้จากครู การจัดห้องเรียนแบบนี้จะมีโต๊ะครูอยู่หน้าห้องเรียน และมีโต๊ะเรียนวางเรียงกันเป็นแถว โดยหันหน้าเข้าหาครู ลักษณะการจัดห้องเรียน การจัดห้องเรียนแบบธรรมดา นี้ โต๊ะเรียนของนักเรียน อาจเป็นโต๊ะเดี่ยวหรือโต๊ะคู่ก็ได้ ผนังห้องเรียน อาจจะมีกระดานป้ายนิเทศ หรือสื่อการสอน เช่น แผนภูมิ รูปภาพ แผนที่ติดไว้ ซึ่งสื่อการสอนเหล่านี้จะไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยนัก การตกแต่งผนังห้องเรียนจะแตกต่างกันออกไปตามแต่ละสถานที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนที่อยู่ในตัวเมืองอาจจะมีการตกแต่ง มากกว่าโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลออกไปตามชนบท เพราะหาสื่อการสอนได้ยากกว่า บางห้องเรียนอาจจะมีมุมความสนใจ แต่ก็ไม่ได้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน โดยบทบาทของครูและนักเรียนในห้องเรียนแบบธรรมดา นี้ ครูจะเป็นผู้รอบรู้ในด้านต่างๆ ใช้วิธีการสอนแบบป้อนความรู้ให้แก่นักเรียนโดยการบรรยาย และ

อธิบายให้นักเรียนฟังอยู่ตลอดเวลา ครูเป็นผู้แสดงกิจกรรมต่างๆ เอง แม้กระทั่งการทดลองอย่างง่ายๆ ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้หยิบจับ หรือแตะต้องสื่อการสอนที่ครูนำมาแสดง นักเรียนจึงต้องฟังครู ไม่มีโอกาสได้พูด หรือทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อค้นหาคำตอบใดๆ สื่อการสอนที่ใช้ส่วนมาก เป็นซอล์ก กระดานดำ และแบบเรียน 2) ห้องเรียนแบบนวัตกรรมเป็นห้องเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการแบบสอนใหม่ๆ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบโพร์แมท แบบสตอรีไลน์ แบบโครงงาน เป็นต้น ซึ่งทำให้นักเรียนจะมีอิสระในการเรียน อาจเรียนเป็นกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา การจัดชั้นเรียนจึงมีรูปแบบการจัดโต๊ะเก้าอี้ในลักษณะต่างๆ ไม่จำเป็นต้องเรียงแถวหันหน้าเข้าหาครู เช่น จัดเป็นรูปตัวที ตัวยู วงกลม หรือจัดเป็นกลุ่ม ลักษณะการจัดห้องเรียนแบบนวัตกรรมนี้ โต๊ะครูไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าห้อง อาจเคลื่อนย้ายไปตามมุมต่างๆ การจัดโต๊ะนักเรียนจะเปลี่ยนรูปแบบไปตามลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่วนใหญ่นิยมจัดโต๊ะเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดศูนย์สนใจ มีสื่อการสอนในรูปของชุดการสอน หรือเครื่องช่วยสอนต่างๆ ไว้ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง หรือศึกษาร่วมกับเพื่อน มีการตกแต่งผนังห้องและเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเรื่องที่นักเรียนกำลังเรียน การจัดห้องเรียนแบบนี้ครูจะเป็นผู้กำกับและแนะแนวนักเรียนเป็นผู้แสดงบทบาท ครูจะพูดน้อยลง ให้นักเรียนได้คิด ได้ถาม ได้แก้ปัญหา และได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนอาจจะเรียนด้วยตนเองจากสื่อประสม เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม ชุดการสอนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ดังนั้น การจัดชั้นเรียนแบบนี้จึงเป็นการจัดห้องเรียนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ต้องการให้นักเรียนได้คิดค้นคว้า วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนสามารถเรียนรู้ได้ตนเอง

3.2.2.4 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข ด้วยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปัจจุบัน มุ่งหวังให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างบรรยากาศให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสุข หมายถึง การจัดสภาพการเรียนการสอนให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ ได้เรียนรู้โดยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ครูยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ความสำคัญของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสุข ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรง บรรยากาศการเรียนรู้สามารถจำแนกออกได้ ดังนี้ (วัฒนา ปุญญฤทธิ์. 2553 : ออนไลน์; ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2542 : 23-34)

1. บรรยากาศทางจิตวิทยา เป็นลักษณะของบรรยากาศที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของนักเรียนที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของนักเรียน ถ้าลักษณะบรรยากาศทางจิตวิทยาเป็นไปในทางบวก นักเรียนจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ ผ่อนคลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย และมีผลทำให้รู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ ทำให้เป็นผู้ที่รักและใฝ่ในการเรียนรู้ โดยมีกร

จัดบรรยากาศ ดังนี้ 1) การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย มีความเป็นมิตร ปราศจากความหวาดกลัวที่จะแสดงออก ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวจะทำให้เด็กเป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าที่จะคิดลองทำสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะผลที่ได้นั้นจะเป็นไปตามที่คิดหรือไม่ก็ตาม การสร้างบรรยากาศดังกล่าวสามารถทำได้ โดยครูทำหน้าที่ในการช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความราบรื่นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจเข้าไปช่วยเป็นผู้ร่วมคิดในการแก้ปัญหาที่ยากให้ง่ายหรือลดความซับซ้อนลง แต่ยังคงให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถของเขาในการเรียนรู้ โดยมีการสนับสนุนเสริมแรง และรับคำปรึกษาจากครู 2) บรรยากาศที่เป็นอิสระในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง บรรยากาศดังกล่าวนี้จะทำให้เด็กพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ลดการพึ่งพิงผู้อื่น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง กล้าริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำ และกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ บรรยากาศที่เป็นอิสระนี้ทำได้โดยครูให้โอกาส และสนับสนุนให้นักเรียนได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา ให้การช่วยเหลือเท่านั้น ขณะเดียวกันต้องให้โอกาสที่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน และให้เวลาอย่างพอเพียงตามความสนใจของนักเรียนเนื่องจากเด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้และใช้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แต่แม้ว่าเด็กจะได้รับอิสระดังกล่าว ครูก็ต้องสอนให้เด็กคำนึงถึงการอยู่ร่วมกัน ความเป็นอิสระของแต่ละคนจะต้องไม่รบกวนหรือทำให้ผู้อื่นมีความสะดวกน้อยลง 3) บรรยากาศที่ทำให้ได้รับความสำเร็จและเรียนรู้ ผลที่เกิดจากการทำสิ่งต่าง ๆ บรรยากาศดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีกำลังใจเข้มแข็ง มีความมั่นใจในการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการทำสิ่งต่าง ๆ และยอมรับผลจากการกระทำทั้งความสำเร็จและผลที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ครูสามารถสร้างบรรยากาศดังกล่าวได้โดยการให้นักเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ และลงมือปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ ให้เวลาอย่างเพียงพอที่จะทำตามแผนงาน ครูคอยสนับสนุนให้กำลังใจ คอยแก้ปัญหาเมื่อเขาต้องการ ให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับหลังการปฏิบัติ ให้การเสริมแรงชื่นชมยินดีต่อผลสำเร็จ แต่ถ้าหากผลไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ก็อธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงการหาความรู้จากความล้มเหลว ให้กำลังใจและให้ทดลองแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ต่างออกไป 4) บรรยากาศแห่งความใกล้ชิดสนิทสนมและมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน เนื่องจากเด็กทุกคนต้องการความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยทางจิตใจ ต้องการการเอาใจใส่และความรักใคร่ การจัดให้นักเรียนอยู่ร่วมกัน ได้เล่น ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยขจัดหรือลดความขัดแย้งลงให้มากที่สุด หรือไม่ให้เกิดขึ้นเลย การสอนให้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักการให้อภัย และช่วยเหลือกัน ทำให้เกิดความรู้สึกรักใคร่กลมเกลียวกัน นอกจากนี้ครูต้องแสดงความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน แสดงให้นักเรียนรับรู้ว่าเป็นที่ยอมรับของครู ทั้งการคิดและการกระทำ การแสดงออกของครู ได้แก่ การแสดงท่าทีที่แสดงถึงการเอาใจใส่ทางบวกต่อนักเรียนอย่างจริงใจที่สอดคล้องกับการแสดงออกทางบวกของนักเรียน เช่น การสัมผัสทางกาย การมอง การสบตา การใช้คำพูด การแสดงสีหน้าท่าทาง การได้รับการเอาใจใส่ดังกล่าว ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นที่ต้องการของครู มีความสำคัญเป็นคนหนึ่งที่มีความหมาย ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และต่อผู้อื่น บรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างรักใคร่ ทำให้เกิดความสุขในการทำสิ่งต่าง ๆ และเกิดการเรียนรู้โดยง่าย

2. บรรยากาศทางกายภาพ เป็นลักษณะของบรรยากาศที่เกิดจากการจัดอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพของนักเรียน การจัดบรรยากาศทางกายภาพที่ตอบสนองนักเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้นักเรียนได้รับความสะดวก และดำเนินกิจกรรมด้วยความราบรื่น ส่งผลให้การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี ไม่ติดขัดไม่รู้สึกรู้ว่ามีความ ยุ่งยาก ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียนและเป็นนักเรียนที่กระตือรือร้น มีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยมีการจัดบรรยากาศ ดังนี้ 1) เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งความรู้ที่เกื้อกูลต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน โดยเน้นความสะดวกสบาย สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ มีเครื่องมือและแหล่งความรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและความต้องการ 2) สำหรับการจัดบรรยากาศทางกายภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถดำเนินการโดยการจัดสถานที่และบริเวณในห้องเรียนที่อำนวยความสะดวกและตอบสนองการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีบริเวณที่ว่างพอที่จะเคลื่อนไหว เตรียมย้ายไปสู่การทำกิจกรรมอื่น มีการจัดบริเวณสำหรับการจัดแสดงหรือเก็บผลงาน 3) การจัดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการกระทำ การมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจและแสดงผลการเรียนรู้ผ่านการแสดงออกและจากผลงาน ดังนั้นจะต้องจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้ การมีสื่อ วัสดุอย่างหลากหลาย พอเพียงสะดวกในการนำมาใช้ จะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4) การจัดแหล่งความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและความสนใจของนักเรียน ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งที่สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ที่นักเรียนเลือกเรียน และแหล่งความรู้ที่จัดประจำไว้ เพื่อตอบสนองความสนใจที่หลากหลาย และใช้ได้อย่างสะดวก ขณะเดียวกันแหล่งความรู้ก็ต้องน่าสนใจ เป็นเครื่องเร้ากระตุ้น สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนอยากสืบเสาะค้นหา และลงมือปฏิบัติ การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จะทำให้นักเรียนรู้สึกรักที่จะเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย การเรียนรู้ดังกล่าว ได้แก่ การเรียนรู้ด้านความรู้ และการเรียนรู้ทางสังคม

3. บรรยากาศทางสังคม เป็นบรรยากาศที่เกิดจากผลการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มที่อยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกัน การมีบรรยากาศทางสังคมที่เป็นมิตรต่อกัน จะทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นใจ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีการอยู่ร่วมกันฉันท์มิตร ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นเป้าหมายประการหนึ่งของการจัดการศึกษา การจัดบรรยากาศทางสังคมที่สนับสนุนสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ 1) การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยให้นักเรียนรู้สึกว่ามีความเท่าเทียมกัน โดยครูต้องกำหนดให้มีอิทธิพลในห้องให้น้อยที่สุด สร้างระบบการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 2) การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ โดยจัดกิจกรรมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม สนับสนุนให้นักเรียนได้เล่น ทำงานและเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน ครูคอยปรับปรุงการใช้ภาษา มารยาทและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานกับกลุ่มเพื่อนได้อย่างดี เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำสิ่ง

ต่าง ๆ ในบรรยากาศร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งแม้จะมีการแข่งขันกันบ้าง แต่ควรเป็นการแข่งขันกันอย่าง เป็นมิตร ได้มีโอกาสได้รับผลแห่งการทำงานร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มจะทำให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งด้านความคิด และการกระทำอันส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะทาง สังคม ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนที่จะนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นต่อไป 3) สร้างบรรยากาศ แห่งการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันทั้งครูกับนักเรียน ในหมู่นักเรียนด้วยกัน และกับบุคคลอื่น ๆ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เริ่มด้วยการสื่อสารที่ดี ซึ่งการสื่อสารระหว่างกันนั้นสามารถทำได้ทั้งการใช้ วาจา ภาษาท่าทาง และการปฏิบัติต่อกัน ครูมีหน้าที่ในการกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติต่อกันด้วยดี ไม่ มีการทะเลาะ ครูมีหน้าที่ในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และจะต้องเป็นแบบฉบับของการมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับผู้อื่น

4. สร้างบรรยากาศที่ไม่กดดัน โดยลดกิจกรรมที่ต้องแข่งขัน เพื่อให้เกิดผล แพ้ ชนะหรือการเป็นที่หนึ่งเหนือผู้อื่น ให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงออกเท่าเทียมกันและได้รับการยก ย่องเหมือนกัน สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ ควรประเมินผลที่แสดงถึงพัฒนาการแห่งความเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุข ให้นักเรียนได้รู้ผลของการกระทำของตนเอง และมีการพัฒนาตนเอง โดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น

การจัดบรรยากาศในห้องเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการ เรียนรู้ของนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนสามารถรับผิดชอบควบคุมดูแลตนเองได้ในอนาคต การ จัดบรรยากาศมีทั้งด้านกายภาพ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทั้งการจัดตกแต่งใน ห้องเรียน จัดที่นั่ง จัดมุมเสริมความรู้ต่าง ๆ ให้สะดวกต่อการเรียนการสอน ทางด้านจิตวิทยา เป็น การสร้างความอบอุ่น ความสุขสบายใจให้กับนักเรียน ผู้สอนควรจัดบรรยากาศทั้ง 2 ด้านนี้ให้ เหมาะสม นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความสุขแก่นักเรียนเป็นองค์ประกอบ สำคัญประการหนึ่งที่จะสร้างคุณลักษณะนิสัยของการใฝ่เรียนรู้ การมีนิสัยรักการเรียนรู้ การเป็นคนดี และการมีสุขภาพจิตที่ดีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป ซึ่ง บุคคลสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุขให้เกิดขึ้นได้ คือ ครูผู้นำทางการเรียนรู้ นั้นเอง

โดยสรุปการบริหารจัดการห้องเรียน หมายถึง การที่ครูผู้สอนสามารถกำกับควบคุมวินัย ในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดเตรียมทรัพยากรในชั้นเรียนไว้อย่างครบครัน ทั้งนวัตกรรม และเทคโนโลยี และสื่อการสอน มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวก รวมถึงการนำวิธีสอนที่ หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 เจตคติต่อวิชาชีพครู

ความหมายของเจตคติต่อการใดหรือสิ่งใด

ได้มีผู้ที่ได้กล่าวถึงเจตคติต่อการใดหรือสิ่งใดไว้ ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541 : 73) กล่าวว่า เจตคติ คือ แนวโน้มของบุคคลที่จะเข้าใจ(Cognitive) รู้สึก (Fell หรือ Affective) และการแสดงพฤติกรรม (Behavior) ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

สิริอร วิชชาวุธ (2544 : 199) กล่าวว่าเจตคติต่องาน คือ ความรู้ ความเชื่อ ความรู้สึกและแนวโน้มของการกระทำที่มีต่องาน ซึ่งจะมีผลต่อระดับการทำงานของบุคคล

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2545 : 64) กล่าวว่า เจตคติ คือ ผลผสมผสานของความรู้ สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้ และความรู้สึกของบุคคลที่มี ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนใดคนหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์ หนึ่ง ๆ ซึ่งออกมาในรูปการประเมินค่า อันอาจเป็นไปได้ ในทางยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ และความรู้สึกเหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งขึ้น

มีลเลย์ และแมคอินทอช (Mealey; & Mcintosh. 1995 : 177) กล่าวว่า เจตคติมีความหมายในทางจิตวิทยาซึ่งเป็นสิ่งที่ เป็นความจริงในชีวิต เจตคติของคนเกี่ยวกับบางสิ่ง บางอย่างเป็นสิ่งซึ่งคนมีความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยคนอาจชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น

วิลคินสัน และ แคมป์เบล (Willkinson; & Campbell. 1997 : 262) ให้ ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นบวกหรือลบ เป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลต่อสิ่งของ สังคม ความคิดหรือเหตุการณ์

สิริอร วิชชาวุธ (2544 : 198) กล่าวว่า เจตคติมีคุณสมบัติ 4 ประการ คือ

1. เจตคติต้องมี กรรมกรกหรือผู้ถูกกระทำ ซึ่งจะเป็นวัตถุ หรือเป็นสิ่งของ หรือ เป็นสถานที่หรือเป็นองค์กร หรือเป็นบุคคล หรือเป็นกลุ่มคนก็ได้

2. เจตคติจะมีทิศทาง ถ้าบุคคลมีเจตคติดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เขาก็มีทิศทาง พฤติกรรมเข้าหาสิ่งนั้น แต่ถ้าเขามีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งใด เขาก็มีทิศทางพฤติกรรมหลีกเลี่ยงหรือ ต่อต้านสิ่งนั้น เจตคติจึงมีทิศทางให้เห็นว่าบุคคลจะมีพฤติกรรมต่อการนั้นไปในแนวทางใด เช่น ถ้า บุคคลมีเจตคติไม่ดีต่องานที่ตนทำ บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มขาดงาน

3. เจตคติจะมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ความเชื่อ ความรู้สึกและแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมต่อการหนึ่ง ภายในโครงสร้างนี้จะต้องมีความสอดคล้องกัน ในข้อมูลต่าง ๆ นอกจากนั้นเจตคติสามารถแผ่ขยายจากการหนึ่งไปยังการอื่นที่เกี่ยวข้องกันได้ เช่น บุคคลหนึ่งมีเจตคติที่ไม่ดีต่อหัวหน้า ก็อาจจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่องานได้

4. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ จากทั้งประสบการณ์ โดยตรงและโดยทางอ้อม อัลพอร์ต (Allport. 1978 : 256) เสนอความคิดเห็นว่าเจตคติ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ของคนเกิดขึ้นได้ ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการการเรียนรู้ที่ได้ จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนอง แนวความคิดต่าง ๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน และอื่น ๆ

2. ประสบการณ์ ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้วยังทำให้ มีรูปแบบเป็นของ

ตนเองด้วย ดังนั้นเจตคติ บางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนๆ นั้น

3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบธรรมชาติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ แม่ ครู พี่ น้อง และบุคคลอื่น ๆ

4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมี เจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ เป็นต้น

เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ บุคคล สังคม หรือสิ่งอื่นๆ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ ความรู้สึก การเรียนรู้ การเลียนแบบ ประสบการณ์ อิทธิพลของกลุ่มสังคม ประกอบกับความคิดของบุคคล โดยเจตคติจะเป็นตัวกระตุ้นให้ บุคคลแสดงทิศทางของพฤติกรรมในทางการสนับสนุนหรือทางต่อต้านก็ได้ พร้อมทั้งยังสามารถเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้

องค์ประกอบของเจตคติ

คัทคี สุนทรเสถียร (2531 : 4-5) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของเจตคติมีอยู่

3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านความคิดความเข้าใจ (Cognitive Component) องค์ประกอบด้านความคิดความเข้าใจ จะเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้หรือความเชื่อเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในประสบการณ์ต่างๆ จากสภาพแวดล้อม ความรู้เป็นเรื่องของการรู้ ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ ต่างๆ ว่ารู้สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวกหรือทางลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ความรู้และความเชื่อของบุคคลจะเป็นไปตามการรับรู้ของบุคคล อาจตรงกับสภาพตามความเป็นจริงหรือไม่ก็ได้

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก องค์ประกอบด้านความรู้สึกเป็นองค์ประกอบทางด้านสภาพทางอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรู้นั้น ประกอบกับการประเมินในสิ่งนั้นๆ เมื่อเราเกิดรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว จะทำให้เกิดความรู้สึกในทางที่ดี หรือไม่ดี บุคคลจะมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ความรู้สึกเกิดจากประสบการณ์ของบุคคลที่สัมผัสกับสิ่งต่างๆ เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ทั้งตามหลักการเรียนรู้ เงื่อนไขของสิ่งเร้า และเงื่อนไขของผลกรรม ความรู้สึกนี้อาจทำให้บุคคลเกิดความยึดมั่นและอาจแสดงปฏิกิริยาตอบโต้หากมีสิ่งที่ขัดกับความรูสึกดังกล่าว

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ จะหมายถึง แนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติต่อสิ่งที่ตนชอบหรือเกลียด เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ คือ พร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือในการทำลายขัดขวาง ต่อสู้ เป็นต้น เมื่อบุคคลมีความรู้ ความเชื่อ หรือค่านิยมและความรู้สึก เขาก็จะมีแนวโน้มทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้ ความเชื่อและความรู้สึกของเขา เช่น บุคคลคนหนึ่งมีความเชื่อว่าการทำงานในหน้าที่ที่ ทำอยู่ไม่มีความก้าวหน้า

และได้รับคำตอบแทนต่ำ เขาไม่ชอบงานนี้ แนวโน้มในการลาออกจากงานของเขาจะสูง หากบุคคล เชื่อว่างานของเขาเป็นงานมีเกียรติ เขาชอบงานนี้มาก เขจะมีแนวโน้มมุ่งมั่นในการทำงานของเขา อย่างเต็มความสามารถ

จากงานวิจัยของ เยาวดี รวงชัยกุล และศิริชัยกาญจนวาสี (2523 : 3) ได้ จำแนก เจตคติต่อวิชาชีพครูออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เจตคติต่อสถานภาพวิชาชีพครู
2. เจตคติต่อลักษณะการเป็นครู
3. เจตคติต่อกระบวนการเรียนการสอน
4. เจตคติต่อนักเรียน
5. เจตคติต่อความคาดหวังที่มีต่อวิชาชีพครู

ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูจะศึกษาหาความรู้และพัฒนาในด้านวิชาการ ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับความเป็นผู้มีคุณสมบัติของครูที่ดี มีจิตเมตตา แสดงความ เอื้ออาทร สนใจทักทายนักเรียนนักศึกษาเป็นประจำสม่ำเสมอ ช่างสังเกต เอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นไปของนักเรียนอยู่เป็นนิจ มีท่าที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใสอารมณ์ดีมีความเป็น กันเองกับนักเรียนทุกคน รับฟังและเข้าใจความคิด-ความต้องการของนักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อสิ่ง รอบตัว (Nel. 1992 : 45-47) มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน มีปฏิภาณไหวพริบทันต่อเหตุการณ์และมีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง เป็นคนอดทนใจเย็น ใจกว้างและยอมรับข้อผิดพลาดทั้งของ ตนเองและผู้อื่นได้ แสดงความยินดีและเต็มใจช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาโดยไม่คิดหวังสิ่งตอบแทน ยอมรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (ศูนย์พัฒนาครู. 2554 : ออนไลน์)

นอกจากนี้ครูต้องจดจำชื่อนักเรียนได้ ให้โอกาสนักเรียนในการเรียนรู้ ดูแล นักเรียนอย่างใกล้ชิด (Larson.; & Silverman. 2000 : 23-25) เต็มใจที่จะแบ่งปันความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน จูงใจนักเรียนให้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ให้อิสระในการเรียนรู้ (Claxton. 1996 : 17)

ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของเจตคติต่อวิชาชีพครูได้ว่า จะสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความศรัทธาหรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อ วิชาชีพครู โดยครูมีความรู้ดี สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสอน แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการสอน มีบุคลิกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม

3.3 ปัจจัยระดับโรงเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของ โรงเรียนและปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปัจจัยหนึ่งต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ เพราะโรงเรียนที่มีภาพลักษณ์ที่ดีจะช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ (Best. 2011 : Online; Clabaugh.; & Rozycki. 1990 : Online) อีกทั้งโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ได้รับการยอมรับ ส่วนหนึ่งจะต้องพิจารณาที่ตัวนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว โดยปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ช่วยให้ประสบผลสำเร็จ ส่วนใหญ่ภาพลักษณ์ของโรงเรียน แบ่งออกเป็นชื่อเสียงทางด้านวิชาการ ความสำเร็จของนักเรียน และศิษย์เก่าและความมีชื่อเสียงด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อเสียงของโรงเรียนด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่โรงเรียนผู้ปกครองนักเรียนมุ่งหวัง เพราะเป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่แสดงถึงคุณภาพของโรงเรียนและนักเรียน เป็นประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงนำมาซึ่งชื่อเสียงของโรงเรียน ดังที่ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2536 : 96) ได้กล่าวว่า การพิจารณาว่าโรงเรียนจะบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น มักจะประเมินจากตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงจัดเป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของโรงเรียนที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ ประสิทธิภาพของโรงเรียนในด้านการบริหารงานวิชาการและสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ชื่อเสียง ความสำเร็จ ได้มาจากจำนวนนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นได้ในแต่ละปีการศึกษา ตลอดจนนักเรียนที่ทำชื่อเสียงด้านต่าง ๆ ในเชิงวิชาการ นักเรียนสามารถชนะเลิศในการแข่งขันด้านวิชาการในรายการต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้ปกครองและครู

2. ความสำเร็จของศิษย์เก่าสามารถพิจารณาได้จากผลลัพธ์ดังที่ สุนันท์ นิลบุตร (2536 : 22) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของการดำเนินชีวิตที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน การเรียนรู้จากครู สิ่งแวดล้อม สังคมรอบด้านของนักเรียนที่จบจากโรงเรียนแล้วไปศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่สูงขึ้น ออกไปประกอบอาชีพ ทำคุณประโยชน์ให้กับตนเอง สังคม และประเทศชาติ เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป เช่น เป็นข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ นักการเมืองที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

ดังนั้นโรงเรียนใดก็ตามที่มีศิษย์เก่าประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ในสังคม ย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้ปกครองเชื่อมั่นต่อคุณภาพ มาตรฐานในการจัดการศึกษาและมีศรัทธาที่จะนำนักเรียนมาเข้าศึกษา

3. ความมีชื่อเสียงด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยทั่วไปนอกจากจะจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาแล้ว บางโรงเรียนยังส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมให้นักเรียนสามารถสร้างชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนได้ เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ เป็นต้น

นักเรียนที่มีคุณลักษณะพิเศษ มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออกในการ ร้องเพลง เล่นกีฬา วาดภาพ เป็นนักแสดง หากโรงเรียนส่งเสริม จัดกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นที่ ดึงดูดความสนใจจากผู้ปกครองที่จะส่งนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนนั้น

การสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองใน การส่งนักเรียนเข้าเรียน ควรมีการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน ดังนี้ (Gregory; & Wiechmann. 2002 : Online)

1. รับรู้ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือนำมากำหนดเป็นภาพลักษณ์ของ โรงเรียน
  2. ต้องกำหนดทิศทางให้ชัดเจนถึงเป้าหมายในการสร้างภาพลักษณ์ โรงเรียน ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการกำหนดแนวทาง
  3. รู้จักตนเองว่าโรงเรียนมีภาพลักษณ์เป็นอย่างไรและภาพลักษณ์ที่ต้องการให้ เกิดขึ้นคืออะไร
  4. จุดเน้นต้องรู้ว่าโรงเรียนกำลังทำอะไรอยู่คือการเข้าใจงาน บทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน
  5. การสร้างสรรค์งานโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย ให้มากที่สุด
  6. ความคงเส้นคงวา ความสม่ำเสมอในการสร้างภาพลักษณ์
  7. การประชาสัมพันธ์ในสิ่งที่ได้กระทำจริงหรือการปรับความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวลือ ให้ถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ
- นอกจากนี้ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2553 : ออนไลน์) เสนอกลยุทธ์ในการสร้าง ภาพลักษณ์ ควรดำเนินการ ดังนี้
1. สร้างความรู้สึกให้ประชาชนยอมรับและเห็นด้วย อันจะเป็นผลให้โรงเรียนเป็นที่ เชื่อถือ
  2. ปรับปรุงโรงเรียนทั้งหมด ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการจัด กิจกรรมต่าง ๆ
  3. กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางและหลักชัยในการ ทำงาน
  4. นำโรงเรียนให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น
  5. สร้างโรงเรียนให้มีชื่อเสียง เช่น การส่งโรงเรียนเข้าประกวด การส่งครูและ นักเรียนไปแข่งขันความรู้และทักษะต่าง ๆ
  6. เน้นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ
- ดังนั้น ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมาก เป็นตัวบ่งชี้ถึงผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจน สามารถดึงดูดใจผู้ปกครองและชุมชนให้เกิดการยอมรับ ความน่าเชื่อถือ ชื่อเสียง รางวัลด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ ซึ่งมาจากผู้บริหาร ครู นักเรียนทั้งศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า

3.3.2 ปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียน

ปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียนส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ช่วยทำให้บุคลากรเกิดความมั่นใจในการได้รับบริการเป็นอย่างดีจากโรงเรียน ปัจจัยด้านสวัสดิการโรงเรียนยังสนับสนุนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพอีกด้วย (Martin. 2011 : Online; James use Agricultural High School. 2011 : Online) การให้สวัสดิการเป็นสิ่งจำเป็นที่ทางโรงเรียนจะต้องจัดให้แก่ครูและบุคลากรทุกคนอย่างเสมอภาคและทั่วถึง นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่สถานศึกษาจัดให้ตามปกติ การให้บริการภายในสถานศึกษาเป็นการจัดเพื่อให้บริการจัดสวัสดิการแก่นักเรียนให้ได้รับความสะดวก ทั้งเป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารงานของสถานศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่งผลให้บุคลากรมีความไว้วางใจโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2541 : 144-145) กล่าวว่า การจัดบริการ หรือสวัสดิการ เป็นการดูแลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนและนักเรียน ให้อยู่อย่างมีความสุข ความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนอง ได้แก่ การจัดบริการด้านสาธารณูปโภค การจัดบริการโภชนาการ การจัดบริการสุขภาพอนามัย การจัดบริการห้องสมุด การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ การจัดการบริการแนะแนวและการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา ซึ่งแต่ละรายการมีสาระสำคัญดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2542 : 22-23) ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดบริการแก่นักเรียน ดังนี้

1. การวางแผนการบริการ โรงเรียนรวบรวมและจัดทำระเบียบ แผนงาน และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานบริการ

2. การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้
3. การจัดบริการโภชนาการ
4. การจัดบริการสุขภาพอนามัย
5. การจัดบริการห้องสมุด
6. การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์
7. การจัดบริการแนะแนว
8. การประเมินผลการบริการ

บันลือ พฤษะวัน (2536 : 122) กล่าวว่า กิจกรรมทุกอย่างที่จัดบริการให้กับนักเรียน โดยตรงที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ได้แก่ การดูแลสวัสดิการด้านสุขภาพ การแนะแนว การจัดกิจกรรมต่างๆ (กีฬา ทัศนศึกษา ชมรม การจัดแสดง นิทรรศการ) งานเกี่ยวกับ

ปกครองนักเรียนตลอดจนทะเบียนประวัติเกี่ยวกับการเรียนและสุขภาพ งานบริหารกิจการเหล่านี้ย่อมมีผลต่อนักเรียนโดยตรง และสนับสนุนการเรียนการสอน การดำเนินชีวิตในโรงเรียนได้ดีอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 : 9) ได้ให้ความหมายของการบริการนักเรียนว่า การบริการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักเรียน ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่ออำนวยความสะดวก ปลอดภัย และให้ผลเต็มที่ต่อการเพิ่มพูนความสมบูรณ์ และประสบการณ์ชีวิตโดยตรงแก่นักเรียนเป็นอย่างดีและทั่วถึง

ขอบข่ายของการบริการต่างๆ ที่ควรจัดในโรงเรียน มีดังนี้

1. การจัดบริการเพื่อสุขภาพของนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ให้เหมาะสมกับวัย และความต้องการของนักเรียน

2. การจัดการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียนอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ และเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและชุมชน

3. การจัดสวัสดิการและช่วยเหลือที่เป็นการอำนวยความสะดวก ให้นักเรียนมีโอกาสได้เล่าเรียนเต็มที่

เกณฑ์ ได้แก่ จัดบริการและสวัสดิการต่างๆ แก่นักเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมกับวัย

ตัวชี้คุณภาพ ได้แก่ มีการจัดบริการโภชนาการและสุขภาพที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอ มีการจัดนันทนาการและบริการตรวจสุขภาพอย่างทั่วถึง มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและชุมชน มีการจัดสวัสดิการความช่วยเหลือที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนที่มีความจำเป็นได้มีโอกาสได้เรียนอย่างเต็มที่

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การจัดสวัสดิการมีความสำคัญต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ จึงควรจัดสวัสดิการให้นักเรียนและครูให้ได้รับความสะดวกอย่างเหมาะสม เช่น ความช่วยเหลือในการศึกษาเล่าเรียน การจัดบริการสุขภาพ การจัดโภชนาการเกี่ยวกับอาหาร การจัดบริการห้องสมุด การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ และการจัดกิจกรรมในสหกรณ์ในโรงเรียน มีแพทย์และพยาบาลประจำโรงเรียน จัดบริการรถโรงเรียนให้มีความปลอดภัย รวมถึงมีบริการฝากนักเรียนให้อยู่ในความดูแลของครูหรือเจ้าหน้าที่เวลาเย็นก่อนผู้ปกครองมารับ

โดยสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับตัวแปรหุระดับที่ส่งผลต่อความสมมูลรวมของนักเรียน มีดังนี้ ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ การยอมรับนับถือตนเอง และมนุษยสัมพันธ์ ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการชั้นเรียน ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน ได้แก่ ภาพลักษณ์ของโรงเรียนและสวัสดิการโรงเรียน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์พหุระดับ

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์พหุระดับ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงยิ่งขึ้น จึงนำเสนอแนวคิดการวิเคราะห์พหุระดับ ดังนี้

4.1 ความเป็นมาของการวิเคราะห์พหุระดับ

ความเป็นมาของการวิเคราะห์พหุระดับในวงการศึกษา นับตั้งแต่มีการวิจัยเรื่องความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา (The Equality of Educational Opportunity) โดย James Coleman และคณะในปี ค.ศ. 1966 เป็นต้นมา นักวิจัยทางการศึกษานิยมทำวิจัยกับข้อมูลหลายระดับหรือข้อมูลระดับลดหลั่นมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยทางการศึกษามีการพัฒนาในรูปแบบการวิจัยตามแนวคิดมิติ (Psychometric) ซึ่งตอบปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนหรือนักเรียนโดยมีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนตามหลักการวิจัยเชิงทดลองมาเป็นการวิจัยตามแนวเศรษฐศาสตร์ (Econometric) ซึ่งเน้นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริงตามสภาพธรรมชาติ ผสมผสานกับการวิจัยตามแนวสังคมวิทยา โดยเน้นการเปรียบเทียบ และใช้ข้อมูลหลายระดับตามสภาพสังคมและชุมชน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2535 : 24) พัฒนาการของรูปแบบการวิจัยดังกล่าว นับเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเทคนิควิธีวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับในระยะต่อมา

ในปี ค.ศ. 1976 ได้มีการประชุมเกี่ยวกับปัญหาของการวิจัยทางการศึกษา นักวิจัยทางการศึกษาที่เข้าร่วมกันนำเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของการวิเคราะห์ต่างระดับและความเหมาะสมของหน่วยวิเคราะห์ ครอนบาค (สำราญ มีแจ้ง, 2544 : 229 อ้างอิงจาก Cronbach, 1976) เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้นำเสนอผลงานวิจัยเรื่องการวิจัยระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียน ซึ่งกำหนดรูปแบบของปัญหาและการวิเคราะห์ (Research on Classroom and School : Formulation of Question Design and Analysis) และแสดงความคิดเห็นว่า การศึกษาในเรื่องอิทธิพลของตัวแปรในระบบการศึกษา มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในแนวทางที่คลุมเครือ อีกทั้งวิธีการศึกษาที่ใช้กันอยู่ได้ก่อให้เกิดข้อสรุปที่ผิดพลาดหลายประการ ที่สำคัญคือ ความผิดพลาดในการตีความจากการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในภาพรวมด้วยระเบียบวิธีวิเคราะห์แบบดั้งเดิมจากความผิดพลาด ดังกล่าว ครอนบาคได้คิดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแบ่งอิทธิพลของตัวแปรทางการศึกษาออกเป็นอิทธิพลภายในกลุ่ม และอิทธิพลระหว่างกลุ่มที่สนใจศึกษา ต่อมาได้มีนักวิชาการหลายท่านพยายามศึกษาต่อ จากแนวคิดของครอนบาค ที่แสดงถึงความแตกต่างกัน (Heterogeneity) ภายในกลุ่มของข้อมูลทางการศึกษา และได้นำเสนอเทคนิควิธีวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับ เรียกว่าเทคนิคการใช้ความชันเป็นผลลัพธ์หรือเป็นตัวแปรตาม (Stop as Outcome) ซึ่งเป็นเทคนิคการประมาณค่าพารามิเตอร์ในโมเดลการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับแบบกำลังสองน้อยที่สุด แบ่งสองสมการ (OLS Separate Equation Approach) ต่อมาเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย มีนักวิจัยทางการศึกษาต่างก็เสนอเทคนิคการประมาณค่าพารามิเตอร์ตลอดจนมีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับขึ้น อาทิเช่น

โกลด์สไตน์ (Goldstein. 1995) ไบรค์ และ ราวเดนบุช (Bryk; & Raudenbush. 1996) มีวิธีการประมาณค่าที่สำคัญ เช่น วิธีการวิเคราะห์ประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวน (Analysis of Variance Component Estimation) วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood) และวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ของเบย์ส (Bayesian Estimation) เป็นต้น

การวิเคราะห์พหุระดับเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่แยกความแปรปรวนที่มีอยู่ในตัวแปรตามให้เป็นไปตามโครงสร้างหรือธรรมชาติของข้อมูล (Morrison. 1995 : 64) โดยการวิเคราะห์พหุระดับนั้นเป็นเทคนิควิธีทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรอิสระหลายตัว และตัวแปรอิสระเหล่านั้นสามารถจัดเป็นระดับ ได้อย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป โดยที่ตัวแปรระดับเดียวกันต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และได้รับผลร่วมกันจากตัวแปรระดับอื่นๆ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2535 : 4) ซึ่งการวิเคราะห์พหุระดับเป็นแนวคิดใหม่ที่จัดข้อมูลเป็นระดับอย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป ตามลักษณะโครงสร้างของข้อมูล แล้วสร้างสมการอธิบายตัวแปรตามด้วยตัวแปรต้นในแต่ละระดับ ให้มีความเกี่ยวเนื่องกัน ทั้งนี้หากการอธิบายตัวแปรตามด้วยตัวแปรต้น สร้างมาจากสมการพยากรณ์ (Regression equation) เรียกการวิเคราะห์นี้ว่า การวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการพยากรณ์ แต่ถ้าการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับที่เป็นเชิงสาเหตุของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในรูปแบบเส้นทาง (Path model) เรียกว่า การวิเคราะห์พหุระดับของ Path model (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2540 : 27)

สำหรับในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์พหุระดับในลักษณะของการวิเคราะห์ถดถอย ที่สรุปได้ว่าเป็นเทคนิควิธีทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรอิสระหลายตัวและตัวแปรอิสระเหล่านั้นสามารถแบ่งเป็นระดับได้อย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป โดยตัวแปรระดับเดียวกันต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และได้รับผลร่วมกันจากตัวแปรระดับอื่น ๆ

4.2 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์พหุระดับ

การวิเคราะห์พหุระดับมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายและหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอยู่ในระดับเดียวกัน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอยู่ต่างระดับกัน ซึ่งให้ผลการวิเคราะห์มีความเที่ยงตรงสูง และมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวไว้ ไบรค์ และ ราวเดนบุช (Bryk; & Raudenbush. 1996 : 5) กล่าวว่า การวิเคราะห์พหุระดับมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ สรุปได้ 2 ประการ ดังต่อไปนี้

4.2 .1 เพื่อแบ่งความแปรปรวน (Variance) และความแปรปรวนร่วม (Covariance) ออกตามระดับของข้อมูล

4.2 2 เพื่อคำนวณค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่อยู่ในระดับเดียวกันและที่อยู่ต่างระดับกัน

มอริส (Morrison. 1995 : 191) กล่าวว่า การวิเคราะห์พหุระดับมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของค่าพารามิเตอร์ (Parameter) ของตัวแปรที่จัด

กลุ่มกันเป็นโครงสร้างของตัวแปรที่มีตั้งแต่ 2 ระดับขึ้นไป 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของค่าความสัมพันธ์ของค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรในแต่ละบุคคล

4.3 ลักษณะของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์หุระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบหุระดับมีประเด็นที่สำคัญที่ควรสนใจประการหนึ่ง คือ ลักษณะของที่จะทำการวิเคราะห์ (Morrison, 1995 : 11) ข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์จะต้องมีลักษณะเป็นหุระดับที่เรียกว่า “ข้อมูลหุระดับ” (Multilevel data) หรือเรียกว่า “ข้อมูลสอดแทรกลดหลั่น”(Hierarchical nested data) ข้อมูลทางการศึกษามักจะเป็นข้อมูลแบบหุระดับ กล่าวคือ ข้อมูลระดับนักเรียนแต่ละคน(P) เช่น ความถนัดทางการเรียน พฤติกรรมการเรียน หรือเจตคติต่อการเรียน เป็นต้น ข้อมูลระดับนักเรียนจะอยู่ภายใต้ หรือได้รับอิทธิพลมาจากข้อมูลระดับห้องเรียน (C) เช่น คุณภาพการสอนของครู วุฒิการศึกษาของครู หรือบรรยากาศในชั้นเรียน เป็นต้น ข้อมูลระดับห้องเรียนอยู่ภายใต้หรือได้รับอิทธิพลมาจากข้อมูลระดับโรงเรียน (S) เช่น ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน หรือลักษณะการให้ความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น ข้อมูลระดับโรงเรียนก็จะอยู่ภายใต้หรือได้รับอิทธิพลจากข้อมูลระดับสูงกว่า (H) ต่อๆ กันไป

โครงสร้างของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์หุระดับ สามารถแบ่งลักษณะของข้อมูลออกเป็น 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ลักษณะที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน หรือบางที่เรียกว่า “ข้อมูลระดับจุลภาค” (Micro – level data) หมายถึง ข้อมูลระดับนักเรียนนั่นเอง

ลักษณะที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มนักเรียน หรือบางที่เรียกว่า “ข้อมูลระดับมหภาค” (Macro – level data) หมายถึง ข้อมูลตั้งแต่ระดับห้องเรียนขึ้นไปนั่นเอง

ลักษณะข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์หุระดับที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า การที่จะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ด้วยการนำตัวแปรที่อยู่ต่างระดับมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลให้อยู่ในระดับเดียวกัน จึงเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับหลักแห่งความเป็นธรรมชาติและโครงสร้างของข้อมูล ดังนั้นการที่จะวิเคราะห์ข้อมูลก็ควรที่จะจัดตัวแปรให้อยู่ในระดับที่เป็นไปตามธรรมชาติและโครงสร้างของข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับธรรมชาติและโครงสร้างของข้อมูลนั้น

4.4 การวิเคราะห์ประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวน

หลังจากที่ได้จัดข้อมูลที่ต้องการศึกษาอยู่ในลักษณะที่เป็นหุระดับแล้ว (Multilevel Analysis) ซึ่งอาจมี 2 ระดับหรือมากกว่า หากสมมติว่าข้อมูลที่จัดมานั้นมี 3 ระดับ คือ ข้อมูลระดับนักเรียน (P) ข้อมูลระดับห้องเรียน (C) และข้อมูลระดับโรงเรียน (S) ดังนั้นการวัดคะแนนตัวแปรตามของนักเรียนคนหนึ่งนั้น คะแนนที่วัดได้นั้นประกอบด้วยคะแนนจากส่วนย่อยๆ แต่ละส่วนของข้อมูลทั้ง 3 ระดับ ที่สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 Y_{PSC} &= \mu \text{ (Grand Mean)} \\
 &+ (u_S u) \quad - \text{ (School Mean)} \\
 &+(u_{CS} u_S) \quad - \text{ (Class Mean)} \\
 &+(Y_{PCS} u_{CS}) \quad - \text{ (Residual Mean)}
 \end{aligned}$$

จากสมการข้างต้น ถ้าจัดในรูปของการประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนจะ
ได้สมการดังนี้

$$\sigma_y^2 = \sigma_p^2 + \sigma_c^2 + \sigma_s^2$$

เมื่อ σ_y^2 แทน ค่าประมาณความแปรปรวนของตัวแปรตามที่ศึกษา

σ_p^2 แทน ค่าประมาณความแปรปรวนระหว่างนักเรียนในห้องเรียน

σ_c^2 แทน ค่าประมาณความแปรปรวนระหว่างห้องเรียนภายในโรงเรียน

σ_s^2 แทน ค่าประมาณความแปรปรวนภายในโรงเรียน

จากสมการจะเห็นได้ว่า ความแปรปรวนของตัวแปรตามที่ศึกษา ประกอบด้วยค่าความแปรปรวนระหว่างนักเรียนในห้องเรียน ค่าความแปรปรวนระหว่างห้องเรียนภายในโรงเรียนและค่าความแปรปรวนภายในโรงเรียน ซึ่งการวิเคราะห์ประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวน (Analysis of Variance Component Estimation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับ
นงลักษณ์ วิรัชชัย (2535 : 9-14) กล่าวว่า ตัวแปรที่วัดได้ในระดับนักเรียนมีความแปรปรวนที่สามารถแยกส่วนประกอบได้ตามระดับที่ลดหลั่นกัน วิธีประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนแต่ละส่วนทำได้ 4 วิธี ดังต่อไปนี้

วิธีที่ 1 เป็นการนำหลักการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) คำนวณค่าคาดหวังของกำลังสองเฉลี่ย (Expected mean square) แต่ละระดับใช้เป็นค่าประมาณความแปรปรวนแต่ละส่วนที่ต้องการ วิธีนี้ต้องเลือกใช้โมเดลให้เหมาะสมกับข้อมูลว่าเป็นโมเดลผลแบบสุ่ม (Random effect mode) หรือโมเดลผลคงที่ (Fixed effect model)

วิธีที่ 2 เป็นการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum likelihood estimation)

วิธีที่ 3 เป็นการประมาณค่าประจำกำลังสองที่ไม่ลำเอียง ซึ่งมีค่าต่ำสุด (Minimum norm quadratic unbiased estimation: MINQUE)

วิธีที่ 4 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบแบ่งสองสมการ (Ordinary least square separate equation approach) ที่เรียกว่า "Slope as outcome" การศึกษาด้วยวิธีการนี้เป็นการตรวจสอบหรือพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในชั้นเรียน โรงเรียน ด้วยการใช้เทคนิคกำลังสองน้อยที่สุดมีข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ คือ ตัวแปรอิสระในแต่ละระดับต้องไม่มีความคลาดเคลื่อนในการวัดในแต่ละระดับตัวแปรที่ศึกษานั้น คะแนนของตัวแปรตาม (y) มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติในแต่ละค่าของตัวแปรอิสระ (x) โดยมีค่าความแปรปรวนเท่ากันในทุกค่าของตัวแปร

อิสระ (x) ด้วย กล่าวคือ y และ x ใดถือเป็นตัวแทนที่กลุ่มมาจากประชากรปกติโดยที่ทุกๆ ค่าของประชากรมีการกระจายร่วมกันอยู่ คือ ทั้งที่ค่าความคลาดเคลื่อน (Error item) แต่ละค่ามีการแจกแจงเป็นโค้งปกติและเป็นความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นแบบสุ่ม (Random) มีความแปรปรวนเท่ากันในทุกค่าของ (X) แต่ความแปรปรวนต่างระดับไม่จำเป็นต้องเท่ากัน

ในทางปฏิบัติการประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนทำได้ด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SAS หรือ BMDA หรือ HLM ที่อาศัยหลักการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิเคราะห์จะอธิบายให้ทราบถึงอิทธิพลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตามในแต่ละระดับแตกต่างกันตามขนาดของความแปรปรวน ดังนั้นการศึกษาวเคราะห์เพียงระดับเดียวย่อมไม่ให้อรรถประโยชน์ชัดเจนเหมือนกับการวิเคราะห์หลายระดับ นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ยังสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคทางการศึกษามีมากในระดับใด การพิจารณาปรับปรุงเพื่อลดความแตกต่างในระดับนั้นๆ จึงทำให้ผลวิเคราะห์มีความถูกต้องมากขึ้น

4.5 การวิเคราะห์พหุระดับ

ในการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์หากผู้วิจัยจัดข้อมูลออกเป็น 3 ระดับ ดังต่อไปนี้ (ราชันย์ บุญธิมา. 2542 : 48-57)

ระดับที่ 1 ข้อมูลระดับนักเรียน สมมติว่า ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการเรียน (X_1) และความถนัดทางการเรียน (X_2) ส่วนตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y)

ระดับที่ 2 ข้อมูลระดับห้องเรียน สมมติว่า ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ คุณภาพการสอนของครู (G_1) และบรรยากาศในห้องเรียน (G_2)

ระดับที่ 3 ข้อมูลระดับโรงเรียน สมมติว่า ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร คือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน (S_1)

จากการแบ่งระดับของข้อมูลออกเป็น 3 ระดับจะสามารถสร้างสมการเพื่ออธิบายตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระของแต่ละระดับที่เกี่ยวข้องกันได้ดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ข้อมูลระดับนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับนักเรียนเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียนกับตัวแปรตามระดับนักเรียน ดังนั้นรูปแบบสมการของข้อมูลระดับนักเรียนจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

$$Y_{ij} = b_{0jk} + \sum b_{pj k} X_{pj k} + e_{ij k} \dots\dots\dots(1)$$

หรือ

$$Y_{ij} = b_{0jk} + b_{1jk} X_{1jk} + b_{2jk} X_{2jk} + e_{ij k} \dots\dots\dots(2)$$

เมื่อ	Y_{ijk}	แทน	ค่าตัวแปรตามของนักเรียนคนที่ i ห้องเรียนที่ j และโรงเรียนที่ k (ในที่นี้หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนนั่นเอง)
	X_{1ijk}	แทน	ค่าตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 1 ของนักเรียนคนที่ i ในห้องเรียนที่ j โรงเรียนที่ k (ในที่นี้หมายถึง พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนแต่ละคนนั่นเอง)
	X_{2ijk}	แทน	ค่าตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2 ของนักเรียนคนที่ i ในห้องเรียนที่ j โรงเรียนที่ k (ในที่นี้หมายถึง พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนแต่ละคนนั่นเอง)
	b_{0jk}	แทน	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม (Y) ในห้องเรียนที่ j และโรงเรียนที่ k
	b_{1jk}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 1 (X_1) ที่มีต่อ Y_{ijk}
	b_{2jk}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2 (X_2) ที่มีต่อ Y_{ijk}
	$e_{ij k}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนแบบสุ่ม (Random error) ของนักเรียนแต่ละคนในห้องเรียนที่ j โรงเรียนที่ k หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับนักเรียนในการทำนาย Y_{ijk} นั่นเอง

จากสมการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับนักเรียนนี้ จะได้ค่า b_{0jk} , b_{1jk} และ b_{2jk} ในการอธิบายอิทธิพลของตัวแปร X_1 และ X_2 ที่มีต่อ Y ในแต่ละห้องเรียนนั้น จากนั้นใช้ b_{0jk} , b_{1jk} และ b_{2jk} ของแต่ละห้องเรียนเป็นตัวแปรตามสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับห้องเรียนต่อไป

ระดับที่ 2 ข้อมูลระดับห้องเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับห้องเรียน เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนกับตัวแปรตามระดับห้องเรียน ด้วยการนำค่า b_{0jk} , b_{1jk} และ b_{2jk} ของแต่ละห้องเรียน

ที่วิเคราะห์ได้จากระดับที่ 1 ข้อมูลระดับนักเรียนมาเป็นตัวแปรตาม ดังนั้นรูปสมการการถดถอยของการวิเคราะห์ข้อมูลระดับห้องเรียนจึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

$$b_{qjk} = C_{q0k} + \sum C_{qp k} G_{pj k} + \alpha_{ijk} \dots\dots\dots(3)$$

หรือ

$$b_{0jk} = C_{00k} + C_{01k}G_{1jk} + C_{02k}G_{2jk} + \alpha_{0jk} \dots\dots\dots(4)$$

$$b_{1jk} = C_{10k} + C_{11k}G_{1jk} + C_{12k}G_{2jk} + \alpha_{1jk} \dots\dots\dots(5)$$

$$b_{2jk} = C_{20k} + C_{21k}G_{1jk} + C_{22k}G_{2jk} + \alpha_{2jk} \dots\dots\dots(6)$$

เมื่อ	b_{0jk}	แทน	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม (Y) ในห้องเรียนที่ j และโรงเรียนที่ k
	b_{1jk}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ ตัวที่ 1 (X_1) ที่มีต่อ Y_{ijk}
	b_{2jk}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ ตัวที่ 2 (X_2) ที่มีต่อ Y_{ijk}
	G_{ijk}	แทน	ค่าตัวแปรพยากรณ์ระดับห้องเรียนตัวที่ 1 ในห้องเรียนที่ j โรงเรียนที่ k (ในที่นี้หมายถึงคุณภาพการสอนของครูแต่ละห้องเรียนนั่นเอง)
	G_{2jk}	แทน	ค่าตัวแปรพยากรณ์ระดับห้องเรียนตัวที่ 2 ในห้องเรียนที่ j โรงเรียนที่ k (ในที่นี้หมายถึงบรรยากาศในห้องเรียนนั่นเอง)
	C_{00k}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ b_{0jk}
	C_{01k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_1 ที่มีต่อ b_{0jk}
	C_{02k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_2 ที่มีต่อ b_{0jk}
	C_{10k}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ b_{1jk}
	C_{20k}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ b_{2jk}
	C_{11k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_1 ที่มีต่อ b_{1jk}
	C_{21k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_1 ที่มีต่อ b_{2jk}

C_{12k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_2 ที่มีต่อ b_{1jk}
C_{22k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_2 ที่มีต่อ b_{2jk}
α_{0jk}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ b_{0jk} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับชั้นเรียนในการทำนาย b_{0jk}
α_{1jk}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ b_{1jk} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับชั้นเรียนในการทำนาย b_{1jk}
α_{2jk}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ b_{2jk} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับชั้นเรียนในการทำนาย b_{2jk}

จากสมการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์ข้อมูลระดับห้องเรียนนี้จะได้อธิบายอิทธิพลของตัวแปรหนึ่งอธิบายไปยังอีกตัวแปรหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. ได้ค่า C_{00k} , C_{01k} และ C_{02k} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร G_1 และ G_2 ที่มีต่อ b_{0jk}
2. ได้ค่า C_{10k} , C_{11k} และ C_{12k} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร G_1 และ G_2 ที่มีต่อ b_{1jk}
3. ได้ค่า C_{20k} , C_{21k} และ C_{22k} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร G_1 และ G_2 ที่มีต่อ b_{2jk}

ระดับที่ 3 ข้อมูลระดับโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับโรงเรียน เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนกับตัวแปรตามระดับโรงเรียน ด้วยการนำค่า C_{00k} , C_{01k} , C_{02k} , C_{10k} , C_{11k} , C_{12k} , C_{20k} , C_{21k} และ C_{22k} ของแต่ละโรงเรียนที่วิเคราะห์ได้จากระดับที่ 2 (ข้อมูลระดับห้องเรียน) มาเป็นตัวแปรตาม ดังนั้นรูปสมการการถดถอยของการวิเคราะห์ข้อมูลระดับโรงเรียน จึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

$$C_{rqk} = \pi_{rq0} + \sum \pi_{rqp} S_k + \gamma_{ijk} \dots\dots\dots(7)$$

หรือ

$$C_{00k} = \pi_{000} + \pi_{001} S_k + \gamma_{00k} \dots\dots\dots(8)$$

$$C_{01k} = \pi_{010} + \pi_{011}S_k + \gamma_{01k} \dots\dots\dots(9)$$

$$C_{02k} = \pi_{020} + \pi_{021}S_k + \gamma_{02k} \dots\dots\dots(10)$$

$$C_{10k} = \pi_{100} + \pi_{101}S_k + \gamma_{10k} \dots\dots\dots(11)$$

$$C_{11k} = \pi_{110} + \pi_{111}S_k + \gamma_{11k} \dots\dots\dots(12)$$

$$C_{12k} = \pi_{120} + \pi_{121}S_k + \gamma_{12k} \dots\dots\dots(13)$$

$$C_{20k} = \pi_{200} + \pi_{201}S_k + \gamma_{20k} \dots\dots\dots(14)$$

$$C_{21k} = \pi_{210} + \pi_{211}S_k + \gamma_{21k} \dots\dots\dots(15)$$

$$C_{22k} = \pi_{220} + \pi_{221}S_k + \gamma_{22k} \dots\dots\dots(16)$$

เมื่อ	C_{00k}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ b_{0jk}
	C_{01k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_1 ที่มีต่อ b_{0jk}
	C_{02k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_2 ที่มีต่อ b_{0jk}
	C_{10k}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ b_{1jk}
	C_{20k}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ b_{2jk}
	C_{11k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_1 ที่มีต่อ b_{1jk}
	C_{21k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_1 ที่มีต่อ b_{2jk}
	C_{12k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_2 ที่มีต่อ b_{1jk}
	C_{22k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ G_2 ที่มีต่อ b_{2jk}
	S_k	แทน	ค่าตัวแปรพยากรณ์ระดับโรงเรียนในโรงเรียนที่ k (ในที่นี้หมายถึง ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละโรงเรียนนั่นเอง)
	π_{000}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ C_{00k}
	π_{010}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ C_{01k}
	π_{020}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ C_{02k}
	π_{100}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ C_{10k}
	π_{110}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ C_{11k}
	π_{120}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ C_{12k}
	π_{200}	แทน	ค่าเฉลี่ยของ C_{20k}

π_{210} แทน ค่าเฉลี่ยของ C_{21k}

π_{220} แทน ค่าเฉลี่ยของ C_{22k}

(π_{000} , π_{010} , π_{020} , π_{100} , π_{110} , π_{120} , π_{200} , π_{210} และ π_{220} กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ค่า Grand Mean ของแต่ละ C_{rqk} นั้นเอง)

π_{001} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{00k}

π_{011} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{01k}

π_{021} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{02k}

π_{101} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{10k}

π_{111} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{11k}

π_{121} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{12k}

π_{201} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{20k}

π_{211} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{21k}

π_{221} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ S ที่มีต่อ C_{22k}

γ_{00k} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{00k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{00k}

γ_{01k} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{01k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{01k}

γ_{02k} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{02k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{02k}

γ_{10k}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{10k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{10k}
γ_{11k}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{11k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{11k}
γ_{12k}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{12k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{12k}
γ_{20k}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{20k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{20k}
γ_{21k}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{21k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{21k}
γ_{22k}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random error) ของ C_{22k} หรือค่าความคลาดเคลื่อนระดับโรงเรียนในการทำนาย C_{22k}

จากสมการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์ข้อมูลระดับโรงเรียนนี้จะได้อธิพจน์ของตัวแปรหนึ่งอธิบายไปยังอีกตัวแปรหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. ได้ค่า π_{000} และ π_{001} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{00k}
2. ได้ค่า π_{010} และ π_{011} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{01k}
3. ได้ค่า π_{020} และ π_{021} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{02k}
4. ได้ค่า π_{100} และ π_{101} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{10k}
5. ได้ค่า π_{110} และ π_{111} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{11k}
6. ได้ค่า π_{120} และ π_{121} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{12k}
7. ได้ค่า π_{200} และ π_{201} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{20k}
8. ได้ค่า π_{210} และ π_{211} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{21k}
9. ได้ค่า π_{220} และ π_{221} อธิบายอิทธิพลของตัวแปร S ที่มีต่อ C_{22k}

5. งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยพระดัตที่ส่งผลต่อความสุขและความสุขมวลรวมของนักเรียน

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยพระดัตที่ส่งผลต่อความสุขและความสุขมวลรวมของนักเรียน ปรากฏในงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

สมน อมรวิวัฒน์ (2530 : 13) ได้ศึกษาเรื่องสภาพในปัจจุบันและปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาค้นคว้า ผลวิจัยพบว่าการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรัก และศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่รื่นรมย์ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนได้ดี และทำให้นักเรียนมีความสุข

ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 465 คน เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 158 คน เป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 307 คน ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยทางด้านสังคมมีผลต่อความสุขสมบูรณ์โดยรวม และในแต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยทางด้านสังคมสามารถร่วมทำนายความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 5.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จันทร์รัตน์ วงศ์อารีย์สวัสดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการประยุกต์หลักการเรียนรู้ของวิกเคอร์ริงและแกมสันในการเรียนการสอนการพยาบาลจิตเวชต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 84 คน ที่กำลังเรียนภาคทฤษฎี วิชาการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ จัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 42 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบจับคู่โดยใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการสอนโดยประยุกต์หลักการเรียนรู้ของวิกเคอร์ริงและแกมสัน และแบบวัดการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาพยาบาลที่นักวิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติแบบทดสอบที ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลหลังการสอนในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : บทคัดย่อ) ได้รายงานสรุปย่อการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการศึกษารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนได้แก่บุคลิกลักษณะของครู การจัดสถานที่

ภายในโรงเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน เนื้อหาที่เรียน กิจกรรมการเรียน การใช้สื่ออุปกรณ์ การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของคุณ การดำเนินการสอนและวัดผล ประเมินผลการเรียน ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้นมี 3 รูปแบบคือ รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของคุณใจดี ซึ่งมีการสร้างเจตคติต่อครู โดยการมีเมตตา สุภาพ ใจเย็น ให้อิสระแก่นักเรียน รักนักเรียนเหมือนลูก การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถสรุปผลการเรียนเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยที่รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขจะมีการสร้างเจตคติที่ดีต่อครูก่อนทำการสอน โดยการเป็นกันเองกับนักเรียน ตลกขบขัน นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน ไม่เครียด ส่วนรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของคุณมีระเบียบก็จะมีการสร้างเจตคติที่ดีต่อครูก่อนทำการสอน โดยการเป็นคนตรงต่อเวลา แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พุดจาตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ใฝ่สูง มีเหตุผล การจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่ยึดขั้นตอนแต่จะจัดแบบง่าย ๆ ยึดหลักการยืดหยุ่นเนื้อหาให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน ส่วนรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของคุณอารมณ์ดี จะใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข หลายวิธีในลักษณะง่าย ๆ

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544 : 25) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเรียนรู้อย่างมีความสุข” สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้ พบว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดจากปัจจัยสำคัญได้แก่ การบริหารจัดการห้องเรียนของคุณ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การลงมือกระทำกิจกรรม นำการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย ดนตรี ศิลปะ เข้ามาผสมผสาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุข สมองจะมีการหลั่งสารเคมีเกี่ยวกับความสุข เช่น โดปามีน และสารเคมีที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และการเรียนรู้ เช่น อะเซทิล โคลีน จะมีผลต่ออารมณ์เกิดความสุขในการเรียนรู้

ธนิดา จุลวนิชย์พงษ์ (2547 : 96) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ทฤษฎีเกสตัลท์ต่อคุณค่าแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยาคม จังหวัดชลบุรี ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณค่าแห่งตนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีเกสตัลท์ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณค่าแห่งตน ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

เชษฐชาติ อารีมิตร (2547 : 131-136) ศึกษาตัวแปรทางการศึกษาระดับนักเรียน และระดับห้อง เรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,470 คน ครูประจำชั้นนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 จำนวน 49 คน ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 48 คน ในปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาด้วย การสุ่มแบบสัดส่วน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับแบบลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้นตรงโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป HLM ซึ่งมีรูปแบบการวิเคราะห์ 3 ระดับผลการวิจัยพบ ว่า 1) ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน

มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .141 - .235 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การมีนิสัยรักการทำงาน และการมีทักษะในการจัดการและทำงาน ตามลำดับ ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การมีเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .523 และ .524 ตัวแปรอิสระระดับนักเรียนที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และการมีนิสัยรักการทำงาน ส่วนการมีทักษะในการจัดการและทำงานส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การใช้เอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้การใช้เอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ยังส่งผลทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการมีทักษะในการจัดการและทำงาน ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญส่งผลในทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการมีนิสัยรักการทำงานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุจิตรา อมร (2547: 123-125) ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ของนักเรียนระดับชั้น ปวช. 2 ที่เป็นนักเรียนเก่งในวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่องานอาชีพโดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ รูปแบบการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ใบงาน ประกอบกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน แบบประเมินผลงานนักเรียน และแบบวัดคุณลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) ข้อมูลที่รวบรวมได้ วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนโดยใช้โดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนเก่งทุกคนมีค่าสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถพัฒนาคุณลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) ของนักเรียนระดับชั้น ปวช. 2 ที่เป็นนักเรียนเก่ง ในวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่องานอาชีพให้เพิ่มขึ้นได้จริง

สุขุมล อุดม (2548: บดคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ด้วยความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 2 และ 3 จำนวน 250 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคปลาย ปีการศึกษา 2547 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดการเรียนรู้มีความสุข จำนวน 48 ข้อ แยกเป็น 4 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบของ

การเรียนรู้มีความสุขด้านนักเรียน องค์ประกอบของการเรียนรู้มีความสุขด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน องค์ประกอบของการเรียนรู้มีความสุขด้านผู้สอน และองค์ประกอบของการเรียนรู้มีความสุขด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบด้านนักเรียนและด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($r = .396$ และ $r = .344$) แต่องค์ประกอบด้านผู้สอนและองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($r = .285$ และ $r = .236$)

แพรวพรรณ พิเศษ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี และระยอง จำนวน 840 คน โมเดลประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 5 ตัว ได้แก่ ลักษณะครู ลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม ลักษณะนักเรียน และการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้มีความสุข และแบบสอบถามการเรียนรู้มีความสุข ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการเรียนรู้มีความสุขได้ร้อยละ 87 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงกับการเรียนรู้มีความสุข ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ลักษณะครู ลักษณะนักเรียน ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม และลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครองตามลำดับ

ศรีวิไล เชาวน์ปรีชา (2550 : 78-80) ศึกษาพฤติกรรมความสุขของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานขำ) แขวงบางหว้าเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 4 ห้องเรียน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำการจับฉลากนักเรียนห้องที่สุ่มได้เพื่อจัดเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิตเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมความสุขของเด็กปฐมวัย กิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples ผลการศึกษาพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต มีพฤติกรรมความสุขโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิตมีพฤติกรรมความสุขด้านความสนุกสนานกับประสบการณ์แห่งความสุข ด้านเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความสุข และด้านเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับความสัมพันธ์ที่มีความสุข เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

นีออสกี (Neoske. 1995 : 4273-4274-A.) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ศึกษาด้วยการสอนที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนจำนวน 263 คน จากห้องเรียน 72 ห้องโดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 โดยพาไปศึกษานอกสถานที่ ปฏิบัติในสถานการณ์จริง ได้รับประสบการณ์จริงโดยตรง กลุ่มที่ 2 จากสถานการณ์จำลอง หลังจากเรียนแล้วได้ทดสอบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของเขตเมือง ผลการศึกษาพบว่าการพานักเรียนออกนอกสถานที่เป็นวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าวิธีอื่นและส่งเสริมความสุขของนักเรียน

เทสลอว์ (Teslow. 1996 : Abstract) ศึกษาในเรื่องการประเมินผลของอารมณ์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ ความรู้และความรู้สึกที่ตอบสนองต่อการเรียนและนโยบายการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน พบว่า เทคโนโลยีที่นำมาใช้จะมีผลโดยตรงต่อตัวของนักเรียนในด้านต่างๆ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติทางการเรียน ทำให้เกิดความสุขในการเรียน และสร้างปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน

ลูและชี (Lu; & Shi. 1997 : 181-187) ได้ทำวิจัยด้านแบบแผนแหล่งของความสุขโดยทำกับประชากรไต้หวัน ผลวิจัยพบว่า แบบแผนแห่งความสุขประกอบด้วย 9 ด้าน ดังนี้ 1) การได้รับการยอมรับนับถือ เช่น คำชมเชย การให้เกียรติ 2) การมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดี เช่น ครอบครัวอบอุ่น ลูกประสบความสำเร็จในชีวิต 3) ความพึงพอใจจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางวัตถุ หาเงินได้มากมีเงินเพียงพอในการใช้จ่ายใช้สอย 4) ความสำเร็จในการทำงาน เช่น มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ทำงานบรรลุเป้าหมาย 5) มีความสบายใจ รู้สึกผ่อนคลาย เช่น เข้าใจความหมายของชีวิตหรือเชื่อในโชคชะตามันเป็น เช่นนั้นเอง 6) มีความสุข จากการที่คนอื่นยอมเสียสละ เช่น ได้หยุดพักผ่อนในขณะที่คนอื่นทำงานหนัก 7) รู้สึกถึงการควบคุมตนเองและมีความประจักษ์ในตน เช่น บรรลุเป้าหมายในชีวิตหรือพยายามให้ดีที่สุดและได้รับความวิจารณ์ที่ตนปรารถนา 8) อารมณ์ทางบวก เบิกบานใจ ผ่อนคลาย ไม่มีอะไรทำให้โกรธ 9) สุขภาพ เช่น ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ

ฟีแลน (Phelan. 1999 : Abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและการจัดสภาพบรรยากาศในโรงเรียนกับความสุขของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์แกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยเป็นโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนทางศาสนา 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 1 โรงเรียน ผลพบว่า การรับรู้ด้านการยอมรับนับถือตนเองและการจัดสภาพบรรยากาศทางบวกในโรงเรียนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าภาวะผู้นำของครูที่มีลักษณะของครูที่ดูแลใจใส่ให้นักเรียนและมีลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้นักเรียนที่ความรักในการเรียนและมีความสุขในการเรียนเมื่อได้มาโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่โรงเรียน

โบเวอร์ และคามาดา (Bower; & Kamata. 2000 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักเรียนที่มีหลักสูตรออนไลน์ สถาบันอุดมศึกษาจะ

ปรับเปลี่ยนในการเพิ่มจำนวนของเทคโนโลยีออนไลน์ เพื่อนำเสนอหลักสูตรการศึกษาทางไกล เนื่องจากการใช้อย่างแพร่หลายของเทคโนโลยีออนไลน์สำหรับการส่งมอบเป็นหลักสูตรใหม่ ดังนั้น การวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพจึงมีจำกัด วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ เพื่อเรียนรู้ลักษณะส่วนบุคคลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักเรียนที่มีหลักสูตรออนไลน์นักวิจัยพบว่าระดับเกรดที่คาดหวังและการเข้าถึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดของความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการศึกษาออนไลน์ของพวกเขา

อาบอร์จ (Arbaugh. December; 2001 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมอาจารย์ผู้สอนมีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาและการเรียนรู้ในหลักสูตร Web – Based อย่างไร ในการศึกษาที่ตรวจสอบว่าพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนที่เรียกว่าความใกล้ชิด มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียนและความพึงพอใจใน Web - based หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต การศึกษาพบว่าพฤติกรรมการใกล้ชิดของครู การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเชิงบวกในการเรียนรู้ และความพึงพอใจของนักเรียนโดยที่ปัจจัยอื่น ๆ เช่นทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อระยะเวลาของหลักสูตรและประสบการณ์การสอนด้วยหลักสูตร Web - based เป็นตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าทั้งลักษณะโครงสร้างของหลักสูตร MBA และพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอนทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนหลักสูตร Web – based และประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

โกลดริง (Goldring. 2002 : Online) ศึกษาพลังของวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการทำงานที่มุ่งการเปลี่ยนแปลงทางบวก กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลวิจัยพบว่า พลังของวัฒนธรรมโรงเรียนช่วยให้ทุกคนรวมตัวเป็นกลุ่ม ทำให้ทุกคนยอมรับนับถือตนเองและความเชื่อ วัฒนธรรมที่มองไม่เห็นสร้างความสัมพันธ์แก่บุคลากรในโรงเรียนมากกว่าวัฒนธรรมที่มองเห็น วัฒนธรรมโรงเรียนช่วยทำให้เกิดความเชื่อมโยงของบุคลากรเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานและยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ฮาร์ทฟิลด์ (Hartsfield. 2003 : Online) ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อคุณภาพอารมณ์และประสิทธิผลของตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 124 คนรวบรวมด้วยแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการถดถอยพหุคูณ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบผู้นำสมัยใหม่ มีการนำมาใช้ในวงการบริหารอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน รวมถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำนายคะแนนของคุณภาพอารมณ์ ความมุ่งมั่นและจิตวิญญาณ และประสิทธิผลของตนเอง โดยเฉพาะค่าคะแนนของคุณภาพอารมณ์มีค่าสูงกว่าตัวแปรอื่นๆ

มหาวิทยาลัยมิชิแกน (Michican .2004 : Online) สสำรวจความสุขมวลรวม ใน 82 ประเทศทั่วโลกเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี โดยดูความสุข และความพึงพอใจในชีวิต พบว่า คนฟิลิปปินส์มีความสุขมากที่สุดในเอเชีย มากกว่าคนในประเทศที่ร่ำรวย เช่น ญี่ปุ่น ไต้หวัน และมากกว่า

ประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ โดยพบข้อสังเกตที่สำคัญในคนฟิลิปปินส์คือ มีความยืดหยุ่นสูง และพึ่งพาตนเอง พึ่งพาครอบครัวมากกว่าคนภายนอก

โพรลิติส (Politis. 2004 : Online) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของ แบลส เน้นรูปแบบที่เป็นตัวกระตุ้นหรืออุปสรรค เปรียบระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ข้อค้นพบคือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวกระตุ้นเหมือนกัน ในด้านสภาพบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ ที่สำคัญภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความเข้มแข็งมาก ด้านการส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณภาพอารมณ์ทางบวกและทำให้บุคลากรมีความสุข สร้างวัฒนธรรมองค์กร และนวัตกรรมแนวใหม่

ยูชเชอร์ (Ussher. 2004: Abstract) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกของความพึงพอใจของนักศึกษาในหลักสูตรการศึกษาครุออนไลน์ตั้งแต่ปี 1997 มหาวิทยาลัยไวคาโตะได้ส่งมอบการเรียนการสอนออนไลน์สามปีการศึกษาระดับปริญญา เพื่อตอบสนองความต้องการสำหรับครูประถมศึกษาในชนบท การศึกษาเชิงคุณภาพของนักศึกษา 29 คน เกี่ยวข้องกับการสำรวจและการสัมภาษณ์เริ่มต้นติดตามกับการสนทนาออนไลน์ที่มุ่งเน้นไปที่วิธีการเรียนเหล่านี้รับรู้ประสบการณ์การเรียนรู้ นักเรียนจะถูกสำรวจเกี่ยวกับความสำคัญของการสนับสนุนที่ได้รับจากแหล่งต่างๆ ลักษณะของการตอบรับที่ให้ไว้ และประสิทธิผลของการปฏิสัมพันธ์ในการรองรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบการเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งระหว่างนักเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ ผู้สอนและ ความพึงพอใจของตัวเอง เห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวได้รับการพัฒนาโดยการสนับสนุนและจริงจัง มีความเห็นสอดคล้องกันแบบเฉพาะเจาะจงและปกติ การโต้ตอบที่มีความหมาย ขณะที่นักเรียนคาดหวังว่าอาจารย์ผู้สอนจะเน้นการปฏิบัติที่ดี

เจสสิกา (Jessica. 2005: Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ออนไลน์แบบยืดหยุ่นในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้ระบุคุณลักษณะความพึงพอใจของนักเรียน 2 ประการคือ 1) การรับรู้ทางบวกของเทคโนโลยีในรูปของความง่ายในการเข้าถึง และการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ออนไลน์แบบยืดหยุ่น 2) รูปแบบการเรียนรู้อิสระและความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนปี 1 ของหลักสูตรการจัดการเบื้องต้น ซึ่งแบ่งเป็นการสำรวจตอนเริ่มหลักสูตร จำนวน 248 คน สำรวจเมื่อจบหลักสูตร จำนวน 256 คน ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลจากสื่อการสอนและเทคโนโลยี และวิธีการเรียนรู้อิสระมีผลต่อความพึงพอใจของนักเรียน

มาเจลโลจา และ ไฮวอนเนน (Mangeloja; & Hirvonen. 2006 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของนักเรียน พบว่า ปัจจัยอิทธิพลหลักที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของนักเรียนคือ ความสัมพันธ์ทางสังคม ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เป้าหมายของแต่ละบุคคลและกิจกรรมนอกหลักสูตร

ท็อพฮอฟ (Tophoff. 2007 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง หลักปฏิบัติทางจริยธรรมในองค์กรกาชุกใหม่ พบว่า ธรรมาภิบาลของบริษัทมีการกำหนดอย่างชัดเจนในแนวทางปฏิบัติของซาร์เฮ็อกเกลีย์ ซึ่งได้กลายเป็นกฎหมายของสมาพันธ์รัฐในปี ค.ศ. 2000 โดยรวมถึงแนวทางปฏิบัติทางจริยธรรม ที่

กำหนดพฤติกรรมของลูกจ้างและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและผู้ถือหุ้น ขณะที่แนวปฏิบัติเหล่านี้เป็นเรื่องภายนอกต่อบุคคล การศึกษาครั้งนี้ได้อภิปรายการเกิดขึ้นของสัญญาณ เตือนภายในเพื่อการบริหารจัดการที่ถูกต้อง ในความรู้สึกของชาวพุทธแนวปฏิบัติทางจริยธรรมไม่เพียงแต่เป็นแนวทางที่เข้าถึงจิตใจเท่านั้น แต่ได้ขยายเข้าไปสู่โลกภายนอก ภายในที่ขณะนี้แนวปฏิบัตินี้เป็นการเสนอการสอนเชิงจริยธรรมของนักปรัชญาหมิงชาวจีน หวัง ยางหมิง (Wang Yangming, 1472-1529) แต่กระนั้นท่านหวังได้รับการยอมรับว่าเป็นนักปรัชญาแนวทางคำสอนขงจื้อสมัยใหม่ ในบทความท่านหวังเป็นนักคิดเชิงสัมมนาภายในวิธีการคำสอนของหวังในรูปแบบพุทธศาสนิกชนเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ถูกนำเสนอเพื่อการเข้าถึงความรู้ภายในตัวบุคคลซึ่งแสดงให้เห็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

ควีน และดักเวอร์ท (Quinn; & Ducworth, 2007 : Online) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน : หลักฐานสำหรับการก่อให้เกิดซึ่งกันและกัน มีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างจิตที่ดีและความสำเร็จทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนเกรด 5 ถูกทำการทดสอบการวัดสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และทดสอบไหวพริบ 1 ปีต่อมา ได้จัดกระบวนการเดิมซ้ำอีกครั้งแต่ไม่ได้ทำบททดสอบไหวพริบ ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี หรือมีความสุขทางจิตจะได้เกรดสูงกว่าผู้ที่มีความสุขทางจิตต่ำ มากไปกว่านั้น นักเรียนที่ได้เกรดสูงมีแนวโน้มว่ามีประสบการณ์ความเป็นอยู่ที่ดีของจิตสูง มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี ผลการวิจัยแนะนำเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอยู่ที่ดี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

คามโซวา และ ซานีโอ (Khramtsova; & Saarnio, 2007 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสุข ความพึงพอใจในชีวิตและภาวะซึมเศร้าในนักศึกษาวิทยาลัย: สัมพันธ์กับพฤติกรรมและทัศนคติของนักศึกษา วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย เพื่อตรวจสอบว่าความสุข และความพึงพอใจในชีวิตของนักศึกษานับสนุนต่อพฤติกรรมและทัศนคติของนักศึกษาอย่างไร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาชั้นจิตวิทยาจำนวน 104 คน ทำการตอบแบบสอบถามเพื่อวัดความเป็นอยู่ที่ดีของสภาพจิตใจ (เช่น ความสุข และความพึงพอใจในชีวิต) ภาวะซึมเศร้า หมดหวัง และพฤติกรรมและทัศนคติของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะซึมเศร้า หมดหวัง และความเป็นอยู่ที่ดีของสภาพจิตใจ มีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับแรงจูงใจภายใน ความพึงพอใจในชีวิตและภาวะซึมเศร้า/หมดหวังเกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยของตนเอง ความสุข และความพึงพอใจในชีวิตทางบวกสัมพันธ์กับการยอมรับนับถือตนเองของนักศึกษา รวมทั้งสามารถทำนายพฤติกรรมและทัศนคติของนักศึกษาและมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษา ตลอดจนภาวะซึมเศร้า/หมดหวัง

เมนเดส และคนอื่นๆ (Mendes; Julio; & Others, 2007 : Online) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีของนักศึกษาที่ University of Algarve โปรตุเกส ความสำคัญในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ คือการพัฒนาของยุคโลกาภิวัตน์ มาตรฐาน และความไม่แน่นอนของอนาคต ซึ่งทุกวันนี้นักศึกษากำลังเผชิญกับปัญหาเหล่านี้ โดยที่มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรที่ต้องเกี่ยวข้องกับนักศึกษาจำนวนมาก และเป็นสถานที่ที่สำคัญในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตของนักศึกษา ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงต้องระบุปัญหาและรู้วัตถุประสงค์อย่างชัดเจน รวมทั้งความต้องการ ความปรารถนา

และความคาดหวัง เพื่อช่วยให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จหรือเกิดความสุข ผลการวิจัยที่สำคัญมากข้อหนึ่ง เปิดเผยว่า ความเป็นอยู่ที่ดีเป็นส่วนหนึ่งความสุขมวลรวมนักศึกษาส่วนใหญ่พิจารณาว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีความสุข ถึงแม้ว่าจำนวนน้อยที่เชื่อว่าความสุขมวลรวมรวมยากที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่งความสุขจะแตกต่างกันระหว่างเพศชายและหญิง

กาเรียน และโอมอน (Gallien; & Oomen. 2008 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การตอบรับส่วนบุคคลกับการตอบรับโดยรวม ในหลักสูตรออนไลน์ : รูปแบบของคำติชมส่งผลต่อความพึงพอใจ ประสิทธิภาพการทำงาน และการรับรู้ความสัมพันธ์ของนักเรียนหรือไม่ วัตถุประสงค์ของการศึกษาเปรียบเทียบครั้งนี้เพื่อตรวจสอบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความพึงพอใจของนักเรียน ประสิทธิภาพการทำงานและการรับรู้ความสัมพันธ์เมื่อครูผู้สอนใช้รูปแบบของคำติชมส่วนบุคคลกับคำติชมโดยรวม นอกจากนี้การศึกษานี้ตรวจสอบตัวแปรอื่น ๆ สองตัวแปร คือ ระยะเวลาที่ต้องส่งมอบรูปแบบการตอบรับและประสบการณ์ของนักเรียนก่อนการเรียนรู้ออนไลน์ เก็บข้อมูลโดยใช้การสำรวจและการประเมินหลักสูตรออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่าครูที่สร้างบรรยากาศทางบวกด้วยคำชมส่วนตัวทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจและมีความสุขมากกว่าคำชมส่วนรวม

ลินาและมัลโกซาตา (Lina; & Malgozata. 2008 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอะไรที่ทำให้คนในลัตเวียและลิทัวเนียมีความสุขมวลรวม วัตถุประสงค์ในการศึกษานี้เพื่อค้นหาปัจจัยที่ทำให้ประชากรมีความสุขมวลรวม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมใน Latvia คือ เพศ สถานภาพการสมรส สถานะการจ้างงาน รายได้ครอบครัว และความไว้วางใจทางการเมือง ใน Lithuania แสดงให้เห็นถึง ความไว้วางใจทางสังคม ความไว้วางใจทางการเมือง และดัชนีการดูแล เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสุขมวลรวม ในขณะที่ปัจจัยอายุ ดัชนีการดูแล และความไว้วางใจทางการเมือง เป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อความสุขมวลรวม ส่วนปัจจัยด้านการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรไม่มีผลต่อความสุขมวลรวมของคน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึง ประชาชนที่แต่งงานแล้วมีความสุขมวลรวมน้อยกว่าคนโสด

ริชแมนและคนอื่นๆ (Richman. 2008 : 212-215) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักศึกษาศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งได้นำเสนอและสำรวจปัจจัยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจของนักศึกษาศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ในปากีสถาน แบบสอบถามจะขึ้นอยู่กับความคาดหวังของนักเรียนจากสถาบัน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมแบบสุ่มจาก 225 คน วิเคราะห์โดยใช้ซอฟต์แวร์ MINITAB 14 เทคนิคการชักชึกษ์ชึกษ์มาของระบบการวัดการวิเคราะห์แผนภาพความสัมพันธ์ พบว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด สามารถแนะนำภาวะผู้นำทางการศึกษาในการมุ่งเน้นทรัพยากรของครูเพื่อความพึงพอใจที่ดีที่สุดของนักเรียน

บาลานติโน (Ballenato. 2009 : Online) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวเคราะห์ ประสิทธิภาพความสุขและประสิทธิภาพทางวิชาการของนักศึกษาอุดมศึกษา ซึ่งการศึกษาวิจัยทำที่ the Universidad Carlos III de Madrid (UC3M) ได้ทำการวิเคราะห์ความสุขของนักศึกษา อุดมศึกษา และอิทธิพลความเป็นอยู่ทางอารมณ์ที่เป็นไปได้ และระดับความรู้ของตนเองทางด้าน

วิชาการ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจำนวน มากกว่า 100 คน โดยใช้แบบสอบถามและจากการสังเกตเป็นเวลา 12 ปี นักศึกษาที่ระบุว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความสุขมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อค่าปัจจัยข้อมูลส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ทางอารมณ์ที่ดี เช่น ความเมตตา ความมั่นคง ความสุข ความกล้าหาญ ความเชื่อถือ ความปลอดภัย ความเป็นธรรมชาติ ความยืดหยุ่น และ การผ่อนคลาย งานวิจัยได้รับการดำเนินการบนรากฐานของการเปรียบเทียบการประเมินค่าตนเอง โดยนักเรียนตอบแบบสอบถามตามบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นตัวบ่งชี้ของระดับความรู้ของตนเอง ผลงานวิจัยพบว่า นักศึกษามีความสุขเพราะภาพลักษณ์ของตนเองโดยเกิดการยอมรับตนเอง และความคล้ายของข้อมูลส่วนบุคคลกับข้อมูลสมมุติที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ทางอารมณ์ที่ดี

ยูเจนีโอ (Eugenio; & Others. 2010 : Online) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสุขและผลผลิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยลดลงเนื่องจากผู้ปกครองที่เพ่งหย่าร้างกันหรือไม่ เราอาศัยอยู่ในยุคที่มีการหย่าร้างสูง ขณะนี้เป็นเรื่องปกติที่มหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาที่เพ่งสัมผัสการหย่าร้างของพ่อแม่ มาเร็ว ๆ นี้ ซึ่งพ่อแม่ก็มีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อบุตรหลานของตน แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มี การวิจัยอย่างเป็นทางการในเรื่องที่สำคัญของการหย่าร้างที่มีผลต่อนักศึกษามหาวิทยาลัย การวิจัยทำการวัดผลความสุขของนักศึกษาในชีวิตก่อนที่จะสืบสวนภูมิหลังของครอบครัว นอกจากนี้การศึกษาวิจัยยังประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการศึกษา ผลของงานวิจัยให้ความน่าสนใจทางวิทยาศาสตร์และผลประโยชน์สำคัญต่อผู้ปกครอง การศึกษาคั้งนี้ไม่พบหลักฐานว่านักศึกษา ประสบความทุกข์หลังการหย่าร้างของผู้ปกครอง

มาตินและคนอื่น ๆ (Martin; & Others. 2010 : Online) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในชีวิตและการรับรู้ของความสุขมวลรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับความสุขมวลรวม 3 ข้อ คือ ความพอใจในสุขภาพ ความผูกพันในการดำเนินชีวิต และความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า ชนิดของความสุขมวลรวมที่ถูกใช้มากที่สุด คือ ความผูกพันในการดำเนินชีวิต และความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำยที่สุดคือ ความพอใจในสุขภาพ ผลวิจัยยังพบว่า ความผูกพันในการดำเนินชีวิต มีความสอดคล้องมากที่สุดกับความสุขมวลรวม ผลที่พบนี้มุ่งถึงความแตกต่างระหว่างแนวคิดของความสุขมวลรวมและความพึงพอใจในชีวิต และนำไปสู่ความตั้งใจในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาระดับความสุขมวลรวม

สถาบันวิจัยเลกาตัม (Legatum Institute. 2010 : Online) ได้มีการเปิดเผยผลการสำรวจเกี่ยวกับความสุขมวลรวมของประชากรในแต่ละประเทศ ในปี 2010 ที่ผ่านมา ผลวิจัยพบว่า ประชากรชาวนอร์เวย์ เป็นประเทศที่มีความสุขที่สุดในโลก ขณะที่ประเทศไทย รั้งอันดับ 52 และเป็นลำดับที่ 10 ของทวีป แม้จะมีความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคลน้อยมาก รั้งอันดับ 106 จาก 110 ประเทศ โดย 10 อันดับแรกของประเทศที่มีประชากรมีความสุขมากที่สุดของโลก คือ นอร์เวย์ ขยับขึ้นจากอันดับ 5 เมื่อปีก่อน ในขณะที่แชมป์เก่า ฟินแลนด์ หล่นรั้งอันดับ 3 ส่วนในลำดับรองลงมาตามลำดับ มีดังนี้ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สวีเดน แคนาดา สวิตเซอร์แลนด์

เนเธอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา ขณะที่ประเทศไทยเป็นรอง สิงคโปร์ และ มาเลเซีย ซึ่งคนไทย มีความสุขมากที่สุดจากความพร้อมของประเทศในด้านทุนทางสังคม และด้านเศรษฐกิจอยู่อันดับที่ 20 และ 23 ของโลก แต่มีดัชนีความสุขต่ำมาก ในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล รั้งอันดับ 106 เนื่องจากมี ปัญหาทางการเมืองนั่นเอง สำหรับประเทศที่มีความสุขน้อยที่สุดของโลก คือ ซิมบับเว รองลงมา คือ ปากีสถาน สาธารณรัฐแอฟริกากลาง เอธิโอเปีย ไนจีเรีย เยเมน เคนยา โมซัมบิก แคเมอรูน และแซมเบีย ตามลำดับ

เทนเนย์ (Tenney. 2011 : 73-101) วิจัยปัจจัยที่มีผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนใน โรงเรียนท้องถิ่น โดยศึกษาปัจจัย เพศ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อโรงเรียน ใช้การวิจัยแบบผสม ทั้งแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ผลวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ไม่มีความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพ และเจตคติต่อโรงเรียน กับความสุขมวลรวมของนักเรียนในโรงเรียน ผลจากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นการ เรียนที่สูงขึ้นจะมีแนวโน้มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนต่ำลง

ลัทฟีและคนอื่นๆ (Lütfi; & Others 2011 : Online) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวล รวมและความพึงพอใจของนักศึกษาในการศึกษาการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาที่เรียน แผนการเรียนการท่องเที่ยวจำนวน 1734 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสุขและความพึงพอใจของนักศึกษาในการเรียนแผนการเรียนการท่องเที่ยว ได้แก่ ความพึงพอใจต่องานที่ได้รับมอบหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ตรง หลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น ส่วนปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมและความพึงพอใจของนักศึกษา ได้แก่ภาวะผู้นำของครู

คลอนิ่งเกอร์ และ โซฮา (Cloninger.; & Zohar. 2011 : 24-32) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพและการรับรู้ของสุขภาพและความสุขมวลรวม ซึ่งสุขภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของ สภาวะของร่างกายจิตใจ และกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้แทนอาสาสมัครของพื้นที่ชารอนของอิสราเอล จำนวน 1,102 คน ตอบแบบสอบถามมาตรฐานวัดและลบทางความรู้สึก มาตราความพึงพอใจในชีวิต และการประเมินสุขภาพโดยตอบแบบสอบถามอัตนัยเกี่ยวกับสุขภาพทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพด้านความร่วมมือมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสนับสนุนการรับรู้ทางสังคม การยอมรับ นับถือตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอารมณ์ทางบวกและความเป็นอยู่ที่ดี และลักษณะด้าน อารมณ์ สังคมและทางกายภาพมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสุขภาพและความสุขมวลรวม

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงพหุระดับสามารถจำแนกเป็นปัจจัยระดับ นักเรียนได้แก่ การยอมรับนับถือตนเอง มนุษยสัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรม การ เรียนรู้ ระดับของห้องเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการห้องเรียนและเจตคติต่อวิชาชีพครู และปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ ภาพลักษณ์ของโรงเรียนและสวัสดิการโรงเรียน ทั้งสามระดับมีผลต่อ ความสุขมวลรวมของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครประกอบด้วยวิธีการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 13,375 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 101 คน ครู จำนวน 387 คน และนักเรียนจำนวน 12,887 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 101 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัยเชิงพหุระดับ ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ตั้งแต่ 3 ห้องเรียนขึ้นไปมาศึกษาได้โรงเรียนทั้งสิ้น 30 โรงเรียน หลังจากนั้นทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างนักเรียน เลือกนักเรียนห้องเรียนละ 30 คน โดยโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมี 3 ห้องเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 30 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 2,700 คน

กลุ่มตัวอย่างครู เลือกกลุ่มตัวอย่างครู ห้องเรียนละหนึ่งคน จากห้องเรียน 3 ห้องเรียน ในแต่ละโรงเรียน รวม 30 โรงเรียน รวมครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง 90 คน

กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน จำนวนโรงเรียน 30 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน 30 คน

หลังจากนั้นนำไปสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ กลุ่มเขตการศึกษาเป็นชั้น (strata) และทำการสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มเลือกโรงเรียนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มเขตการศึกษา ดังตาราง 2

ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มเขตการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กลุ่ม เขตการศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	โรงเรียน	ครู	นักเรียน	โรงเรียน	ครู	นักเรียน
กรุงเทพกลาง	4	15	605	1	3	90
กรุงเทพใต้	12	35	1,251	3	9	210
กรุงเทพเหนือ	18	60	2,421	6	18	540
กรุงเทพ	30			9	27	810
ตะวันออก		135	4,108			
กรุงเทพมหานครเหนือ	11	35	1,211	3	9	270
กรุงเทพมหานครใต้	26	107	3,291	8	24	720
รวม	101	387	12,887	30	90	2,700

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ สำหรับผู้บริหาร โรงเรียน ครู และนักเรียน ตามลำดับ โดยแต่ละฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยดำเนินการขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระทั้ง 3 ระดับ และตัวแปรตาม คือ ความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะตามแนวคิดและทฤษฎี

4. สร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะที่เขียนไว้

5. นำแบบสอบถามทั้ง 3 ที่ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการวัด ด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องด้วยค่า IOC (Item-Objective Congruence Index)

ซึ่งได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ ใช้สำหรับสอบถามนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน สำหรับแบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 122 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60 – 1.00 แบบสอบถามสำหรับครูจำนวน 61 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60 – 1.00 และแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารจำนวน 63 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 – 1.00

6. นำแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับไปทดลองใช้ (Try Out) โดยแต่ละฉบับทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวนฉบับละ 30 คน ชุดผู้บริหารโรงเรียนทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ชุดครูทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู และชุดนักเรียนทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน

7. หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) โดยมีค่าความเชื่อมั่น แต่ละฉบับ ดังนี้

แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 122 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.968 แบบสอบถามสำหรับครู จำนวน 61 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.971 และแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 63 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.968

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมแจกแบบสอบถามและนัดวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้คำแนะนำกับนักเรียนในการตอบแบบสอบถามให้ชัดเจน โดยใช้เวลาในการแนะนำ 10 นาที ต่อจากนั้นให้นักเรียนทำแบบสอบถามโดยใช้เวลา 40-50 นาที รวมเวลาทั้งหมด 60 นาที และผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามจากนักเรียนด้วยตนเอง (ดูจากตารางการเก็บแบบสอบถามจากภาคผนวก ข) หลังจากนั้นผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากครูและผู้บริหารโรงเรียนจนครบถ้วน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนแต่ละชุดคิดเป็นร้อยละร้อย

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และบันทึกผล
เพิ่มข้อมูล แล้วนำเพิ่มข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
2. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธี หา
ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
3. แบบสอบถามตอนที่ 2 การตรวจวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ปัจจัย
พหุระดับที่ส่งผลต่อความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัด
กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งมีความหมาย ดังต่อไปนี้

- 1 หมายถึง น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง น้อย
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 4 หมายถึง มาก
- 5 หมายถึง มากที่สุด

การแปลความหมายของค่าระดับ กำหนดช่วงคะแนนและความหมายของแต่ละ
ช่วง ตามเกณฑ์วิเคราะห์ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัด
กรุงเทพมหานคร ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ มากที่สุด

การแปลความหมายของค่าระดับ กำหนดช่วงคะแนนและความหมายของแต่ละช่วง
ตามเกณฑ์วิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับของระดับนักเรียนและระดับห้องเรียน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า ระดับพฤติกรรมของนักเรียน/ครู อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า ระดับพฤติกรรมของนักเรียน/ครู อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า ระดับพฤติกรรมของนักเรียน/ครู อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า ระดับพฤติกรรมของนักเรียน/ครู อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า ระดับพฤติกรรมของนักเรียน/ครู อยู่ในระดับ มากที่สุด

การแปลความหมายของค่าระดับ กำหนดช่วงคะแนนและความหมายของแต่ละช่วง ตามเกณฑ์วิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมของระดับโรงเรียน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียน อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียน อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.2 วิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่สัมพันธ์กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.3 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป HLM (Hierarchical Linear Model)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่และร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนี

ความสอดคล้อง IOC (Item-Objective Congruence Index)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค

3. สถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมุติฐาน

3.1 วิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่สัมพันธ์กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.2 วิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป HLM (Hierarchical Linear Model)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแบ่งเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนมัธยมศึกษาชั้น
ปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสุขมวลรวมของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับ
โรงเรียนกับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อ
ความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนด
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ค่าสถิติ

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ
a	แทน	ค่าคงที่
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของอิทธิพลคงที่ (Fixed effect)
SE	แทน	Standard Error
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปร

ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน

RESP	แทน	การยอมรับนับถือตนเอง
RELA	แทน	มนุษยสัมพันธ์
ATTI	แทน	เจตคติต่อการเรียน

BEHA แทน พฤติกรรมการเรียนรู้

ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน

LEAD แทน ภาวะผู้นำ

MANA แทน การบริหารจัดการห้องเรียน

ATTT แทน เจตคติต่อวิชาชีวศุภครู

ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน

IDEN แทน ภาพลักษณ์ของโรงเรียน

REWA แทน สวัสดิการโรงเรียน

ตัวแปรตาม

Y แทน ความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

$\bar{Y}_{class}$ แทน ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลความสุขมวลรวมของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร ระดับห้องเรียน

$\bar{Y}_{school}$ แทน ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลความสุขมวลรวมของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร ระดับโรงเรียน

b_{RELAY} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ที่มี
ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

$b_{ATTI/Y}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนที่มี
ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

$b_{BEHA/Y}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มี
ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครปรากฏดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน		
1 เพศ		
1.1 ชาย	12	40.00
1.2 หญิง	18	60.00
รวม	30	100.00
2 ระดับการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	5	16.70
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	25	83.30
รวม	30	100.00
ครู		
1 เพศ		
1.1 ชาย	31	34.40
1.2 หญิง	59	65.60
รวม	90	100.00
2 ระดับการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	52	57.80
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	38	42.20
รวม	90	100.00
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2		
1 เพศ		
1.1 ชาย	1,293	47.90
1.2 หญิง	1,407	52.10
รวม	2,700	100.00

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.00 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.00 ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.30 และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16.70 ส่วนครูนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.60 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 34.40 ครูส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 57.80 และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42.20 ส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 นั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 52.10 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.90

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปรากฏในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี	3.75	.24	มาก
สิ่งแวดล้อม	3.73	.67	มาก
วัฒนธรรม	3.92	.69	มาก
สุขภาพ	3.18	.77	ปานกลาง
รวม	3.64	.55	มาก

ตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .55) และเมื่อพิจารณารายด้านของความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, SD = .24 $\bar{X} = 3.73$, SD = .67 และ $\bar{X} = 3.92$, SD = .69 ตามลำดับ) ยกเว้นด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$ และ S.D. = .77)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนกับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนกับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนกับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	ระดับนักเรียน				ระดับห้องเรียน			ระดับโรงเรียน		ความพึงพอใจรวม (Y)
	RESP	RELA	ATTI	BEHA	LEAD	MANA	ATTT	IDEN	REWA	
RESP	1.000	.632**	.406**	.560**	-.009	.057	-.006	.123	.180	.471**
RELA		1.000	.457**	.686**	-.145	-.080	-.098	-.153	-.100	.670**
ATTI			1.000	.596**	-.136	-.132	-.124	.200	.295	.431**
BEHA				1.000	-.086	-.044	-.102	.090	.163	.522**
LEAD					1.000	.863**	.783**	.000	.203	-.073
MANA						1.000	.783**	-.216	.009	-.083
ATTT							1.000	-.204	-.093	-.011
IDEN								1.000	.847**	-.051
REWA									1.000	-.084
$\bar{X}$	3.89	3.98	3.64	3.92	4.18	4.13	4.44	4.38	4.20	3.64
SD	.49	.56	.55	.57	.48	.45	.40	.39	.54	.55

*P < .05 : มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**P < .01 : มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยระดับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยการยอมรับนับถือตนเอง (RESP) มนุษยสัมพันธ์ (RELA) เจตคติต่อการเรียน (ATTI) และพฤติกรรมการเรียนรู้ (BEHA) กับ ความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ใน

โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .471 .670 .431 และ .522 ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยระดับห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วย ภาวะผู้นำ (LEAD) การบริหารจัดการชั้นเรียน (MANA) และเจตคติต่อวิชาชีพครู (ATTT) ไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยระดับโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ภาพลักษณ์ของโรงเรียน (IDEN) และสวัสดิการโรงเรียน (REWA) ทุกตัวล้วนไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน กับ ความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวก กับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสูงสุด คือ ตัวแปร มนุษย์สัมพันธ์ (RELA) รองลงมาคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ (BEHA) การยอมรับนับถือตนเอง (RESP) และ เจตคติต่อการเรียน (ATTI) ตามลำดับ

นอกจากนี้แล้ว จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีการยอมรับนับถือตนเองในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .49) มีมนุษย์สัมพันธ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .56) มีเจตคติต่อการเรียนในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .55) และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .57)

ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีภาวะผู้นำในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .48) มีการบริหารจัดการชั้นเรียนในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .45) และมีเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .40)

ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .39) และมีการจัดสวัสดิการโรงเรียนในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .54)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน

ตอนที่ 4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับโรงเรียน

ตอนที่ 4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ขั้นนี้เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยระดับที่ 1 (Level 1) ในขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย ด้วยการนำตัวแปรอิสระระดับนักเรียนมาอธิบายตัวแปรตามในสมการถดถอย และตรวจสอบความแปรปรวนของตัวแปรตามแต่ละตัวว่านำไปวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับครูต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ปัจจัย ระดับ นักเรียน	ความสุขมวลรวม ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2	การส่งผล			
		SE	t	b	P-value
RESP	Y	0.021	0.963	.019	.336
RELA		0.023	23.490	.532*	.000
ATTI		0.017	4.708	.082*	.000
BEHA		0.023	5.606	.128*	.000
a		0.025	149.395	3.738*	.000

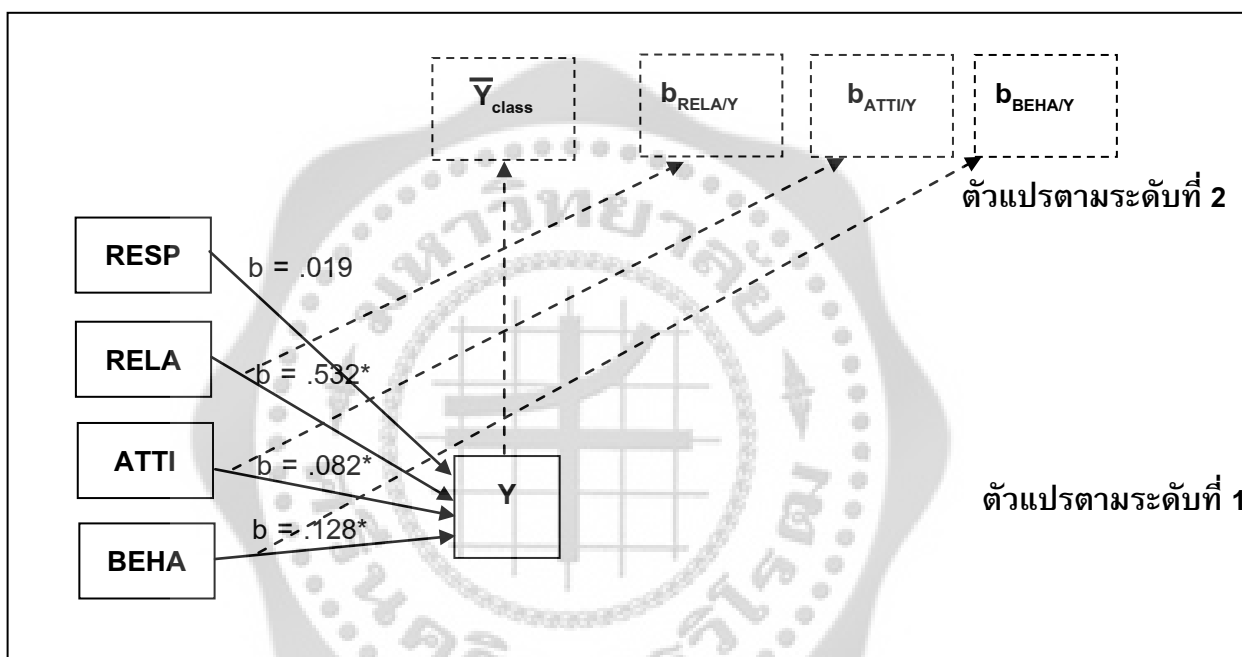
* P < .05

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาการส่งผล (Fixed Effect) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ (RELA) มีค่าเท่ากับ .532 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียน (ATTI) มีค่าเท่ากับ .082 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ (BEHA) มีค่าเท่ากับ .128 และค่าคงที่ (a) ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.738 ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการยอมรับนับถือตนเอง (RESP) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ มนุษย์สัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เนื่องจากมนุษย์สัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จึงสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{RELA}) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

($b_{ATTI/Y}$) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ($b_{BEHA/Y}$) นำไปใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนต่อไป

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สามารถสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครมีลักษณะดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 โมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

เมื่อ	Y	แทน	ตัวแปรตามระดับที่ 1 หมายถึง ความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร
	$\bar{Y}_{class}$	แทน	ตัวแปรตามระดับที่ 2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน
	$b_{RELA/Y}$	แทน	ตัวแปรตามระดับที่ 2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน

b_{ATTIV}	แทน	สังกัดกรุงเทพมหานคร ตัวแปรตามระดับที่ 2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุ่มวล รวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ใน โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร
b_{BEHAV}	แทน	ตัวแปรตามระดับที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุ่มวลรวม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน การวิเคราะห์ขั้นนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยระดับที่ 2 (Level 2) ในขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลไฮโปเทธิคอล (Hypothetical) เพื่อค้นหาตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้วยการนำตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน มาอธิบายตัวแปรตามในสมการถดถอย และตรวจสอบความแปรปรวนของตัวแปรตามแต่ละตัวว่า สามารถนำไปวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนได้ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน ($\bar{Y}_{class}$) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{RELAY}) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{ATTIV}) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{BEHAV}) ปรากฏดังตาราง 7 8 9 และ 10

4.2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน ($\bar{Y}_{class}$)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียนปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน

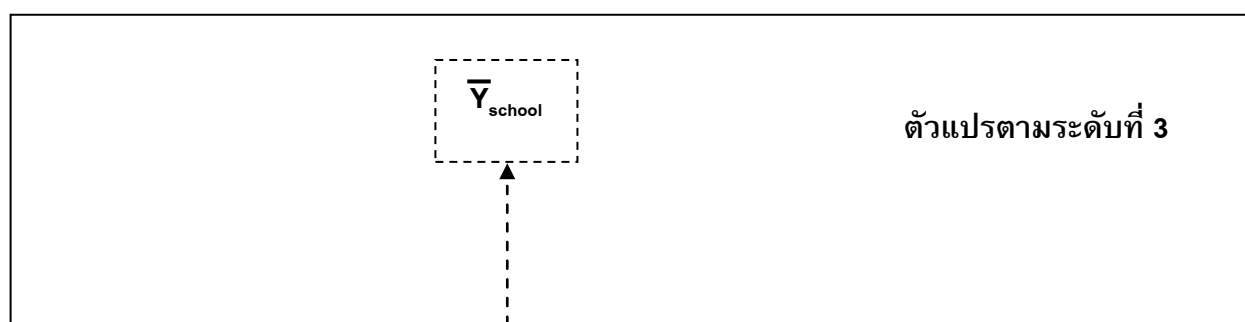
ปัจจัยระดับห้องเรียน	ค่าเฉลี่ยความ สุขมวลรวมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ระดับห้องเรียน	การส่งผล			
		SE	t	b	P-value
LEAD	$\bar{Y}_{class}$	0.088	0.969	.084	.336
MANA		0.087	-0.668	-.058	.506
ATTT		0.088	0.553	.048	.581
a		0.024	154.510	3.739*	.000

*P < .05

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาการส่งผล พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำ (LEAD) มีค่าเท่ากับ .084 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการบริหารจัดการชั้นเรียน (MANA) มีค่าเท่ากับ -.058 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของเจตคติต่อวิชาชีพครู (ATTT) มีค่าเท่ากับ .048 ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.739

จากผลการวิเคราะห์ในระดับห้องเรียนปรากฏว่าไม่มีตัวแปรอิสระตัวใด ส่งผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครู ไม่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน จึงไม่สามารถนำไปใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนได้ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน ($\bar{Y}_{class}$) ตามตาราง 7 สามารถสร้างโมเดลพหุระดับปัจจัยระดับห้องเรียนได้ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 โมเดลหุระดับของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน

เมื่อ

แทน

ตัวแปรตามระดับระดับที่ 3 หมายถึงค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับโรงเรียน

4.2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{RELAY}) ปรากฏดังในตาราง 8

ตาราง 8 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

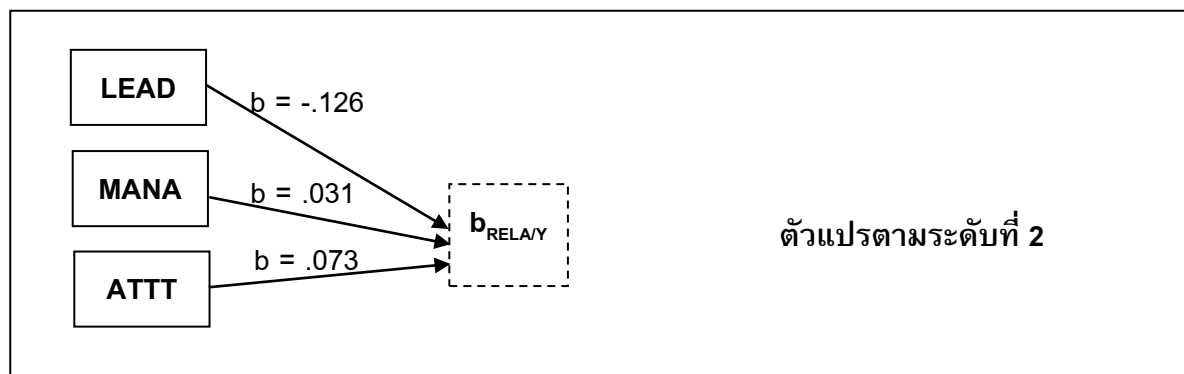
ปัจจัยระดับ ห้องเรียน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์ สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2	การส่งผล			
		SE	t	b	P-value
LEAD	b_{LEAD}	0.101	-1.250	-.126	.212
MANA		0.107	.285	.031	.775
ATTT		0.096	.759	.073	.448
a		0.023	23.374	.531*	.000

*P < .05

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาการส่งผล พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำ (LEAD) มีค่าเท่ากับ -.126 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการบริหารจัดการชั้นเรียน (MANA) มีค่าเท่ากับ .031 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของเจตคติต่อวิชาชีพครู (ATTT) มีค่าเท่ากับ -.073 และค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ .531

จากผลการวิเคราะห์ในระดับห้องเรียนปรากฏว่าไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดส่งผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือว่าทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครูไม่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จึงไม่สามารถนำไปใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนได้ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ตามตาราง 8 สามารถสร้างโมเดลหุระดับปัจจัยระดับห้องเรียนได้ตั้งภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 โมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

4.2.3 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (b_{ATTIV}) ปรากฏดังในตาราง 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

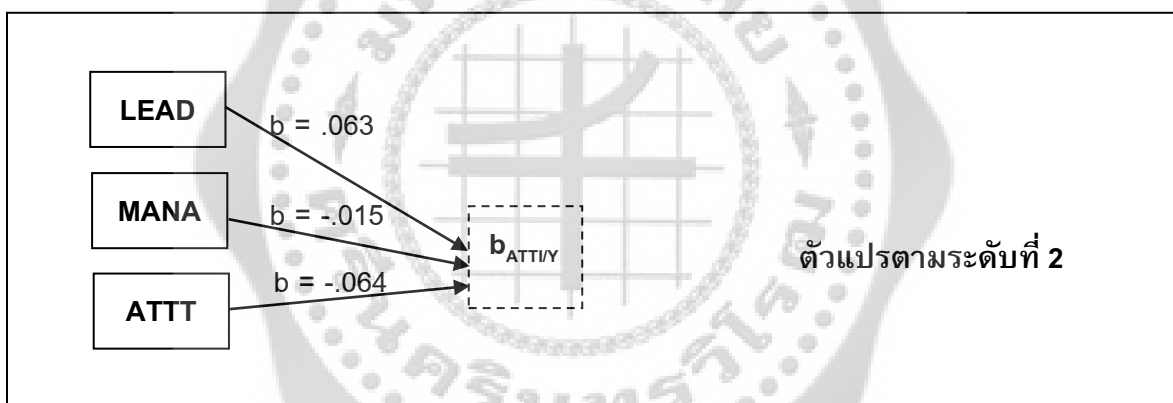
ปัจจัยระดับ ห้องเรียน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ เจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวล รวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 2	การส่งผล			
		SE	t	b	P-value
LEAD	b_{ATTIV}	.078	.811	.063	.418
MANA		.078	-.190	-.015	.849
ATTT		.075	-.856	-.064	.393
a		.017	4.806	.084*	.000

*P < .05

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาการส่งผล พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำ (LEAD) มีค่าเท่ากับ .063 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการบริหารจัดการชั้นเรียน (MANA) มีค่าเท่ากับ -.015 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของเจตคติต่อวิชาชีพครู (ATTT) มีค่าเท่ากับ .064 ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ .084

จากผลการวิเคราะห์ในระดัห้องเรียนปรากฏว่าไม่มีตัวแปรอิสระใด ส่งผลตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 นั่นก็คือว่าทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครูไม่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จึงไม่สามารถนำไปใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนได้ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ตามตาราง 9 สามารถสร้างโมเดลพหุระดับปัจจัยระดับห้องเรียนได้ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 โมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

4.2.4 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{BEHAVY}) ปรากฏดังในตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ
พฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ใน
โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

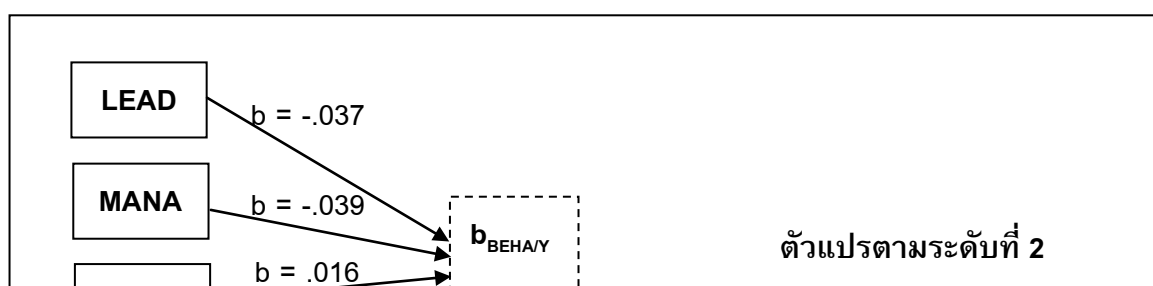
ปัจจัยระดับ ห้องเรียน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรม การเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2	การส่งผล			
		SE	t	b	P-value
LEAD	b_{BEHAV}	.100	-.365	-.037	.714
MANA		.105	-.368	-.039	.713
ATTT		.095	.165	.016	.869
a		.022	5.332	.122*	.000

*P < .05

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาการส่งผล พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำ (LEAD) มีค่าเท่ากับ $-.037$ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการบริหารจัดการชั้นเรียน (MANA) มีค่าเท่ากับ $-.039$ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของเจตคติต่อวิชาชีพครู (ATTT) มีค่าเท่ากับ $.016$ และค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ $.122$

จากผลการวิเคราะห์ในระดับห้องเรียนปรากฏว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดส่งผลต่อตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.05$ นั่นก็คือว่าทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครูไม่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จึงไม่สามารถนำไปใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนได้ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรม
การเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร ตามตาราง 10 สามารถสร้างโมเดลพหุระดับปัจจัยระดับห้องเรียนได้ตั้ง
ภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 โมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับโรงเรียน ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับโรงเรียน

ปัจจัยระดับ โรงเรียน	ค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2	การส่งผล			
		SE	t	b	P-value
IDEN	$\bar{Y}_{\text{school}}$	.122	-.861	-.105	.397
REWA		.160	.121	.019	.905
a		.032	116.331	3.713*	.000

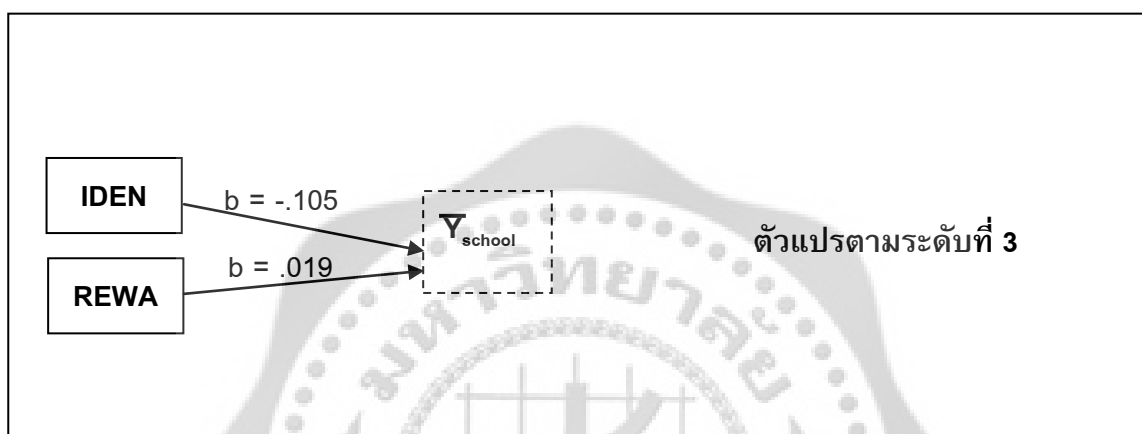
*P < .05

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาค่าการส่งผล พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาพลักษณ์ของโรงเรียน (IDEN) มีค่าเท่ากับ -.105 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของสวัสดิการโรงเรียน (REWA) มีค่าเท่ากับ .019 และค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.713

จากผลการวิเคราะห์ในระดัโรงเรียนปรากฏว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดส่งผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 นั่นก็คือว่าทั้งภาพลักษณ์โรงเรียน และสวัสดิการโรงเรียนไม่ส่งผล

ต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับโรงเรียน

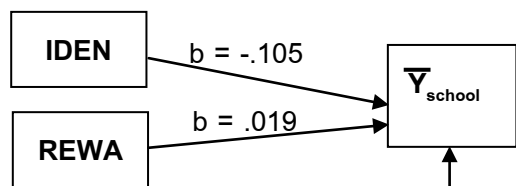
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อ ค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับโรงเรียนตามตาราง 11 สามารถสร้างโมเดลพหุระดับปัจจัยระดับ โรงเรียนได้ดังภาพประกอบ 9

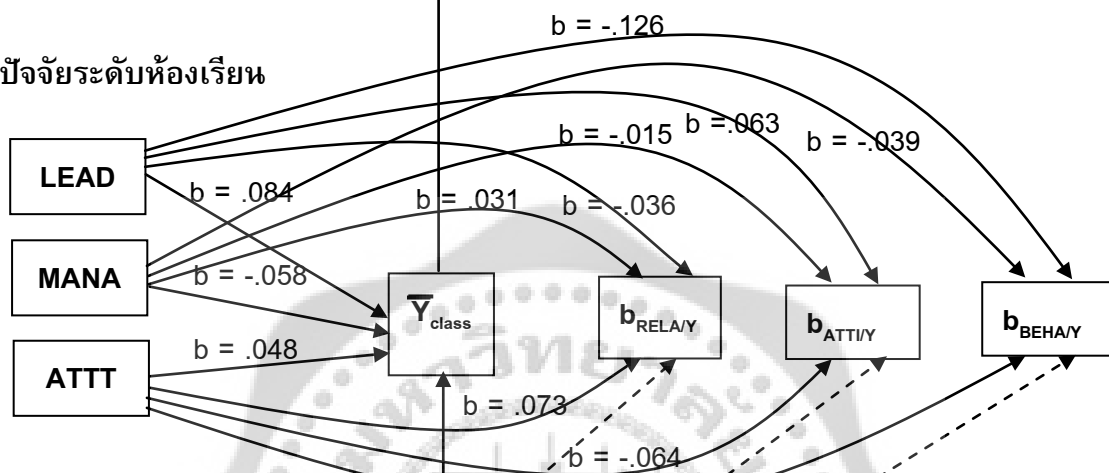
ภาพประกอบ 9 โมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับโรงเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยระดับนักเรียน ในตาราง 6 และภาพประกอบ 4 ผลการ วิเคราะห์ข้อมูลระดับห้องเรียน ในตาราง 7 - 10 และภาพประกอบ 5 - 8 และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยระดับโรงเรียนในตาราง 11 และภาพประกอบ 9 ผู้วิจัยได้สร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครได้ดังภาพประกอบ 10

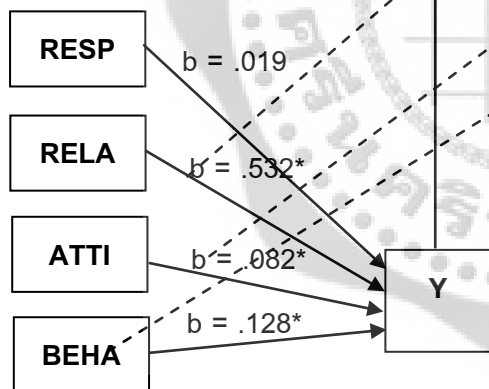
ปัจจัยระดับโรงเรียน

ปัจจัยระดับห้องเรียน

ปัจจัยระดับนักเรียน

ภาพประกอบ 10 โมเดลพหุระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

จากภาพประกอบ 10 อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ได้ว่า ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ (RELA) เจตคติต่อการเรียน (ATTI) และพฤติกรรมการเรียนรู้ (BEHA) ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ส่วน

การยอมรับนับถือตนเอง (RESP) ไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

เนื่องจากมนุษย์สัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จึงสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของมนุษย์สัมพันธ์ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{RELAY}) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{ATTN}) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (b_{BEHAVY}) นำไปใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนได้

เมื่อพิจารณาการส่งผล พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำ (LEAD) มีค่าเท่ากับ .084 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการบริหารจัดการชั้นเรียน (MANA) มีค่าเท่ากับ -.058 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของเจตคติต่อวิชาชีพครู (ATTT) มีค่าเท่ากับ .048 ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.739

จากผลการวิเคราะห์ในระดับห้องเรียนปรากฏว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดส่งผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือว่าทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครูไม่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับห้องเรียน จึงไม่สามารถนำไปใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนได้ต่อไป

จากผลการวิเคราะห์ในระดับโรงเรียนปรากฏว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดส่งผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือว่าทั้งภาพลักษณ์ของโรงเรียน และสวัสดิการโรงเรียนไม่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครระดับโรงเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียนและ ระดับนักเรียนกับความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียนและระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรอิสระ 3 ระดับ ที่คาดว่าจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปัจจัยระดับนักเรียน ประกอบด้วย 1. การยอมรับนับถือตนเอง 2. มนุษยสัมพันธ์ 3. เจตคติต่อการเรียน และ 4. พฤติกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยระดับห้องเรียน ประกอบด้วย 1. ภาวะผู้นำ 2. การบริหารจัดการห้องเรียน และ 3. เจตคติต่อวิชาชีพครู ปัจจัยระดับโรงเรียน ประกอบด้วย 1. ภาพลักษณ์ของโรงเรียน และ 2. สวัสดิการโรงเรียน สำหรับตัวแปรตาม คือ ความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แยกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี 2. ด้านสิ่งแวดล้อม 3. ด้านวัฒนธรรม และ 4. ด้านสุขภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน ครู 90 คน และนักเรียน จำนวน 2,700 คน จากโรงเรียนที่เปิดทำการในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 สังกัด กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 โรงเรียน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 2,820 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างและทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มเขตการศึกษาเป็นชั้น (strata) และทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 ฉบับ ใช้สำหรับสอบถามนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 122 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60 – 1.00 แบบสอบถามสำหรับครูจำนวน 61 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60 – 1.00 และแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 63 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 – 1.00 แบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับนี้ ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและทำการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968 แบบสอบถามสำหรับครูมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.971 และแบบสอบถามสำหรับนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยการคำนวณหาความถี่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบของวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียนกับความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์โดยการคำนวณหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบของวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียนและระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย กรณี 3 ระดับ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป HLM (Hierarchical Linear Model)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนกับความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า การยอมรับนับถือตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 ปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า ภาพลักษณ์ของโรงเรียน และสวัสดิการโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความสมมูลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า มนุษยสัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียนและพฤติกรรม การเรียนรู้ส่งผลต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนการยอมรับนับถือตนเองไม่ส่งผลต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า ทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการห้องเรียน และเจตคติต่อวิชาที่พครูไม่ส่งผลต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

3.3 ปัจจัยระดับโรงเรียนเรียน พบว่า ทั้งภาพลักษณ์ของโรงเรียน และสวัสดิการ โรงเรียนไม่ส่งผลต่อความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.ระดับความสุ่มวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยนับว่าสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ความสุ่มวลรวมเป็นการมองการพัฒนาประเทศที่ไม่ได้เน้นตัวเลขในการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Gross Domestic Product, GDP) แต่เน้นมุมมองเรื่องความสุขที่แท้จริงของสังคมเป็นหลัก คำนึงถึงความเป็นอยู่ของสังคมด้วยการพิจารณามิติทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับมิติอื่นๆ อีกทั้งความสุ่มวลรวมเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของบุคลากรในองค์กร องค์กรต่างๆจำเป็นต้องใช้ความสุ่มวลรวมเพื่อ เป็นการแนวทางการพัฒนาบุคลากรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ (Karma; & Dorji. 2008 : 25-36) รวมถึงเป็นสิ่งทีองค์กรให้ความสำคัญในปัจจุบัน เพราะเป็นการวัดความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ที่เกิด จากจิตใจมากกว่าตัวเลขเพียงอย่างเดียว (ประเวศ วรรสี. 2554 : ออนไลน์) ขณะที่เสาวลักษณ์ กิตติ ประภัสร์ (2553 : ออนไลน์) สนับสนุนความสำคัญของความสุ่มวลรวม คือ การทำให้สังคมอยู่เย็น เป็นสุข ต้องการความเอาใจใส่ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้าน สิ่งแวดล้อม สันติภาพ ความยุติธรรม และ สภาพทางจิตใจ ดังนั้นเป้าหมายการพัฒนาจึงต้องไม่มุ่งไปที่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเพียงอย่าง เดียว ควรแก้ไขปัญหาสังคม ความเครียด และความทุกข์รูปแบบต่างๆ จำเป็นต้องดำเนินการ

อย่างเป็นองค์รวมและมีความสุข จึงจะสามารถสร้างสังคมในอนาคตที่มีความสุขและมีสันติภาพ นอกจากนี้ วินโฮเวน (Veenhoven .2007 : Online) ให้ความสำคัญของความสุขมวลรวมเป็นความเพิลิตเพิลินทางใจโดยรวมของชีวิตคนๆหนึ่ง ตัวบ่งชี้ความสุขที่สำคัญ ได้แก่ ความเสมอภาค เศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม รวมถึง ความเป็นอิสระและความยุติธรรม ความสุขมวลรวมประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านวัฒนธรรม และ 4) ด้านสุขภาพ โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม จะคำนึงถึงวัฒนธรรมปัจเจกชน เช่น ความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ ความสุภาพเรียบร้อย ความอ่อนน้อมถ่อมตน การรู้จักให้อภัย การรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง และวัฒนธรรมองค์กร ตลอดจนวัฒนธรรมสังคม ช่วยให้สังคมมีความหมาย มีความเอื้ออาทรต่อกัน และทำให้สังคมสามารถดำรงอยู่ (Brooks. 2005 : 228-230)

ความสุขมวลรวมด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี (well-being) นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ได้รับการเติมเต็มให้รู้สึกดีและสบาย ทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในสภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบตัวไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียน ที่บ้าน ที่ทำงาน ในขณะที่ชื่อของหรือบนถนน (ฟิลลิป. 2553 : ออนไลน์) เป็นการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้ปราศจากอวิชชา หรือหลงผิด เพื่อมุ่งให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สมชาย จักรพันธ์. 2549 : ออนไลน์) สำหรับความสุขมวลรวมด้านสิ่งแวดล้อม นับว่ามีความสำคัญต่อนักเรียน เพราะการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ช่วยทำให้นักเรียนมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ (Movondo; & Tsarenko. 2002 : Online) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน โรงเรียนสมควรจัดสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย สวยงาม เพื่อให้นักเรียนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (สมชาย เทพแสง; และคณะ. 2553 : 23) สิ่งแวดล้อมนับว่ามีความสำคัญต่อความสุขมวลรวมของนักเรียน จึงจำเป็นที่บุคลากรในโรงเรียนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสวยงาม โดยบุคลากรควรรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย ฉะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้อย่างเดียว แต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะอีกด้วย (ประชา อินทร์แก้ว. 2542 : 4)

2. ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสรุปได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า มนุษย์สัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรม การเรียนรู้ ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลวิจัยนับว่าสอดคล้องและเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ โดยมนุษย์สัมพันธ์ ช่วยให้เกิดความสามัคคี หรือสัมพันธ์ภาพอันดี สามารถปฏิบัติงานกันอย่างราบรื่น ลดความขัดแย้งในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่ประสิทธิภาพและเกิดความสุขของนักเรียน (Berry; & Hansen. 1996 : 796-809) อีกทั้งยังทำให้มีความพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่ความพอใจในชีวิต และทำให้มีความสุขเพิ่มขึ้น เกิดความสดชื่น เกิดความรักใคร่ ศรัทธา เชื่อถือซึ่งกันและกัน อันจะนำมา

ซึ่งความสามัคคี (Bloggang.com 2549 : ออนไลน์) อีกทั้งเจตคติต่อการเรียน โดยที่นักเรียนที่มีเจตคติในทางที่ดีต่อการเรียนนักเรียนจะแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจสนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับความสามารถและวิธีการสอนของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา (Allport. 1978 : 256) และนักเรียนจะมีความสุขมวลรวมมากขึ้น(Lavis. 1996 : 254; สุรางค์ โค้วตระกูล. 2545 : 366) ขณะที่พฤติกรรมของนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนจะแสดงให้เห็นถึงความสนใจในการเรียนรู้ เห็นประโยชน์และคุณค่าในเรื่องที่เรียน มีความตั้งใจ แสดงความชื่นชอบ และรักวิชาที่จะเรียน ความต้องการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผน การจัดกิจกรรมและการวัดผลประเมินผล รวมถึงเห็นประโยชน์ของการศึกษาในการพัฒนาตนเองให้เกิดความก้าวหน้ามั่นคง ซึ่งเจตคติที่ดีต่อการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีความสุขมวลรวมมากขึ้น (Durrant. 2011 : Online) นอกจากนี้ พฤติกรรมการเรียนรู้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญช่วยให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและมีความสุขมวลรวม (Cranston; & Barclay. 1985 : 36-138) ซึ่งจะเป็นวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้พฤติกรรมการเรียนรู้เป็นการใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ทั้งการเรียนรู้เป็นทีม ฝึกประสบการณ์ให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทบทวนตรวจสอบประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน รวบรวมประสบการณ์และนำมาฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ (Sprenger. 2003 : 13-14; Smith.2001 : Online) การใช้แรงจูงใจในการเรียน มีการจัดสรรเวลาเรียน นักเรียนมีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ตลอดจนนักเรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ เรียนรู้เป็นกลุ่ม มีการค้นคว้าเทคนิคการเรียนและค้นหาความรู้และใช้วิธีการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นผลให้นักเรียนเกิดความสุขมวลรวม (Mills. 2002 : Online; Spoon; & Schell. 1998 : 19-34) ซึ่งผลการวิจัยนับว่าสอดคล้องกับผลวิจัยของแพรวพรรณ พิเศษ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี และระยอง จำนวน 840 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้ร้อยละ 87 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ ลักษณะนักเรียน ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม และลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครองตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของเขมชาติ อารีมิตร (2547 : 131-136) ศึกษาตัวแปรทางการศึกษาระดับนักเรียน และระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,470 คน ครูประจำชั้นนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 จำนวน 49 คน ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 48 คน ในปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์พหุระดับแบบลดหลั่นสอดคล้องตรงกันตรงโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป HLM ซึ่งมีรูปแบบการวิเคราะห์ 3 ระดับผลการวิจัยพบว่าตัวแปรอิสระระดับนักเรียนส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการชั้นเรียน

และเจตคติต่อวิชาชีพครู ไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ โดยเฉพาะภาวะผู้นำไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำของครูจะเน้นไปที่วิธีการทำงานร่วมกับครูด้วยกันมากกว่าเน้นที่ตัวนักเรียน เช่น การสาธิตการสอนแก่ครูและแบ่งปันความรู้กับครูมืออาชีพ อื่นๆ ทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นพี่เลี้ยงครูใหม่ ตระหนักถึงสังคม พัวพันกับการเมือง (Wynne. 2007 : Online) อีกทั้งยังเน้นที่การวางแผนหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร นิเทศการสอน และประเมินการสอนของครู (Vivian. 2007 : Online) นอกจากนี้แล้วการบริหารจัดการชั้นเรียนไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่ยังคงให้ความสำคัญกับการควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน การสร้างวินัยในชั้นเรียนมากกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุภาวรรณ พันธุ์จันทร์. 2553 : 45) นอกจากนี้ยังขาดความเข้าใจในหลักการบริหารจัดการชั้นเรียนเท่าที่ควร ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูส่วนใหญ่ยังเน้นการบริหารจัดการชั้นเรียนในด้านกระบวนการสอนมากกว่าการมุ่งเน้นผลผลิตหรือคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งเจตคติต่อวิชาชีพครู ไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ เจตคติต่อวิชาชีพครูจะสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความศรัทธาหรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อวิชาชีพครู โดยครูจะเน้นในการพัฒนาตนเองไปสู่มืออาชีพทั้งด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสอน การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาตนเองให้มีบุคลิกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม (Nel. 1992 : 45-47) รวมทั้งการพัฒนาตนเองให้เป็นคนอดทนใจเย็น ใจกว้างและยอมรับข้อผิดพลาดทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ ยอมรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (ศูนย์พัฒนาครู. 2554 : ออนไลน์) โดยครูส่วนใหญ่ยังคงมุ่งเน้นการพัฒนาตนเองมากกว่าการเน้นไปที่ตัวนักเรียน ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลวิจัยของลัทฟีและคนอื่นๆ (Lütfi; & Others. 2011 : Online) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมและความพึงพอใจของนักศึกษาในการศึกษาการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาที่เรียนแผนการเรียนการท่องเที่ยวจำนวน 1,734 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขและความพึงพอใจของนักศึกษาในการเรียนแผนการเรียนการท่องเที่ยว ได้แก่ ความพึงพอใจต่องานที่ได้รับมอบหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ตรง หลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น ส่วนปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมและความพึงพอใจของนักศึกษาได้แก่ภาวะผู้นำของครู

2.3 ปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า ภาพลักษณ์ของโรงเรียนและสวัสดิการโรงเรียนไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร ผลวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้โดยเฉพาะภาพลักษณ์ของโรงเรียนไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนจะเน้นไปที่การสร้างชื่อเสียงของโรงเรียนด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์โดยโรงเรียนจะตอบสนองผู้ปกครองให้เป็นที่ยอมรับ (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2536 : 96) นอกจากนี้เป็นสร้างความรู้สึกให้ประชาชนยอมรับและเห็นด้วย อันจะเป็นผลให้โรงเรียนเป็นที่เชื่อถือ รวมถึงเน้นไปที่การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางและหลักชัยในการทำงาน โดยนำโรงเรียนให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น (วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. 2553 : ออนไลน์) การที่โรงเรียนเน้นไปที่กระบวนการพัฒนาหรือวิธีการสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนมากกว่าการเสริมสร้างไปที่ตัวนักเรียน ผลวิจัยจึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

นอกจากนี้แล้วการจัดสวัสดิการโรงเรียนส่วนใหญ่ยังสนับสนุนการทำงานให้กับบุคลากร โดยเน้นไปที่ตัวครูมากกว่าตัวนักเรียน เช่นการส่งเสริมขวัญกำลังใจของครู การพัฒนาครูให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งด้านการเรียนการสอน การวิจัยชั้นเรียน (Martin. 2011 : Online; James use Agricultural High School. 2011 : Online) นอกจากนี้แล้วโรงเรียนบางแห่งยังให้การบริการแก่นักเรียนไปครบถ้วน อาทิ บริการรถรับส่งนักเรียน การจัดบริการสุขภาพอนามัย การบริการแนะแนวและการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา (วิจิต สุรัตน์เรืองชัย. 2541 : 144-145) รวมทั้งยังขาดการจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิ กีฬา ทัศนศึกษา ชมรม การจัดแสดง ตลอดจนการจัดโภชนาการเกี่ยวกับอาหาร การมีแพทย์และพยาบาลประจำโรงเรียน จัดบริการรถโรงเรียนให้มีความปลอดภัย รวมถึงมีบริการฝากนักเรียนให้อยู่ในความดูแลของครูหรือเจ้าหน้าที่เวลาเย็นก่อนผู้ปกครองมารับจากการที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดสวัสดิการให้แก่ นักเรียนไม่ครบถ้วนเป็นผลให้ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังต่อไปนี้

1.1 จากผลการวิจัยในเรื่องของความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ประกอบด้วย ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม และด้านสุขภาพนั้น พบว่า ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่ในด้านสุขภาพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมทางด้านสุขภาพของนักเรียนอย่างทั่วถึง เช่น โครงการตรวจสุขภาพให้แก่นักเรียน เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยระดับนักเรียนพบว่า เจตคติต่อการเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นจึงควรส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนแก่นักเรียน ทั้งด้านการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้น่าสนใจ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนสูงขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรและเพิ่มศักยภาพของครู จึงควรส่งเสริมให้ครูมีระดับการศึกษาที่เพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มจำนวนครูที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีให้มากขึ้น

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยระดับนักเรียนบางส่วน ซึ่งได้แก่ มนุษย์สัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จึงควรให้ความสำคัญกับประเด็นทั้ง 3 นี้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีเจตคติต่อการเรียนที่ดี และมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีในระดับมาก เพื่อให้เกิดความสุขมวลรวมของนักเรียนในระดับที่มากขึ้นไปอีก

1.5 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยระดับนักเรียนด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านเจตคติต่อการเรียน และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและครู ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างมนุษย์สัมพันธ์ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ และการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน และอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษาต่างๆ และการเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน เช่นมีการฝึกนั่งสมาธิเป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้มีปัจจัยหลายตัวที่ไม่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรหาปัจจัยตัวอื่นๆที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น

2.2 ในการวิจัยครั้งนี้มีการจัดตัวแปรที่ศึกษาเป็น 3 ระดับ ในการวิจัยครั้งต่อไปหากสามารถจัดตัวแปรที่มากกว่า 3 ระดับได้ ควรทำการศึกษาในระดับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อศึกษาไปถึงระดับนโยบายการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาในเรื่องของการส่งผลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย (Multilevel Regression Analysis) จึงควรมีการศึกษาในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Multilevel Path Analysis) ด้วย

2.4 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ เช่นศึกษาเป็นรายกรณี หรือเป็นรายโรงเรียนในเรื่องความสุขมวลรวมของนักเรียน

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ:
คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2549). ความจริง 12 ข้อของความสุขภาพ.
สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2553, จาก
<http://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=1038>
- กรมะ อูระ และคนอื่นๆ. (2550). ฐานันตนาการความสุขมวลรวมประชาชาติ 2.
คิดใหม่เกี่ยวกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มีมา.
- กรองใจ อุณหสูต.(2555). พฤติกรรมการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2555 จาก
www.ns.mahidol.ac.th/.../
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2540). ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม.
กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะเก่ง ดี
มีสุข. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542). กระจายอำนาจทางการศึกษา : ทำไม เมื่อใด อะไร และทำอย่างไร.
กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
- _____. (2550). รายงานสถานศึกษาพอเพียง 2550. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2554, จาก
www.sufficiencyeconomy.org/upload/data_event/1-64
- เกษมา วรวรรณ ณ อุชยา.(2546).ผู้นำ “ครู” ยุคปฏิรูป.สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2554,จาก
<http://www.sakulthai.com/DSakulcolumndetailsql.asp?stcolumnid=1942&stissueid=2518&stcolcatid=1&stauthorid=39>
- กฤติน กุลเพ็ง. (2554). การสร้างความสุขในการทำงาน (Happy Workplace) ด้วยการ
บริหารตนเอง. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554, จาก
www.thaijobcenter.com/id_board.php%3F
- กองสุขาภิบาลอาหาร. (2542). คู่มือการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารสำหรับเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขและครูผู้ดูแลโรงอาหารของโรงเรียน. กรมอนามัย. กรุงเทพฯ: องค์การ
ส่งเสริมสุขภาพอนามัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขของประเทศ. สืบค้นเมื่อ
1 มีนาคม 2553, จาก <http://www.thaihealth.or.th/cms/detail.php?id=2068>
- เกษม จันทร์แก้ว. (2544). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เชษมชาติ อารีมิตร. (2547). การศึกษาตัวแปรทางการศึกษาระดับนักเรียนและระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน : โดยการศึกษาวิเคราะห์พหุระดับ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- โครงการห้องสมุดมีชีวิตบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. (2546). การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2553, จาก <http://library.riu.ac.th/webdb/images/aks2.htm>
- จารุพงศ์ พลเดช. (2546, เมษายน). "การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการให้อำนาจปฏิบัติ". วารสารพัฒนาชุมชน. 42(4) :13-18.
- จันทร์รัตน์ วงศ์อารีย์สวัสดิ์. (2542). ผลของการประยุกต์หลักการเรียนรู้ของซิคเคอร์รี่และกมสันในการเรียนการสอนการพยาบาลจิตเวชต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนรู้อย่างมีความสุข. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จารุพรรณ กุลดิลก. (2550). ความหมายของความสุขของประเทศภูฏาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554, จาก http://jitviv/at.blogspot.com/2007/12/blog-post_01.html
- จารุลักษณ์ พินพรหมราช. (2528). การเปรียบเทียบทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครที่มีภูมิหลังทางครอบครัวและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เจษณี สุขจิตต์ติกาล. (2547). ความสุขมวลรวมประชาชาติ มุ่งสู่กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา.
- จรัส นองมาก. (2547, เมษายน). "การสอนที่ทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข." วารสารวงการครู. 1(1):77 – 80.
- ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2546). มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2542). บรรยากาศการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: พี.เพรส.
- ชาญ ขวัญมุข. (2544). การประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.

- ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. (2541). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). การพัฒนาแบบจำลองสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ค.ด. (บริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล มาตรการเยี่ยม. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ
School-Based Management : SBM. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- ทิพวัลย์ จันทรสติธัย. (2546, มกราคม-ธันวาคม). “การบริหารแบบมีส่วนร่วม.”
วารสารวิชาการสถาบันราชภัฏธนบุรี. 3(1): 14-16.
- เทพพนม เมืองแมน; และสวิง สุวรรณ. (2540). พฤติกรรมองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฐิติพร ทองมูล. (2554). การอนุรักษ์วัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2554, จาก
www.tps.ac.th/~okob/018.html
- ธนิตา จุลวนิชย์พงษ์. (2547). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ทฤษฎีเกสตัลต์ต่อ
คุณค่าแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. (2525). พฤติกรรมในการเรียนการสอน. เอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 6-10. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิบ
ลิชชิง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2535, กรกฎาคม-ธันวาคม). “วิธีวิทยาขั้นสูงด้านการวิจัยและสถิติ.”
วิธีวิทยาการวิจัย. 7(2) : 1-36.
- นภาพรรณ อุณาภูล. (2540). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพ
ของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นพดล กรรณิกา. (2554). รายงานดัชนีความสุขมวลรวมของประชาชน ภายในประเทศ
ในช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2550. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554,
จาก [http://www.abcpoll.au.edu/subresearch/happiness/
research_paper/pdf/2007/ABACPOOL_Social_Innovation_Gross_
Happiness_Jan_2007.pdf](http://www.abcpoll.au.edu/subresearch/happiness/research_paper/pdf/2007/ABACPOOL_Social_Innovation_Gross_Happiness_Jan_2007.pdf)
- _____. (2554). *บทบาทครู*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

- นฤมล อึ้งเจริญ. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุงเทพมหานคร. สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินทิฟนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทกา หนูเทพ; และคนอื่นๆ. (2541). คู่มือวิชาการสุขภาพโภชนาการสำหรับเจ้าหน้าที่. กรุงเทพฯ: องค์การทหารผ่านศึก.
- บันลือ พงกษะวัน. (2536). ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บริษัท ฟิลิปส์. (2553). ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี. สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มกราคม 2553, จาก <http://www.philips.co.th/about/company>
- ประชา อินทร์แก้ว. (2542). ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ประเวศ วะสี. (2554). ลำดับความสุข. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2554, จาก <http://www.account.co.th/view-news.php?itemid-1044>.
- _____. (2553). ดัชนี้ความสุขแบบไหนถึงจะดี. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554, จาก <http://se-fag.blogspot.com/2006/11/blog-post.html>
- ปรารธนา ช้อนแก้ว. (2542). การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดยะลา โดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อ. ปรินทิฟนธ์ กศ.ม.(พลศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์นุตโรจน์. (2543). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2536). คิดแบบอินเดีย. สยามโพสต์.
- พระครูสมุห์ไกรยสิทธิ์ ฐานโกสโล. (2550, มกราคม-เมษายน). “บทบาทของผู้บริหารและอาจารย์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร.” สิริวัชรปริทรรศน์. 8(20): 58-69.
- พล อนามัย. (2549). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงทอง อินใจ. (2544). ผลการให้คำปรึกษาทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสต่อคุณค่าแห่งตนของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ปรินทิฟนธ์ วท.ม. (พยาบาล) ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- พิชญ์ณัฐา งามมีศรี. (2552). การประเมินโครงการพัฒนาความปลอดภัยทางด้านอาหารในโรงเรียนของคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาการการประเมิน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพราพรรณ ภูเป็เลียน. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. (2550). กฎาน-ไทยมิตรภาพแห่งความสุขไร้พรมแดน. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- ไพศาล เล่าหะโชติ. (2546). การปฏิบัติจริงและความคาดหวังตามองค์ประกอบความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน ของผู้บริหารและครูโรงเรียนในมูลนิธิชลาเชียนแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ฟิลิปส์. (2553). ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2553, จาก <http://www.philips.co.th/about/company>
- เผด็จ เปล่งปลั่ง. (2547). การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน :กรณีศึกษากรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลสามเสน. (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์). สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2553, จาก <http://www.uc.thailis.or.th/cgi-bin/gw/chameleon>
- ภาคย์ อินทองคง. (2553). หลักการเรื่องการออ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2553, จาก <http://www.thingo.org/writer/view.php?id>.
- ภิญโญ สาร. (2531, มิถุนายน - พฤศจิกายน). "เรียนอย่างไรจึงจะเก่ง." สีมารจารย์ . 3(6) : 5-16.
- มหาวิทยาลัยราชมนฑลอีสาน. (2554). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสิ่งแวดล้อม. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554, จาก http://www.fmuti.ac.th/user/thanyaphak/Web%20EMR/Web%20IS%20Environment%20gr.3/page13_tem.htm
- มารุต พัฒนาผล. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ: บ็อค พอยท์.

- ยาเป็น เรื่องจรรยาบรรณ. (2554). พฤติกรรมการสอน. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2553, จาก <http://www.kroobannok.com/blog/33357>.
- เยาวดี ราชชัยกุล; และศิริ ชัย กาญจนवासี. (2523.) การสร้างแบบวัดทัศนคติ ต่อวิชาชีพครู : รายงานผลจากวิจัย. กรุงเทพฯ: กองการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- รดา อุดลย์วัฒนกุล. (2549). ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนและพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือน ในประเทศ. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชันย์ บุญธิมา. (2542). การวิเคราะห์พหุระดับ. สำนักวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- _____. (2542). ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุจา ภูไพบูลย์; จริยา วิทยะศุกร; และศิริวรรณ ไกรสุรพงศ์. (2542). ผลกระทบของภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว และความต้องการความช่วยเหลือ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2521). วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย. (2553). แผนพัฒนา. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2554, จาก www.mcp.ac.th/teacher/plan.htm
- โรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม. (2553). การจัดทำโครงการโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2553, จาก http://www.chaiwbi.com/odrem/web_children/c+95000/totol25+9/c+95+01/+95+05/index.html
- ระวี ภาวิไล. (2542). ความสุขในโลก. กรุงเทพฯ: ฟ้าใส.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่3.กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2542).การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ. (2543). โครงการวิจัยเรื่องพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย : ปัจจัยคัดสรรด้านครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- โลกจิตวิทยา. (2553). การยอมรับนับถือ. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2553, จาก www.thailandqa.com/forum/showthread.php?-35559.

- วรวัฒน์ กลั่นหุ่่น. (2553). *การยอมรับนับถือ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2553, จาก www.kroobannok.com/blog/389+7.
- วัชรีย์ บุรณสิงห์. (2529, มีนาคม). "การเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ". *วารสารรวมคำแห่งพัฒนาบุคลากร*. 3 (9) : 48-54.
- วัฒนา ปุญญฤทธิ. (2553). *บทบาทครูในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2553, จาก <http://www.poonyarit.com/?p=288>
- วิกิพีเดีย. (2554). *ความสุข*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554, จาก <http://www.th.wikipedia.org/wiki/%25E0%25B8%2584...>
- วิชัย ภูโยธิน; และคณะ. (2545). *หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4-ม.6*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2526, สิงหาคม-ตุลาคม). ความหมายของหลักสูตรและการสอน. *สารพัฒนาหลักสูตร* 20. (17) :12-13.
- _____. (2542). *พลังการเรียนรู้ในกระบวนทัศน์ใหม่*. นนทบุรี: เอสอาร์.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2541). *พลังงานกับสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วินัย ดิสรงค์. (2550). *การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- วลัยพร แสงนภาพวร. (2548, ตุลาคม). "การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น." *วารสารการศึกษาไทย*. 2(3): 34-40.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). *การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2544). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2554, จาก www.GEND.MOE.go.th/PDF/GooD%20SMB.doc
- _____. (2553). *ภาพลักษณ์ของโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2553, จาก www.moe.go.th/main2/article/SchoolImage.htm - Caehed
- ศักดิ์ สุนทรเสถียร. (2531). *เจตคติ*. กรุงเทพฯ: ดี ดีบุ๊คสโตร์.
- ศันสนีย์ จัตราคุปต์. (2544). *การเรียนรู้อย่างมีความสุข : สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). *การวิเคราะห์พหุระดับ = Multi – Level Analysis*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.
- ศรวิไล เขาวนปรีชา. (2550). *การศึกษาพฤติกรรมความสุขของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศูนย์การปฏิรูปการสอน. (2554). การปฏิรูปพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://www.onee.go.th/publication/+105001/index.htm>
- ศูนย์ธรรมาภิบาล. (2554). หลักธรรมาภิบาล. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.ocn.ubu.ac.th/sercice/luktam.pdf>
- ศูนย์วัฒนธรรม. (2554). ลักษณะของวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2554, จาก http://www.baanjomyut.com/library/thai_culture3/
- ศูนย์ เอช อาร์. (2554). เทคนิคการสร้างความสุขและสนุกกับงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554, จาก <http://www.dopa.go.th>.
- สัจด์ อุทรานนท์. (2525). การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้. (2554). จะจัดสรรทรัพยากรในครอบครัวอย่างไรดี. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2553, จาก <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/41002/41002-04b.htm>
- สถาบันพระปกเกล้า. (2546). รายงานการวิจัยการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้. (2554). จะจัดสรรทรัพยากรในครอบครัวอย่างไรดี. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2553, จาก <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/41002/41002-04b.htm>
- สมชาย จักรพันธ์. (2549). ความสุขคนไทยความสุขที่พอเพียง. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2552, จาก <http://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=1024>
- สมชาย เทพแสง. (2549, มกราคม). "กุญแจความสำเร็จของการกระจายอำนาจ: ความท้าทายทางการศึกษา." *วิทยาจารย์*. 105(3): 38-41.
- _____. (2553). การบริหารจัดการห้องเรียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2553, จาก http://inded.rmutsv.ac.th/datapdf/08/2010-08-09_07-52-43_chaiya.pdf
- สมชาย เทพแสง และคณะ. (2553). การศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภัยพิบัติสึนามิ. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมยศ นาวิกการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: บรรณากิจ.
- สมศักดิ์ แทนเอียด. (2551). กิจกรรมตลาดนัดนักเรียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554, จาก <http://www.thai-school.net/produc.php%3Fidd%>

- สรรรถ วรอินทร์ และ ทิพวัลย์ คำคง. (2545). การกระจายอำนาจทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2545). พฤติกรรมองค์กรการ : ทฤษฎีประยุกต์. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิริอร วิชชาวุธ. (2544). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์ การเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2544). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกัน
คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.
- สุดฤทัย มุขยวงศา. (2533). ผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโดยใช้แนวคิดแบบพิจารณา
ความเป็นจริงที่ต่อต้านนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุขุมล อุดม. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนหรืออย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตรา อมร. (2547). การพัฒนาคุณลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ของ
ผู้เรียนระดับชั้น ปวช.2 ที่เป็นผู้เรียนเก่ง ในวิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพโดย
วิธีเพื่อนช่วยเพื่อนสุวรรณสถานี่ทำงาน. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน. สถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
เอกสาร.
- สุชา จันทร์เอม. (2539). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : อักษรบริการ.
- สุชาดา สินวรพันธ์. (2550). ปัจจัยกำหนดอุปสงค์ที่อยู่อาศัย. สารนิพนธ์ ศ.ม.
(เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สุชาติ การสมบัติ. (2544). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบใน
โมเดลกระบวนการปฏิรูปโรงเรียนโดยใช้การบริหารฐานโรงเรียน :การ
วิเคราะห์และสังเคราะห์ รายงานของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อ
พัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา) คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุมน อมรวิวัฒน์. (2550). “ระบบการเรียนรู้การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต”
เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). พฤติกรรมการสอนของครู. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554,
จาก <http://www.onec.go.th/publication/4105001/index.htm>
- สุมณฑา พรหมบุญ. (2540). “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม :
ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุภาวรรณ พันธุ์จันทร์.(2553). การบริหารจัดการในชั้นเรียน. (2552). สืบค้นเมื่อวันที่ 29
เมษายน 2553, จาก <http://socialscience.igetweb.com/index.php?mo=3&art=100359>
- สุพัทธรา สุภาพ. (2528). สังคมและวัฒนธรรมไทย คำนิยม : ครอบครัวยุค : ศาสนา :
ประเพณี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัทธรา ทาวงศ์. (2553). ความภาคภูมิใจในตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ.
ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- สุวิทย์ อาชวภูมิกุลวงศ์. (2541). ความต้องการบ้านหลังที่สองในเมืองของผู้ที่ทำงานใน
ย่านศูนย์กลางธุรกิจบริเวณสีลม สุรวงศ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เคหการ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ จันทร์คงหอม. (2548). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
ประถมศึกษา ในสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2528). ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- เสาวนีย์ จันทร์ที. (2546). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากธรรมชาติตามรูปแบบจิต
ปัญญาที่มีต่อการรับรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์. (2554). ความสุขมวลรวมประชาชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 19
เมษายน 2553, จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=1938>.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). นโยบายการศึกษาของสำนักงานการศึกษา.
สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2553 จาก
www.members.tripod.com/anant2/standard.htm
- _____. (2554). แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554
สำนักงานการศึกษา. เอกสารกลุ่มงานนโยบายและแผนการศึกษาลำดับที่ 1/2554.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การศึกษาของคนไทยปี 2542*. กรุงเทพฯ. ภาพพิมพ์.
- _____. (2545). *โครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). *ความหมายของวัฒนธรรมในภาษาไทยนั้นตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติพุทธศักราช 2485*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *การวางแผนงาน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554, จาก <http://babybair.+mg.com/planning5.html>
- _____. (2553). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ. (2550). *พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2547). *รูปแบบการวิจัยและพัฒนาทั้งโรงเรียนของนักวิจัยในพื้นที่โครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานอัยการสูงสุด. (2553). *การพัฒนาระบบราชการในสำนักงานอัยการสูงสุดตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554 จาก www.kpr.go.th/PDF/Good%20Governance.doc
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2540,มกราคม - เมษายน). "การวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับของ Path Model". *วัดผลการศึกษา*. 10 (48) : 59 – 74.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). *ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา*. ในประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8. หน้า 182-183.
นนทบุรี: บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2541,ตุลาคม-มกราคม). "การกระจายอำนาจทางการศึกษา," *วารสารราชบัณฑิตยสถาน*. 23 (1) : 41-51.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2552). *การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.
- อรพินท์ ส孚โชคชัย. (2541,ธันวาคม). "สังคมเสถียรภาพและกลไกภาครัฐที่ดี (Good Governance)". *รายงานที่ตีอาร์ไอ*. 20 (3) : 23-25.

- อัจฉรา สุขารมณ. (2527). *พื้นฐานทางจิตวิทยาของการศึกษา* : เอกสารคำสอนวิชาศึกษา 503. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ. (2542). *การสำรวจสุขภาพจิตผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราของรัฐในกรุงเทพมหานคร*. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- อำพล จินดาวัฒนะ. (2548). *การทำบัญชีให้ครบครัน*. หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 10 กรกฎาคม 2548.
- เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์. (2548). *ความปลอดภัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). *การบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2546). *หลักการบริหารแบบฐานโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: พระรามสี่การพิมพ์.
- _____. (2543). *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ลาดพร้าว.
- _____. (2542). *รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2532). *การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะนักเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พันธ์พิบลิชซิ่ง.
- Adler Braun, Alejandro. (2009). *Gross National Happiness in Bhutan: A Living Example of an Alternative Approach to Progress*. London: Prentice – Hall.
- Allport, Gardow. W. (1978). *The Handbook of Social Psychology in The Nature of Attitudes and Attitude Change*. Massachuseele : Weisley Publishing.
- Alberta Learning Information Service (2011). *A Positive Attitude Will Help You Learn* Retrieved June 19 .2012 from alis.alberta.ca
- Amstine, S. R. (1969, July). "Ladder of Citizen Participation". *Journal of American Institute of Planners*. 36(2): 216-224.
- Armento, Beverly Jeanne. (2011). *Teacher Behavior and Effective Teaching of Concepts*. Retrieved December14, 2011, from www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/recordD... -

- Arbaugh, .B. (2001, December 2). "How Instructor Immediacy Behaviors Affect Student Satisfaction and Learning in Web-Based Courses". *Journal of Teacher*. 64 (4) : 42-54.
- Argyle, M.; & Crossland, J. (1991). "The Dimentions of Positive Emotions". *British Journal of Social Psychology*, 4 (26) :127-137.
- Bandura, A. (1979). *Social Foundations of Thought and Action : A Social Cognitive Theory*. New Jersey: Prentice – Hall.
- Ballenato, Guillermo. (2009). *A Study Analyzes Happiness and Academic Performance in University Students*. Retrieved March,14 2011, from <http://www.cop.cs/colégiados/m13106/images/PrensaUCIIMFelicidad%20en%20universitarios%20Ingl% C3%A9s.pdf>
- Bass, Bernard M. (1990). *Handbook of Leadership Theory*. California: Sage Publications.
- Baumeister, R. F.; & Others. (2003). "Does High Self-Esteem Cause Better Performance, Interpersonal Success, Happiness, or Healthier Lifestyles?" *Psychological Science in the Public Interest*, 4(1) : 1-44.
- Berkley, G. E. (1975). *The Craft of Public Administration*. Boston: Allyn and Bacon.
- Berry, D. S.; & Hansen, J. S. (1996). "Positive Affect, Negative Affect, and Social Interaction". *Journal of Personality and Social Psychology*, 3 (71) : 796-809.
- Best , Brin. (2011). *Building a Positive Image in the Community*. Retrieved June 12, 2011,from www.schoolzone.co.uk/resources/articles/GoodPractice/.../Building.asp
- Bisset, Sherri; & Others. (2006). *School Culture as an Influencing Factor on Youth Substance*. Retrieved December 1, 2010, from [Use jech.bmj.com/content/61/6/485.abstract](http://www.jech.bmj.com/content/61/6/485.abstract)
- Boehm, J. K.; Lyubomirsky, S.; & Sheldon, K. M. (2008). *Spicing up Kindness: The Role of Variety in the Effects of Practicing Kindness on Improvements in Mood, Happiness, and Self-Evaluations*. *Manuscript in Preparation*. Retrieved June 12, 2011,from www.boehm.co.uk/lyubom/articles/
- Bolden, R.; & Others. (2003). *A Review of Leadership Theory*. London: Centre for Leadership Studies.
- Bolman; & Terry. (1991). *Leadership Reform*. San Francisco: Jossey – Bass.

- Bower, Beverly L.; & Kamata, Akihito. (2002). *Factors Influencing Student Satisfaction with Online Courses* Retrieved December 14, 2011, from http://finarticles.com/p/articles/mi_hb3325/is_3_4/ai_n28804318/
- Brooks, Arthur . (2005). *Gross National Happiness*. New York: Penguin.
- Bryk, A. S.; Raudenbush, S. W.; & Congdon, R. T. (1996). *HLM. Hierarchical Linear and Nonlinear Modelling with the HLM/2L and HLM/3L Programs*. Chicago: Scientific Software International.
- Buckley, Tim. (2010). *Factors of Student Happiness*. Retrieved December 14, 2010, from <http://www.alternativesmagazine.com/39/buckley>. Html.
- Center for Science in the Public Interest in Washington, D.C. (2011). *School Food-Safety Tips*. Retrieved March 14, 2011, from www.cspinet.org
- Centre for Pivotal Relationships Management Studies Inc. (2010). *Supportive Management Workshop*. Retrieved March 14, 2011 from www.oacleadership.com/Supportive%20Workshop.pdf
- Chapman, J.D.; and others. (1996). *The Reconstruction of Education*. London: Redwood Books Limited.
- Cheng, Yin Cheong.(1996). *School Effectiveness and School Based Management : A School Mechanism for Development*. Washington, D.C.: The Falmer Press.
- Clabaugh ,Gary K.; & Rozycki Edward G. (1990). *School Image: Expectations & Controversies*. Retrieved May 14, 2011 from www.newfoundations.com/SchoolImage.html
- Claxton, G. (Ed.). (1996). *Liberating the Learner*. New York: Routledge
- Cloninger, Robert; & Zohar, Ada H. (2011). *Personality and the Perception of Health and Gross Happiness*. New York: Madison Square.
- Consumer Guides. (1993). *School Based Management*. Retrieved March 14, 2011, from [http://www.ed.gov/OR/Consumer Guides/basement.html](http://www.ed.gov/OR/Consumer%20Guides/basement.html)
- Contton, Kathleen. (1998). *School Based Management*. Retrieved June 11, 2011, from <http://www.file:///A:/topsyn6.html>(CD ROM)
- Conley, David T; & Goldman Paul. (1994). *New Leader*. Eugene: Oregon.
- Cohen, J.; & Uphoff, D. (1980). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. New York: Rural Development Center Cornell University.

- Coopersmith, S. (1981). *The Antecedents of Self-Esteem*. California: Consulting Psychologists Press.
- Cranston, Charles M.; & Mccort, Barclay. (1985,May). "A Learner Analysis Experiment: Cognitive Style Versus. Learning Style in Undergraduate Nursing Education". *Journal of Nursing Education*. 3 (24): 136-138.
- Crocker, J.; & Others. (2003). "When Grades Determine Self-Worth: Consequences of Contingent Self-Worth for Male and Female Engineering and Psychology Majors". *Journal of Personality and Social Psychology*, 3 (85) : 507-516.
- Diener, E.; Lucas, R. E.; & Scollon, C. N. (2006, Summer). *Beyond the Hedonic Treadmill: Revising the Adaptation Theory of Well-Being*. *American Psychologist* 3 (61) : 305-314.
- Deroche,E.F.; & Kaiser,J.S. (1980). *Complete Guided to Administering School Services*. New York: Parker.
- Dunn, R.; Dunn, K.; & Price, G. E. (1984). *Learning Style Inventory*. Lawrence, KS, USA: Price Systems.
- Durrant, Michael. (2011 : Online) *What is Learning Attitude ?*
Retrieved June 19, 2012 from productivity.stackexchange.com/.../what-is-a-learn...
- Dunlap; and Goldman. (1990, February). "Rethinking Power in Schools", *Educational Administration Quarterly*, 27 (1) : 5-29.
- Easterby-Smith, M.; & Others (1999). *Organizational Learning and the Learning Organization*, London: Sage.
- Ember, Carol R.; and Melvin Ember. (1988). *Anthropology*.5th ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall International.
- Emmons, R. A.; & McCullough, M. E. (2003). "Counting Blessings Versus Burdens: An Experimental Investigation of Gratitude and Subjective Well-Being in Daily Life". *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(84) : 377-389.
- Esa Mangelaja; and Tatu Hirvonen. (2010). *What Makes University Students Happy*. Finland: University of Jyväskylä.
- Eugenio, Proto; & Others. (2010). *Are Happiness and Productivity Lower Among University Students with Newly-Divorced Parents*
Retrieved December 14, 2010, from www.Happiness.com/University/teaching

- Florida Department of Education.(1998). *Strategies for School Based Management*. Retrieved December 14, 2010, from <http://www.osi.fsu.edu/waveseries/htmlversions/wave9.html>
- Golding Leslie. (2002). *The Power of School Culture: Research Show Which Traits of a School's Culture Most Affect Student Achievement, and How Schools Can Work Toward Positive Change*. Retrieved January 10, 2011, from com/p/articles/mi_m0HUL/is.../ai_114006163
- Goog, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hall.
- Gregory James R.; & Wiechmann Jack, J. (2002). *Branding Across Borders: a Guide to Global Brand Marketing*. Retrieved June, 18 2010, from books.google.co.th/books?isbn=0658009451
- Hartsfield, Michael. (2003). *The Internal Dynamics of Transformational Leadership: Effects of Spirituality, Emotional Intelligence, and Self-Efficacy* Retrieved August 12, 2010, from www.eiconsortium.org-feedback/htm
- Herman, Jerry J.; and Herman, Janice L. (1992, May-June 1992). "Educational Administration : School-Based Management." *Clearing House*. 65 (5) : 261-263.
- Holdden, Robert. (2007). *Happiness Now : Timeless Wisdom for Feeling Good Fast*. New York: Harcourt Brace.
- Huebner, Scott. (2010). *Students and Their Schooling: Does Happiness Matter*. Retrieved August 12, 2010, from www.nasonline.org/publications/cq/mo...
- Hui, Eadaoin. (2010). *A Whole-School Approach to Guidance: A Hong Kong Experience*. Retrieved August 12, 2010, from onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1468-0122.00052/abstract
- Indianchild. (2007). *Teaching Good Behavior, Manners, and Kindness*. Retrieved January 10, 2011, from www.Indianchild.com/virtues/teaching
- Ivancevich, J.; Konopaske, R.; Matteson, M. (2007). *Organizational Behavior and Management*. New York : McGraw-Hill.
- James Ruse Agricultural High School. (2011). *Student Welfare*. Retrieved June, 18 2011, from amesruse.nsw.edu.au/education/studentwelfare.
- Jessica Kennedy. (2010). *Education Factors Affecting Student Attitudes Toward Flexible Online Learning in Management*. Retrieved January 10, 2011, from http://ldt_stanford.edu/edue39105/paul/articles_2005/Factors%20Affecting%20Student%20Attitudes_Drennan_Kennedy_Pisarsky.pdf

- Kammann, R. (2000). "The Analysis and Measurement of Happiness As a Sense of Well-Being." *Social Indicators Research*, August; 15(2) : 91-115.
- Karma, Urs.; & Dorji Penjor. (2008). *Gross National Happiness: Practice and Measurement : the Proceedings of the Fourth International Conference on Gross National Happiness, 24-26 November 2008* . Bhutan: The Centre for Bhutan Studies.
- Keri, Gabe. (2002). *Degrees of Congruence Between Instructor and Student Styles Regarding Student Satisfaction*. Retrieved January 10, 2011, from http://radicalpedagogy.icaap.org/content/issue4_1/04_Keri.html
- Khrantsova, Irina.; & Saarnio David A. (2007). *Happiness, Life Satisfaction and Depression in College Students : Relations with Student behavior and Attitude*. Retrieved January 10, 2011, from http://www.mcneesa.edu/ajpr/vol3/ajpr02_07.pdf
- King, L. A. (2001). "The Health Benefits of Writing About Life Goal." *Personality and Social Psychology Bulletin*. 1 (27): 798-807.
- Larson, A.A.; & Silverman, S. (2000). *A Description of Caring Behaviors of Four Physical Education Teachers*. Paper Presented at The Annual Meeting of The American Educational Research Association, New Orleans.
- Lavis R. Aiken. (1996). *Rating Scale and Checklists Evaluating Behavior, Personality and Attitude*. London : John Wiley and Sons.
- Layard, Richard. (2003). *Happiness : Has Social Science a Clue*
Retrieved December 14, 2011, from www.citeseerx.ist.psu.edu
- Learning Centre. (2012). *The Seven Learning Styles*. Retrieved October 17, 2008, from: www.learning-styles-online.com/overview/
- Legatum Institute. (2010). *Gross Happiness in International*.
Retrieved January 10, 2011, from www.prosperity.com/rankings.aspx
- Liberman, V.; & Others. (2008). *Happiness and Memory :Affective Consequences of Endowment and Contrast*. Manuscript under review.
- Lina, Budriute; & Malgozata, Makovska. (2008). *Beyond GDP: What Makes People in Latvia and Lithuania Gross Happiness*. Retrieved March 14. 2010, from <http://www.sscriga.edu.lv/files/3Abstract.pdf>
- Lucas, R. E.; & Others (2003). "Reexamining Adaptation and the Set Point Model of Happiness: Reactions to Changes in Marital Status." *Journal of Personality and Social Psychology*. 3(84) : 527-539.

- Lucas, R. E.; Diener, E.; & Suh, E. (1996, June). "Discriminant Validity of Well-Being Measures." *Journal of Personality and Social Psychology*, 2 (3) : 616-628.
- Lütfi, Atay; & Others. (2011). *Determining Factors that Affect Satisfaction of Students in Undergraduate Tourism Education*. Retrieved March 14, 2011, from <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/25164/> .
- Lu, Luo; & Shih, J.B. (1997). "Source of Happiness: A Quality Approach." *The Journal of Social Psychology*, 137 (2) :181-187.
- Lundgren, UIF P.; & Mattsson, Kerstin. (1996). *Decentralization by or for School Improvement*. in *The Reconstruction of Education*. London: Redwood Books Limited.
- Lunenburg, Fred C.; and Ornstein, Allan. C. (1996). *Educational Administration: Concepts and Practices*. New York: Wadsworth Publishing Company
- Lykken, D.; & Tellegen, A. (1996). "Happiness is a Stochastic Phenomenon." *Psychological Science*, 1 (7) : 186-189.
- Lyubomirsky, S. (2008). *The How of Happiness: A Scientific Approach to Getting the Life You Want*. New York: Penguin Press.
- Lyubomirsky, S.; Tkach, C.; & DiMatteo, M. R. (2006, June). "What are the Differences Between Happiness and Self-Esteem." *Social Indicators Research*, 1(78) : 363-404.
- Maddox, Harry. (1965). *How to Study*. London: The English Language Book Society.
- Mangeloja, Esa; and Hirvonen, Tatu. (2006). *What Makes University Students Happy*. Retrieved January 10, 2011, from <http://www.economicsnetwork.acuk/iree/v6n2/mangeloja.pdf>
- Mark, Gabbott.; & Murray Vladimir_C. (2007). *10 Factors of Happiness*. Retrieved January 10, 2011, from <http://ezinearticles.com/?expert->
- Martin Jesus San.; & Others. (2010). *Life Satisfaction and Perception of Gross Happiness Among University Students* Retrieved January 10, 2011. from http://www.ucm.es/info/Psi/does/journal/v13_n2_2010/art617.pdf
- Maslow, A.M. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd. New York: Harper & Row.
- McDonald, Ross. (2005). *Rethinking Development*. Canada :St. Francis Xavier University,
- Mealey; & Mcintoch. (1995). *Studying for Psychology*. New York : Harpercollins.

- Mendes,Julio; & Others. (2007). *Students' Happiness and Well-being at the University of Algarve*. Retrieved January 10, 2011, from http://www.happysociety.org/ppdoconference/session_papers/session_15/session15_julio.pdf
- Michigan University. (2004). *Gross Happiness Survey*. Retrieved January 10, 2011, from http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1552689..
- Mills, D. W. (2002). *Applying What We Know: Student Learning Styles*. Retrieved October 17, 2008, from: www.csnet.org/csinet/articles/student-learning-styles.html.
- Morhman, Susan Albers; & Wohlstetter,Priscilla. (1994). *School Based Management : Organizing for High Performance*. San Francisco: Jossey - Bass Publishers.
- Morrison, Carl N. (1995. August). "Hierarchical Models for Educational Data : An Overviews". *Educational and Behavioral Statistics*. 20(2) :190 – 200.
- Movondo, Felix.; & Tsarenko Yelena. (2002). *International Student Satisfaction: Role of Resources and Capabilities Academic Exchange Quarterly*, Retrieved January 10, 2011, from http://findarticles.com/p/articles/mi_hb3325/is_4_6/ai_n28969897/
- Murray ,Vladimir_C. (2007). *10 Factors of Happiness*. Retrieved January 10, 2011, from <http://czineartieles.com/?expert>.
- Myers, Jane E.; & Others. (2000). *Wellness Evaluation of Lifestyle*. Retrieved January 10, 2011, from www.mindgarden.com/products/wells.htm
- Nel, J. (1992.May). "Preservice Teacher Resistance to Diversity: Need to Reconsider Instructional Methodologies." *Journal of Instructional Psychology*, 2 (19): 23-27.
- Neoske, N.R. (1995,January). "A Comparative Study of the Effects of Different Instructional Treatments on Elementary Pupils Attitudes toward the Urban Environment." *Dissertation Abstract international*. 35:4273-4274-A.
- Osborne, R.E. (1996). *Self an Eclectic Approach*. Massachusetts. Allyn and Bacon.
- Ostmo, Patrician L. (1984, January). "Learning Style Preference and Selection of Learning Strategies Consideration and Implication for Nurse." *Education Journal of Nursing Education*. 22(10) : 27-30.
- Pennebaker, J. W. (1997, May). "Writing About Emotional Experiences as a Therapeutic Process" . *Psychological Science*, (8) : 162-166.
- Phelan,M. (1999). *Students ' Multiple worlds, In Advances in Motivation and Achievement*. London : JAI Press.

- Podsakoff, Philip M.; & Others. (2005.). "Transformational Leader Behaviors and Substitutes for Leadership as Determinants of Employee Satisfaction, Commitment, Trust, and Organizational Citizenship Behaviors." *Journal of Management*. October; 22(2) : 259-298.
- Politis, John D. (2004). *Transformational and Transactional Leadership Predictors of the 'Stimulant' Determinants to Creativity in Organisational Work Environments*. Retrieved August, 12, 2010, from <http://www.cjkm.com/volume-2/v2i2/v2-i2art3.htm>
- Priya Nair. (2006). *Secondary School Students' Perceptions of Creativity and Happiness*. Singapore: Nanyang Technological University.
- Quinn , Patrick D.; & Duckworth Angela L. (2007). *Happiness and Academic Achievement : Evidence for Reciprocal Causality*. Retrieved January 10, 2011, from <http://www.thriveresearch.com/research-articles/happiness.pdf>
- Richman, C.L. (2008). *The Relationship Between Self-Esteem and Adaptive Behaviors in High School Student*. Michigan: Counseling and Personal Services.
- Robert, Rosemary. (2002). *Self Esteem and Early Learning*. London: Paul Chapman.
- Robbins, Beverly. (2007,July). "Transformational Leadership in Health Care Today." *Health Care Manager*. 26(3): 234-239.
- Rodewalt, F.; & Tragakis, M. W. (2003,June). "Self-Esteem and Self-regulation: Toward Optimal Studies of Self-Esteem". *Psychological Inquiry*, 14(1), 66-70.
- Ron Hubbard L.(2001). *The Way to Happiness*. Foundation International Southern California: Road & Son.
- Sathe.Vijay. (1985). *Culture and Relative Corporate Realities, Text Cases, and Reading on Organizational Entry Establishment and Change*. Illinois: Irwin Press.
- Schein. (1991). "What is Culture. " in *Reframing Organizational Culture*. California: Sage Publications.
- Schwartz, B.; & Others. (2002). "Maximizing Versus Satisficing : Happiness is a Matter of Choice." *Journal of Personality and Social Psychology*, 3(83): 1178-1197.
- Seidlitz, L; & Others (1997, December). "Cognitive Correlates of Subjective Well-Being: The Processing of Valenced Life Events by Happy and Unhappy Persons." *Journal of Research in Personality*, 2(31) : 240-256.

- Sheldon, K. M.; & Lyubomirsky, S. (2006, July). "Achieving Sustainable Gains in Happiness: Change Your Actions, not Your Circumstances." *Journal of Happiness Studies*, 3 (7) : 55-86.
- Smith, LH. (1976). *Learning Style: Measurement and Educational Significance*. Connecticut : University of Connecticut.
- Sprenger, M. (2003). *Differentiation Through Learning Styles and Memory*. Thousand Oaks: Corwin Press
- Smith, M. K. (2001). *Experiential Learning*. Retrieved October 17, 2008, from: www.infed.org/biblio/b-explrn.htm
- Spoon J.C.; & Schell, J.W. (1998). "Aligning Student Learning Styles With Instructor Teaching Styles." *Journal of Industrial Teacher*. May; 3 (2) : 19-34
- Steele, C. M.; & Others (1993). "Self-Image Resilience and Dissonance." *Journal of Personality and Social Psychology* (64): 885-896.
- Steinhoff, Carl R; & Robert Owens, G. (1989) " The Organizational Culture Assessment Inventory: Metaphorical Educational Setting." *Journal of Educational Administration*. May; 27(3): 199.
- Suh, E.; Diener, E.; & Fujita, F. (1996). "Events and Subjective Well-Being: Only Recent Events Matter." *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(70): 1091-1102.
- Sukanya Lerdprasert. (2010). *Classroom Management Model*. Retrieved January 10, 2011, from <http://hongte25.multiply.com/journal/item/24>
- Strack, M. Argyle; & Schwarz N. (1991). *Subjective Well-Being: An Interdisciplinary Perspective*. New York: Pergamon Press.
- Templeton, Sarah-Kate. (2004). *Happiness is the New Economics*. London: Timesonline.
- Tenney, Jodiann K. (2011). *Factors Affecting the Happiness of Urban Elementary School Students: An Exploratory Study*. New York : Southern Connecticut University
- Teslow, James L. (1996). *An Evaluation of Humor as a Motivational , Cognitive , and Affective Enhancement to Learn Feedback and Remediation Strategies in Computer – Based Instruction*. Retrieved January 10, 2011, from <http://ouray.cudenver.edu/~Jiteslow/ aect98. Html>

- Thinley, L. (1998). *Values and Development: "Gross National Happiness."*
Speech Presented at the Millenium Meeting for Asia and the Pacific, Seoul,
Republic of Korea. October.
- Tophoff, M. (2007). "The Ethics of Knowledge and Action in Postmodern
Organizations," *Journal of Buddhist Ethics*, June; 1(14) : 34 -37.
- Ura, Karma. (2008). *Gross National Happiness*. Retrieved January 10, 2011,
from [http://www.grossnationalhappiness.com/gnhIndex/intruduction
CNH.aspx](http://www.grossnationalhappiness.com/gnhIndex/intruductionCNH.aspx)
- Ussher. Bill. (2004). *Factors Affecting Student Sense of Satisfaction in an Online
Teacher Education Programme*. Retrieved January 10, 2011, from
<http://www.editlib.org/p/11552>
- Valdez Gilbert. (2010). *Critical Issue: Technology Leadership Enhancing Positive
Educational Change*. Retrieved January 10, 2011,
from www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/educatrs/.../le700.htm
- Veenhoven, Ruut. (2007). *Measure of Gross National Happiness*. Retrieved January
10, 2011, from [http:// www .oecd.org/ dataoecd/ 22/23/38303257](http://www.oecd.org/dataoecd/22/23/38303257).
- ViVian Fueyo.; Reck, B.; & Nutta, J. (2007). *Expanding the Impact of Democratic Teacher
Education through Teacher Leadership*. In *Democracy and Civic Engagement:
Implications for Teacher Preparation and a National Agenda for Inquiry*. NY:
American Association of State Colleges and Universities, 44-48.
- Weinstein, Carol Simon. (1996). *Secondary Classroom Management*.
Boston: McGraw-Hill.
- Wheeler, L.; & Miyake, K. (1992, March). "Social Comparison in Everyday Life." *Journal
of Personality and Social Psychology*, 2 (62): 760-773.
- Willkinson; & Campbell. (1977). *How to Development Portfolio*. Boston : Allyn and
Bacon.
- Wynne Harren. 2007. *Teaching of Science in Primary Schools*. Retrieved January 10, 2012,
from [http:// www.amazon.co.uk/dp/185346564X/ref=rdr_ext_tmb](http://www.amazon.co.uk/dp/185346564X/ref=rdr_ext_tmb)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. อาจารย์ ดร. ปิ่นนเรศ อุตตมะเวทิน
อาจารย์พิเศษ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. อาจารย์ ดร. วรากร ศรีเชวงทรัพย์
คณะวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
3. อาจารย์ ดร. ณีฎฐิกา ลี้มเฉลิม
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
4. อาจารย์ ดร. ศรัณยา แสงหิรัญ
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ จังหวัดสมุทรปราการ
5. นายแพทย์ พงษ์ปกรณ์ วิสาหพาณิชย์
แพทย์ผู้เชี่ยวชาญการวางแผนครอบครัวและศัลยกรรมกระดูก
โรงพยาบาลชลบุรี

ภาคผนวก ข

ตารางการนัดหมายเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

ตารางการนัดหมายเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

กลุ่มเขตการศึกษา	ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วัน/เดือน/ปี	เวลานัดหมาย
กรุงเทพมหานคร	1	โรงเรียนสามเสนนอก	20/2/55	9.30 - 10.30
กรุงเทพมหานคร	1	โรงเรียนพูนสิน (เพชรสุขอุปถัมภ์)	20/2/55	13.30 - 14.30
	2	โรงเรียนวัดปากบ่อ	22/2/55	10.30 - 11.30
	3	โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์	22/2/55	15.30 - 16.30
กรุงเทพมหานคร	1	โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์	23/2/55	9.30 - 10.30
	2	โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาอนุสรณ์)	23/2/55	10.30 - 11.30
	3	โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์	23/2/55	15.30 - 16.30
	4	โรงเรียนวัดลาดพร้าว	24/2/55	10.30 - 11.30
	5	โรงเรียนสายไหม (ทัศนารมย์อนุสรณ์)	24/2/55	13.30 - 14.30
	6	โรงเรียนวัดหนองใหญ่	24/2/55	15.30 - 16.30
กรุงเทพมหานคร	1	โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ	26/2/55	10.30 - 11.30
	2	โรงเรียนสุเหร่าทวายทองดิน	26/2/55	14.30 - 15.30
	3	โรงเรียนวัดสังฆราชา	27/2/55	13.30 - 14.30
	4	โรงเรียนวัดราชโกษา	27/2/55	15.30 - 16.30
	5	โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์	28/2/55	13.30 - 14.30
	6	โรงเรียนวัดสามง่าม	28/2/55	15.30 - 16.30
	7	โรงเรียนคลองกุ่ม	29/2/55	13.30 - 14.30
	8	โรงเรียนบางชัน	29/2/55	15.30 - 16.30
	9	โรงเรียนวัดคูบัว	1/3/55	10.30 - 11.30

ตาราง(ต่อ) การนัดหมายเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

กลุ่มเขต การศึกษา	ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	วัน/เดือน/ปี	เวลานัดหมาย
กรุงเทพมหานคร				
กรุงเทพมหานคร				
	1	โรงเรียนวัดสุทธาราม	2/3/55	10.30 - 11.30
	2	โรงเรียนฉิมพลี	2/3/55	13.30 - 14.30
	3	วัดยายร่ม	2/3/55	15.30 - 16.30
กรุงเทพมหานคร				
กรุงเทพมหานคร				
	1	โรงเรียนวัดนิมมานรดี	6/3/55	10.30 - 11.30
	2	โรงเรียนวัดอุดมรังสี	6/3/55	14.30 - 15.30
	3	โรงเรียนบ้านขุนประเทศ	8/3/55	10.30 - 11.30
	4	โรงเรียนวัดสะแกงาม	8/3/55	13.30 - 14.30
	5	โรงเรียนวัดแสงดำ	9/3/55	10.30 - 11.30
	6	โรงเรียนวัดบางกระดี	9/3/55	14.30 - 15.30
	7	โรงเรียนวัดบางปะกอก	12/3/55	10.30 - 11.30
	8	โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง	12/3/55	15.30 - 16.30

ภาคผนวก ค
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๘๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ปีนนเรศ อุตตะมะเวทิน

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิดา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกชพร ดันทะสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๗ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์วรากร ศรีเขงทรัพย์

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิวาทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกชพร ดันทะสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๘ ๖๖ ๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกพร ตันทะสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๗ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ สมุทรปราการ

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกชพร ดันทะสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/0 78๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายแพทย์พงษ์ปกรณ์ วิสาห์พานิชย์

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระคัมภีร์ที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกชพร ต้นทะสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0519.12/ ๐๘๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1/ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสามเสนนอก

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีอาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพูนสิน (เพชรสุขอุปถัมภ์)

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากบ่อ

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีรวาทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีรวาทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1๖ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมนาคนาวอุปถัมภ์

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย โดยใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิดา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐8๐1

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาอนุสรณ์)

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๑8๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีอาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/0803

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดพร้าว

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ ธีรวินัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ ธีรวินัย ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐8๐5

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสายไหม

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ ธีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ ธีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองใหญ่

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรลัทศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1๖ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิดา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๗ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘1๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสังฆราชา

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรศักดิ์ นิตกรมลัทพ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐7๙๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชโกษา

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิรวาทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิดา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรสิทธิ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิรวาทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐ ๖๙๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๗ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรพ์

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐ 793

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสามง่าม

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/0796

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองกุ่ม

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิรวาทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิรวาทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๑๖๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางชั้น

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระคัมภีร์ที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐ ๖๙๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคูบอน

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีอาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘13

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ ๗ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุทธาราม

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักศรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเคราะห้ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๑๘/4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนฉิมพลี

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีอาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐8/5

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยายร่ม

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิดา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จิราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๑๘14

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนิมมานรดี

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘/๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอุดมรังสี

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญาณนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีอาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญาณนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/ ๐๘๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขุนประเทศ

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ ธีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานินพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย โดยใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ ธีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/ ๐๘ ๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสะแกงาม

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรภมรสิทธิ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

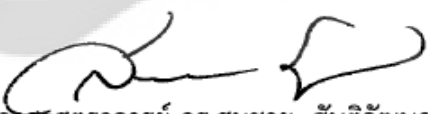
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแสงคำ

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ จีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางกระดี่

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ ธีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานินท์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานินท์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ ธีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/ 0๙ 1๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1๗ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางปะกอก

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อีราวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๖ |

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชบูรพ์บำรุง

เนื่องด้วย ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสุชมวลรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ ดร.สรภัคสรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้สถานที่ เพื่อให้ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.2 จำนวน 90 คน 3 ห้องเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ว่าที่ร.ต.คัมภีร์ อธิราชวิทย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-323-9727

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ว่าที่ร้อยตรี คัมภีร์ ธีราวิทย์
 สถานที่เกิด แขวงบางบอน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 111/947 ซอยร่วมมิตรพัฒนา ถนนวัชรพล แขวงท่าแร้ง
 เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
 ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2531 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
 พ.ศ. 2534 จากวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์)
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 (เทคนิคไทย-เยอรมัน)
 พ.ศ. 2538 วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมไฟฟ้า)
 จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 พ.ศ. 2541 รัฐศาสตรบัณฑิต (การปกครอง) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 พ.ศ. 2545 วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วิศวกรรมไฟฟ้า)
 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 พ.ศ. 2547 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการเงินการคลัง)
 จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
 พ.ศ. 2548 นิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 พ.ศ. 2550 วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมโยธา)
 จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 พ.ศ. 2550 นิติศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 พ.ศ. 2552 ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพว่าความ
 จากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสหภาพว่าความ
 พ.ศ. 2555 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ